



HÄMEENKYRÖN KUNTA

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaava

Vastineraportti

Palautteet ja kaavan laatijan vastineet

7.10.2025

Kannen kuva: © Ilmatar Energy Oy

Sisällys

1.	OAS-vaiheen palaute ja kaavanlaatijan vastineet	2
1.1.	Viranomaisten lausunnot	2
1.2.	Osallisten palautteet	28
2.	Kaavan luonnosvaiheen palaute ja vastineet.....	86
2.1.	Viranomaisten lausunnot	86
2.2.	Osallisten mielipiteet.....	114
3.	Kaavan ehdotusvaiheen palaute ja vastineet	249
3.1.	Viranomaisten lausunnot	249
3.2.	Osallisten muistutukset	249

1. OAS-vaiheen palaute ja kaavanlaatijan vastineet

1.1. Viranomaisten lausunnot

Lausunto	Kaavanlaatijan vastine
1) Fingrid Oyj (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Fingridillä ei ole kommentoivaa tuulivoimavomahankkeen osayleiskaavoituksen lähtökohdista. Alueella ei ole Fingridin voimajohtoja.	Lausunto merkitään tiedoksi.
2) Sastamalan seudun sosiaali- ja terveysterveyst (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Sähkönsiirtolinjan asentaminen pohjavesialueen poikki ei saa aiheuttaa haittaa pohjaveden laadulle. Suositellaan hankkeen rakennusvaiheen, huoltovaiheen ja purkuvaiheen liikennöinnin järjestämistä pohjavesialueen ulkopuolelle. Erityisesti kemikaalien kuljettaminen tulee tapahtua pohjavesialueen ulkopuolella. Päätöstä tehtäessä tulee huomioida pohjavesialueen sijainti ja pohjavesialueen vedensaannin merkitys Ikaalisten alueella. Osa Ikaalisissa sijaitsevista vesiosuuskunnista ovat riippuvaisia normaaliolosuhteissa Ikaalisten Vesi Oy:n toimittamasta vedestä ja muut vesiosuuskunnat ovat varautuneet poikkeustilanteisiin siten, että ne voivat saada Ikaalisten Vesi Oy:n toimittamaa vettä. Lisäksi Ikaalisten Vesi Oy toimittaa Sastamalan Vesi liikelaitokselle vettä n. 300 m3 vuorokaudessa. Hankealueesta tulee tehdä riittävät pohjavesiselvitykset. Pohjaveden pilaantuminen tulee ehkäistä. Ikaalisten pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on laadittu 2001, jonka jälkeen sitä ei ole päivitetty. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma tulisi päivittää tässä yhteydessä ja siinä tulisi arvioida tuulivoiman vaikutus pohjavesialueeseen sekä tarvittaessa vedenottamoiden suoja-alueiden määrittely.	Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa. Hankkeen liikennöinnin järjestäminen tarkentuu jatkosuunnittelussa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma ei sisälly hankkeen kaavoituksessa laadittaviin selvityksiin ja erillisraportteihin. YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arviointia on mahdollista hyödyntää myös mahdollisen hankkeesta erillisen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman laatimisessa.

Sisämelulle asetetut vaatimukset ovat terveysperusteisia, eikä tuulivoimaloista aiheutuva ääni saa aiheuttaa asetettujen vaatimusten ylityksiä. Sisämelun osalta tulee noudattaa Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015).	Hankkeen suunnittelussa laadittavat melumallinnukset mukaan lukien pientaajuisen melun mallinnus tehdään ja vaikutukset arvioidaan voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi pientaajuisen melulaskennan osalta hyödynnetään kotimaisen tutkimushankkeen tilastollisia tuloksia rakennusten äänitasoeron osalta.
3) Pirkanmaan liitto (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Suunnittelualueella voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tärkeimmiksi tavoitteiksi on asetettu maakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä yhdyskuntarakenne sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuus. Maakuntakaava tukee osaltaan maakunnan kehittämisen tavoitteita, joita on asetettu maakuntaohjelmassa. Ohjelman älykkään erikoistumisen strategiassa on esitetty muun muassa vastuullisesti uudistuvan teollisuuden ja hallitun kestävyysmurroksen tavoite; Pirkanmaa tavoittelee johtavaa roolia ilmastopäästöjään tehokkaasti vähentävänä vastuullisen teollisuuden osaajana ja kehittäjänä – positiivisen kädenjäljen jättäjänä. Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima-aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa. Maakuntakaavan ollessa yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, on luontevaa, että hankealueet täsmentyvät yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa koskemaan maakuntakaavan merkintöjä laajempia alueita siitäkin syystä, että kaava-alueeseen on muun muassa sisällytettävä myös sisäisen sähkönsiirron ja tiestön vaatima infra, minkä tarkoituksenmukaiseen sijoittamiseen maakuntakaavan taustaselvityksissä ei ole suunnittelutasosta johtuen voitu ottaa kantaa. Pirkanmaan liitto haluaa korostaa hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavaksi, että	Lausunto merkitään näiltä osin tiedoksi. Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan

pohjoisen siirtoreittivaihtoehdon osalta on tarpeen tunnistaa riittävällä painoarvolla harjualueen arvokokonaisuuteen kohdistuvat vaikutukset. Siirtolinja sijoittuisi muun muassa arvokkaalle geologiselle muodostumalle ja tärkeälle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle. Arvokkaan geologisen harjumuodostuman suojelumääräyksen nojalla alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä ja arvojen säilyminen turvattava. Pohjavesialueen osalta ei tule vaarantaa pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen. Pirkanmaan liitto katsoo hankkeen etenemisen kannalta hyväksi, että kuntien jatkossa erillisiä kaavahankkeita pyritään viemään samanaikaisesti eteenpäin ja puoltaa Konikallion tulivoimapuiston osayleiskaavojen jatkovalmisteluja edellä esitetyin huomioin.	huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutusmenettelyn aikana. Vaikutukset arvioidaan YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteydessä. YVA-selostusvaiheessa on laadittu yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä niihin liittyvät vaikutusarviointit. Osayleiskaavoja pyritään kaavaprosessin aikana edistämään mahdollisuuksien mukaan samanaikaisesti molemmissa kunnissa.
4) Pirkanmaan ELY-keskus (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) <u>Maakuntakaava</u> Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017). Voimassa oleva maakuntakaava ohjaa yleiskaavoitusta. Maakuntakaava tulee ottaa huomioon kokonaisuudessa, mukaan lukien koko maakuntaa koskevat määräykset. Maakunnallisesti merkittävät tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa maakuntakaavassa osoitetuille alueille. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunnittelualueelle sijoittuu kaksi tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1- merkintää. Alueen eteläpuolella on turvetuotannon kannalta tärkeä alue (Eot), koillispuolella on teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue (tk), tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, arvokas geologinen muodostuma,	Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Voimassa oleva maakuntakaava otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Ilmatieteen laitos on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Konikallion tuulivoimapuisto sijaitsee noin 11 km päässä Hakumäen

harjualue (ge1) sekä valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma). Lisäksi alueen koillispuolella on maakuntakaavaan merkitty matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue (mv). Ikaalisten ja Hämeenkyrön Konikallio-Kivinevankallion tuulivoimatuotannolle (tv1) osoitettua aluetta koskee myös erillinen suunnittelumääräys, jossa todetaan, että alueen suunnittelussa tulee varmistua, ettei toiminta aiheuta haitallisia vaikutuksia Ilmatieteen laitoksen säätutkaan.

Suunnittelualan raja-alue ei ole yhdenmukainen Pirkanmaan maakuntakaavan tv1-merkintöjen kanssa, vaan alue on maakuntakaavassa esitettyjä alueita huomattavasti laajempi. Osayleiskaavassa tulee perustella, kun aluevarauksella aiotaan poiketa maakuntakaavaan merkitystä aluevarauksesta. Suunnittelualuetta tulee tarkentaa kaavoitusprosessissa ja alueelle tehtyjen selvitysten tulosten perusteella.

säätutkasta, ja näin ollen olisi sen alueen piirissä, jossa Ilmatieteen laitoksen tulisi arvioida mahdolliset haittavaikutukset ulkopuolisen tahon mallinnuksen perusteella ennen suunnitelman hyväksymistä.

Hakumäen säätutkan sijoitusta ollaan kuitenkin muuttamassa vuokrasopimuksen päättyessä, ja tutka on siirtymässä Kankaanpään puolelle noin 30 km päähän lännen suuntaan. Arvioitu siirtymisaika on kesällä 2022. Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat esitetyssä suunnitelmassa nyt uuteen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.”

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen raja-alue täsmentyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualan raja-alueen tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima- aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa.”

Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne.

Maiseman arvoalueet ja kulttuuriympäristöt

Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi ovat keskeinen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat sekä kokonaiskorkeudeltaan että roottorin halkaisijaltaan huomattavasti käytössä olevia tai aikaisemmin suunniteltuja voimaloita suurempia, jolloin erityisesti hankkeen lähi- ja välialueille, 0–12 km etäisyydelle, kohdistuvat vaikutukset voivat olla maiseman ominaispiirteistä, maastonmuodoista ja avoimuudesta riippuen huomattavat.

Suunnittelualueen koillispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Vatulanharjun ja Ulvaanharjun harjuselänne, joka on osa Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuutta. Alue on ympäristöään hallitseva ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokas. Pirkanmaan harjumaisemien kohteiksi on valittu harjuja, jotka ovat merkittäviä kulttuurihistoriallisesti sekä geologisesti. Osa harjuista on rakennettuja, osa luonnontilaisia ja useilla niistä on rakennettuja näköalapaikkoja. Harjut näkyvät ja niiltä nähdään.

Harjumaiseman kohdalla onkin perusteltua selvittää hankkeen maisemavaikutuksia niin harjulle kuin harjulta. Maisemasovitteita tulee tehdä riittävästi Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueelta siten, että niistä välittyy katsojalle konkreettisesti tuulivoimaloiden vaikutus harjulta avautuvassa maisemassa (mm. harjualueen näköalapaikat) ja myös ympäristöstä harjun suuntaan. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (Suomen ympäristö 1/2016) annetut ohjeistukset.

Maisemaselvitys ja -vaikutusten arvioinnissa on huomioitava tuulivoimapuiston lisäksi myös sähkönsiirron, maakaapeleiden ja ilmajohtojen sekä teiden rakentamisesta johtuvat vaikutukset maiseman rakenteeseen, luonteeseen ja laatuun, sillä näiden voidaan katsoa olevan edellytys tuulivoimapuiston toiminnalle. Voimajohdoille on annettu kaksi mahdollista linjausvaihtoehtoa ja näiden linjausten vaikutukset sekä yhteisvaikutus

Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasovitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus.

tuulivoimapuisto kanssa on tutkittava riittävällä tarkkuudella sekä riittävän laajalta alueelta sekä erityisesti huomioitava vaikutus Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueeseen.

Selvityksissä on otettava huomioon visuaalisten maisemavaikutusten ohella myös maiseman ominaispiirteet ja sitä kautta sen muutoskestävyys niin arvokkaiden maisema-alueiden kuin rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta. Näin voidaan arvioida hankkeen maisemavaikutusten merkitystä. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset ja haitat sekä vaikutukset ihmisten elinoloihin sekä virkistyskäyttöön tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja varmistaa maisema- ja muiden arvojen säilyminen kaavoituksen avulla.

Luontoarvot

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan luontovaikutusten arvioinnin taustana käytetään hanketta varten tehdyn YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja mallinnuksia, joita täydennetään tarvittaessa menettelyn edetessä. Pirkanmaan ELY-keskus on yhteysviranomaisena lausunut yksityiskohtaisemmin YVA-arviointiohjelman luontoselvitysten kohdentamisesta ja käytetyistä menetelmistä.

Osayleiskaavan luontovaikutuksia arvioitaessa painotetaan merkittäväksi tunnistettuja vaikutuksia, jotka tuulivoimahankkeen osalta kohdistuvat erityisesti melu- ja varjon vilkkumisvaikutuksiin (välkevaikutukset), linnustoon sekä maisema-arvoihin. Välkevaikutusten arvioinnin tulee kattaa myös vaikutukset alueen lajistoon. Linnustovaikutusten kannalta selvitysten ja vaikutusten arviointien tulee kattaa riittävällä tavalla kaikki vaikutusten kannalta oleelliset linturyhmät, -lajit ja linnustokohteet. Kaava-alueen ympäristön nykytilan kuvauksessa tulisi ottaa huomioon myös vaikutusalueella sijaitsevat valtakunnallisesti soidensuojelun täydennysohjelman kohteet, arvokkaat perinnebiotoopit, arvokkaat suoluontovyöhykkeet sekä Metsähallituksen luonnonsuojelutarkoituksiin varatut kiinteistöt. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää

Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

erityistä huomiota kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

Kaavan yhteisvaikutuksia arvioitaessa tulee ottaa erityisesti huomioon yhteisvaikutukset lepakoiden, linnuston ja alueen ekologisen verkoston kytkeytyneisyyden kannalta. Elinympäristöjen pirstoutuminen on yksi tuulivoimahankkeen luontovaikutusten arvioinnissa eri eliöryhmien kannalta oleellisena huomioitava asia.

Kaavan vaikutusten arviointi tulee ulottaa koko hankealueelle, mukaan lukien tiestö ja sähkönsiirtoreitti.

Pohjavesialue

Tuulivoimalapuisto tulisi kaavoittaa selkeästi luokitellun pohjavesialueen ulkopuolelle (Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialue).

Vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomioita myös tuulivoimala puiston pohjavesivaikutuksiin.

Riittävin selvityksin, kaavamääräyksin ja suunnitteluohjein tulee varmistua siitä, ettei hankkeesta aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa hankealueella. Tuulivoimaloista ei saa myöskään aiheutua vaaraa luokitellun pohjavesialueen pohjaveden laadulle tai määrälle, huomioiden erityisesti onnettomuustilanteet ja rakentamisvaiheen aikaiset vaikutukset.

Sähkönsiirtoreiteistä A-vaihtoehto kulkee Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialueen ja valtakunnallisesti arvokkaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun harjualueen poikki. Alueen tarkemmat pohjavesiolosuhteet tulee selvittää tutkimuksin ennen linjan rakentamista. Kaavoituksella tulee myös varmistaa arvokkaan geologisen muodostuman arvojen säilyminen.

Liikenne

Maanteitä ei ole hankealueen välittömässä läheisyydessä, etäisyys lähimpään maantiehen on

Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimalapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

keskimäärin 1,3 km lkaalisten puolella (maantie 2594), Hämeenkyrön puolella etäisyyttä maantiehen on enemmän (maantie 13087).

Yleisesti tuulivoimaloiden etäisyyden maanteistä tulee täyttää Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa 8/2012 esitetyt etäisyysvaatimukset (https://julkaisut.vayla.fi/pdf3/lo_2012-08_tuulivoimalaohje_web.pdf.)

Tuulivoimaloiden osat (tornit, konehuoneet ja lavat) kuljetetaan maanteillä erikoiskuljetuksina, mikä edellyttää nk. erikoiskuljetuslupaa Pirkanmaan ELY-keskukselta. Erikoiskuljetusten lisäksi tuulivoima-alueen rakentaminen ja käyttö synnyttää muuten suhteellisen vähäliikenteiselle tieverkolle lisäliikennettä mm. nk. perinteistä raskasta liikennettä (esim. betoni- maa-aines- ja muita kuljetuksia).

Tuulivoima-alueen suunnittelun; osayleiskaavan ja / tai YVA-prosessin; yhteydessä tulee tehdä selvityksiä tuulivoimaloiden osien rakentamisaikaisista kuljetusreiteistä sekä myös tuulivoima-alueen käytön ajan huoltoreiteistä. Selvityksessä tulee erityisesti huomioida raskaan liikenteen lisääntymisen vaikutus liikenneverkolla ja sen mukanaan tuomat vaikutukset teiden ympäröivälle asutukselle ja muulle maankäytölle.

Kuljetusreittien selvityksen tulee sisältää maanteiden ja myös yksityisteiden riittävyys (mm. leveys) sekä tierakenteiden mukaan lukien rumpujen ja siltojen kantokyky erikoiskuljetuksille ja muulle raskaalle liikenteelle. On myös selvitettävä tuulivoima-alueen rakentamisen edellyttämien sekä myös käytön aikaisten maanteillä olevien liittymien leventämis- ja kehittämistarpeet sekä myös uusien liittymien tarpeet. Mikäli alueen rakentamisen tai käytön aikainen liikenne edellyttää maanteiden parantamistarpeita sekä liittymien rakentamis- ja parantamista, kuuluu niiden suunnittelu ja toteuttaminen tuulivoima-alueen toimijalle. Myös mahdollisten maanteille em. kuljetuksista aiheutuvien vaurioiden korjaaminen sekä liittymien tilapäisten laajennusten ja muiden tilapäisten tiejärjestelyjen purkaminen on tuulivoima-alueen toimijan vastuulla. Liittymien rakentaminen ja parantaminen maanteillä sekä

Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arvioinnin tuloksia, mukaan lukien liikennettä ja kuljetusreittejä koskevat arviointitulokset. Tarvittaessa selvityksiä ja vaikutusten arviointeja voidaan täydentää kaavoitusprosessin aikana. Liikennöinnin ja kuljetusreittien järjestäminen tarkentuu edelleen hankkeen jatkosuunnittelussa.

Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

muut maanteille tehtävät parantamis- ja purkamistoimenpiteet edellyttävät ELY-keskuksen lupaa. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että em. liikenneselvitys tulee lisätä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan kaavoituksen yhteydessä tehtäviin selvityksiin. ELY-keskus muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa PIRELY/390/2022 6/6 Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018, https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lo_2018-03_sahko_telejohdot_web.pdf) lisäksi Väyläviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018, https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lm_2018_tiealueen_johdot_web.pdf)	Liikennettä ja kuljetusreittejä koskevat selvitysosiot sekä vaikutusten arvioinnit tuloksineen voidaan esittää suunnitteluvaiheen edellyttämällä tarkkuudella erillisenä liikenneselvitysraporttina tai vaihtoehtoisesti osana kaavaselistusta. Kuljetusreitteihin liittyvät seikat tarkentuvat hankkeen toteuttamissuunnittelun edetessä. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.
5) Pirkanmaan maakuntamuseo Maakuntamuseo viittaa viranomaisneuvotteluun 24.11.2021 sekä tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta antamaansa lausuntoon (DIAR: 116/2022, 8.3.2022) ja toteaa, että arkeologisen inventoinnin tarve on tunnistettu asianmukaisesti. Vaikka hankealueella ei sijaitse tunnettuja arkeologisia kohteita, sitä voidaan pitää potentiaalisena esimerkiksi historiallisten pitäjien ja kylien välisten rajamerkkien sekä elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten löytymisen näkökulmasta. Aluetta ei myöskään ole aikaisemmin arkeologisesti tutkittu. Inventoinnissa on otettava huomioon voimalapaikat ja sähköasemat työmaa-alueineen sekä kaapelilinjojen ja teiden rakentamiseen tarvittavat alueet. On tarkastettava sekä kiinteille muinaisjäännöksille että muille kulttuuriperintökohteille sopivat paikat/alueet.	Hankealueella ja siihen liittyvillä vaihtoehtoisilla voimajohtoreiteillä on tehty vuoden 2022 aikana arkeologinen inventointi. Selvityksen tulokset ja niiden perusteella tehdyt vaikutusarviot raportoidaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa sekä kaavadokumenteissa. Hankkeen vaikutuksia arvioidaan tarkastelemalla rakennustoimenpiteiden sijoittumisen suhdetta tunnettuihin ja ennestään tuntemattomiin inventoinnissa löydettyihin muinaisjäännöksiin ja muihin kulttuuriperintökohteisiin.

Arkeologisessa inventoinnissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten maakuntamuseolle (pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että tutkimus vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa https://asiat.museovirasto.fi/. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta. Rakennetun ympäristön ja maiseman osalta ei ole välttämätöntä laatia uutta, erillistä maisema- ja kulttuuriympäristöselvitystä, vaan tuulivoimarakentamisen vaikutusten arviointia voidaan tehdä olemassa olevien valtakunnallisten maisemaa ja rakennettuja ympäristöjä koskevien selvitysten (Museoviraston RKY-inventointi 2009 ja Ympäristöministeriön VAMA 2021) sekä Pirkanmaan maakuntakaavaa varten laadittujen maakunnallisten selvitysten avulla. Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu lukuisia arvokohteita, kuten Vatulanharju – Ulvaanharju, joka on osa Pirkanmaan harjumaisemien valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, Hämeenkancaantien historiallinen tielinja, joka on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi sekä maakunnallisesti arvokas Kelminselän kulttuurimaiseman maisema-alue. Valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita koskevat Valtioneuvoston päätöksellä maankäyttö- ja rakennuslain valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, joiden mukaan alueen arvojen säilyminen tulee turvata kaikessa maankäytössä.	Arkeologinen inventointi on laadittu lausunnossa mainittujen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Arkeologisen inventoinnin ja siihen perustuvan raportoinnin ovat laatineet kokeneet arkeologit, joilla on erittäin kattava kokemus tuulivoimapuistojen ja voimalinjojen arkeologisista inventoinneista. Raportti ja siihen liittyvät tiedot toimitetaan lausunnossa esitetyn mukaisesti maakuntamuseolle. Huomioidaan lausunnossa esitetyt selvitykset hankkeen vaikutusten arvioinnissa. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi. Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasoitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia
--	---

YVA-ohjelman yhteydessä laadittavalla näkemäalueanalyysillä ja havainnekuvilla onkin hankkeessa tärkeä rooli voimaloiden maisemavaikutusten todentamisessa ja havainnollistamisessa. Havainnekuvien/kuvasovitteiden kuvauspisteiksi tulee valita arvokohteita, joille tuulivoimalat näkyvät ja kuvat toteuttaa mahdollisuuksien mukaan niin, että kuvassa näkyy sekä arvokohde (tai osa siitä) että tuulivoimala(t). Kaavan osalliset on lueteltu OAS:n luvussa 7. Viranomaisten listassa Pirkanmaan maakuntamuseon rinnalla mainittu Museovirasto on syytä poistaa luettelosta. Museolain (314/2019) mukaiseksi Museoviraston sijaan Pirkanmaan maakuntamuseo (alueellinen vastuumuseo) vastaa maakunnan alueidenkäyttöön liittyvistä kulttuuriympäristön suojelutehtävistä ja toimii maakunnan rakennetun ympäristön, maisemien ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena.	maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkemäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään lausunnon mukaisesti.
6) Suomen metsäkeskus Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävän metsätalouden määraikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista. Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien	Lausunto merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Suomen metsäkeskuksen näkemyksiä arviointisuunnitelmasta:

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että sen perusteella on mahdollista myöntää tuulivoimaloiden rakennusluvat ja toteuttaa tuulivoimahanke. Tuulivoimaloiden sijoittelussa on huomioitu luonnon monimuotoisuudelle arvokkaat kohteet ja näin olleen niiden esittäminen kaavakartalla ei ole tarpeellista.

- Alueen metsien ottaminen muuhun kuin metsätalouden käyttöön tulee olla mahdollisimman vähäistä.
- Monimuotoisuuteen liittyen luo-merkintöjä tai muita suojelumääräyksiä ei tulisi tehdä metsätalousalueille kaavakarttoihin.
o Luonnoksessa luo-merkinnöillä merkityt alueet tulee huomoida voimaloiden sijoittelussa joka tapauksessa ja ne voidaan esitellä kaavan taustataustassa.
o Kohteiden rajaukset ja ko. alueiden suojelun perusteena oleva Metsälaki saattavat muuttua ajan kuluessa ja näin ollen niiden huomioiminen tulee tehdä yksilöllisesti hakuiden yhteydessä.

Suomen metsäkeskus lausuu, että kaavakartalla ei esitetä -luo alueita. Mikäli -luo alueet esitetään kartalla tulee nämä esittää informatiivisena ja metsätaloutta ohjaavat suojelumääräykset poistaa.

- Teihin ja voimalinjoihin tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää jo olemassa olevia rakenteita ja alueita.
- Teiden lisärakentamisella ei saa heikentää metsätalouden harjoittamisen edellytyksiä kaava-alueen metsätiloilla.
- Maanrakennuksen ja maa-ainesten oton yhteydessä tulee selvittää happamien

sulfaattimaiden sijainti ja huolehtia mahdollisten haittojen minimoinnista. • Alueella tehtävistä hakkuista on tehtävä metsänkäyttöilmoitus. Suomen metsäkeskus esittää, että kaavan vaikutukset metsäpinta-alaan, puuston hiilensidontaan ja metsätalouteen arvioidaan.	
7) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan laadinnassa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimuksena mm. mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön ja turvata valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Hankkeen sosiaalisia vaikutuksia on esitetty tarkasteltavan osallistumismenettelyn kautta, joita on hahmotettu OAS:n 8. kohdassa, sekä avoimen YVA-prosessin kautta, jossa asukkailla ja muilla intressiryhmillä on mahdollisuus osallistua mm. yleisötilaisuuksissa tai kirjallisesti. Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä esitetään melumallinnuksen lähtötiedoissa käytettäväksi ns. geneeristä voimalaa. Mikäli kaavoitusvaiheessa, tai rakennuslupaa haettaessa todellinen voimalamalli vaihtuu teknisiltä ominaisuuksiltaan: mm. lähtömelutasot, voimalan napakorkeus tai roottorien pyyhkäisyypinta-alat, joilla voi olla vaikutusta mm. melun tai välkkeen leviämiseen, tulee mallinnukset ennen luvan myöntämistä tositilannetta vastaaviksi. Rakennuslupan lupaehdoissa mahdollisuudet terveyshaittojen ehkäisemiseksi tai jälkivalvomiseksi ovat hyvin rajalliset. Kaavoitusvaiheessa tuleekin varmistaa, että laadittava kaava on toteutettavissa niin, että yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset esimerkiksi terveellisestä elinympäristöstä täyttyvät. Pohjoinen sähkönsiirtoreitti (VE A) läpäisee osin Vattulanharjun tärkeää pohjavesialuetta, jolla sijaitsee Ikaalisten vesi Oy:n vedenotto (vedenotto talousvesikäyttöön 1800 m³/d) ja varsinkin maakaapelivaihtoehdossa tulee varmistaa, ettei pohjaveden laatua vaaranneta.	Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vattulanharjun

Pohjavesi-alueelle sijoittuvan johtolinjan ja sen varten sijoitettavan maakaapelin mahdolliset vaikutukset pohjaveden laatuun, muodostumiseen ja mahdolliseen raakavedenottoon tulee olla ennalta tarkoin selvitetty.	pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksessa. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.
8) Hämeenkyrön nuorisovaltuusto Hämeenkyrön nuorisovaltuusto puoltaa 15 myllyn tuulivoimapuiston rakentamista. Kannatamme tätä, sillä haluamme tulevina veronmaksajina Hämeenkyrön ja koko Suomen siirtymistä kestävään ja uusiutuvaan energiaan. Tuulivoimahanke tukee Hämeenkyrön Hiilineutraali kunta -tavoitteita. HINKU-hanke ei ole ollut kunnassa näkyvästi esillä, joten tuulivoimapuisto antaisi konkreettisen näytön, että ilmastotoimet ovat esillä kunnan päätöksenteossa. Sijainti on mielestämme sopiva, sillä tuulimyllyn lähellä ei ole asutusta. Tuulivoimaloiden kierrätettävyyden on nykyään erittäin hyvä. Nuorina koemme, että energian vihreä siirtymä on kannattavaa. Monet nuoret kokevat ilmastoahdistusta, ja konkreettiset toimet ovat keino, jolla tähän voidaan näkyvimmin vaikuttaa. Kysyimme Ilmattarelta tuulimyllyjen rakenteiden vastuullisuudesta. Saimme vastaukseksi, että he tarkastavat perusteellisesti käyttämiensä osien vastuullisuuden aina materiaalien kaivamisesta lähtien. He ovat myös käyttäneet Vestaksen palveluita tuulimyllyjään hankkiessa. Vestas valittiin vuoden 2022 maailman vastuullisimmaksi yritykseksi, tämän johdosta haluaisimme, että Konikallion myllyjä valmistettaisiin Vestaksen kanssa. Ylipäänsä Ilmattaren vastuullisuus on siis meidän mielestä hyvä, joten tuulimyllyjen rakentaminen ei kumoa vihreän energian positiivista vaikutusta tuhoamalla luontoa.	Hanke tukee Hämeenkyrön kunnan ilmastotavoitteita ja Hinku-hankkeessa Hinku-verkoston kunnille asetettuja tavoitteita. Lausunnossa esitetyt asiat merkitään tiedoksi ja osayleiskaavoituksen jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
9) MTK-Hämeenkyrö ry <u>Yleistä</u> Yleisesti toteamme, että näemme merkittävänä hankkeella olevan myönteisiä vaikutuksia	Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.

aluetalouteen, elinkeinoihin ja työllisyyteen. Hanke parhaimmillaan tulee edistämään kohti kestävämpää taloutta ja vähähiilisempää yhteiskuntaa siirtymistä. Pidämme tärkeänä, että alueelle ollaan suunnittelemassa vaihtoehtoista energiantuotantoa, joka samalla näyttää suuntaviivoja Pirkanmaan ja Satakunnan muille kunnille mahdollisista lisääntyvistä tuulivoimakeskittymisistä.

Haluamme korostaa seuraavia kirjauksia maankäyttö- ja rakennuslaista koskien yleiskaavan tarkoitusta:

- Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen.
- Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa

Tavoitteeksi on syytä ottaa hyvä kokonaisuus, jossa huomioidaan hankkeen kaikki vaikutukset. Pidämme tärkeänä, että tarvittavat vaikutusten arvioinnit tehdään riittävän laajasti ennen kuin päätöksiä hankkeen etenemisestä tehdään, ja että asianosaisia tiedotetaan hankkeen etenemisestä.

Huomioita osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Seuraavassa yksityiskohtaisia huomioitamme Konikallion tuulivoimahankkeen OAS:sta: Maa- ja metsätalousyrittäjien näkökulmasta pitäisimme voimalinjan maakaapelointia parempana vaihtoehtona, sillä se mahdollistaa alueen ennallistamisen maaperän kaivuun jälkeen, eikä rajaa metsään tai tukikelpoisille pelloille suojavyöhykettä. Maakaapeli tulee myös kaivaa riittävän syväälle vähintään 70 cm, jotta kaapeli ei haittaa alueen maanpinnan muokkausta kevättöiden aikaan. Mikäli voimalinjan maakaapelointi ei onnistu, esittäisimme seuraavia asiakohtia otettavan huomioon voimalinjaa rakennettaessa:

Maastotyöt tulee ajoittaa siten, että maaperän ja kasvuston vauriot estetään. Pääsääntöisesti 110

Hankkeen YVA-menettelyssä ulkoisen 110 kV voimajohdon toteuttamisvaihtoehtoina tutkitaan maakaapelia ja ilmajohtoa. Ulkoisen voimajohdon aluetta ei tuulivoimapuiston aluetta lukuun ottamatta osayleiskaavoiteta. Voimajohdon toteuttamisvaihtoehto tarkentuu hankesuunnittelun edetessä. Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

kilovoltin linjan ripustuskorkeuden tulisi olla peltoalueilla vähintään 10 metriä jännevälin alimmassa kohdassa, sillä nykyiset maatalouskoneet yltyvät ulokkeineen jo 6 metrin korkeuteen, ja koneiden koko on ollut jatkuvassa kasvussa. Purettavalta johtoalueelta vapautuu aikanaan pelto- ja metsämaata. Nämä alueet on ennallistettava tilaan, missä maanomistaja voi jatkaa elinkeinonsa harjoittamista vaikeuksista.

Mikäli sähkölinja tullaan rakentamaan ilmaitse, tulee maanomistajalle ja mahdolliselle vuokralaiselle ilmoittaa, koska pellolle tai metsään tullaan. Ja myös urakoitsijan yhteystiedot pitää ilmoittaa selvästi maanomistajille. Maastotyöt vaikuttavat aina alueen ihmisten asumiseen, elämiseen ja elinkeinojen harjoittamiseen, joten haittojen minimoiminen on tärkeää. Mikäli lunastusmenettelyyn edetään linjaa rakennettaessa, menettelystä on kerrottava avoimesti ja selvästi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja myös, mitä mahdollisuuksia maanomistajilla on saada korvauksia ja mihin ne perustuvat.

Hämeenkyrön kunnalle

Pirkanmaan maakuntakaavaa käsittelevässä kappaleessa mainitaan seuraavaa: ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava mahdollisuus hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden tuotantokäyttöön. Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuin ympäristön laatu tavoitteet ja maaseutualueiden elinkeinojen toimintaedellytykset.”. Tästä olemme samaa mieltä! On hienoa huomata, että osayleiskaavan OAS:ssa on nostettu erikseen maataloustuotanto ja maaseutuelinkeinot muiden elinkeinojen ja yrittäjyyden rinnalle huomiotavaksi tekijäksi.

Osayleiskaavan OAS:ssa luetellaan laadittavia selvityksiä vuonna 2022. Mielestämme arviointia pitäisi suorittaa vielä erikseen alueen yrittäjyyden ja elinkeinoelämän osa-alueella selvittämällä alueen elinkeinorakenteen nykytila, hankkeen lähialueella sijaitsevat elinkeinot sekä arvioimalla elinkeinoin ja aluetalouteen kohdistuvia vaikutuksia. Kuitenkin osayleiskaavan laadinnassa pitää ottaa kattavammin huomioon Pirkanmaan

Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja hyödynnetään myös Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksessa. Hankkeen YVA-selostusvaiheessa on laadittu erillisselvitys koskien tuulivoiman vaikutuksia alueen yritystoimintaan, matkailuun sekä maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

maakuntakaavan yleismääräys koskien maa- ja metsätaloutta. Selvitys alueen elinkeinoista maa- ja metsätalouden osalta on myös yhteydessä vuonna 2022 suoritettavaan meluvaikutusten arviointiin. Hämeenkyrön Vesajärven alueen lähiympäristössä, johon ensisijaisesti kohdistuu tuulivoimapuiston meluvaikutuksia, on olemassa olevaa maataloutta eri tuotantosuunnittain. Osayleiskaavan arvioinnissa tulee huomioida meluvaikutukset, kohdistuen erityisesti tuotantoeläimiä hoitaviin maatiloihin, niiden yhteydessä oleviin laidunmaihin sekä ylipäättään tilojen kykyä harjoittaa edelleen tulevaisuudessa maataloustuotantoa, koskien esitettyä aluetta. <u>Yleisiä huomioita osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta:</u> Yleisesti pyydämme ottamaan huomioon vaikutukset maa- ja metsätalouteen ja maanomistajien asemaan. Mikäli osayleiskaavan uudistamisesta koituu negatiivisia haittoja tai vaikutuksia maanomistajille sekä maa- ja metsätalousyrittäjien liiketoimintaan, heidän kuuluu saada menetetyistä maasta ja elinkeinonharjoittamiselle aiheutuvista menetyksistä käypä korvaus.	Tuotantoeläimiin kohdistavia vaikutuksia arvioidaan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
10) Hämeenkyrön elinympäristölautakunta Elinympäristölautakunnalla ei ole lausuttavaa Konikallion tuulipuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, koska se täyttää sille asetetut maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset vaatimukset.	Lausunto merkitään tiedoksi.
11) Luonnonvarakeskus Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.	Lausunto merkitään tiedoksi.
12) Leppäkosken Sähkö Oy Kiitämme lausuntopyynnöstänne ja pyydämme ottamaan huomioon, että Leppäkosken Sähkö Oy:llä on alueella ilmajohto- ja maakaapeliverkkoa.	Lausunto merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Voimajohdon vaihtoehdossa A tulee useita risteämiä Leppäkosken Sähkö Oy:n keski- ja pienjännitejohtoihin. Lisäksi hankealueen itäreunalla on Leppäkosken Sähkön keskijänniteilmajohto. Voimajohdon vaihtoehdossa B ei ole risteämiä Leppäkosken Sähkön jakeluverkon kanssa. Jos nykyiset rakenteet pitää siirtää, suojata tai kaapeloida, vastaa kustannuksista se taho, joka näitä töitä pyytää.	
13) Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (pääosin vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Liikenteen turvallisuusvirasto Trafic ja Viestintävirasto Ficoran tehtävät ovat 1.1.2019 alkaen siirtyneet Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille. Pyydämme, että aineistossa oleva viittaus Viestintävirastosta poistetaan, sillä myös nykyinen virastomme on sivulla 19 mainittu. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä. Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tarkistetaan lausunnon mukaisesti. Lausunto merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä asianomaisten viranomaisten ja teknisen verkon edustajien kanssa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.	
14) Satakuntaliitto (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Satakuntaliitto on antanut 1.3.2022 lausunnon Konikallion tuulivoimahankkeen (Ikaalinen, Hämeenkyrö) ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvän 110 kV:n voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Satakuntaliitto kiinnittää lausunnolla olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta huomiota samoihin asioihin kuin edellä mainitusta YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa. Lisäksi Satakuntaliitto toteaa, että osallisista puuttuvat Satakunnan Museo ja Porin kaupunki. Lausunnolla olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty ote Satakunnan maakuntakaavayhdistelmästä. Kuvassa 4–2 esitetty ote on suppea ja otetta tulee laajentaa niin, että siinä näkyy mm. Satakunnan puolelle sijoittuva valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole käyty läpi Satakunnan maakuntakaavojen yhdistelmäkartassa esitettyjä varauksia, joten Satakunnan maakuntakaavoja koskevaa kuvausta tulee täydentää näiltä osin. Osana Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusta on arvioitava vaikutukset myös Satakunnan maakuntakaavoissa ja Satakunnan puolella voimassa olevissa yleis- ja asemakaavoissa esitettyihin varauksiin. Lisäksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on hyvä todeta, että Satakuntaliitto on käynnistänyt kokonaismaakuntakaavaprosessin vuonna 2021. Kaavaa varten on laadittu uusia selvityksiä, mm. viherverkko selvitys ja käynnistetty tuulivoima- ja kulttuuriympäristöselvitykset. Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja	Täydennetään osallisten listaa esitetyn mukaisesti. Lausunto otetaan huomioon osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettäessä. Satakunnan maakuntakaavoituksen nykytilan kuvausta ja vaikutusten arviointia täydennetään jatkosuunnittelussa sekä YVA-että kaavamenettelyn aikana. Huomioidaan ajantasainen kaavatilanne osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettäessä.

arviointisuunnitelma on nähtävillä 1.4.-13.5.2022 välisen ajan. Satakunnan alueelle kohdistuvien ympäristövaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty hankealue sijoittuu laajemmalle alueelle kuin Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetut kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta. Lisäksi Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 laadinta ja vaikutusten arviointi on perustunut huomattavasti matalampiin tuulivoimaloihin kuin vireillä olevassa hankkeessa on suunniteltu toteutettavan. Hankkeen kuvauksen mukaan tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuksiksi tavoitellaan jopa 350 metriä. Osana kaavoitusprosessia on erityistä huomiota kiinnitettävä hankkeen havainnollistamiseen ja osana havainnollistamista on tuotava esille hankkeessa suunniteltujen voimaloiden erot suhteessa Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 laadinnan aikaisiin tuulivoimaloiden korkeuksiin. Samalla on arvioitava mitä nämä erot tarkoittavat maisema- ja ympäristövaikutusten kannalta. Havainnollistamisaineistoa on tuotettava myös Satakunnan maakunnan puolelle sijoittuvilta alueilta.	Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmentyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudella pyritään vastaamaan toimialan tekniseen kehitykseen nykyisin käytössä olevia voimaloita suuremmalla kokonaiskorkeudella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: <i>"Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima- aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa."</i> Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne. Hankkeessa laaditaan paikkatietopohjainen näkymäalueanalyysi, jonka avulla saadaan yleiskuva siitä, mihin tuulivoimalat voivat näkyä ottaen huomioon maastonmuodot ja kasvillisuus. Analyysiä hyödynnetään maisemavaikutusten arvioinnissa ja valokuvasovitteiden laatimisessa. Lisäksi havainnollistetaan maisemavaikutuksia valokuvasovitteilla, joissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on
--	---

Pohjois-Satakunnassa, Pirkanmaan pohjoisosissa ja myös Etelä-Pohjanmaan puolella on useita olemassa olevia ja suunnitteilla olevia tuulivoimala-alueita. Hankkeen kannalta olennaisia yhteysvaikutuksia voivat olla muun muassa vaikutukset luonnonarvoihin, lintujen pesimäalueisiin ja muuttoreitteihin, maisemavaikutukset ja vaikutukset elinympäristön viihtyisyyteen. Ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan uudella, noin 14–15 km pituisella 110 kV voimajohtolla. Reittivaihtoehdot sijoittuvat Ikaalisten ja Sastamalan kaupunkien alueille. Kokonaiskuvan muodostamiseksi on tärkeää, että voimajohtoverkostoa koskevassa tarkastelussa otetaan huomioon niin Pohjois-Satakuntaan, Pirkanmaan pohjoisosiin kuin Etelä-Pohjanmaan eteläosiin sijoittuvat voimajohtot. Vaikutuksia arvioitaessa tulee arvioida myös voimajohtoverkon yhteysvaikutuksia.	määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Hankkeen YVA-menettelyssä tuotetaan tietoa kaavoituksen tarpeisiin ja selvitetään mm. hankkeen yhteisvaikutuksia tiedossa olevien muiden lähialueen hankkeiden kanssa. Palautteessa esitetyt vaikutukset on tunnistettu keskeisiksi selvitettäviksi yhteisvaikutusten osa-alueiksi. Hankkeen ulkoisen sähkönsiirron vaikutusten arviointia laaditaan YVA- ja kaavamenettelyiden aikana. Ulkoisen sähkönsiirron toteuttamistapa ja reitti tarkentuvat jatkosuunnittelussa mm. laadittujen selvitysten perusteella.
15) Ikaalisten ympäristölautakunta Ympäristölautakunta toteaa, että Konikallion tuulivoimapuisto on Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin yhteinen hanke, eikä ympäristölautakunnalla ei ole muuta lausuttavaa, mikä ei muuten jo ilmene asiakirjoissa.	Lausunto merkitään tiedoksi.
16) Nokian kaupunki Osayleiskaavan suunnittelualue sijaitsee yli 20 km päässä Nokian kaupungin rajasta. Nokian kaupunkiin kohdistuvien mahdollisten vaikutuksien voidaan olettaa jäävän vähäisiksi etäisyydestä johtuen, joten Nokian kaupungilla ei ole huomautettavaa toimitettuun aineistoon.	Lausunto merkitään tiedoksi.
17) 2. logistiikkarykmentti, puolustusvoimat (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Puolustusvoimat on osallinen Konikallion tuulivoimapuiston kaavaprosessissa ja lausuu kaavoituksen eri vaiheissa.	Lausunto merkitään tiedoksi.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 4a§) Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000). Puolustusvoimat esittää, että hankkeen tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan arvioidaan perustuen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslauseen. Hankkeelle tulee saada Pääesikunnan myönteinen hyväksyttävyytyslause ennen kaavan hyväksymistä. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista. Myös tapauksessa, jossa muutokset ovat pienemmät kuin yllä on esitetty, pyydetään muutoksista tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa. Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja.	Hankkeelle on saatu Puolustusvoimien Pääesikunnan puoltava hyväksyttävyytyslause 10.5.2021 15 tuulivoimalalle ja voimaloiden kokonaiskorkeudelle 350 metriä. Puolustusvoimille esitetään hankesuunnittelun edetessä päivittyvät hankesuunnitelmat ja Puolustusvoimilta pyydetään tarvittaessa uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä.
--	--

18) Varsinais-Suomen ELY-keskus Varsinais-Suomen ELY-keskus ei anna varsinaista lausuntoa koskien Konikallion tuulivoimayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmista.	Lausunto merkitään tiedoksi.
19) Digita (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv –lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuden liittyvien vaikutusten arvioinnissa. Antennitelevisioiden vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä. Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa: • hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetysille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua	Digitalta ja Traficomilta pyydetään lausunnot hankkeeseen liittyvän YVA-menettelyn yhteydessä. Koska vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta, hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei ole arvioitu tässä vaiheessa hankesuunnittelua muodostuvan antenni-tv:n vastaanottoon. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjien sekä teleoperaattorien kanssa. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.

laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja

- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LIVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua

Kun tuulivoimahankkeelle on saatu rakennuslupa ja toteuttamispäätös, hanketoimija mittauttaa tarvittavilta osin alueen tv-signaalin laadun ja voimakkuuden sekä laatii mittaukset uudelleen tuulivoimaloiden pystyttämisen jälkeen. Mikäli hankkeen tuulivoimaloiden todetaan häiritsevän antenni-tv:n vastaanottoa, häiriöt voidaan todennäköisesti poistaa signaalia vahvistamalla, antennia suuntaamalla tai antennia parantamalla. Hanketoimija vastaa toimenpiteistä ja kustannuksista, joilla mahdolliset hankkeen tuulivoimaloista aiheutuneet vastaanottohäiriöt poistetaan.

tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan. Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisen tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv- vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	
20) Caruna (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Caruna Oy:n 110 kV:n Melo - Rännäri voimajohto sijaitsee noin 8 km tuulivoimapuiston hankealueelta koilliseen päin. Caruna Oy:n 110 kV:n Suodenniemi - Susikoski voimajohto sijaitsee noin 16 km tuulivoimapuiston hankealueelta lounaaseen päin. Suodenniemen 110/20 kV sähköasema on Vatajankosken Sähkö Oy:n hallinnoima.	

Muutoin alueella ei kulje Carunan johtoja, eikä hankealue kuulu Carunan jakeluverkon vastuualueelle. Alustavassa tarkastelussa Konikallion tuulipuiston sähköasemalta rakennettava 110 kV voimajohto voidaan liittää Caruna Oy:n 110 kV:n verkon johtoväliin Parkano-Teiharju. Oikaisuna Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan todettakoon, että Suodenniemen 110 kV:n kytkinlaitos on Vatajankosken Sähkö Oy:n hallinnoima eikä Caruna Oy:n hallinnoima, kuten osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kirjoitettu. Suodenniemen 110/20kV sähköasemaa syöttävä 110 kV:n johto Susikoski-Suodenniemi on Caruna Oy:n hallinnoima. Sähköverkon siirtokapasiteetin vuoksi Konikallion tuulipuiston liittymistä Suodenniemen sähköasemalle vaihtoehto B:n mukaisesti ei pidetä teknis-taloudellisesti todennäköisenä vaihtoehtona alustavan tarkastelun perusteella. Lopullinen liittymispiste ja liitettävä sähköteho Caruna Oy:n verkkoon määritellään liittymissopimuksessa.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan täsmennetään lausunnon mukaisesti huomio Suodenniemen 110 kV:n kytkinlaitoksesta. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa
21) Ilmatieteen laitos (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Tuulivoimalat voivat aiheuttaa säätutkamittauksiin varjostuksia ja ei-toivottuja heijastuksia. Nämä häiriöt peittävät allensa sääinformaation näkyen virheellisinä sade- ja tuulikenttinä ja saattavat vaikuttaa Ilmatieteen laitoksen sääennustus- ja varoituspalveluun. Perustuen kansainvälisestikin käytettyihin kriteereihin tuulivoimaloita ei tulisi sijoittaa alle viiden kilometrin etäisyydelle sellaisista säätutkista, joita muun muassa Ilmatieteen laitos Suomessa käyttää. Lisäksi alle 20 kilometrin etäisyydellä säätutkista tulisi arvioida tuulivoimaloiden vaikutukset säätutkamittauksiin. Konikallion tuulivoimapuisto sijaitsee noin 11 km päässä Hakumäen säätutkasta, ja näin ollen olisi sen alueen piirissä, jossa Ilmatieteen laitoksen tulisi arvioida	Lausunto merkitään tiedoksi.

mahdolliset haittavaikutukset ulkopuolisen tahon mallinnuksen perusteella ennen suunnitelman hyväksymistä. Hakumäen säätutkan sijoitusta ollaan kuitenkin muuttamassa vuokrasopimuksen päättyessä, ja tutka on siirtymässä Kankaanpään puolelle noin 30 km päähän lännen suuntaan. Arvioitu siirtymisaika on kesällä 2022. Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat esitettyssä suunnitelmassa nyt uuteen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.	
22) Suomen Erillisverkot Oy Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Lausunto merkitään tiedoksi.

1.2. Osallisten palautteet

Palaute	Kaavanlaatijan vastine
1) Osallinen 1 - kolme palautteen jättänyttä (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) 1 Yleistä Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen laadinnan tavoitteena on mahdollistaa Ilmatar Energy Oy:n hankeyhtiön Ilmatar Ikaalinen-Hämeenkyrö Oy:n tuulivoimapuiston rakentaminen Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan alueelle molemmin puolin kuntarajaa. Tuulivoimapuisto muodostuisi enintään 15 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho olisi noin 6–10 MW ja tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 350 metriä. Hankekokonaisuus muodostuisi tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista tai ilmajohdoista sekä tuulipuiston sähköasemasta.	

Hankkeeseen liittyen on käynnistetty myös YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-laki 4 §). Koska YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja arviointien tuloksia hyödynnetään osayleiskaavatyössä, oheistamme tähän yleiskaavoitusta koskevaan mielipiteeseemme myös esittämämme mielipiteet ko. ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (ks. liitteet 1 ja 3).

OAS:ssa hankkeen vaikutuksia ennakoidaan varsin optimistisesti: ”Hankkeen toteutumisella on positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Tuulipuisto lisää työllisyyden kasvun ja yritystoiminnan lisääntymisen kautta kuntien kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja. Tuulivoimahankkeella tulee toteutuessaan olemaan positiivisia vaikutuksia myös alueella toimiviin rakennus- ja suunnittelualan yrityksiin. Lisääntyneellä taloudellisella aktiivisuudella on positiivisia välillisiä vaikutuksia myös alueen muihin toimialoihin, kuten palvelualaan.” Hankeen haitallisia ja rajoittavia vaikutuksia muuhun maankäyttöön, mm. naapurikiinteistöjen olosuhteisiin OAS:ssa ei sen sijaan ennakoida alustavastikaan. Vaikka tavoitteena on hankekokonaisuus, joka muodostuu poikkeuksellisen kookkaista ja voimakkaasti ympäristöönsä vaikuttavasta hankkeesta, OAS:sta ei ilmene, millä tavoin hankkeen em. erityispiirteet tulevat heijastumaan suunnitteluun ja kaavan vaikutusten arviointiin.

2 OAS:n sisältövaatimuksista

OAS:ssa tulee esittää suunnitelma kaavan laatimisessa noudatettavista osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Olennaista on, että OAS tarjoaa osallisille perustiedot kaavoituksen lähtökohdista, suunnittelusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelystä. Koska OAS täydentää ja ohjaa MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä, suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee esittää jo OAS:ssa siten, että mm. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Tässä tapauksessa keskeiset

Hankkeen vaikutuksia arvioidaan tarkemmin YVA-selostuksessa sekä osayleiskaavojen kaavaselostuksissa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukaisesti ”Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.” Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu osayleiskaavan aloitusvaiheen edellyttämällä tavalla edellä mainitun mukaisesti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta

erityispiirteet liittyvät hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvien vaikutusten voimakkuuteen ja ulottuvuuteen. Vaikka selvitettävät vaikutukset määritellään OAS:ssa yleisellä tasolla, siitä tulisi kuitenkin ilmetä, mm. missä vaiheessa ja millä menetelmillä vaikutukset selvitetään. Menetelmäkuvauksen merkitystä tässä tapauksessa korostaa mm. se, että tuulipuisto muodostuu voimaloista, joiden kokoluokasta johtuen arviointia ei voida juurikaan perustaa aiempiin kokemuksiin. Vaikutusten selvittämisen kannalta keskeistä on vaikutusten kohdentuminen, laajuus ja merkittävyys. Lisäksi tulee selvittää, miten osalliset voivat osallistua vaikutusten arviointiin kaavan laatimisen eri vaiheissa. Olennoista OAS:n tavoitteiden kannalta on, että osallisille tarjotaan mahdollisuus osallistumiseen riittävän aikaisin sekä mahdollisuus tutustua kaavoituksen tavoitteisiin ja mahdollisiin vaihtoehtoihin ja ottaa niihin kantaa riittävän ja luotettavan vaikutuksia koskevan tiedon pohjalta. Osallisilla tulee olla aito mahdollisuus tutustua selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tuloksiin sekä arvioida niiden perusteella kaavaratkaisua ja sen mahdollisia vaihtoehtoja. Katsomme, että edellä viitatu OAS:lle asetetut tavoitteet ja vaatimukset eivät nyt täyty suunnitelman jäädessä varsin yleispiirteiseksi jopa huomioon ottaen varhaisesta suunnitteluvaiheesta johtuvat tiedolliset rajoitukset. OAS:sta ei mielestämme riittävän konkreettisesti tavalla ilmene, millä tavoin osallistuminen järjestetään, vaikutukset arvioidaan ja kaavan sisältövaatimusten täyttyminen pyritään varmistamaan. 3 Yleiskaavan sisältövaatimuksista Osayleiskaavat todetaan laadittavan MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että rakennusluvut	osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka. Ikaalisten ympäristölautakunta on hyväksynyt Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen omalta osaltaan 14.9.2021 (§ 47) ja Hämeenkyrön kunnanhallitus omalta osaltaan 21.6.2021 (§ 174). Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 21.03.2022 (§ 62) ja Ikaalisten Ympäristölautakunta 22.3.2022 (§ 17) Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan vireilletulosta ja kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävilläolosta. OAS:ista on ollut mahdollista jättää palautetta 1.4.–9.5.2022 välisen ajan. OAS:it ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävillä asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Kaavoitusta käsittelevä kuntien yhteinen ja avoin yleisötilaisuus pidettiin Hämeenkyrössä ja Teams-etäyhteydellä 28.4.2022. Lisäksi hankkeen YVA-menettelystä pidettiin Teams-etäyhteydellä avoin yleisötilaisuus 16.2.2022. Yleisötilaisuuksissa on esitelty hankkeen suunnitelmia, hankealueen nykytilatietoja, vaikutusten arviointia ja hankkeessa laadittavien selvitysten tilanne sekä osallistumismenettelyt. Palaute merkitään seuraavilta ja YVA-ohjelmaa koskevilta osin tiedoksi.
--	---

voitaisiin myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. MRL 77 b §:n mukaan laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Jotta yleiskaava ohjaisi riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella ja jotta voitaisiin varmistaa, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön, sen vaikutukset tulee tunnistaa riittäväällä tavalla (MRL 9 § ja MRL 77b §). Näin ollen katsomme, että jo OAS:ssa kaavoitus tulee pohjustaa siten, että kaava perustuu riittäviin, kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. MRL 9 §:ssä edellytetyllä tavalla:

”Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.”

Jo OAS-vaiheessa tulee myös huomioida, että MRL 9 § on ilmaistu velvoittavassa muodossa. Oikeuskäytännössä tutkimusten ja selvitysten riittämättömyys on suhteellisen usein johtanut kaavan lainvastaisuuteen. Tehtävien selvitysten tulee kattaa sekä välittömät että välilliset vaikutukset kokonaisuutena.

Selvitysvelvollisuutta täsmennetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA 1 §): ”Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan

Laadittava osayleiskaava pohjautuu laaja-alaisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, joita laaditaan Konikallion YVA-menettelyn yhteydessä tehtävissä selvityksissä, mallinnuksissa ja vaikutusarvioinneissa. YVA-menettelyssä tutkitaan myös hankkeen ns. nollavaihtoehto. Pirkanmaan ELY-keskus antaa YVA-menettelyn päätteeksi YVA-selostuksesta yhteysviranomaisen perustellun päätelmän, jossa otetaan kantaa myös selvitysten riittävyyteen.

huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen. (11.2.2016/119)

Jos yleis- tai asemakaavan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen kunnan alueelle, kaavan vaikutuksia selvitettäessä tulee olla tarpeellisessa määrin yhteydessä tähän kuntaan. Jos kaavan olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen maakunnan liiton alueelle, tulee vastaavasti olla yhteydessä tähän liittoon.”

Lain esitöissä (HE s. 63) selvitysvelvollisuutta selvennetään seuraavasti: ”Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia alueidenkäyttötarpeita. Alueiden käytön ja eri toimintojen ympäristövaikutukset on tarpeen selvittää ja arvioida riittävän aikaisessa vaiheessa kaavaa laadittaessa. Riittävän laaja-alainen ja perusteellinen vaikutusten arviointi kaavoituksen yhteydessä on välttämätöntä jo senkin vuoksi, että ne, joiden olosuhteisiin ratkaisu saattaa vaikuttaa, voivat arvioida eri vaihtoehtojen vaikutuksia”.

Riittävä vaikutusten selvittäminen edellyttää hallituksen esityksen mukaan myös *mahdollisten maankäytön muutosten ja vallitsevan tilanteen välistä vaikutusten vertailua*. Tällä on erityistä merkitystä nyt käsillä olevassa tilanteessa, jossa kaava muuttaisi merkittäväällä tavalla mm. vaikutusalueen maisemaa, luonnonolosuhteita ja myös asumisolosuhteita.

Oikeuskäytännössä selvitysten riittävyyden kriteeriksi on muodostunut erityisesti se, voidaanko kaava-asiakirjojen pohjalta ratkaista,

täyttyvätkö kaavan sisältövaatimukset (ks. esim. teokset ”Maankäyttö- ja rakennuslaki”, Hallberg ym. 2020, s. 69-79 ja ”Maankäyttö- ja rakennuslaki”, Ekroos – Majamaa, 2018, s. 44-47 sekä ratkaisut KHO 2018:10, KHO 2017:114, KHO 2017:31, KHO 2014:2, KHO 2013:184, KHO 2008:71, KHO 25.8.2006 t. 2170, KHO 2004:84, KHO 2004:64 jne.). Näitä yleiskaavan yleisiä sisältövaatimuksia ovat em. tuulivoimakaavan erityisten sisältövaatimusten ohella mm. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; asumisen tarpeet; mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; ympäristöhaittojen vähentäminen; rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja kaavan kohtuullisuus maanomistajille ja muille oikeudenhaltijoille (MRL 39 §). OAS:ssa todetaan, että YVA tulee muodostamaan keskeisen perustan em. kaavojen vaikutusten arvioinnille. Vastaavasti kuin YVA-ohjelmasta antamassamme mielipiteessä toteamme, hankkeen vaikutukset on toistaiseksi esitetty liian yleisluontoisesti, jotta voimaloiden vaikutuksia, vaihtoehtotarkastelun edellytyksiä ja riittävyyttä voitaisiin riittävällä tavalla arvioida ja ennakoida.

Se, että hanke muodostuu poikkeuksellisen kookkaista voimaloista, tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnin lähtökohtana. Esimerkiksi maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia ei voida perustaa olemassa oleviin selvityksiin, toisin kuin mm. YVA-ohjelmasta on ymmärrettävissä. Aiempaa olennaisesti kookkaampien voimaloiden vaikutuksista ei ole vielä kertynyt juurikaan kokemusta. Jotta voitaisiin arvioida, sopeutuuko suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö maisemaan ja ympäristöön MRL 77 b §:ssä vaaditulla tavalla, mm. maisemavaikutusten arviointiperusteet tulee päivittää voimaloiden kokoluokka huomioon ottaen. Enempää OAS:ssa kuin YVA-ohjelmassakaan ei kuitenkaan kuvata, millä tavoin arviointikriteerit (mm. vaikutusalueet ja dominanssivyöhykkeet jne.) määritetään.

Voimaloiden kokoluokka tulee ottaa huomioon myös niiden sijoittelun kannalta. Kuten YVA-ohjelmaa koskevaan mielipiteeseemme sisältyvästä Hannu Nykäsen 27.3.2022 päivätystä lausunnosta (liite 2) ilmenee, OAS:n kohteena oleva suunnitelma ei pohjaudu tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteisiin: ”Edellä esitetyn kohtien perusteella voidaan todeta, että Konikallion suunniteltu tuulivoimaloiden sijoittelu on 15 voimalan vaihtoehdolla täysin vastoin tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteita. Pienemmällä voimaloiden lukumäärällä tai pienemmillä voimaloiden koolla, voidaan vaikuttaa meluhaitan vähenemiseen, mutta jokainen vaihtoehto on tarkasteltava erikseen. Tuulivoimaloiden sijoittelu liian lähelle toisiaan aiheuttaa kaikissa tapauksissa kuitenkin sen, että suomalaisen melumallinnuksen lähtöolettaamus tuulivoimaloiden toimimisesta pyörteettömässä tuulikentässä ei päde, jolloin koko melumallinnus on jo lähtökohdiltaan virheellinen, mikäli tuulivoimaloiden välisen etäisyyden vaatimusta 8 x roottorin halkaisija ei noudateta.” Samoin hankkeen meluvaikutusten arvioinnin lähtökohdat osoittautuvat olennaisesti puutteelliseksi Nykäsen lausunnosta tarkemmin ilmenevin perustein.	Ympäristöministeriön melumallinnusohje ei anna objektiivisia korjauksia mahdollisen jättöpyörteen turbulenssin huomioimiseksi. Lisäksi taaemmat voimalat ovat edellä olevan jättövanan vaikutuksessa vain myötätuuliolosuhteissa, ei kaikkien ajankohtien sisällä. Koska alueen keskimääräinen tuulensuunta on lounaasta, voidaan karttakuvasta nähdä jo selkeästi se, että moni voimala ei ole tässä asennossa jättövanan osalta huonosti sijoitettu. Lisäksi pientaajuisten melulaskennan osalta hyödynnetään kotimaisen ’Anojanssi’ - tutkimushankkeen tilastollisia äänitasoeron tuloksia, joiden äänitasoeron tulokset ovat varsin konservatiivisia asuinrakennusten osalta.
4 Osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta Myös maanomistajien osallistumista suunnitteluun kuvataan OAS:ssa varsin yleisluonteisesti. YVA-ohjelmassa puolestaan todetaan, että YVA-menettelyä seuraamaan ja ohjaamaan kootaan eri tahoista koostuva seurantaryhmä, jonka tarkoituksena on muun muassa saada tietoa ja näkemyksiä eri osapuolilta sekä varmistaa, että työn aikana käytettävät tiedot ovat ajantasaisia ja mahdollisimman kattavia. Seurantaryhmään ei kuitenkaan ole kutsuttu maanomistajia, joiden kiinteistöjen käyttöä voimalat tai voimansiirtolinjat olennaisesti rajoittavat.	Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kaavoituksen aloitusvaiheen ja OAS:in tarkoitusta vastaavalla tavalla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka.
Hankkeen tähänastisessa suunnittelussa ilmenneet vuorovaikutuksen puutteet korostavat tarvetta tehostaa vuorovaikutusta jo varhaisessa kaavoitusvaiheessa mm. alueen maanomistajien kanssa. Kuvaavaa on, että vaikka voimajohdon vaihtoehto B sijoittuu osallisen c kiinteistölle halkaisten sen ja heikentäen kohtuuttomasti	Seurantaryhmä liittyy hankkeen YVA-menettelyyn ja palaute merkitään tältä osin tiedoksi.

kiinteistön käyttöä ja sen alueella olevia erityisiä luonnonarvoja, hän sai tiedon sattumanvaraisesti johtosuunnitelmasta vasta tammi-helmikuun vaihteessa 2022. Hankkeen valmistelu ja suunnittelu on edennyt osittain pimenossa ja yllätyksellisesti, vaikka jopa neljä seitsemästä Hämeenkyrön puolelle suunnitellusta voimalasta sijoittuu ko. tilan rajalle, kolme voimalaa 200 metrin päähän ja yksi voimala 400 metrin päähän. Lisäksi tilan halki rakennettaisiin voimaloita yhdistävä voimajohto ja kilometrin mittainen voimajohtolinja, joka lopuksi halkaisisi tilan keskeltä kahtia. Tiedottamisen puutteellisuutta on tarkasteltu myös YVA-ohjelmasta annetussa 23.3.2022 päivätyssä mielipiteessä (liite 3).

Katsomme, että kaavoitus tulee toteuttaa jo OAS-vaiheessa avoimen vuorovaikutteisesti sekä perustuslain että MRL:n edellyttämällä tavalla. MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon”. Näin ollen jo kaavoituksen lähtökohdissa on huolehdittava mm. siitä, että yleiskaava ei aiheuta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa MRL 39 §:n vastaisesti.

5 Pöytäkirjat

Edellä esitetyin perustein katsomme, että OAS ja siihen kytkeytyen YVA-ohjelma eivät kuvaa voimaloiden vaikutuksia ja vaihtoehtotarkastelun edellytyksiä riittävällä tavalla aidon vuorovaikutuksen tietoperustaksi. On tärkeää, että hankkeen vaikutuksia koskeva tieto

Konikallion osayleiskaavaprosessi on toteutettu kaavoituksen aloitusvaiheessa ja OAS:in osalta perustuslain sekä maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.

välitetään osallisille mahdollisimman kattavasti jo OAS- ja YVA-ohjelmavaiheessa, jolloin suunnitteluun ja hankevaihtoehtoihin vielä voidaan vaikuttaa.	
2) Osallinen 2 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Vastustan Konikallioon suunniteltavaa tuulivoimahanketta ja siihen kaavahanketta. Totean tältä osin seuraavaa. <u>Prosessin puutteet</u> Ensinnäkin hankkeen tiedottaminen ei ole ollut asianmukaista, koska olen tullut tietoiseksi hankkeesta, joka vaikuttaa huomattavasti omistamaani tilaan, vasta tammi-helmikuun vaihteessa 2022. Hanke vaikuttaa olennaisella tavalla omistamaani tilaan muun ohella sen tulevan käytön sekä ympäristö- ja taloudellisten arvojen osalta. Hankesuunnitelman mukaan esimerkiksi voimajohtolinjat kulkevat ensin pitkään tilani rajalla ja sitten vielä ylittävät tilani. Minua olisikin tullut kuulla jo aiemmin tässä asiassa, vaikka esimerkiksi eräitä naapureita on asiassa erikseen kuultu. Kysyttyäni asiasta Ilmatar Oy:n Hankekehityspäälliköltä, Lauri Viertolta seuraavan vastauksen 9.2.2022: Ilmattaren Konikallion tuulivoimahanke on lähtenyt liikkeelle Auria Wind Oy:n hankkeena, joka on tehnyt Hämeenkyrön puolella ensimmäiset maanvuokrasopimuksen alkuvuodesta 2021. Myöhemmin keväällä Ilmatar on hankkinut sopimukset ja hankeoikeudet Auria Wind Oy:ltä. Sopimusten siirtymisen ehtona oli riittävä maanvuokraukseen perustuva hankealueen maanhallinta, jota vastaan Ilmatar voi toimittaa hankkeen kaavoitusaloitteet sekä Hämeenkyröön että Ikaalisiin. Näin ollen vuoden takaiset	Ikaalisten ympäristölautakunta on hyväksynyt Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen omalta osaltaan 14.9.2021 (§ 47) ja Hämeenkyrön kunnanhallitus omalta osaltaan 21.6.2021 (§ 174). Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 21.03.2022 (§ 62) ja Ikaalisten Ympäristölautakunta 22.3.2022 (§ 17) Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan vireilletulosta ja kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävilläolosta. OAS:ista on ollut mahdollista jättää palautetta 1.4.–9.5.2022 välisen ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävillä asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Virallisten kuuluttamis- ja ilmoitusmenettelyjen rinnalla hanketoimija on ollut yhteydessä tuulivoimapuiston hankealueen ja alustavasti tutkittujen ulkoisten voimajohtoreittien varrelle sijoittuvien kiinteistöjen maanomistajiin.

maanomistajatilaisuudet ovat olleet Auria Wind Oy:n järjestämiä, ja niihin en osaa ottaa itse kantaa. Uskoisin, että kokouksiin on kutsuttu Hämeenkyrön puolen keskeiset maanomistajat ja kokouksella on pyritty samaan selville kaavoitusaloitteeseen tarvittavan maanomistajaenemmistön mielipide maanvuokraukseen liittyen. " Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan viranomaisen on kaavaa valmisteltaessa oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaavaa saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta suoraan mainituille tahoille, jotta heillä on jo alkuvaiheessa mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön ja näin välttää tarpeettomalta viranomaistyöltä. Mielestäni viranomainen on tältä osin laiminlyönyt vuorovaikutusvelvollisuutensa, koska olen saanut tästä hankkeesta tiedon ulkopuolisilta tahoilta. Olen pyytänyt Hämeenkyrön kunnan kaavoitusviranomaisten käyttämältä asiantuntijalta kaikki kunnan hallussa olevat hanketta koskevat asiantuntijalausunnot. Kunnan kaavoitusviranomainen on kertonut, etteivät kaikki asiantuntijalausunnot ole vielä valmiina. Varaankin mahdollisuuden antaa vielä uuden mielipiteen sen jälkeen, kun olen saanut kaikki asiantuntijalausunnot käyttööni. <u>Vaatimukset</u> Katson olevani hankkeen osalta keskeinen maanomistaja, koska voimajohtolinjaa on suunniteltu maani rajalla rakennettavaksi noin kilometrin matkalle. Hankkeen etenemisestä tulee minua jatkossa tiedottaa lähettämällä minulle asiaa koskevat viranomaispäätökset,	Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu MRL:n edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.
---	--

asiantuntijalausunnot ja hakijan toimittamat asiakirjat.

Kaikki tuulivoimalat on suunniteltu sijoitettavaksi tilani rajan läheisyyteen. Katson tämän olevan tilaani merkittävästi vaikuttava asia. Vaadin näiden tuulivoimaloiden poistamista hankkeesta tai siirrettäväksi kauemmaksi tilani rajalta, jos hanke vastoin käsitystäni toteutuu. Vaadin myös, että voimajohtolinjat siirretään kokonaan pois rajaltani ja ylittämästä tilaani.

Vaatimusten perustelut

Voimalinja kulkisi suunnitelman mukaan kokonaisuudessaan noin kilometrin matkan tilani rajan vierustaa ja sen lisäksi tilani metsäkuvio 20:n (n. 1 ha) läpi. Kuviolla 20 sijaitsee puro, joka on määritelty arvokas elinympäristö. Kuvio 31 (1,3 ha), noin 200 metriä kuviolta 20 lounaaseen on metsälain 10 tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö, puro lähiympäristöineen, jossa asuu muun ohella euroopan majavia. Voimajohtolinja on suunniteltu ylittämään myös tämän tilani kuvio 31 :n läpi.

Vaadin, että voimalinja siirretään pois mailtani, niiden henkilöiden omistamille tiloille, jotka ovat maanvuokrasopimuksen tehneet ja ovat asianosaisia ja saamassa taloudellista hyötyä. Järkevin lähtöpaikka on varmastikin tilojen nro 108-438-9-29 tai 108-438-8-5 voimalinjan lähtöpaikaksi. Reitti sieltä on lyhin, helpoin ja taloudellisin tehdä. Lisäksi vastustan tuulivoimaloiden sijoittamista rajani läheisyyteen. Nämäkin on mahdollista asentaa maanvuokraajien tiloille kauemmaksi rajoistani. Todettakoon, että minun haltuuni saamissa mahdollisesti alkuperäisissä suunnitelmissa tuulivoimalat on sijoitettu kauemmaksi tilani rajoista.

Joka tapauksessa koko hanketta ei pitäisi toteuttaa, koska se vaarantaa olennaisella tavalla luontoarvoja kasvillisuuden ja eläimistön osalta. Mikäli hanketta jatketaan, on tässä tapauksessa laadittava huomattavasti yksityiskohtaisempi luontoselvitys laajan

Hankesuunnitelma täydentyy ja tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden edetessä, jolloin myös voimalasijainnit sekä ulkoisen voimajohtoreitin linjaus tarkentuvat.

Osayleiskaavoituksella ei ratkaista kaavoitettavan tuulivoimapuistoalueen ulkoisen voimajohtoreitin sijaintia tai voimajohtoreitin alueen maankäyttöä. YVA-menettelyssä sähkönsiirron A-vaihtoehtona tutkitaan koilliseen suuntautuvaa vaihtoehtoa ja B-vaihtoehtona etelään suuntautuvaa vaihtoehtoa. Hankesuunnitelmien tarkentuessa vaihtoehtoista valitaan toteutettava vaihtoehto, jonka sijainti maastossa voi vielä suunnitteluprosessin aikana tarkentua.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn

asiantuntijaryhmän toimesta. Nyt aineistossa olevat selvitykset eivät miltään osin ole riittäviä. Tilallani tai sen läheisyydessä on useita havaintoja eläimien pysyvistä reviireistä. Kyseinen alue on muun ohella hirvien talvehtimisaluetta. Jyräkoskessa metsälaki 10S tarkoittamassa erityisen tärkeä elinympäristö asuu euroopan majavia. Kiuruja viihtyy viljellyllä pellolla. Riistakamerasta löytyy suden kuva ja naapurin pellon valkoisia pilleripaaleja karhu on repinyt. Tilallani on useita ilveksiä, joiden olemassaolosta on jatkuvia havaintoja. Viimeisenä havaintona olen kuullut mahdollisesta maakotkan pesinnästä. Kyseisellä hankealueella on saamani tiedon mukaan myös kalasääskien vuosittaiset pesinnät Haukinevalla, Karhukoskella, Ikaalisten puolella Porrasnevalla, Voistetunjärvellä ja Rapakonnevalla, joita tuulivoimalat uhkaavat. Myöskin metso pesii näillä seuduilla. Viirupöllöjä pesii Viherojantien päässä ja Vesajärvellä Majamaan puolella. Ruskohaukka pesii Ihanajärnessä, Vesajärnessä tai Alhonjärnessä. Kurki, direktiivilaji pesii Ihanajärvellä, Hirvonjärvellä, Vesajärvellä ja Alhonjärvellä, Laulujoutsen, direktiivilaji pesii Ihanajärnessä, Hirvonjärnessä, Vesajärnessä ja Alhonjärnessä. Erittäin uhanalainen nokikana pesii Alhonjärnessä. Tässä tapauksessa tilani metsänhoito tulisi vaikeutumaan. Joka tapauksessa metsästä kertyvä tuotto tulisi vähentymään. Taloudellisesti tämän hankkeen toteutuminen suunnitellulla tavalla aiheuttaisi minulle merkittäviä taloudellisia menetyksiä. Jos tuulivoimalahanke ylipäättään etenee, on se mahdollista toteuttaa siten, että edellä mainitut vaatimukseni otetaan huomioon. Nyt suunniteltu tuulivoimalahanke ei tuota sellaista yleistä hyötyä, joka mahdollistaisi merkittävän haitan ja taloudelliset menetykset minulle maanomistajana.	maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia. Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi.
---	---

Edellä lausutuilla perusteilla on täysin selvää, että suunnitelma edellyttää yksityiskohtaista ja ammattitaitoista luontoselvitystä. Tuulivoimahankkeessa pitää selvittää tarkoin luonto ja siellä elävät eläimet ja linnut, joita hanke uhkaa. Ehdotan, että selvitystyöhön mukaan otetaan henkilö, jolla on osaamista ja tietoa nimenomaan tästä kohteena olevasta hankealueesta.	
3) Osallinen 3 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Mielipiteenäni esitän, että voimat aiheuttavat kohtuutonta haittaa ja vaaraa ihmisten elinoloihin ja ympäristöön sekä vaarantavat lintujen muuttoreitit sekä uhanalaisten eläinten pesimäalueet. Voimaloita ei tule alueelle rakentaa. Tuulivoimat tulee sijoittaa lähtökohtaisesti jo olemassa oleville teollisuusalueille. Kaava-alue on maakuntakaavassa esitettyä laajempi. "Maisemahaittojen minimoimiseksi on suositeltavinta rakentaa tuulivoimat olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi suositellaan useassa yhteydessä teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä, mastojen ja voimalinjojen ympäristöjä, laskettelukeskuksia sekä satama- ja varastoalueita." Tuulivoimat ja maisema, Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckman. Hankkeen erityispiirteet kuten voimaloiden suuri koko, teho ja korkeus, 350m tulee ottaa huomioon suunnittelun jokaisessa kohdassa. Tämä tulisi näkyä laajoina selvityksinä mm. vaikutusalueen laajuudessa, erilaisissa mallinuksissa. Kaikkien vaadittavien selitysten	Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana. Vaikutusten arviointia tehdään tässä yhteydessä kattavasti mm. ihmisten elinympäristöä ja luontoarvoja koskien huomioiden palautteessa mainitut lintujen muuttoreitit ja uhanalaisten eläinten pesimäalueet. Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana selvitysten perusteella. Vaikutusten arviointi on olennainen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua, ja vaikutusten arvioimiseksi on käytettävissä pääosin vakiintuneet käytännöt ja menetelmät. Vaikutusten arviointi ulotetaan

tulisi ulottua laajemmalle alueelle kuin nyt on ehdotettu. Erityisesti ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuvat vaikutukset tulisi selvittää erityisellä laajuudella johtuen hankkeessa esitettyihin voimaloiden kokoihin. Suuresta koosta ja mahdollisista haittavaikutuksista johtuen suojaetäisyydet asuin- ja loma-asuntoihin tulisi olla huomattavasti suurempi (3km) kuin nyt esitetty. Tuulivoimaloiden korkeuden vuoksi maisemahaitta tulee koskemaan muita maisema-alueita ja virkistysalueita kuten Jämin harjua, joka kuuluu Satakunnan maakuntaan. Selvitykset tulee tehdä myös toisen maakunnan alueella. ” Tuulivoimaloiden sijoitusetäisyys toisiinsa nähden on useita satoja metrejä muun muassa roottorin koosta, voimaloiden lukumäärästä ja sijoituskuviosta riippuen. Isojen tuulivoimaloiden luokkaan kuuluvien voimaloiden (3-5 megawattia) välillä sijoitusetäisyydet vaihtelevat tavallisesti 400–1000 metrin välillä.” (Ympäristöhallinnon ohjeita 4/2012, Ympäristöministeriö). Nämä etäisyydet eivät tule toteutumaan maakuntakaavassa esitetyllä alueella. Alue on liian pieni. Esitetty kaava tulee muuttamaan merkittävästi maisemaa. Kaavassa tulee huomioida valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonka Vatulan-Ulvaanharju sai syksyllä 2021. Tätä statusta ei ole ollut vielä maakuntakaavaa laadittaessa, eikä Voimaa tuulesta Pirkanmaalla-selvityksessä 2012, jota on käytetty pohjana selvittäessä mahdollisia tuulivoima-alueita. Tällöin selvityksestä on jätetty lähtökohtaisesti pois alueet, jotka on luokiteltu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Tällöin on rajattu myös arvokkaat kulttuuriympäristöt. Hankeen suuruus tulee vaikuttamaan laajemmin myös kulttuuriympäristöihin kuin OAS on kuvattu. Valtioneuvoston julkaisussa Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (2016) todetaan että pääsääntöisesti tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Osallistuminen hankeen suunnitteluun on lähtökohtaisesti puutteellinen. Perustuslaki 15§	vaikutustyyppistä riippuen aina noin 25 kilometriin (maisema). Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen raja-alueet täsmenntyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella. Suunnittelualueen raja-alueet tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana. Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne. Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasoitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus. Osallistumismenettelyllä luodaan edellytykset sille, että kaavan vaikutuksista ja sisällöstä
---	--

mukaan omaisuus on turvattu. Nyt suunnitellut hankkeet on tehty hanketta koskevia maanomistajia kuulematta ja jopa heidän tietämättään. Hanke uhkaa myös alueen vaikutusalueella olevia kiinteistöjä ja niiden arvonalenemaa sekä välke- ja näköhaittaa. Perustuslaki 20§ vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Hankkeessa on pirstaloitumassa suuri, yhtenäinen metsäalue joka aiheuttaa metsäkatoa. Uhanalaisten lintujen pesimäalueiden ympärille tulee esittää riittävän laajat suojavyöhykkeet. EU CAP 27 ohjelmassa edellytetään myös monipuolisen biodiversiteetin säilyminen. Alueelle tulee vaatia ympäristölupa. Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojelu. Kaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Tämä hanke ei saa vaarantaa pohjavesiä teollisen kokoluokan tuulivoimaloilla. Myös vesilupaa tulee harkita. Alueen pohjaveden paksuus pitää tutkia. Alueelta ei laske jokia vaan kaikki vesi laskee pohjaveteen tai suodattuu Vatulan-Ulaanharjun läpi lähteistä tai Kyröjärven pohjasta. Myös Vesajärvellä Ihananjärvi on tällainen lähdepohjainen järvi. Osayleiskaavassa ja suunnitelmissa olevat kartat ovat olleet epäselviä. Voimaloiden paikat ja suunnitellut siirtolinjojen paikat pitää näkyä selkeästi karttapohjalta. Ilmatar Energy:n suunnittelemaat voimalta ovat kokoluokaltaan suuria. Niiden rakentaminen tulee muokkaamaan aluetta pysyvästi. Siipien kuljettaminen ja sen aiheuttamat haitat alueelle mm. metsien kaataminen alueelta tulee näkyä kaavassa. Myös rakennettavien tuulivoimaloiden perustamisen yhteydessä kaadettava ja muokattava metsä tulee esittää selkeästi. Tuulivoimaloiden vuoksi rakennettava tiestö ja	keskustellaan ja tiedotetaan hankkeen eri vaiheissa. Kaavan vireille tulosta sekä valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtävillä olosta kuulutetaan kuntien ilmoitustaululla, kuntien internet-sivuilla sekä kuntien virallisissa kuulutuslehdissä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtäville asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Kaavoitusta käsittelevä kuntien yhteinen ja avoin yleisötilaisuus järjestettiin Hämeenkyrössä ja etäyhteydellä 28.4.2022. Hankkeesta tiedottamista tehdään myös kaavoituksen kanssa samaan aikaan käynnissä olevan YVA-menettelyn yhteydessä. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Voimaloiden sijaintipaikat ja hankealueen ulkoiset sähkönsiirtoreitit tarkentuvat suunnittelun edetessä. Karttojen luettavuuteen kiinnitetään huomiota jatkosuunnittelussa ja laadittavissa kaavadokumenteissa.
---	---

voimajohtojen vaatimat linjaukset ja muutokset metsään tulee esittää selkeästi kartalla. Kartat pitäisi olla selkeitä ja helposti tulkittavissa. Voimaloiden paikat tulisi näkyä selkeästi ja niiden sijoittelussa tulisi ottaa huomioon mahdollinen värähtelyn vaikutus hiekkaharjuun ja pohjaveteen nyt ja tulevaisuudessa. Hämeenkyrön Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavassa mainittuja laadittuja selvityksiä ei ole ollut saatavilla. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava- ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys ja linnustoselvitys eivät ole valmistuneet. Näin ollen koko hankkeen aikataulu on epärealistinen. Aikataulu rakentamiseen on myös epärealistinen puuttuvien tai suunnitteilla olevien Fingridin valtakunnan verkon siirtolinjojen vuoksi. Näkymäalueanalyysijä tulee tehdä eri maisemakohdista ja tausta pitää olla selkeä eli sininen taivas. Myös yölliset valot tulee kuvata jollain tavalla. Mallinnukset on tehtävä laajakulmakuvien lisäksi 3D tekniikkaa ja animaatioita hyödyntäen, jolloin vilkkuvien lentoestevalojen häiritsevyys voidaan todenmukaisesti havaita. Ehdotan kuvattaviksi mm. Vesajärventie 2125, Kaipiontie 69, Viherojantie 20, Vesajärventie 1850, Vesajärventie 30, Nukarintie 65, Vaasantie esim. Tanolantien kohdasta, Hämeenkyrön keskustasta ja Kostulasta sekä Ikaalisista, Sammista. Takamaantie 1710, Pirkan ura Ulvaanharjun kohdalta. Oksjoentie 38.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaaluonnoksia. Hankkeen aikataulu tarkentuu suunnittelutyön edetessä. Palaute merkitään tältä osin tiedoksi.
4) Osallinen 4 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) <u>Palautteeni = Ei Voimaloita. Kiinteistölleni, luonnolle, ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa.</u> Kiinteistölleni ja tuhansille ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa ja rasisusta. Pelkästään nopeassa ajassa vastustavia allekirjoittaneita on yli 300, tässä ei ole läheskään kaikki vastustavat, koska kaupungit eivät ole ottaneet yhteyttä kiinteistön omistajiin ja asukkaisiin. Näin valtavat teollisen kokoluokan voimat eivät kuulu rauhalliselle ja hiljaiselle alueelle.	

Naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa määritettyä kohtuutonta räsytystä aiheutuu. Vastustan koko hanketta eli VEO on minun vaatimukseni. Jos on pakko rakentaa, pitää rakentaa erittäin paljon arvostamani Hämeenkyrön kaupungin Leena Lahtisen sanoin: hanke ja voimalat pitää suunnitella täysin turvallisiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että läheisille kylille ja kiinteistöille ei saa aiheutua minkäänlaista räsytystä tai terveyshaittaa. Tässä palautteessa on vaadittu vain jotain selvityksiä, suunnitelmia ja tutkimuksia millä turvallinen rakentaminen ja käyttö varmistetaan. Ennen näiden puolueettomien selvitysten saamista, kaupungit eivät voi edetä kaavoituksen kanssa. Kaavoituksessa pitää tietää mitä ollaan rakentamassa. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, että otetaan etunojaa kaavoituksessa, että voidaan sitten myöhemmin toteuttaa valtavat voimalat, joista ei ole vielä kokemusta ja joita ei siis osata suunnitella ja toteuttaa. Ei Suomen lait toimi näin. Kaavoituksessa jo pitää tietää tarkalleen mitä rakennetaan, jotta voidaan suunnitella hanke turvallisiksi.

Kaupunki menettää verotuloja, itsekin ajattelin siirtää verokirjani tänne, koska lapset kasvavat omilleen ja aivan hyvin voisin tehdä etätöitä hiljaisesta ja kauniin maiseman kiinteistöltäni. Olen kuitenkin päättänyt, että DI verotuloni en kaupunkiin tuo, jos Konikallion voimalat rakennetaan. Tiedän, että moni hyvin tienaa, tekee samoin ja tiedän, että useampi on myynyt ja harkitsee kiinteistönsä myyntiä, jos Konikallion valtavat voimalat rakennetaan. Tulen vaatimaan kiinteistöni alenneen arvon + muita korvauksia kaupungilta, jos kaupunki kaavoittaa teollisuuskokoluokan valtavia tuulivoimaloita lähelle kiinteistöäni.

OAS ei noudata Maankäyttö- ja rakennuslakia 9§:ää

OAS ohjaa MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä. Suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee tuoda esiin OAS:ssa niin, esim. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat

Kaavoitus alkaa suunnittelutyön ohjelmoinnilla ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella. Kaavoitus etenee tämän jälkeen valmisteluvaiheeseen (kaavaluonnos) ja ehdotusvaiheeseen ennen varsinaista kaavan hyväksymiskäsittelyä. Hankesuunnitelma täydentyy ja tarkentuu YVA- ja kaavoitusmenettelyjen aikana suunnitteluprosessin edetessä. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 §:ssä ei määritellä yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman muotoa, sisältöä tai OAS:ille asetettuja vaatimuksia. MRL 9 § koskee vaikutusten selvittämistä kaavaa

erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Konikallion teollisuustuulivoimapuistossa keskeiset erityispiirteet ovat hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvasti vaikutuksiltaan todella voimakkaita ja kauaskantoisen ulottuvia. OAS:sta tulisi käydä esiin selvästi milloin ja millä menetelmin niin terveys- kuin muut vaikutukset selvitetään puolueettomasti. Oman riskien suojan takia, kaupunkien kannattaisi varata hankkeen valmisteluun, selvityksiin, asukkaiden, kiinteistönomistajien, maanomistajien ja vaikutusalueella olevien kuulemiseen lisää aikaa ja varmistaa että kaikki selvitykset on puolueettomia ja oikein laadittuja.

Perustuslain vastainen hanke: Kotirauha ja omaisuuden suoja

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Tuulivoimasta aiheutuvat melu-, värähtäminen ja pilaantuminen ja maisemahaitat sekä edellä mainittujen yhteisvaikutukset tulee tarkasti arvioida faktaperustein, ei hankkeen toteuttajan maksaman konsultin puolesta vaan puolueettomasti varmennusmitattujen arvojen mukaan. Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien pitää taata perustuslain 10 pykälän mukainen kotirauha kaikille, niin että hanketta ei toteuteta Konikallioon ollenkaan tai vaihtoehtoisesti kaavoituksessa määrätään säännöt ja suojella asutusta (vakituinen ja vapaa-ajan) perustuslain mukaisesti ja tehdä kaavoihin vähintään suoja-alueet vähintään 5km ja lisäksi kilometri tuulivoimalan megawattia kohden eli 10MW voimalalle 10km suoja-alue, ettei kotirauhan turva vaarannu.

laadittaessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa käsitellään MRL 63 §:ssä, jonka mukaisesti kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa on esitetty tuulivoimaosayleiskaavoille tyypillisellä tavalla ja riittävällä tarkkuudella, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen kaavaprosesseissa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on mahdollista tarvittaessa päivittää kaavoitusprosessin aikana. Suunnitelma pidetään nähtävillä kaavoitusprosessin ajan 1.4.2022 alkaen. Mieliapiteessä esitetyt asiat koskien suunnittelualueen nykytilaa, vaikutusten arviointia ja selvityksiä sisältyvät YVA-menettelyn ja kaavaprosessin aikana tuotettaviin asiakirjoihin.

Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Osana vaikutusten arviointia tarkastellaan hankkeen toiminnasta ja muista alueen toiminnoista aiheutuvia yhteisvaikutuksia ympäristöön.

Esitetylle suoja-alueelle ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnoista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita. Mieliapiteessä esitetyt etäisyydet eivät perustu hankkeen todennettaviin vaikutuksiin. Mieliapiteessä esitetyt suojaetäisyydet eivät käytännössä mahdollistaisi

Perustuslain 15 § Omaisuuden suoja. Pykälän mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tulen vaatimaan vahingonkorvauksia kiinteistöni arvon alenemisesta, jos kiinteistöni lähelle rakennetaan teollisen kokoluokan tuulivoimaloita. <u>Pohjavesi pilalle, josta Ikaalisten & Hämeenkyrön kaupungit ovat vastuussa.</u> Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää tarkastella asiaa aivan vastaavasti kuin Äänekosken kaupunki teki, ei riskiä pohjaveden pilaantumiselle: Äänekosken kaupunki ei hyväksy maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tuulivoimala-aluetta Liimattalaan. Muutosehdotuksessa todetaan, että kaavaluonnoksessa oleva Liimattalan tuulivoimala-alue sijaitsee pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä ja viimeaikaiset selvitysten mukaan tuulivoimaloiden rakentaminen alueelle aiheuttaisi merkittävän riskin pohjaveden pilaantumiselle ja tällaista riskiä Äänekosken kaupunki ei ole valmis ottamaan. Muutosesityksen mukaan kaupunki katsoo myös, ettei se kannata maakuntakaavoituksessa tuulivoimaa mihinkään Äänekoskelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on hankittava ja julkaistava nämä Äänekosken viimeaikaiset selvitykset ja otettava nämä huomioon kaavoituksessaan ja päätöksenteossaan. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, Konikallion tuulivoimaloita ei rakenneta pohjavesialueelle. Asia ei ole noin yksinkertainen. Jos itse voimalan perustus ei ole juuri pohjavesialueelle merkityllä alueella, ei se tarkoita etteikö hankealue, rakennettava tiestö ja voimaloiden kilometrien mittainen vaikutusalue vaikuttaisi pohjaveteen. Epäpuhtauksien kulkeutumiseen pohjaveteen ja leviämiseen pohjavesikerroksessa vaikuttavat muun muassa maaperän veden läpäisevyys, veden virtausnopeus ja -suunta sekä kyseisen aineen tai yhdisteen liukoisuusominaisuudet.	maatuulivoimahankkeiden toteuttamista lähes missään Suomessa. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.
---	--

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Pohjavesien_tila/Pohjavetta_uhkaavat_toitukset

[met](https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Pohjavesien_tila/Pohjavetta_uhkaavat_toitukset)

Jos pohjavesialueelle (tai näin lähelle pohjavesialuetta) rakennetaan teitä tai näin valtaviin voimaloiden perustuksia, joudutaan kaivamaan massiivisen syvälle. Syvään kaivaminen on suuri riski, jos osut voimakkaaseen pohjavesisuoneen, vuotoa voi olla hyvin vaikea tukkia tai ennallistaa. Aiheutunut haitta ja pilaantumiskahva voi olla todella suuri. Jos kaupunki kaavoittaa pohjavesialueen suonien lähelle tällaisen syvää kaivuuraikentamis/perustusrakentamistoimintaa vaativia teollisen kokoluokan voimaloita, kaupunki vastaa, että alueelle voidaan kaivaa noin syviä perustuksia. Kaupunki on syyllinen syntyviin vahinkoihin. Lisäksi Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen antoisuus (kapasiteetti on 17770 m³/vrk) josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden pumppausmäärä). Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojele ja lisäksi maakuntakaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Venäjän tilanteen takia poikkeusolot ovat todennäköisempiä kuin koskaan, Vatulan-Ulvaanharjun pohjaveden kapasiteettia lisäottoon on 15000m³/vrk, josta saadaan 3 miljoonan ihmisen päivittäinen juomavesi (5L).

Kun luetaan ELY-keskuksen tuottamaa tutkimusta Hämeenkyröstä, paksuimmillaan pohjavesikerrokset ovat yli 100 metrisiä. Niin syvälle pohjavesiin kulkeutuu laajalta alueelta vettä ja myös haitta-aineita.

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/hameenkyrossa-loytyi-paksuimmillaan-yli-100-metrin-pohjavesikerros---geologinenrakenneselvitys-valmistui?publisherId=69817881&releaseId=69939943>

On selvää, että valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista irtoaa paljon mikromuoveja ja jäänestokemikaaliaineet ovat luonnolle ja ihmiselle myrkyllisiä ja haitallisia, lisäksi voimalat ovat todella korkeita, ja niiden aiheuttavat

Mielipide kirjataan seuraavilta osin tiedoksi.

ilmavirrat ja pyörteet ovat voimakkaita. On päivänselvää, että mikromuovipartikkelit ja muut voimalasta irtoavat haitta-aineet lentävät laajalle alueelle. Ilmanvirtaustekniikassa käytetään suuretta heittopituus ja se on tässä suuri. Kantama partikkeleille on pitkä, tuulen ja pyörteen mukana partikkelit kulkeutuvat kilometrien päähän. Ilman kunnollista selvitystä voimaloista irtoavien partikkeleiden heittopitoisuuksista ja pohjaveden pilaamisleikkauksista ei kaavoitusta voida jatkaa tai riskit nousevat liian kovaksi.

Lisäksi tuulivoimaloiden jäähdytysjärjestelmän kiertoneste eli glykoliliuos on vaarallista pohjavedelle. Käynnistysvaiheessa jäähdytysjärjestelmään tehdään glykolin ensitäyttö ja lisäksi vaihto ja uudelleen täyttötilanteissa pohjavesialueelle joudutaan kuljettamaan, voimalalla joudutaan pumpaamaan glykolia ja lisäksi vanha glykolineste pitää kuljettaa pois.

Hankealueelle ja alueenulkopuolelle (viidelletoista valtavalle voimalalle) joudutaan rakentamaan kantavuudeltaan ja mitoiltaan massiivisia teitä. Tiet joudutaan pinnoittamaan asfaltilla. Tiet lisäävät hulevesien kerääntymistä ja muuttavat pohjaveden lähellä olevia pintavesien virtauksia. Teiden ja teiden käytön vaikutukset pohjaveden saantoon ja laatuun pitää selvittää luotettavalla ulkopuolisella taholla, vasta selvityksen valmistuttua kaavoitus voi edetä.

Lisäksi teille pitää tehdä liukkauden torjuntaa talvisin hiekoitussepeä kuluu tonneja. Hiekoitussepeä pohjaveteen aiheuttavat ongelmat johtuvat käytännössä öljypohjaisista yhdisteistä, joita irtoaa enimmäkseen asfaltista. Sepelin yhdisteiden haitta raja-arvot ylittyvät, haitta-aineita pääsee pintavesiin ja sitä kautta öljypohjaiset aineet pääsevät myös pohjavesiin. Rakennusaikana tarvitaan paljon kuljetus- ja maansiirtokoneita, jolloin rakennusaikana näitä öljypohjaisia ja muita haitta-aineita tulee teille vielä enemmän ja pohjaveden pilaantumisleikkauksien riski on vielä isompi. Teille levitetty sepeä on öljy-yhdisteiden ja haitta-aineiden takia vaarallista jätettä, jota ei voi jättää luontoon ja varsinkaan pohjavesialueelle vaan se on toimitettava jätteenkäsittelyasemalla vaarallisena jätteenä.

Tuulivoimaloiden lapojen eroosiota ei ole toistaiseksi riittävästi tutkittu, jotta lavoista voitaisiin todeta irtoavan merkittäviä määriä mikromuoveja. Tuulivoimaloiden lavat ja muut muovikomposiittia sisältävät osat valmistetaan lujaksi ja kestäväksi kehitetyistä materiaaleista, joita on lujitettu muovipartikkeleiden irtoamista estävillä pinnoitteilla.

Teiden suolaus voi aiheuttaa myös pohjaveden pilaantumisvaaran.

Ennen kaavoituksen edistämistä Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää vaatia selvitykset tiehankkeista: Ympäristö- ja vesiluvan vaatiminen tiehankkeissa, kuten Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat massiiviset tiehankkeet. Oikeus tien rakentamiseen hankitaan tiesuunnitelman perusteella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä, 572/2018). Tiehankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun pohjaveden pumppausmäärä on 1800m³/vrk. Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m³/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen toteuttamiseen ryhdyttäessä. https://julkaisut.vayla.fi/pdf11/vo_2020-19_pohjaveden_suojelu_web.pdf

Kohta 5.11.2 Vesilain mukainen lupa. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit eivät ole tutkineet ja varmistaneet kairauksilla jne , millainen tuulivoimaloiden ja hankealueen rakentamisen vaikutus tähän tärkeään pohjavesialueeseen ja pohjaveteen on. Vastaavasta tapauksesta on korkeimman hallinto-oikeuden päätös (KHO 2581/2017). Tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä on tärkeä pohjavesialue, joka on tänä päivänä harvinainen ja arvokas luonnonvara. Tällä merkittävällä pohjavesialueella sijaitsevalta vedenottamolta tuhannet ihmiset ja maatilat

Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arvioinnin tuloksia, mukaan lukien liikennettä ja kuljetusreittejä sekä pohjavesialuetta koskevat arviointitulokset. Tarvittaessa selvityksiä ja vaikutusten arviointeja voidaan täydentää kaavoitusprosessin aikana. Liikennöinnin ja kuljetusreittien järjestäminen tarkentuu edelleen hankkeen jatkosuunnittelussa. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

Kuten edellä on todettu, pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan

saavat vetensä. Tuulivoimaloiden koneistoissa on tuhansia litroja voiteluöljyä sekä esimerkiksi jäähdytysnesteitä, joiden leviäminen ja vuotaminen ympäristöön sekä lavoista irtoava mikromuovi saastuttaisi tämän pohjavesialueen. Lisäksi pohjaveden voi aivan valtaisa alueen läpi ajettavat rakennusaikaiset rekkakuljetukset. Lisäksi teollisten tuulivoimaloiden käynnistä aiheutuvat määrät vaikeutavat pohjaveden laatuun pilaavasti. (Ympäristönsuojelulaki 527/2017, 17§). Vesilain mukaan hankkeella tulee olla lupaviranomaisen lupa, mikäli hanke voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää (Vesilaki 587/2011, 3:2§). Tämä uhka on ilmeinen.

Tuulivoimaloiden vaihteistoissa, hydraulikassa, jäähdytyksessä ym. käytetään erilaisia ympäristölle ja pohjavedelle vaarallisia öljyjä ja kemikaaleja, joita vaihdetaan huolloissa satojen metrien korkeudessa. Lisäksi tuulivoimaloidenkin muuntajissa käytettävä rikkiheksafluoridi on erityisen haitallista ympäristöön päästessään. Täten tulisi olla selvillä, miten estetään näiden aineiden leviäminen ympäristöön esimerkiksi häiriö- tai onnettomuustilanteessa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää ottaa selvää esim. näiltä asiantuntijoilta pohjavesiriskeihin liittyen. Selvitykset on julkaistava ja ennen selvitysten valmistumista, ei kaava voi edetä. Ylitarkastaja Janne Juvonen, Suomen ympäristökeskus SYKE Hydrogeologi Mirjam Orvoma, Suomen ympäristökeskus SYKE. On käytettävä Suomen ympäristökeskuksen pohjavesitoimenpiteiden A3 tarkastuslistaa, nämä kaikki selvitykset on tehtävä, julkaistava, ennenkuin alueelle voidaan kaavoittaa teollisen kokoluoka tuulivoimapuistoa. Pohjaveden tarkastuslistassa on tärkeintä ensiksi määrittää vastuutaho. Jos Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit kaavoittavat alueelle, tulee vastuu pelkästään kaupungille.

<https://www.syke.fi/download/noname/%7BC74D1EE6-97F4-4DE8-91DE-B974872DF6E7%7D/105243>

Vaadittavat pohjavesiselvitykset Vatulan-Ulvaanharju aivan lähelle tehtävään Konikallion teollisuustuulivoimapuistoon ovat vähintään:

pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

Maanpinnan topografiaselvitys, 2. Maakerrosten geometria kairaamalla, 3. Maalajit, hydrogeologiset yksiköt, yksiköiden kerrospaksuudet, Kallionpinnan topografia kairaamalla, 4. Kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeiden geometria kairaamalla, 5. Pohjaveden virtauksen mallinnus hydrogeologisesta rakenteesta virtausmallinnusoppaan mukaisesti tehtynä 6. Kaivokartoitus ja avaintoputkien asennus 7. Maaperän kyllästyneen vyöhykkeen paksuus kairaamalla 8. Pohja- ja pintaveden yhteys a. Pohjaveden purkautuminen (lähteet, tihkupinnat, pintavedet) tutkimukset b. Pintaveden imeytyminen (rantaimeytyminen, tihkuminen joesta), c. Lähteiden virtaamamittaukset d. Suotovirtaamamittaukset 9. Kasvillisuuskartoitukset ja niiden vaikutukset pohjaveteen 10. Lämpökuvaukset 11. Lämpötilamittaukset 12. Vesien laatuerot, esim. pH, sähkönjohtavuus, liuennut silikaatti, isotoopit 13. Muut tutkimukset

Nämä kaikki tutkimukset on tehtävä nyt jo heti kaavoitusvaiheessa ja tämän lisäksi puolueettomien ammattilaisten on mallinnettava ja arvioitava vaikutukset mitä teollisen kokoluokan tuulivoimapuistolla, sen rakentamisella ja erityisesti laajan tiestön rakentamisella perustuksineen ja maaottoineen näin lähelle pohjavesialuetta on.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava kaavoituksen suunnittelussa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kaupungin lautakuntien ja kaupunginvaltuuston päätöksissä. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata ja julkaista kaupunkien sivuilla. Käytettävä myös maisemaopasta: ja hanke on puolueettomasti arvioitava maisemaoppaan tekijöiden toimesta: <https://www.maajakotalousnaiset.fi/sites/default>

Tuulivoimaosayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella tavalla. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ja ne huomioidaan hankkeen suunnittelussa.

[lt/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf](https://files.attachment.maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf)

Ympäristölupa- ja vesilupa vaadittava

Konikallion hanke pitää ehdottomasti olla sellainen hanke, johon Hämeenkyrön ja Ikaalisten vaativat Ilmattaren hakemaan ympäristö- ja vesilupaa. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, jos kaupungit vaativat ympäristölupaa, Ilmatar sen ilman muuta hakee. Eli Ilmatar on sitoutunut hakemaan, on tuottamuksellista jos Hämeenkyrön tai Ikaalisten kaupungit eivät vaadi Ilmatarta ympäristölupaa hakemaan. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava ympäristö- ja vesiluvat hankkeen teitä varten (myös hankealueen ulkopuoliset teiden muutokset ja leventämiset). Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat tiehankkeet ovat todella massiivisia. OAS tilaisuudessa Ilmatar ja Ikaalisten kaupunkia edustanut kaavoituskonsultti Konsultti DI Pasi Lappalainen Nosto Consulting Oy:stä kertoi että tiestöön palataan myöhemmin. Nyt jo kaavoituksen alussa pitää tietää perusasiat teistä ja erityisesti teiden vaikutukset ympäristö- ja vesiluvan tarpeeseen. Kaupunkien on vaadittava ympäristö- ja vesiluvat, koska näin massiivisten teiden hankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Pohjaveden pilaantumisen vaarat kts edetävä kappale. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. OAS tilaisuudessa Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, että Konikallion hankealueen maa-aineksia käytetään hankkeessa. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen antoisuus (kapasiteetti on 17770 m³/vrk) josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden pumppausmäärä. Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m³/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava tiehankkeelle ja koko tuulivoimala hankkeella. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella.

Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta.

Hanke voi edellyttää vesilain (587/2011) mukaista lupaa (vesilupa), mikäli hanke vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen tai aiheuttaa muita muutoksia vesistöihin (esimerkiksi luonnontilaisen lähteen tilan muuttaminen). Vesilupaa haetaan aluehallintovirastolta. Hankkeen suunnittelussa edellä mainitut tekijät pyritään lähtökohtaisesti ottamaan huomioon mm. toimintojen sijoittamisella siten, ettei hankkeesta aiheudu tarvetta vesiluvan hakemiselle.

Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tehdään alustavaa suunnittelua alueen sisäiselle tieverkolle sekä hankkeen kuljetusreitille. Uusien yksityistieliittymien rakentaminen tai nykyisten liittymien parantaminen ja/tai leventäminen edellyttävät liittymälupaa maantiehen. Luvista säädetään laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005). Luvan myöntämisestä vastaa Pirkanmaan ELY-keskus. Liittymäluvan tarve selviää jatkosuunnittelussa, kun hankkeen kuljetusreitit tarkentuvat.

Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Täysin uutta ja teollisen mittakaavan toimintaa. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen kaavoituksen toteuttamiseen ryhdyttäessä.

Konikallion teollisuustuulivoimalahanke tarvitsee ympäristöluvan (otteita ympäristönsuojelulaista) koska: 1) hanke aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia tai toiminnan laatu tai luonne niin muuten aiheuttaa 2) ympäristövaikutukset kohdistuvat sijaintikuntaa laajemmalle alueelle, Konikallio sijoittuu kahden kunnan alueelle ja lisäksi ympäristövaikutukset voivat pilata myös Sastamalan kaupungin käyttämän pohjaveden 3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla ja vesi- ja tielaissa muutoin säädetyn mukaisesti 4) lupa on tarpeen ympäristönsuojelulain 27 §:n 3 momentin perusteella eli toiminta aiheuttaa kohtuutonta rasitusta lähistöllä asustaville ja alueen virkistyskäyttäjille. 5) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella ja 6) ympäristöluvalla vältetään 136 §:ssä tarkoitettu pohjaveden pilaantumisriskiä. 7) konikallion hankkeessa on suuri riski pohjaveden pilaantumiselle likaantumiselle erityisesti rakentamis- ja käyttöönotto-, käynti-, rapautumis-, ja purkuvaiheessa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava näin suurelta teollisuustuulivoimapuistolta ympäristölupa. Hanke tarvitsee ympäristöluvan, koska hanke on: 1. Kahden kunnan alueelle tuleva ja alueen läheistä pohjavettä käytetään usean kunnan alueella 2. Natura-alueella, 3. lintujen MAALI alueella, 4. valtakunnallisesti merkittävällä suojellulla harju- ja maisema-alueella, 5. lähellä yksityistä suojelualuetta ja 6. lähellä yleisiä virkistysalueita. 7. pohjaveden pilaantumisriskin

vähentämiseksi 8. ihmisten terveysriskien ja meluhaittojen varmistamiseksi 9. muut syyt

Ympäristölupavaatimus toisi myös turvaa siltä, että Tuulivoimaloiden määrä ei voi kasvaa YVA:ssa mainitusta, näitäkin on Suomessa käynyt. Ympäristölupa pitää myöntää vain tietyille määrälle voimaloita ja anoa aina uudestaan jos voimaloita lisätään.

Ympäristölupa:

Tämän kokoiset teollisen luokan tuulivoimalat tarvitsevat ehdottomasti ympäristöluvan, koska niiden melu, välike, tärinä sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat seikat aiheuttavat naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 27§). Suunnitellun tuulivoimalateollisuusalueen lähellä on runsaasti sekä vakituista että loma-asumista, Natura alue ja reitit olisi tuulivoimaloiden tulon jälkeen hengenvaarallinen mahdollisten lentävien jäiden/siivenkappaleiden vuoksi. Lisäksi luonnonrauha häiriintyisi kaupunkimaiseksi muuttuneiden äänimaiseman/visuaalisen maiseman takia. Näin korkeista tuulivoimaloista ei ole kokemusta eikä riittävää tietoa; näin ollen saattaa syntyä kiinteistöjen arvonalenemis, turvallisuus ja terveysongelmia, melu, pohjavesi- ja virkistysaluetuho, aiheutetaan valtava ennallistamistarve ja myös muita ennalta arvaamattomia vahingollisia vaikutuksia, joiden korvausvastuu kaatuu erittäin todennäköisesti kaupunkien maksettavaksi. Ympäristölupa toisi kaupungeille kauaskantoista turvaa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava että ympäristöluvan saadakseen, yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöönotossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida vähintään kerran vuodessa, että voimalat saavat pitää ympäristö- ja käyttöluvansa.

Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetty vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen yhteydessä laaditaan kattavat selvitykset, mallinnukset ja vaikutusten arvioinnit hankesuunnittelun tueksi ja toteutettavan hankkeen perusteiksi.

Hanke on Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien mielikuvan ja tulevaisuuden tavoitteiden vastainen

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat tunnettuja ja kauniita matkailu ja maalaispitäjiä, joissa asuu myös paljon kesäasukkaita. Kaupungien pitää ymmärtää ja kaavoittaa alueitaan tulevaisuuden tarpeiden ja megatrendien mukaisesti. Maailma on muuttunut viime vuosina nopeasti, Suomessa nyt ja tulevaisuudessa voimassa olevat megatrendit ovat: 1. Rauha, miksi hiljaisten kaupunkien rauha ja maisema rikotaan? 2. Turvallisuus, miksi kauniin virkistys- ja luotoalueen turvallisuus uhataan? 3. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen pohjaveden antoisuus = kapasiteetti on 17770 m³/vrk, josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden pumppausmäärä). a. Megatrendi on voimakas, että maailmassa puhtaan veden arvo nousee, jos Ikaalinen ja Hämeenkyrö tuhoaa nyt mahdollisuuden myydä 10x enemmän vettä, menettää kaupungit yhteensä vuodessa: b. nyt 5 Miljoonan euron vuotuiset myyntitulot noin 1 eur/m³ myyntihinnalla ja c. tulevana vuosikymmeninä 10-15 miljoonan euron vuotuiset myyntitulot d. Kannattaako näin valtavaa pohjavesialuetta riskeerata? kun tuulivoimaloita voidaan rakentaa myös kauemmaksi pohjavesialueista esim. 10km etäisyydellä pohjavesialueesta ei riskiä varmastikaan ole.

Melu ja vaadittava suojaetäisyys = min 3km

Melumallinnuksessa pitää käyttää oikeita ja mittauksilla varmistettuja tuulivoimalan melutehtäsoa Lw (dB) juuri sen valmistajan voimalasta ja sen kokoisesta MW mitä hankkeeseen tullaan toteuttamaan. Voimalan melutehtäsoa pitää olla CE-merkintäprosessin varmistama. Oikeaa äänentehotaso + varmuusmarginaalia 10dB + lapojen jäätyminen aiheuttama lisä talvella +10..+20 dB pitää käyttää arvioinnissa. Maalaisjärkisesti myös melun osalta olisi noudatettava vähintään 5km suoja-aluetta + 1 km / 1MW suojaetäisyyttä asutukseen, valtakunnallisesti merkittäviin harju-alueisiin, Natura-alueisiin ja MAALI-lintualueisiin. Eli 10MW

Esitetyille suoja-alueille ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnoista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita.

Melumallinnuksessa voimalan äänipäästö sisältää Ympäristöministeriön ohjeen mukaan voimalamallin takuu/tunnusarvon sekä varmuusarvon. Takuuarvon mukainen äänipäästötilanne vastaa jo varsin korkeaa tuulisuustasoa (tyypillisesti noin 10-12 m/s napakorkeudella), joiden esiintyminen on tilastollisesti vähäisempää kuin alueen keskimääräinen tuulisuus (Suomen

voimalalle 10km suoja-alue, silloin ääni ei häiritse asukkaita, elämiä tai lintuja. Vastaavasti jos voimalat ovat 5MW kokoisia ja varataan 5km suoja-alue, poistuu melun häiritsevyyden riski huomattavasti. Minimissään kaikille voimaloille pitää saada 3km suojaetäisyys. Kaupungin kaavoituksen pitää tämä varmistaa. Kaavoittaa ei voi lähemmäksi. Kaupungin pitää vaatia ja noudattaa viranomaisen YVA lausunnossaan edellyttämiä vaatimuksia:

1. Melun laskentamalliselvityksissä viranomainen edellytti melutasona ulkona 35 dB, koska herkimmille väestöryhmille tiedetään aiheutuvan haittaa jo alemmilla tasoilla. 2. Meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät hellejaksot ja sen myötä yökainen tarve pitää ikkunoita avoinna (melumallinnus ei voi hyödyntää seinärakenteen melua vaimentavaa ominaisuutta) vaan tuloksiin on päästävä myös tuuletusikkunoiden auki ollessa. 3. Sisämelun pitää täyttää täyttää meluntorjuntalain (382/87) ja valtioneuvoston päätöksen pykälän 3 § sisämelun arvot: asuin ja vapaa-ajan asuntojen sisätiloissa (kun tuuletusikkunat ovat yöllä auki tuulivoimalaalueelle päin) tuulivoimaloista kantautuvasta melusta aiheutuva melutaso sisällä alittaa melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvon (klo 7-22) 35 dB ja yöohjearvon (klo 22-7) 30 dB eli käytännössä rakennuksen ulkoseinällä ikkunan edessä vaaditaan yöllä 30 dB 4. Lisäksi tulee ottaa huomioon hiljaisuus ja luonnonrauha ihmisiin kohdistuvissa arvioinneissa myönteisenä, terveyttä ylläpitävänä ja edistävänä vaikutuksena ml. virkistysalueet ja reitit sekä matkailuelinkeinon alueet. 5. Viranomainen (ja Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö) vaativat, että haitat tulee estää ensisijaisesti suunnittelulla. Kaupunkien pitää vaatia jo kaavavaiheessa oikein tehdyt puolueettomat melumallinnukset joissa parametreina käytetään luotettavia ym mainittuja arvoja eli rakennuksen ulkoseinällä ikkuna auki yöllä 30 dB. 6. Melumallinnuksessa pitää totuuden mukaisesti näyttää Natura-alueet ja valtakunnallisesti merkittävä harjualue virkistysalueena, joilla lain mukaan ei päivällä saa ylittyä 45 dB. 7. Tuulivoimaloiden keskinäinen sijainti tuulivoima-alueella vaikuttaa olennaisesti voimaloiden melupäästön suuruuteen. Suomen tuulioolosuhteissa, joissa tuulen suunta vaihtelee

Tuuliatlas). Näiden lisäksi mallinnus olettaa myötätuulioolosuhteen joka suuntaan, joka ei kuitenkaan toteudu kuhunkin suuntaan kuin vain osan aikaa. Melumallinnus huomioi aina koko tuulivoimapuiston kaikki voimalat samassa laskelmassa sekä tarvittaessa yhteismelumallinnuksena myös viereisten puistojen voimalat (mikäli sellaisia on). Melumallinnus toteutetaan äänipäästön taajuusresoluution osalta 1/3 oktaaveittain tyypillisesti alkaen 10Hz:n infraäänitaajuudesta aina 10kHz:n taajuuteen asti. Ympäristöministeriön ohjeen mukaisen pientaajuuden melulaskennan taajuuksiväli on 20-200Hz.

360 astetta ja tuulen alapuolella olevan tuulivoimalan toiminta turbulenttisessa tuulikentässä (jättöpyörrekentässä) kohottaa tuulivoimalan melupäästöä. Viereisten suurten tuulivoimaloiden aiheuttaman melutason nousun takia, kaupunkien tulee vaatia melun minimoimiseksi (suunnittelun keinoin) ehdottomana kaavavaatimuksena että: a. tuulivoimaloiden välinen minimietäisyys pitää olla vähintään kahdeksan kertaa ($8 \times \text{Dia}$) roottorin halkaisija. 10 MW voimalan roottorin halkaisija on $\text{Dia} = 250\text{m}$ eli kahden voimalan välinen etäisyys toisistaan melun minimoimiseksi pitää olla vähintään kaksi kilometriä $8 \times 250\text{m} = 2\text{km}$. 8. Melumallinnuksessa pitää käyttää kaikkien voimaloiden yhteismelupäästöä, ei yksittäisen tuulivoimalan melupäästöä. Tämä melutehotasojen summauslaskelma pitää avata puolueettomasti miten voimaiden aiheuttama yhteismelutehotaso on laskettu. Ennen tätä laskelmaa ei melumallinus tai kaavoitus voi jatkua. 9. Kaupunkien pitää vaatia kaavan edellytyksenä että yli 3MW voimaloille pyörimistäajuuden säätöjärjestelmän pitää olla pakollinen (vaikuttaa melua pientävästi). Kaupungin pitää saada luotettava selvitys paljonko pyörimistäajuuden säätöjärjestelmä voi vähentää 6-10MW kokoisen voimalan melutasoa. Ilman selvitystä kaavoitus ei voi jatkua. 10. Ym. vaatimukset on vaadittava ympäristöluvan kautta tuulivoimarakentajalta, ja voimalat on pysäytettävä/purettava jos melun osalta ei vaatimukset täyty. On huomattava että myös pysäytetty voimala tuottaa hurjasti melua. Tästä on myös saatava tarkat selvitykset ja mallinnukset. 11. Jos iän myötä tai muuten meluhaitta on kasvanut tai ei poistu, pitää kaupunkien antaa korjausaika joka ei voi olla 2kk pitempi. Jos korjausaika ylittyy ja vika jatkuu, pitää voimalan menettää käyttölupansa ja siihen asti olevista ja tulevista haitoista pitää maksaa korvaus asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille.

Vatulan ja Ulvaanharjualueet ovat erittäin hiljaisia alueita, siellä ei ole teollisuusalueita, vaan rauhallisia valtakunnallisesti merkittäviä harjualueita, joissa vallitsevina ääminä ovat luonnon omat äänet, kuten lempeän suvituulen suhina ja kaunis linnunlaulu. Jos valtava teollisuustuulivoimala-alue rakennetaan, eläimet ja linnutkin muuttavat alueelta pois. Ihmisen

Hankealueen ympäristössä on myös olemassa olevia, tuulivoimaloihin nähden erityyppisiä melunlähteitä. Hankealue ja sen ympäristö eivät ole näin ollen äänimaisemaltaan meluttomia ja ihmistoiminnan aiheuttamilta ääniltä rajattua aluetta. Tuulipuistoalueen koillispuolella Ikaalisissa noin 0,5 km etäisyydellä sijaitsee Vatulan ampumarata,

toiminnan äänet tällaisilla alueilla ovat satunnaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Hiljaiset alueet ovat Ikaalisissa, Hämeenkyrössä, Suomessa ja koko Euroopassa harvinaisia ja ainutlaatuisia, eikä tuulivoima kuulu millään muotoa tällaiselle arvokkaalle alueelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat rauhallisia, idyllisiä, aivan mahtavia. Verotuloja Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit saivat tulevaisuudessa kuntaan muuttavista etätyöläisistä, jotka voivat rentoutua hiljaisella valtakunnallisesti merkittävällä maisemaharjuaalueella ja Natura-alueella ihaillen luonnon kauneutta. Etätyö on pysyvä suuntaus, Ikaalinen ja Hämeenkyrö jättävät tämän merkittävän verotulomahdollisuuden käyttämättä ja etätyöläiset hakeutuvat muualle pysyväisasukkaiksi, sinne missä ei ole teollisuustuulivoimala-alueita vieressä.

Ilmasto

Ääni kulkeutuu tuulen mukana juuri valtakunnallisesti merkittävän harjuaalueen ja Vatulan kylän suuntaan eniten kun vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Tämä on huomioitava melumallinnuksessa Vatulan kylässä, yöllä ikkuna auki sisällä pitää päästä 30 dB tasoon.

Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät yms muut vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on niin pitkä, esimerkiksi 1 Hz:n taajuisella äänellä, ääniaallot taipuvat helposti esteiden yli. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä (Jakobsen, 2005; Moller & Pedersen, 2011). Esimerkiksi kilometrin matkalla 63 Hz:n taajuinen ääni vaimenee ilmakehän absorption vaikutuksesta keskimäärin vain 0,1 dB, kun 250 Hz:n taajuinen ääni vaimenee keskimäärin 1,1 dB (Leventhall, 2003). Melumallinnuksessa on näytettävä rehellisesti ja puolueettomasti myös matataajuisen esim. 63 Hz taajuisen äänen kantaman lopputulokset.

minkä lisäksi hankealueella ja sen lähiympäristössä harjoitetaan metsätaloutta. Tuulivoimarakentaminen merkitsee äänimaiseman muutosta metsätalouskäyttöön verrattuna.

Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi

Tuulivoimamelu kuten muukin ympäristömelu korostuu yöllä, jolloin taustamelutaso on pienempi kuin päiväaikaan. Lisäksi auringonlaskun aikaan illalla sekä yöllä esiintyy tyypillisesti meteorologisia olosuhteita, jotka saattavat johtaa tavanomaista suurempiin äänenpainetasoihin voimaloiden ympäristössä. Tällainen olosuhde on esimerkiksi lämpötilainversio, jonka vallitessa ilmakehä on stabiili, lämpötila nousee maanpinnalta ylöspäin noustaessa ja ääniaallot kaareutuvat alaspäin (Moller & Pedersen, 2011). On myös havaittu, että yöaikaan tuulivoimamelussa esiintyy päiväaikaan enemmän impulssimaista jyskyttävää ääntä, joka korostuu, jos lähekkäin olevien turbiinien pyörimistaajuus on toisiinsa verrattuna lähes sama (van den Berg, 2004).

Tuulivoimalan tuottama ääni on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja se sisältää myös matala- eli pienitaajuisia ääniä. Tuulivoimalan ääni poikkeaa siten ominaisuuksiltaan selvästi esimerkiksi tieliikenteen aiheuttamasta äänestä. Matalataajuiset äänet etenevät laajalle alueelle eivätkä juuri vaimene ilmakehässä. Erityisesti matalataajuisesta melusta on havaittu aiheutuvan haittaa ihmisten hyvinvoinnille. Tuulivoimalan tuottaman äänen leviäminen ympäristöön riippuu maaston pinnanmuodoista, kasvillisuudesta ja sääoloista, kuten tuulen nopeudesta ja suunnasta sekä lämpötilasta. Ääni etenee tavallisesti veden yllä edemmäksi ja laajemmalle kuin maalla johtuen pienemmästä vaimentumisesta. Taustaääni, kuten tuulen tuottama kohina, voi vaikuttaa tuulivoimalan äänen kuultavuuteen ja sen häiriövaikutukseen. Mikäli tuulivoimalan ääni koetaan häiritseväksi, on se melua. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritseväksi tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melua koskevat kokemukset ovat subjektiivisia, ja ne riippuvat äänen ominaisuuksien lisäksi muun muassa altistusajasta ja -paikasta. Melun aiheuttamia haittoja pyritään hallitsemaan äänen syntyyn, äänen etenemiseen sekä melutasoon ja melualtistukseen kohdistuvilla vaatimuksilla ja toimenpiteillä. Keskeisin käytettävä meluntorjuntakeino on riittävä etäisyys

Terveyshaittojen välttämiseksi viranomaisen lähtökohtana on se, että Valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutasojen ohjearvoista (1107/2015) vaatimukset täyttyvät. Ympäristöministeriön perustelumuistion mukaan asetuksen mukaisilla ohjearvoilla pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan eikä melusta aiheudu ihmisille terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista. Asetuksen 4 §:ssä on viitattu sisämelutasojen osalta terveydensuojelulainsäädäntöön, jonka

tuulivoimalan ja tarkastelupisteen, kuten asutuksen, välillä. Tuulivoimarakentamisen meluvaikutusten minimoimiseksi on olennaista sijoittaa tuulivoimalat riittävän kauas asutuksesta ja muista meluvaikutuksille herkistä kohteista. Ilmattaren pitää sitoutua korjausnopeuteen, jos esim melun arvot ylittyvä ja korjaus kestää yli viikon, on Ilmatar velvollinen kompensoimaan 1000 eur per alkava viikko lähempänä kuin 3km asuville tai vapaa-ajan asunnoille. Ellei Ilmatar saa korjattua melua kuukaudessa on kompensointikerta summa 10000 eur per asunto + 1000 eur per alkava viikko. Jos Ilmattaren Konikalliosta vastaava yhtiö menee selvitystilaan tai konkurssiin, pitää Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungin maksaa nämä korvaukset asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille. Haluaako kaupungit ottaa tämän riskin? <u>Hankealueen kaavaa muutettava ja ehdottomat vaatimukset kaavaan</u> Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on luotava terveyden varmistamat tuulivoiman kaavoitussäännöt ja muutettava hankealueen kaavaa ja vaadittava kaavan sisälle sijoitettavista tuulivoimaloiden sijainneista seuraavaa: 1. Tuulivoimaloiden keskinäinen sijainti tuulivoimala-alueella vaikuttaa olennaisesti voimaloiden melupäästön suuruuteen kts. kohta melu => 10 MW voimalat pitää sijoittaa vähintään 2km etäisyydelle toisistaan. Jos voimalat ovat pienempiä, minimi etäisyysväli pitää laskea vastaavalla tavalla (kts kohta melu). Vaadittava tämän perusteella voimaloiden uudelleen sijoituskartta. 2. Pohjavesiriskien (kts kohta pohjavesi) pienentämiseksi Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää tehdä hankealueen uudelleen rajausta kaavaan alla olevan kuvan mukaan. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on luotava säännöt myös siihen kuinka lähelle naapurikiinteistöä voi rakentaa tuulivoimalan. Jos naapurikiinteistön viereen tulee valtava teollisen kokoluokan tuulivoimala, ei naapuri voi enää omalle tontilleen rakentaa mitään tai ei sitä tonttia voi käyttää enää yhtään mihinkään.	perusteella myös asumisterveysasetuksen meluvaatimukset tulee täyttää. Osayleiskaava laaditaan siten, ettei hankkeen toteuttaminen aiheuta asuin- tai vapaa-ajan kiinteistölle ohjearvot ylittävää melutasoa eivätkä pienitaajuisen melun osalta asumisterveysasetuksen vaatimukset ylity. Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Osana vaikutusten arviointia tarkastellaan hankkeen toiminnasta ja muista alueen toiminnoista aiheutuvia meluvaikutuksia sekä vaikutuksia pohjaveteen. Kaava-alueen rajausta tarkentuu mm. laadittavien selvitysten perusteella hankesuunnittelun edetessä. Esitetyille suoja-alueille ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnoista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita.
---	--

Ainakin 2 km pitää olla matkaa naapurin raja- ja vähintään 5km lähimpään asuntoon tai vapaa-ajan asuntorakennukseen.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava kaavassaan, että yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöönotossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida vähintään kerran vuodessa että voimalat saavat pitää käyttölupansa.

Terveysvaikutukset selvittettävä ja Tuulivoimalat on oltava CE-merkittyjä

Kaupungin pitää kaavoittajana varmistua siitä että kaavoitussuunnittelussa jo käytetään tuulivoimaloita jotka ovat turvallisia terveysvaikutuksiltaan ja CE-merkittyjä. Kimmo Suomi, professori emeritus, terveyttä edistävän suunnittelun dosentti määrittänyt: Maailman terveysjärjestön (WHO) sääntöjen mukaan pienitaajuudesta ja infraäänestä on tullut vakava ympäristöongelma, joka voi johtaa sairauteen ja kuolemaan niin eläimille kuin ihmisille. Ennen kaavoituksen edistämistä, Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää selvittää nämä terveysvaikutukset, Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö Leena Lahtisen sanoin, hanke on suunniteltava turvalliseksi, nyt on sen suunnittelun aika. Kaupunkien on julkaistava puolueettomat selvitykset mitkä ovat pienitaajuuden ja infraäänien terveysvaikutukset valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista joista ei ole vielä kokemusta. On faktaa, että ihmiskeho alkaa resonoida infraäänien vaikutuksesta, ihmisen kehon ominaistuuksien ovat matalia alle 113Hz taajuuksia. Infraääni aiheuttaa/vaiuttaa perimään, silmiin, palauttavaan REM uneen, sydämen toimintaan, sydämen verisuoniston kudosten supistuvuuteen, aivohalvausriski nousee, huimaus, veri-plasma- ja luuydinsoluihin jne. Miten teollisuustuulivoimaloita voidaan kaavoittaa näillä terveysriskeillä, ottaako Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit kohtuuttomia terveysriskejä ei vielä tiedetä tai niistä ei ole selvityksiä?

Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti.

Useissa tuulivoimamelun terveysvaikutuksia yhteen vetävissä vertaisarvioituissa katsauksissa on otettu kantaa tuulivoimamelun tai sen sisältämän infraäänien suoriin terveysvaikutuksiin. Katsauksissa todetaan yksimielisesti, että suorista terveysvaikutuksista ei ole toistaiseksi näyttöä ja useissa mainitaan, että tuulivoimaloiden läheisyydessä infraäänien äänenpainetasot ovat kuuloalueen alapuolella. Muutaman katsauksen johtopäätöksissä nostetaan esille mahdolliset korva- ja/tai tasapainoelinvaikutukset ja fysiologinen herkkyys infraäänien vaikutuksille todeten, että mekanisme ei tunneta tarpeeksi eikä vaikutusten mahdollisuutta voi sulkea pois. Vastaavasti muutamissa katsauksissa tuodaan esille myös häiritsevyyden kokemuksen, negatiivisten odotusten ja muiden vaihtoehtojen selitysten osuus. (TEM 2017).

Kaksivuotisessa tutkimuksessa Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys selvitettiin, onko tuulivoimaloiden

OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 kerrottiin erittäin asiallisille vanhemmille asukkaille heidän kysymykseensä: meillä on sydämentahdistin, voimmeko asua näin valtavien teollisuusvoimaloiden lähellä. Vastaus tilaisuudessa oli että ottakaa yhteyttä lääkäriin. Miten lääkäri voi tietää 10 MW tuulivoimalan tai sen sähkönjakeluverkon vaikutuksia sydämentahdistimiin kun Ilmatar ei tuulivoimarakentajana ja tuulivoimaloiden maahantuojaana sitä tiedä. Mitkä ovat yhteisvaikutukset Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungin lähellä oleviin asukkaisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin, joilla on sydämentahdistin jonka toimintaan teollisuustuulivoimalat ja niiden sähkönjakeluverkko aiheuttavat ja joiden sydämiin samaan aikaan kohdistuu infraäänivaikutus. Maahan ei saa tuoda laitetta jonka turvallisuusvaikutuksia ei tiedetä. Kaupunkien pitää kaavaprosessin yhteydessä, jo heti näin aluksi tietää ja saada hankeen keskeiset turvallisuustekijät. Hankealueen ympärillä asuvat ja vapaa-ajanasuntoja käyttävien ja heidän sukulaisillaan on paljon sydämentahdistimia. Kaupunki on vastuussa jos kaavoittaa lähelle asutusta voimaloita, voimakasjännitteisiä kytkinkenttiä, sähkösiirtokaapeleita ja muuntajia jotka voivat vaikuttaa sydämentahdistimiin. Selvitykset pitää olla vuoren varmoja ja tutkittua tietoa miten 10MW teollisen kokoluokan tuulivoimala ja sen sähkön jakeluverkko vaikuttaa sydämentahdistimeen. Kaupunkien pitää vaatia jo nyt 10 MW tuulivoimalta CE-merkintää, koska CE-merkki on pakollinen. EU:n konedirektiivi on laki ja se määrittää: "Jäsenvaltiot, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston päättäjät ovat vastuussa siitä, että tätä lakia noudatetaan ja kyseessä olevien koneiden turvallisuuden (ml sydämentahdistimet, välke, lentoestevalot jne) ja melupäästöt tiedetään tarkasti ja tulos pitää puolueettomasti kirjata kaavan dokumentteihin. Kaupungin pitää tehokkaasti suorittaa markkinavalvontaa, siten ettei Ikaalisiin ja Hämeenkyröön rauhallisille luontoalueille suunnitella (Leena Lahtinen: pitää suunnitella turvallisiksi) valita ja oteta käyttöön laittomia	infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Selvityksen alustavia tuloksia julkaistiin 4/2020. Selvityksen johtopäätökset olivat seuraavat: infraääni ei ole tuulivoiman koettujen terveyshaittojen syynä, ihmiset eivät pysty havaitsemaan tuulivoimaloiden tuottamaa infraääntä eikä sillä ole mitattavia vaikutuksia elimistöön. Valtioneuvoston yhteisen selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) rahoittamassa hankkeessa selvitettiin, onko tuulivoimaloiden infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Hankkeen toteuttivat monitieteellisenä yhteistyönä Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Työterveyslaitos, Helsingin yliopisto ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Hanke koostui kolmesta osiosta: pitkäaikaismittaukset, kyselytutkimus ja kuuntelukokeet. Pitkäaikaismittaukset osoittivat, että asunnoissa, joissa asukkaiden tiedettiin yhdistäneen oireitaan tuulivoimaloiden infraääneseen, infraäänitasot olivat merkittävästi suurempia kuin aiemmissa mittauksissa luonnontilaisilla alueilla. Tuulivoimaloiden aiheuttamat infraäänitasot asuinnoissa olivat samaa suuruusluokkaa kaupunkiympäristön infraäänitasojen kanssa. Konikallion tuulivoimahankkeen voimalat tulevat olemaan Suomen lainsäädännön ja laatuvaatimustason mukaisia voimaloita.
---	--

tuulivoimaloita, jotka eivät ole CE-merkittyjä. Konikallion viranomaisen ja kaupunkien valtuustojen päättäjien on varmistuttava, että suunnitellun kokoiset voimalat ovat CE-merkitty täydellisesti ja siitä on saatavilla kaikki informaatio julkisesti ja on aivan varmaa ettei ne aiheuta terveyshaittaa mitenkään eikä erityisesti sydämentahdistimelle. 10MW kokoisesta voimalasta ei ole CE-merkinnän puoleltakaan käyttökokemuksia, niitä ei ole rakennettu herkillä seuduille. CE-merkityn laitteen melutehotason pitää olla luotettavasti puolueettoman tahon mittaamia, juuri sen valmistajan laitteesta mitä ollaan markkinoille saattamassa. Lisäksi melutehotason mittausta pitää olla tehtynä pahimmissa olosuhteissa talvella eli lisättävä melun tehotasoarvoon vähintään +10 dB.

IMPERIA arviointimenetelmän tulokset ja selvitykset vaadittava

Ennen kaavoitusta Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien on vaadittava kaikki YVA - Arvioinnissa käytettävät IMPERIA-menetelmien tulokset selkokielellisesti ja puolueettomien tahojen selvityksinä. Imperia pisteytystä ei voi hyväksyä, jos tulosta ei ole selostettu eikä pisteytetä mitenkään ja joista ei voi muodostaa mielipidettä. Tuulivoimayhtiön palkkaaman konsultin kuten AFRY, on helppo lausua vaikutukset maksajansa Ilmarisen puolesta vähäisiksi, koska IMPERIA vaikutuksen merkittävyyden arvioimistapaa ei ole avattu yhtään. Arvontuntevan konsultin pitää avata IMPERIA arviointikriteerit puolueettomasti ja kansantajuisesti pohjautuen tutkittuun ja mitattuun faktatietoon. IMPERIA arviokriteereitä pitää olla mm.: 1. Konikallion hanke on useiden lakien vastainen, se on liian lähellä kaavoitettua ja asutettua aluetta, se tuhoaa monen kunnan käyttämät, pohjaveden, virkistyskäyttöarvot, valtakunnallisesti merkittävän harjumaishärmäalueen, luontoarvot, lintujen ja suojeltujen eläinten alueen käytöt, vaikutuksen kokijoita on yhteensä tuhansia, kun myös eläimet ja virkistys, luontokävijät lasketaan. 2. Ristiriitoja on paljon kun perinnemaisema, valtakunnallisesti merkittävä harjumaishärmä-alue ja Natura alue muutetaan yhtäkkiä teollisuusalueeksi. Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman

Mielipide koskee seuraavilta osin YVA-menettelyä ja merkitään tiedoksi.

visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Mitä koskemattomampi ympäristö on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuriristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Ristiriitaa aiheuttaisi vähemmän jos teollisuustuulivoimalat kaavoitetaan jo pilatuille alueille jotka kuitenkin pitää ennallistaa (EU-laki) kuten esimerkiksi Haverin kultakaivos. 3. Alueen asukkaiden, vapaa-ajan asukkaiden, eläinten ja lintujen kyky sietää näin suuria teollisuusvoimala-alue muutoksia on todella heikko, ihmiset ovat iäkkäitä, alueen eläimet ja linnut ovat suojeltuja ja lapsiperheiden lomanviettopaikat turmeltu. 4. Alue on todella herkkä, maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Mitä koskemattomampi ympäristö on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan, tulee todella peruuttamaton ja suuri muutos tähän herkkään maisemaan. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Jo pilatulla alueella sietokyky on parempi eli teollisuustuulivoimalat pitää kaavoittaa jo pilatuille alueille jotka kuitenkin pitää ennallistaa (EU-laki) kuten esimerkiksi Haverin kultakaivos. 5. Muutos on todella vakava, iso, oleellinen ja pysyvä. Koskee todella isoa maantieteellistä aluetta kahden kunnan alueella ja moni kunta saa alueelta pohjavetensä, tarvitsee ehdottomasti ympäristöluvan. Ja vaikutus on pysyvä. Alue ei palaa entiselleen edes silloin jos tuulivoimalat puretaan, sen verran tehdään maatöitä, teitä ja perustuksia, että samanlaiseksi alue ei tule ikinä. On hyvin epäselvää, jos esimerkiksi rakennuttajayhtiö (Ilmatar) menee konkurssiin, kuka maksaa alueen entisöinnin ja teiden,

perustusten ja sähköverkkojen purun? 6. Kaupungin pitää painottaa, että menetelmien arviointikriteerit pitää julkaista avoimesti ja tulokset tulee kirjoittaa puolueettomasti ja yleistajuisesti kaavan liitedokumentteihin sekä kuvata selkeästi käytetyn aineiston lähtötiedot ja epävarmuudet. Lisäksi arviointien oikeellisuus tulee näin valtavassa teollisen kokoluokan hankeessa tarkistuttaa viranomaisilla ja puolueettomilla asiantuntijoilla. 7. Ennen kunnollisia ja puolueettomia arvioita, selvityksiä, tutkimuksia, aidoin kriteereineen, ei hanke voi jatkaa.

Vaikutukset television ja viestintäyhteyksien toimintaan

Tällä hetkellä kiinteistölläni televisio näkyy hyvin, radio kuuluu ja viestintäyhteydet (puhelin ja tiedonsiirto) toimivat hyvin. Jos kaupunki kaavoittaa lähelle kiinteistöäni teollisuustuulivoimalat, kaupunki vastaa niistä korjauksista mitä kiinteistölleni pitää tehdä, että televisio, radio ja viestintäyhteydet toimivat yhtä hyvin myös voimaloiden rakentamisen jälkeen. Viestintäyhteydet ovat myös turvallisuusasia, kiinteistöltäni pitää pystyä soittamaan hätäpuhelu ja kuulla hätätilanteessa radiolähetysä.

222 vuotta Valtakunnallisesti arvokas (VAMA2021) Vatula-Ulvaanharju tuhotaan

Kulttuuripiirteet Pirkanmaan harjut ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Harjut ovat myös arvokkaita pohjavesivarantoja. Pirkanmaan harjumaisemat kuten Vatula-Ulvaanharju näkymineen ovat iskostuneet 1800-luvulta alkaen suomalaisen maisemaihanteen kiintopisteiksi. Harju on vakiintunut suosituksi maisemakohteeksi näkötorneineen.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet

Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien kaavoituksen ja kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisen ja kaupunginvaltuuston pitää huolehtia kaavoitusprosessissaan, että Valtakunnallisesti suojeltuun merkittävän harjaluemaisemaan

Digitalta ja Traficomilta pyydetään lausunnot hankkeeseen liittyvän YVA-menettelyn yhteydessä. Koska vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta, hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei ole arvioitu tässä vaiheessa hankesuunnittelua muodostuvan antenni-tv:n vastaanottoon. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjien sekä teleoperaattorien kanssa.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Tuulivoima-alueen toteutuessa aiheutuu aina maisemavaikutuksia ja laajimmille ulottuvat vaikutukset kohdistuvat nimenomaan maisemaan. Visuaaliset vaikutukset kohdentuvat alueille, jolta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-aluetta. Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin maisemaan ja kulttuuriympäristöön laatii kokenut maisema-arkkitehti, joka on erikoistunut tuulivoimahankkeisiin.

Mielipide merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

liittyvässä kaavoituksessa ja päätöksen teossa noudatetaan maisemaan liittyviä lakeja: 1. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (2000/2006) ja Suomen vastaava asetus 2. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVAL 468/1994) 3. Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 4. Vesilaki (587/2011) 5. Luonnonsuojelulaki (LSL 1096/1996) 6. Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 132/1999) 7. Metsälaki (1093/1996) 8. Maa-aineslaki (555/1981) 9. Muinaismuistolaki (295/1963) 10. Laki rakennusperinnön suojelemisesta (RPL 498/2010) 11. Valtioneuvoston ja valtion selonteko eduskunnalle päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. 12. Laki/säännöt teiden rakentamisesta pohjavesialueelle

Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckmanin Tuulivoimalat ja maisema sääntöjen mukaan, tuulivoimalat tulee sijoittaa jo olemassa oleville teollisuusalueille. Tämä on linjassa EU:n ennallistamisvelvoitteiden kanssa. Maisemahaittojen minimoimiseksi on tuulivoimalat on rakennettava olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi vaaditaan olemassa olevia teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä.

Hanke pitää arvioida puolueettomasti, lausunnot pitää pyytää ja julkaista maisemaoppaan tekijöiltä: Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten MKN maisemapalvelujen Jutta Ahro, Auli Hirvonen, Katriina Koski, Helena Pakkanen ja Riikka Söyrinki. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata kaavoitusdokumentteihin.

https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf

Imperia ja muissa arviointimenetelmissä pitää pisteyttää ja arvioida puolueettomasti Vatulanharju-Ulvaanharjun ainutlaatuisuus. Vatulanharju-Ulvaanharju on sisällytetty valtakunnallinen harjajensuojeluohjelmaan jo vuonna 1984 (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaanharju). Jo 38 vuotta on ymmäretty alueen herkkyyks ja kauneus, lisäämällä alue harjajensuojeluohjelmaan, miten tämä uusi sukupolvi, Valtion ympäristölupaviranomainen, ELY-

keskuksen viranomainen, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston ja kaupungin päättäjät voivat olla niin lyhytkatseisia, että vuonna 2022 päättää muuttaa tämän kauniin harjualueen valtakunnallisesti suojellut maisemat teollisuusalueeksi, jota 15 kpl 10 MW voimaloita todellakin on. Eikö todellakaan ole mitään muuta mahdollisuutta tai paikkaa mihin teollisuustuulivoimalateollisuusalue voidaan sijoittaa? Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Vatulan-Ulvaanharjulla ei ole mitään tämän kokoisia rakennelmia. Mitä koskemattomampi ympäristö on, kuten Vatulanharju-Ulvaanharju on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuriristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen.

Jos voimaloita olisi vain muutama ja 5km päässä harjusta, ne voisivatkin olla kauniita ja ympäristöönsä jotenkin soveltuvia, näin valtavat ei millään.

Vatulanharju - Ulvaanharju Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue: Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014: PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS JA PIRKANMAAN LIITTO ANNE LINDHOLM Hydrogeologi Anne Lindholm (puh. 0295 037 021)

https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Arvokkaat_harjut_kohdekuvaukset_1_valtakunnalliset_maakunnalliset_0.pdf

Vatulanharju-Ulvaanharju (Ikaalinen, Hämeenkyrö) Pinta-ala: 1348,6 ha Alkuperäinen raja: Pirkanmaan harjuluonto, 1990 (erillisinä alueina Vatulanharju ja Ulvaanharju) Muut rajaukset: Valtakunnallinen harjusuojeluohjelma, 1984 (alue nro 21,

Vatulanharju-Ulvaan harju) Pirkanmaan POSKI-hanke, 2001 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Pirkanmaan 1. maakuntakaava, 2007 (ge1-alue 001 Vatulanharju, Ulvaanharju) Pirkanmaan arvokkaat harjualueet, 2008 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Vatulanharju-Ulvaanharju liittyy maaseudun kulttuurimaisemaan ja muutettuun suomaismaisemaan ja kuuluu geologisesti erittäin merkittävään Hämeenkaan saumamuodostumaan ollen sen arvokkaimpia osia. Alueen luoteispään muodostava Vatulanharju on erikoinen, jään kielekevirtojen väliin kerrostunut ns. kulmam muodostuma, jossa jään kontaktirinteenä ovat sekä pohjois- että eteläreuna. Pohjoispuolella aktiivisemmin virranneet jäänkielekkeet ovat saaneet aikaan muodostuman polveilevan pohjoisreunan. Länsiosa on kiilamainen ja itäosassa muodostuman laki laskee ja leviää tasaiseksi platooksi. Muodostuman laella sijaitsevista maa-ainesten ottamiskuopista tehtyjen kerrosrakenneshavaintojen perusteella aineksen kerrostaneet sulamisvedet ovat virranneet kaakkoon. Huippu (lakikorkeus 187 m mpy) kohoo ympäristöstään 50-60 m ja varsinkin etelärinne on poikkeuksellisen jyrkkä. Muinaisen Itämeren historian tutkimuksen kannalta alue on merkittävä, sillä sen laki on vedenkoskematonta aluetta ja rinteillä on runsaasti rantavalleja. Kaakkoisosan Ulvaanharju on enimmäkseen varsin loivarintainen ja sen kapea pääselänne melko jyrkkämuotoinen, ympäristöstään noin 45 m kohoava. Muodostuman pohjoisreuna on säännöllisen kaareileva pohjoisesta aktiivisesti virranneiden jäätikön osakielekevirtojen reunojen mukaisesti. Rinteellä on rantakivikko ja lieveosissa useita rantavalleja. Muodostuman paisterinteillä metsätyyppi on jäkälä- ja kanervatyypin kangasta ja muualla kanervatyyppejä. Laella huonommin lajittuneella maaperällä esiintyy myös puolukkatyyppiä. Etelärinteellä on laajahkoja ja yhtenäisiä sianpuolukkakasvustoja, kangasajuruohoa monin paikoin, kielokasvustoja sekä erittäin uhanalaista harju- ja kangaskeltalieon risteymää. Paikoin esiintyy myös kalliokieliä ja kanervisaraa. Laella ja varjorinteen yläosassa on variksenmarjalaikkuja ja kenttäkerroksessa esiintyy myös mustikkaa. Puusto on pääosin melko hidaskasvuista ja lähes yksinomaan

männikköä, osaksi myös taimikkoja. Korkeimmilla kohdilla kasvaa paikoin mäntyvaltaista sekametsää. Vatulanharjun jyrkällä lounaaseen avautuvalla rinteellä on vuonna 2007 tehty paahteisuutta parantavia hoitotoimenpiteitä (Kittamaa ym, 2009). Hoitotoimenpiteisiin kuului mm. metsänhakkuita ja nuoren metsän poistamista, joiden avulla oli tarkoitus parantaa mm. kangasajuruohon elinolosuhteita. Vatulanharju on yksi Pirkanmaan tärkeistä lintualueista (Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 2014). Alue on Pirkanmaan tärkein kehräjän esiintymisalue ja lisäksi sillä on merkitystä myös kangaskiurulle. Lisäksi alueella on kuntoliikuntareittejä ja harju on suosittu näköalapaikka ja retkeilykohde. Harjualue sijoittuu Vatulanharju A:n I luokan, B:n ja C:n II luokan sekä Ulvaanharju B:n II luokan pohjavesialueille. Harju on luonnonhistoriallisesti tärkeä esimerkkikohde ja sisältyy valtakunnallisen harjijensuojeluohjelman kohteeseen nro. 21. Pääosa harjusta on Natura 2000 –aluetta. Alueelle sijoittuu Ulvaanharjun osayleiskaava Hämeenkyrön puoleiselta osalta. Kaavaan on merkitty arvokkaan maisema- ja harjualueen raja (har). Harjun koillispuolella on Kelminselän maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue (Koski, 2014). Vatulanharju ja Ulvaanharju on yhdistetty yhdeksi valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi (2) (Pirkanmaan liiton selvitys 2008, sillä sekä Vatulanharju että Ulvaanharju muodostavat erittäin arvokkaan, yhtenäisen geologisen kokonaisuuden, joka on säilynyt muodostuman kokoon nähden poikkeuksellisen luonnontilaisena. Alue sisältää arvokasta lajistoa ja monipuolista geomorfologiaa sekä on tieteellisesti arvokas ja maisemallisesti kaunis. Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaisuudessaan valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Alkuperäinen raja on kattanut suunnilleen saman alueen kuin harjijensuojeluohjelman raja. Geologisilla arvoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. alueen erikoisuutta Pirkanmaan arvokkaimpaan harjujaksoon sijoittuvana saumamuodostumana, jonka luonnontilaisina säilyneiden osien tulisi pysyä koskemattomina myös tulevaisuudessa. Alueen länsipäässä on myös muodostumaan liittyviä lohkarikkoja, joiden voidaan katsoa liittyvän muodostuman geologiaan arvoihin. Tampinkankaan alueella on ensisijaisesti muodostuman kokonaisuuden

kannalta arvokkaiden geologisten arvojen säilyttäminen, mutta myös alueella esiintyvä kaunis harjumaismakuva ja selkeästi ympäristöstään kohoavan pohjoisrinteen edustavuus.

Seisminen värinä, vaikutukset terveyteen ja pohjaveteen?

Vaikutus maaperään/Seisminen värinä: Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit eivät ole selvittäneet valtaviin 10 MW tuulivoimaloiden aiheuttamaa mahdollista maavärinää ja näin suuren voimalan aiheuttamaa maavärinän suuruutta. Mm. Saksassa ja Kreikassa on tehty tutkimusta maavärinästä. Tutkimuksessa on todettu maavärinän ja ilman värinän olevan pahimmat ihmiskehon herkimmillä resonanssitaajuuksilla 5–10 Hz. Seismologiset keskuskeskukset ovat mitanneet 15 km päässä teollisuustuulivoimalasta seismistä värinää. Tutkimuksessa todettiin tuulivoimaloiden aiheuttaman maavärinän lisäävän rakennusten sisällä ilmapainevärinää. Vaadimme Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkeja selvittämään, miten huomioidaan tuulivoimalan tuottamat seismiset riskit terveyteen ja rakennuksiin ja miten suojellaan näiltä vaikutukselta esim. vanhuksia ja pieniä lapsia, jotka joutuvat olemaan ympäri vuorokauden sisätiloissa. Vaikuttaako maavärinä sydämentahdistajaan? Lisääkö maavärinää se, että Suomessa peruskallio on lähellä maanpintaa? Joidenkin tuulivoimaloiden lähellä asuvien kotona huomaa lattian tai esim. keittiön työtason värinän. Myös ruotsalainen Karlsruhen teknillinen yliopisto on julkaissut elokuussa 2017 merkittävän tutkimuksen, joka osoittaa, että tuulivoimalat tuottavat maaperän kautta välittyviä mikroseismisiä aaltoja (ns. Raleigh-aaltaina) jopa 15 km:n etäisyydellä voimala-alueesta (tutkimus tehty. Pääasiassa ne etenevät 5–7 Hz:n taajuudella, joka on ihmisen sähköisten elintoimintojen kannalta erityisen herkkä, jopa vaarallinen taajuus. Mikroseismisyys synnyttää rakennuksen sisällä jopa korkeampia äänenpainetasoja kuin ilman kautta siirtyvä melu. Seismologian laitos on mitannut maavärinää myös Suomessa Luhangan voimaloiden ympäristössä. Miten näin valtaviin tuulivoimaloiden maavärinä vaikuttaa pohjaveteen?

Tämänhetkisen käsityksen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama maavärinä ei ole aiheuttanut suuria ongelmia Suomessa tai muissa maissa.

Yleensä tuulivoimalan aiheuttama maavärinä on suuruusluokaltaan varsin pientä verrattuna esimerkiksi rataliikenteeseen, joka voi nykypäivänä aiheuttaa haittaa ympäristöönsä jopa satojen metrien päähän. Voimalan perustuksesta maaperään siirtyvän värinäherätteen tulisi olla hyvin voimakas, jotta herätteen vaikutus voisi olla havaittavissa vielä kilometrien päässä värinälähteestä. Toisaalta maaperän ominaistajuuden tulisi osua lähelle herätteen taajuutta, jolloin resonanssin myötä värähtely voisi teoriassa kulkea maaperässä pitkiä matkoja. Ilman resonanssi-ilmiötä värähtely pienenee melko nopeasti voimalasta poispäin siirryttäessä pääasiassa geometrisen vaimennuksen johdosta.

Tuulivoimapuistojen turvaetäisyyden ollessa yli 1 km asutukseen nähden voidaan arvioida, ettei maavärähtelyä havaita. Kallion kauttakään välittyvän värähtelyn ei voida arvioida aiheuttavan näin suurilla etäisyyksillä havaintokynnyksen ylittävää värähtelyä (runkomelua).

Muissa maissa tehdyissä mittauksissa on tehty havaintoja siitä, että tuulivoimaloiden aiheuttama maavärähtely voisi muodostua häiriöksi herkille seismisille asemille, joiden tarkoituksena on tunnistaa maanjäristyksiä ja maanalaisia ydinkokeita, mutta ihmisille ja rakennuksille ei ole havaittu tunnistettavissa olevia vaikutuksia.

	Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin maa- ja kallioperään sekä pinta- ja pohjavesiin tekevät erikoistuneet asiantuntijat.
5) Osallinen 5 ja toinen palautteen jättänyt Ei ole suotavaa tuoda sähkölinjaa tilan maille. Häiritsee sydämentahdistimia ja terveydelle vaarallinen. Huolettaa voimaloiden melu ja välke. Vaikutukset asumiseen tilalla.	Mielipide merkitään tiedoksi.
6) Osallinen 6 Miten voidaan edes suunnitella noin suuria laitteita noin herkälle / arvokkaalle alueelle, ja moninkertaisesti suojeltujen alueiden viereen. Vaikka ei tulekaan ihan ”päälle”, niin kuka osaa sanoa riittääkö välimatka ettei vesisuonet häiriinny ja muuta kulkuaan. Lisäksi kun sinne jouduttaisiin tekemään isoja kaivauksia ja mylläämään maata niin kuinka käy veden. Tällaisesta kokemuksesta, tänne kylälle tulee harjun alta lähteestä vesi ja siitä yläpuolelta kaadettiin metsiä ja laikutettiin että uusi puusto lähtisi kasvamaan. Mutta tämän vaikutuksesta tuon lähteenvesi pilaantui pitkäksi aikaa, haisi ja maistui pahalle ja kaikki kasvillisuus kuoli lähteen ympäriltä. Jouduttiin tekemään isot korjaustyöt. (vaikka oli vain pieni lähde) ja aikaa vei paljon ennen kuin vesi oli juomakelpoista. Harjuhan patoaa veden ympärilleen ja harjun kumpikin puoli on koko matkaltaan pohjavesialuetta. Sinnehän ei tule esim jokia. Eräs metsän omistaja ei saanut kaivaa edes pientä (noin 30 m) ja matalaa ojaa	Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa. Mielipide merkitään muilta osin tiedoksi.

vedenottoalueen vieressä kulkevalle metsätielle. Miten sinne nyt saisi kaivaa syviä kaivantoja, tiestö ym ym Entä se meteli, ja tärinä, välke. Kovalla tuulella tärinä+ääni niin voimakasta että sen tuntee kehossaan pitkään, vaikka olisi jo poistunut voimaloiden läheltä. Miten sitten kun astutaan siellä. Miten eläimistö sen kestää, onko oikeasti, puolueettomasti tutkittu, ajateltu ja kerätty jo olemassa olevilta alueita tietoa. Linnut vammautuu, kuolee kun lentää siipiin, eläimet ovat paljon herkempiä kuin ihmiset, miten niihin vaikuttaa tuo ääni ym. Ei taida vihreät tällaisessa tapauksessa ajatella eläimiä. Täällä harjun vieressä asuvilla on jo nyt ongelmia esim tv:n näkyvyyden kanssa kun aurinko alkaa laskea, kaikki signaalit katoaa, ei tarvita yhtään lisää heijastuksia ja välkkeitä. Tietävätköhän maan omistajat uusien sähkölinjojen vedoista, oikeesti. Vai tuleeko yllätyksenä. Onko tuo kehuttu kiinteistövero pysyvää ja kuinka kauan. Onkohan yhtiöittäminen vakalla, rehellisellä pohjalla, ettei jää luvu käteen?? Ennen kaikkea EI TUULIVOIMALOITA KAUNIISEEN SUOJELTUUN HARJUMAISEMAAN.	
7) Osallinen 7 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) - Tuulivoimahanke tulee määrätä ympäristöluvan varaiseksi suurten epävarmuustekijöiden johdosta ja syystä, että muuten vaikutusten seuranta ei ole mahdollista eikä haittavaikutuksiin voida puuttua eikä estää niitä. - Pohjavettä ei ole huomioitu selvityksessä kattavasti, miten selvitykset tehdään ja mitä selvitetään. Tarvitaan ympäristölupa vesilain perusteella.	Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen

- Linnustoselvityksiin tulee vaatia tarkat ja pitkäkestoiset parin- kolmen vuoden ajanjakson selvitykset. - Haittojen arviointi luontomatkailuelinkeinolle ja sen tulevaisuuden kehitykselle, tuulivoima estää luontomatkailun kehityksen vuosikymmenien ajaksi. - EU:n biodiversiteetti strategia on ristiriidassa Konikallion hankkeen kanssa. - Melumallinnuksia koskevat määräykset eivät vastaa Suomessa lkaalisiin suunniteltuja hankkeita, koska tuulivoimamelua koskevat määräykset ovat vanhentuneet. - Näkymä vaikutukset tulee tehdä 3D tarkasteluna niin, että roottorien pyörivä liike voidaan kaikkina vuodenaikoina ja vuorokaudenaikoina havainnollistaa. - Koska tuulivoimaa perustellaan, että sen avulla voidaan vähentää päästöjä niin pitää tehdä todelliset ympäristöaselaskelmat, joissa huomioidaan kuntien voimaloiden valmistusmaihin jättämät päästöt, kuljetukset, pystytys, purkaminen, romuttaminen ja kierrätys. Kun laskelmat on tehty voi kunnat arvioida, onko tuulivoima lopulta hiilineutraalia? - Vastuukysymykset tulee olla selvitetty kunnollisesti, nyt niihinkin liittyy epävarmuuksia, kuka on vastuussa ja mistä.	sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla. Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Mielipide merkitään muilta osin tiedoksi. Määräykset eivät ole vanhentuneet, sillä ulkona sijaitsevien oleskelutilojen tuulivoimamelun ohjearvotaso tai sisämelutason toimenpiderajat eivät ole tuulivoimalamallista riippuvaisia, vaan ne ovat itsenäisiä arvoja perustuen annos-vastesuhdetutkimuksiin. Voimalan äänipäästöaso on sen sijaan voimalamallista riippuvainen muuttuja. Osana maisemavaikutusten arviointia on laadittu videopohjainen havainnollistaminen, jossa voimaloiden näkymistä on mallinnettu eri vuorokaudenaikoina.
---	--

Vaihtoehdot 1 ja 2 edustavat kokoluokaltaan niin massiivista hanketta, josta ei ole kokemusperäistä tietoa. Varovaisuusperiaatetta tulee noudattaa. Kannatan hankevaihtoehtoa O. Hanketta ei toteuteta ja kaavoitus keskeytetään.	Tällä hetkellä Suomen suurin tuotannossa oleva tuulivoimapuisto koostuu yli 40 tuulivoimalasta. Tuotannossa on lisäksi useita kymmenien voimaloiden tuulivoimapuistoja.
8) Osallinen 8 Mielipiteenä esitän, vastustan Konikallion tuulivoimahanketta ja kaavahanketta. Mielestäni MRL 9 § riittävät selvitykset hankkeelta puuttuu ja MRL 39 § yleiskaavan sisältövaatimukset eivät täyty. Mielestäni vaikuttamisen kohtuuttomuus ja vuorovaikutuksen yllätyksellisyys, sekä kaava aiheuttaa tilalleni kohtuutonta haittaa. Vaadin voimajohtolinjoja siirrettäväksi pois maaltani ja tuulivoimaloita poistettavaksi tai siirrettäväksi kauemmaksi rajoiltani. Voimajohtolinjat tulee siirtää tiloille, jotka ovat tehneet maanvuokrasopimuksen ja ovat kaava-alueella. Voimajohtolinjat katkaisivat tilani kahtia ja haittaisi elinkeinoani tilalla. Tuulivoimalat lähellä rajaa aiheuttaa haittaa tilalleni.	Konikallion osayleiskaavaprosessi on toteutettu kaavoituksen aloitusvaiheessa ja OAS:in osalta maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavoilla. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kaavoituksen aloitusvaiheen ja OAS:in tarkoitusta vastaavalla tavalla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka. YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksen aloitusvaiheessa tutkitaan hankkeen vaihtoehtoisia toteutustapoja. Voimaloiden sijaintipaikat ja hankealueen ulkoiset sähkönsiirtoreitit tarkentuvat suunnittelun edetessä.
9) Osallinen 9 Mielestäni alueen ympäristöarvot estää hankkeen toteuttamista. Haittapuolet pitää tunnistaa. Laaja teollisuusalue teineen ja linjoiheen pirstoo luontoalueita, katkaisee ekologisia yhteyksiä, kaventaa luonnon eläinten elinpiiriä, vähentää luonnon monimuotoisuutta ja tuo ympäristöön melu ja valoa ja välkettä, joka ei sinne kuulu.	Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. YVA-menettelyssä ja sen yhteydessä laadittavissa selvityksissä tuotetaan osayleiskaavoituksessa hyödynnettävää tietoa. Mm. voimajohtoverkostoa koskevat seikat tarkentuvat edelleen YVA-selostusvaiheessa, osayleiskaavoituksen seuraavissa vaiheissa

Hallitsematon rakentaminen johtaa hallitsemattomiin haittoihin. Voimaloiden tulo paikkakunnalle muuttaa lähellä asuvien ihmisten elämän vuosikymmeniksi eteenpäin. Säilytetäänkö maaseutu elinvoimaisena, jos ihmiset joutuu jättämään tämän hankkeen vuoksi kotinsa ja myymään maansa ja metsänsä (pilatut) pilkkahintaan sijoittajille tai paikallisille suurtiloille. Paikkakunnalla tätä hanketta on aloitettu hyvin salaisesti. Ja vieläkin on hyvin epävarmaa mitä tulee koska joka asiasta todetaan että hankkeen edetessä voi muuttua. Ja tällainen sähkölinja vedetään pienen maan omistajan metsään, menetetään suuri osa siitä missä on omaisuuden suoja? Menetetään harvinainen kaunis harjualue jota lähialueen asukkaat käyttää ulkoilu ja retkeilyalueena. Ja sieltä avautuva maisema. Maakuntakaavaa tehtäessä ei ole tällaisista osattu kuvitellakaan luulisin. ps. sopivat mielestäni merialueille	sekä hankesuunnittelun edetessä. Mieliä pidetään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
10) Osallinen 10 ja toinen palautteen jättänyt (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Konikallio on täysin soveltumaton alue tuulivoimalle mm. sen tärkeiden pohjavesialueiden vuoksi sekä mm. valtakunnallisesti arvokkaan harjumaiseman ja muiden luonto- ja maisema-arvojensa vuoksi. Tämän vuoksi vastustamme hanketta ja kaavahanke tulee lopettaa ja ainoa vaihtoehto ehdotetuista tuulivoima vaihtoehdoista on vaihtoehto VEO eli tuulivoimapuistoa ei tule rakentaa. Hanke on myös tämän hetkisen maakuntakaavan vastainen. Maankäytön ja rakennuslain MRL 39 määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen	Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa. Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät

vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys eivät toteudu. Pirkanmaan maakunta on valittu pioneerimaakunnaksi ns. LUMO-ohjelmaan, jonka tarkoitus on pysäyttää maakunnan luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja käynnistää muutosprosessi monimuotoisuuden vahvistamiseksi kaikissa ympäristöissä. Kuinka suunnitteilla oleva tuulivoima-alue, joka tulisi olemaan valtava teollisuusalue edistää ja ylläpitää luonnon monimuotoisuutta? Ottaen huomioon, että YVA:n mukaan aluella on runsaasti suojelluisesti arvokkaita tai harvinaisia lajeja kuten Alaistenniitut-Siloisetkalliot välillä on useita pesimälintulajeja, kuten varpus-, ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiainen sekä useita päiväpetolintulajeja? Kurjen päämuutto voi joinakin vuosina kulkea alueen poikki. Kalliomänniköissä on suhteellisen runsaasti uhanalaista työhtötiäistä. Myös metsoja havaittiin alueella. Lisäksi aluella ja sen ympäristössä voi esiintyä kaikkia Suomen suurpetolajeja. Ilveksestä on lukuisia havaintoja ja karhuja on havaittu alueella. Hankealueella ja voimajohtovaihtoehtojen läheisyyteen 5 km säteelle sijoituu kolme Natura - aluetta ja 13 luonnonsuojelualuetta. Tuskin suunnitellut, maailman korkeimmat 350 m korkeat voimalat vahvistavat alueen luonnon monimuotoisuutta. Päinvastoin. Suuri osa metsää joudutaan kaatamaan voimaloiden, siirtolinjojen, rakennettavien teiden, työmaaparakkien tieltä, jotta saadaan mm. 125 metriä pitkät lavat kuljetettua jokaisen voimalan luo? Eli menetämme arvokkaita hiilinieluja. Ely on lausunnossaan vaatinut tarkempia lisäselvityksiä teollisuusalueen vaikutuksista ihmiseen, harjumaisemaan, pohjaveteen ja linnustoon. Selvityksiä ei ole tehty. Sen sijaan YVA lausunnossa väitettiin, että hankealueelle olisi jo laadittu seuraavat selvitykset: kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava - ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys, linnustoselvitys. Pyydettyä selvityksiä kävi ilmi, että niitä ei oltukaan tehty. Miten päättäjät, tai kukaan YVA:an tutustunut henkilö voi luottaa siihen, että YVA:ssa kerrotut asiat olisivat totta, kun Afryn valitsema tapa kertoa laadituista selvityksistä ei pidäkään paikaansa? Miten tällaisen YVA:n ja näin puutteellisten selvitysten	kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualan rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudella pyritään vastaamaan toimialan tekniseen kehitykseen nykyisin käytössä olevia voimaloita suuremmalla kokonaiskorkeudella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: <i>"Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima-aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa."</i> Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne. Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. mielipiteessä esitetyt seikat, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia.
--	--

(käytönössä siis tyystin tekemättömien selvitysten) perusteella voidaan edes harkita lähteä kaavaprosessiin? Hämeenkyrön puolella päättäjät ovat ilmeisesti halunneet tehdä lisäselvityksiä miten tuulivoimalat vaikuttavat pohjavesiin, mutta Ikaalisten päättäjät eivät ole katsoneet tarpeelliseksi tutkia asiaa millään tavalla. Eräs valtuutettu sanoi asiaa kysyttäessä, ettei hän usko voimaloiden aiheuttavan pohjavesille ongelmia. Todella huolestuttavaa, millaiseen uskomukseen päättäjät perustavat mielipiteensä ja aikanaan kenties päätöksensä. Tietoista välinpitämättömyyttä sekä viranhaltijoilta, jotka eivät edes esitä esityslistoissa lisäselvitysten tarpeellisuutta, puhumattakaan päättäjistä. Ikaalisten puolella siirtolinjat menisivät pohjavesialueen läpi ja voimaloista tutkitusti aiheutuvalla maatärinällä voi olla vaikutuksia pohjavesiin. Pelkästään tämän tulisi huolestuttaa niin viranhaltijoita kuin päättäjiä. Niin kauan kuin näitä tutkimuksia ei tehdä tulee kaavaprosessi lopettaa. Hämeenkyrössä järjestetyssä kaavatilaisuudessa usempia henkilö yleisössä vaati ympäristölupien hakemista tuulivoimaloille. Ilmattaren edustaja sanoi, että se ei ole heille ongelma. Mikäli tuulivoimala -alue rakennettaisiin, olisi todella tarkoituksellista ja tuottamuksellista Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin päättäjien taholta olla vaatimatta ympäristölupia.	Konikallion YVA-menettely ja osayleiskaavojen laadinta toteutetaan rinnakkain mutta erillismenettelyinä siten, että YVA-menettelyn selvitykset ja muu materiaali on hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa.
11) Suomen Luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry / Kyrön Luonto Ry / Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Kaavoitus on kiinteästi yhteydessä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin. YVA-menettelyn yhteydessä tehtävät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit toimivat myös kaavoituksen selvitysaineistoina. Kuntien tuulivoimakaavat laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että voimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. Käytännössä tämä merkitsee, että huolimatta ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksista, kaavojen hyväksyminen tarkoittaa rakennuslupaa kaikille 15 voimalalle.	Yleiskaavaprosessi ja rakennuslupamenettely ovat toisistaan erillisiä prosesseja. Rakennuslupapäätökset tehdään kunkin tuulivoimalan osalta erikseen. Osayleiskaavan hyväksyminen ei automaattisesti tarkoita myönteistä rakennuslupaa, vaan rakennuslupan myöntämisen edellytykset arvioidaan omana prosessinaan. Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista rakennuslupaa. Lupia haetaan kunnan rakennuslupaviranomaisilta, jotka lupaa myöntäessään tarkistavat, että suunnitelma on vahvistetun yleiskaavan ja

Osayleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yleiskaavan yleiset sisältövaatimukset (MRL 39 §) koskien niin yksittäisten tornien sijoittamista kuin koko hankkeen vaikutuksia. Lisäksi on huomioitava tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (MRL 77 b §): 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä; 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön; 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää. Pyrimme tässä mielipiteessä nostamaan esille hankealueen luonnon erityispiirteitä sekä kannustaa pohtimaan, kuinka mahdollisesti toteutettavan hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia voitaisiin vähentää. Lisäksi haluamme muistuttaa, että hanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaan Vatulan-Ulvaanharjun maisema-alueen välittömään läheisyyteen. Asiassa tulisi käydä laaja arvokeskustelu: onko teollisen mittakaavan tuulivoimarakentaminen yleensä sovitettavissa alueelle, jonka luonnonympäristö ja kulttuurihistoria muodostavat erityisen kokonaisuuden. Kaavoitus on päätöksenteossa ratkaisevassa roolissa, sillä osayleiskaavat mahdollistavat suoraan hankkeen toteuttamisen riippumatta ympäristövaikutusten arvioinnin loppupäätelmästä. <u>YVA-arviointi on huomioitava kaavaprosessissa</u> Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) tarkastellaan VE1 vaihtoehdon 15 voimalaa ja VE2 vaihtoehdon 11 voimalaa, sekä ns. nollavaihtoehtoa, jossa tuulipuistoa ei rakenneta. Tuulivoimalan yksikköteho on 6–10 MW ja voimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 350 metriä. Voimaloiden määrää vähentämällä ja sijoittelua muuttamalla voidaan vähentää hankkeen haitallisia vaikutuksia sekä ihmisten että luonnon	rakennusmääräysten mukainen. Rakennuslupa tarvitaan ennen rakentamisen aloittamista ja luvan myöntäminen edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointimenettely on loppuun suoritettu. Kuten mielipiteessä on edellä todettu, maankäyttö- ja rakennuslain 77 a § mukaisesti ”Rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena”. Hankkeen edellyttämät muut luvat, suunnitelmat ja päätökset on esitelty Konikallion tuulivoimahankkeen ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvän 110 kV:n voimajohdon Ympäristövaikutusten arviointiohjelman kappaleessa 8. Osayleiskaavat yksistään eivät suoraan mahdollista hankkeen toteuttamista. YVA-menettelyssä ja sen yhteydessä laadittavissa selvityksissä tuotetaan osayleiskaavoituksessa hyödynnettävää
--	--

kannalta. Alustavan suunnitelman mukaan lyhimmat etäisyydet voimaloista asuinrakennuksiin ovat noin 1,5 kilometriä. Etäisyyttä asutukseen tulisi kasvattaa. Tuulivoiman hyväksyttävyyden uusiutuvana energiana edellyttää lähiyhteisön hyväksyntää. Eri kunnissa on tehty linjauksia, joissa on määriteltä vähimmäisetäisyyksiä asutukseen, tavallisesti kahdesta kolmeen kilometriin. YVA-arvioinnin tulokset tulee ottaa täysimääräisesti huomioon kaavaprosessissa. Pirkanmaan ELY-keskus toteaa muun muassa, että ”arviointiohjelmassa ei ole esitetty olemassa olevaa ja suunniteltua voimajohtoverkkoa ja myös tämä kokonaisuus tulee käydä läpi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa”. <u>Tuulipuisto ja voimajohto lisäävät metsien pirstoutumista</u> Tuulivoima-alue koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä tiestöstä, maakaapeleista tai ilmajohtoista sekä tuulipuiston sähköasemasta. Tuulipuisto liitetään sähköverkkoon jakeluverkkoyhtiö Caruna Oy:n suurjänniteverkkoon uudella, noin 14–15 km pituisella 110 kV voimajohdolla, joka toteutetaan ilmajohtona tai maakaapelina. Tiedossa on, että nykyinen sähköverkon kapasiteetti ei riitä vaan tarvitaan sähköverkon vahvistamista. Voimaloiden perustukset, maa-aineksen otto ja rakennettava tiestö vievät huomattavasti metsäalaa. Myös voimajohtolinjoilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kaikki tämä rakentaminen pirstoo yhtenäisiä metsäalueita, vähentää metsäpinta-alaa ja vaikuttaa heikentävästi luonnon hiilivarastoihin ja hiilen sidontaan. Metsien pirstoutuminen tulee ymmärtää myös ekologisena ilmiönä: elinympäristön laatu heikkenee, kun suurempi metsäalue jakaantuu erillisiksi laikuiksi ja reunavaikutus kasvaa. <u>Lajiston elinympäristöt ja kulkuyhteydet on huomioitava</u> Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsee Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 alue (FI0309001). Kohde kuuluu myös	tietoa. Mm. voimajohtoverkkoa koskevat seikat tarkentuvat edelleen YVA-selostusvaiheessa, osayleiskaavoituksen seuraavissa vaiheissa sekä hankesuunnittelun edetessä. Mielipiteessä huomioituja seikkoja käsitellään YVA-selostuksen sekä kaavaselostuksen vaikutusten arvioinneissa. Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Mielipiteessä esitetty seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Mielipide
--	---

valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Sen suojeluarvot ovat erityisesti geologisia, mutta harjialue on myös biologisesti arvokas. Harjuluonto ylläpitää erityisiä luontotyypppejä. Harjien valorinteet ovat luontotyypppeinä Etelä-Suomessa arvioitu erittäin uhanalaisiksi (EN). Vatulanharjun eteläinen paahderinne on hyvin edustava, ja se on ollut mukana useissa valtakunnallisissa luonnonhoitohankkeissa. Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueella tiedetään esiintyvän myös harvalukuista kehrääjää ja silmälläpidettävää (NT) kangaskiurua. Kaavoituksessa on otettava huomioon hankkeen vaikutukset harjuluontoon ja esimerkiksi em. lajien esiintymiseen. Välittömästi hankealueen länsipuolella sijaitsevat Sunttineva ja Porrasneva ovat valtakunnallisen soidensuojelun täydennyksesityksen (SSTE) kohteita, joista on tarkoitus muodostaa virallisia luonnonsuojelualueita. Nämä suot yhdessä länsipuolella sijaitsevan Pitkälähti-Jouhinevan (SSTE) kanssa muodostavat ympäristöineen Ikaalisten olosuhteissa edustavan, erämaisen kokonaisuuden, jolla on suuri merkitys suoluonnolle. Alueen arvosta kertovat esimerkiksi havainnot sääksestä ja maakotkasta. Petolintujen esiintyminen ja lintujen käyttämät kulkureitit on selvitettävä ja huomioitava hankkeen toteutuksessa. Teollisten hankkeiden yhteydessä on tiedossa tapauksia, joissa sääksen pesäpuun ympärille on määritetty kahden kilometrin turvaetäisyys. Noin 600 metrin etäisyydellä alueen kaakkoisreunasta Teerinevalla sijaitsee yksityinen luonnonsuojelualue (YSA205389), jonka vieressä on myös virallinen SSTE-kohde. Valtaosa hankealueesta on ojitettua, pitkälle muuttunutta suomaata sekä voimakkaasti käsiteltyä metsää. Alueen merkitys lajistolle perustuu alueen asumattomuuteen ja yhtenäisen metsäalueen kokoon: alue tunnetaan hirvien talvehtimisalueena sekä kanalintujen, kuten teeren ja metson vahvana esiintymisalueena. Alueen vesiuomissa tiedetään esiintyvän majavia.	merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Hankealueelle on tehty hankkeen YVA-selostuksessa ja osana osayleiskaavoitusta raportoivat linnustoselvitykset, ml. lintujen muutonseuranta, pöllöselvitys ja päiväpetolintuselvitys.
---	--

Alueelta on tietävästi myös riekkohavaintoja, vaikka lajin eteläisimmät tunnetut esiintymät sijaitsevat linjalla Pohjois-Parkano - Kíhniö - Virrat. Koska riekko on lajina arvioitu vaarantuneeksi (VU) ja se esiintyy (Pohjois-)Pirkanmaalla esiintymisalueensa etelärajoilla, tulisi riekon esiintyminen alueella selvittää. Edelleen hirvien, kanalintujen ja majavan esiintyminen alueella tulee selvittää ja hankkeen vaikutukset lajeille on arvioitava.

Valtakunnallinen maisema-alue ja tärkeä pohjavesialue

Valtioneuvosto teki marraskuussa 2021 päätöksen valtakunnallista maisema-alueista (VAMA 2021). Ympäristöministeriön laatimassa kohdelistan tarkistuksessa Pirkanmaan harjumaisemat - kohde nostettiin uutena kohteena valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Kohde muodostuu kahdeksasta harjumaisemakohteesta, joista Vatulaharjun-Ulvaanharjun selänne on läntisin. Kohteet sijaitsevat Suomen pisimmällä yhtenäisellä sora- ja hiekkamuodostumalla, lähes 200 kilometriä pitkällä saumamuodostumalla.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat edustavia esimerkkejä suomalaisesta kulttuuri- ja luonnonperinnöstä. Pirkanmaan harjumaisemat ml. Vatulan-Ulvaanharju ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, jotka ovat toimineet historiallisina kulkureitteinä, asutusmaiseman runkoina ja matkailullisesti merkittävänä näköalapaikkoina. Nykyisin Vatulanharju on tärkeä liikunta- ja virkistymiskohde.

Vatulan-Ulvaanharju on tärkeä osa Pirkanmaan ainutlaatuista harjumaisemakokonaisuutta. Luonnonvoimien muovaamat harjut ovat erikoisuuksia, joiden erityisen luonnon ja maisemien merkityksestä tulisi käydä arvokeskustelua: kuuluuko teollinen rakentaminen erityisille luonnon arvoalueille, vai pitäisikö tuulivoimarakentamista sijoittaa ennemminkin jo rakennettuun ympäristöön? Luonnon vuosituhansien aikana muovaama maisema voidaan muuttaa muutamassa vuodessa teollisella rakentamisella.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Tuulivoima-alueen toteutuessa aiheutuu aina maisemavaikutuksia ja laajimmille ulottuvat vaikutukset kohdistuvat nimenomaan maisemaan. Visuaaliset vaikutukset kohdentuvat alueille, jolta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-aluetta. Mielipide merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Myös Pirkanmaan Ely-keskus muistuttaa YVA-lausunnossaan, että hankkeen vaikutuksiin Vatulanharjun-Ulvaanharjun arvokkaaseen maisemaan osana Pirkanmaan harjumaiset kohdetta on kiinnitettävä erityistä huomiota. Esimerkiksi maisemasovitteita tulee tehdä riittävästi Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueelta siten, että niistä välittyy katsojalle konkreettisesti tuulivoimaloiden vaikutus harjulta avautuvassa maisemassa (mm. harjualueen näköalapaikat) ja myös ympäristöstä harjun suuntaan. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (Suomen ympäristö 1/2016) annetut ohjeistukset. Geologisen, ekologisen ja kulttuurihistoriallisen arvon lisäksi Vatulan-Ulvaanharju on merkittävä pohjaveden muodostumisalue. Myös Ely-keskus korostaa, että pohjoisella sähkölinjayhteysvaihtoehdolla ei tule vaarantaa pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä tai pohjavedestä riippuvaisten vesi- tai maaekosysteemien tilaa. <u>Yhteenveto</u> Yhteenvetona toteamme, että Konikallion tuulivoimahanke sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän ja pohjavesivarantona tärkeän, luonnonhistoriallisen harjumuodostuman välittömään läheisyyteen. Kaava mahdollistaa 15 tuulivoimayksikön rakentamisen maksimikorkeudessaan huolimatta ympäristövaikutusten arviointiprosessin etenemisestä. Myönteinen rakentamispäätös olisi ensimmäinen, jossa tuulivoimarakentaminen sallittaisiin valtakunnallisen maisema-alueen välittömään läheisyyteen. Kaavoittajilla ja varsinaisilla päätöksentekijöillä on siis suuri vastuu. Jotta päättäjillä on tarvittavat taustatiedot, riittävät selvitykset alueen luonnosta ja lajistosta sekä kattava arviointi hankkeen ympäristövaikutuksista ja yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa ovat tarpeen.	Osayleiskaava- ja YVA-menettelyissä tutkitaan hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia ja sen maankäytöllisiä edellytyksiä. Osayleiskaavan hyväksyminen ei ole varsinainen rakentamispäätös. Suomessa on meneillään tuulivoimahankkeita ja niiden osayleiskaava-prosesseja, jotka sijoittuvat valtakunnallisten maisema-alueiden välittömään läheisyyteen.
12) Karhukosken ja Nahkalammin metsätiet	

Metsäautotiet vaativat huomattavaa vahvistusta tuulivoimaloiden raskaiden kuljetusten mahdollistamiseksi. Kyseisten teiden tiekunnat edellyttävät, että voimaloiden rakentajat huolehtivat teiden vahvistamisesta. Yhdysteiden rakentaminen metsäautoteiltä voimaloille olisi hyvä tehdä mahdollisimman suurelta osin tilarajoja pitkin, jolloin tiet palvelisivat myös metsänomistajia ja tulisi mahdollisimman vähän kapeita tilarajojen ja teiden välisiä soiroja. Myös voimaloiden sijoittaminen tilojen rajoille voisi olla hyvä ja tasapuolinen menettely hyötyjen ja haittojen osalta. Tuulivoimalahanke sinällään on kannatettava ja oletamme, että jatkossa mikäli voimalat saadaan rakennetuksi niin niiden käyttö ja huolto edellyttävät tiestön kunnossapitoa ympäri vuoden aivan eri lailla kuin nykyinen metsätalouskäyttö. Myöskin oletamme, että lisäkustannuksista vastaa voimalaitosyhtiö. Yhtiöstä tulee huomattava osakas teille. Tuulivoimaloiden rakentamisvaiheessa kaivuumaisten sijoittamisessa on kuultava maanomistajia.	Hankkeen tiesuunnitelmat ja voimalapaikat tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Alueen olemassa olevia metsäautoteitä pyritään hyödyntämään hankealueen tiestössä mahdollisimman paljon. Voimalapaikkojen sijainnissa huomioidaan teknistaloudellisten seikkojen ja mm. maaperän ohella alueen luontoarvot ja muut ympäristötekijät. Mieli pide merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
13) Harri Isomuotia/Hämeenkyrön-Viljakkalan riistainhoitoyhdistys Konikallion –Kivinevan tuulipuistohanke on mielestäni hankkeena hyvä ja kannatettava. Paremmin tuntemani Hämeenkyrön alue on hyvin sopiva tuulipuistoksi, koska sillä alueella on tähän tarkoitukseen sopivia kallioalueita, joilla metsän tuotto on rajallista. Mielestäni puistoon pitää rakentaa maksimimäärä tuulivoimaloita, jotta yleiskustannukset alenevat ja mahdolliset haittavaikutukset eivät oleellisesti muutu, vaikka voimaloiden määrä alenisi seitsemästä viiteen (Hämeenkyrön osalta). Sähkön siirtoon liittyvä voimajohto pitää mielestäni rakentaa maakaapelointina, jolloin sen haittavaikutukset maisemaan olisivat vähäisiä ja myöskin haitallinen vaikutus metsään ja viljelysmaihin olisi pienempi kuin avolinjoilla. Myös turvallisuuskohdat puoltavat	Mieli pide merkitään tiedoksi.

maakaapelivaihtoehtoa. Lähtökohtaisesti tulisi tukeutua jo olemassa oleviin linjoihin ja niiden vahvistamiseen sekä uusien metsää hävittävien linjojen minimointiin. Silloin kun Hämeenkyröläisille maanomistajille vuokrasopimuksia tehtiin niin ainoana voimajohtolinjauksena esitettiin sen rakentamista lkaalisten suuntaan. Varmaan sopimuksia olisi jäänyt tekemättä jos esillä olisi ollut tuo B linjavaihtoehto. Riistatalouteen, ainakin muualta saamieni kokemusten mukaan, tuulivoimaloiden ja tuulipuistojen vaikutukset ovat olleet hyvin vähäisiä rakentamisvaiheen jälkeen. Metsän häviäminen voimaloiden ja uusien sähkölinjojen alle on haitallista, joten se tulisi minimoida.	
14) Elinympäristömme puolesta ry (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Konikallio on tällaiselle, maailman suurimmalle tuulivoimateollisuusalueelle, jollaista ei ole vielä missään päin maailmaa, täysin soveltumaton alue tärkeiden pohjavesialueiden vuoksi sekä mm. valtakunnallisesti arvokkaan harjumaishan ja muiden luonto- ja maisema-arvojensa vuoksi. Yhdistyksemme vastustaa hanketta ja kaavahanke tulee lopettaa ja ainoa vaihtoehto ehdotetuista tuulivoima vaihtoehdoista on vaihtoehto VEO- eli tuulivoimapuistoa ei tule rakentaa. Hanke on myös nykyisen maakuntakaavan vastainen. Maankäytön ja rakennuslain MRL 39 määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys eivät toteudu. Pirkanmaan maakunta on valittu pioneerimaakunnaksi ns. LUMO-ohjelmaan, jonka tarkoitus on pysäyttää maakunnan luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja käynnistää muutosprosessi monimuotoisuuden vahvistamiseksi kaikissa ympäristöissä. Suunnitteilla oleva tuulivoima teollisuusalue ei edistä eikä ylläpidä luonnon monimuotoisuutta. YVA:n mukaan aluella on	Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima- aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa.” Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan huomioon

runsaasti suojelullisesti arvokkaita tai harvinaisia lajeja kuten Alaistenniitut-Siloisetkalliot välillä on useita pesimälintulajeja, kuten varpus-, ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiainen sekä useita päiväpetolintulajeja. Kurjen päämuutto voi joinakin vuosina kulkea alueen poikki. Kalliomänniköissä on suhteellisen runsaasti uhanalaista töyhtötiasta. Myös metsoja havaittiin alueella. Lisäksi alueella ja sen ympäristössä voi esiintyä kaikkia Suomen suurpetolajeja. Ilveksestä on lukuisia havaintoja ja karhuja on havaittu alueella. Hankealueella ja voimajohtovaihtoehtojen läheisyyteen 5 km säteelle sijoituu kolme Natura - aluetta ja 13 luonnonsuojelualuetta. Hiilinieluja eli metsää katoaa alueelta valtava määrä voimaloiden, siirtolinjojen, rakennettavien teiden, työmaaparakkien tieltä, jotta 125 metriä pitkät lavat saadaan kuljetettua jokaisen voimalan luo. Ely on lausunnossaan vaatinut tarkempia lisäselvityksiä teollisuusalueen vaikutuksista ihmiseen, harjumaisemaan, pohjaveteen ja linnustoon. Selvityksiä ei ole tehty. YVA lausunossa väitettiin, että hankealueelle olisi jo laadittu seuraavat selvitykset: kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava - ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys, linnustoselvitys. Kävi ilmi, että niitä ei oltukaan tehty. Virheellisten ja puutteellisten YVA-selvitysten vuoksi kaavaprosessia ei voi jatkaa. Myöskään tuulivoiman vaikutuksista pohjavesiin ei ole tehty selvityksiä. Ennenkuin nämä on tehty tulee kaavaprosessi keskeyttää. Hämeenkyrössä järjestetyssä kaavatilaisuudessa Ilmattaren edustaja sanoi, että ympäristölupien hakeminen voimaloille ei ole heille ongelma. Mikäli tuulivoimala -alue rakennettaisiin, olisi todella tarkoituksellista ja tuottamuksellista Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin päättäjien taholta olla vaatimatta ympäristölupia.	osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. mielipiteessä esitetyt seikat, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa sekä Konikallion Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa.
---	--

2. Kaavan luonnosvaiheen palaute ja vastineet

2.1. Viranomaisten lausunnot

Lausunto	Kaavanlaatijan vastine
1) Pirkanmaan liitto, maakuntahallitus, 8.4.2024 Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden. Pirkanmaan liitto pitää hyvänä, että laajempialainen metsälain 10 §:n erityisen arvokkaiden elinympäristöjen kalliometsäkeskittymä on huomioitu omalla M-2-merkinnällään (Metsätalouskäytössä oleva alue, jolla on erityisiä luontoarvoja). Kaava-aineistossa kerrotaan, että kaava-alueelle sijoittuu muitakin pienialaisempia 10 §:n kalliometsäalueita, joiden arvoja ovat voineet heikentää läheisyydessä toteutetut hakkuut ja metsäojitukset. Alueet on kuitenkin tunnistettu monimuotoisuutta tukeviksi. Pirkanmaan liiton mielestä olisi hyvä vielä pohtia, tulisiko nämäkin alueet osoittaa esimerkiksi luo-3 merkinnällä (Muu arvokas kohde, jolla sijaitsee luonnon monimuotoisuutta lisääviä arvoja) etenkin tapauksissa, joissa monimuotoisuuskohde sijoittuu olemassa olevan tai suunnitellun uuden tielinjan yhteyteen. Tämä voisi taata paremmin kohteiden säilymisen ja elpymisen, millä olisi hankealueen monimuotoisuutta lisäävää vaikutusta tulevaisuudessa. Osayleiskaava-alueelle sijoittuva soidensuojeluohjelman täydennysehdotuksen alue on kaavaluonnoksessa osoitettu omalla luo-2-merkinnällään (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue; merkinnällä osoitetaan soidensuojelun täydennysohjelmaan ehdotettu suoalue). Pirkanmaan liitto pitää tätä kannatettavana ja haluaa tuoda esille, että Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan	Lausunto merkitään tiedoksi. Osayleiskaavan valmistelussa on tarkasteltu myös muita, kuin kaavaluonnoksessa esitettyjen metsälain 10 §:n mukaisia kohteita. Osayleiskaava-alueen keski- ja etäläosiin on lisätty kaavaehdotukseen lainmukaisia kohteita merkinnällä luo-1. Kaavaehdotukseen on lisätty olemassa olevien tielinjausten yhteyteen Löyttynevan pohjoispuolelle sekä Kivinevankallioille merkinnällä luo-1 metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Merkitään tiedoksi.

viranomais ehdotuksessa esitetään vähintään 100 hehtaarin laajuiset soidensuojelun täydennysohjelmaan ehdotetut alueet Luonnon monimuotoisuuden ydinalue -merkinnällä. Näin ollen noin 50 hehtaarin Teerinevan aluetta ei tulisi erikseen osoittamaan vaihemaakuntakaavassa. Aluetta on kuitenkin tarkasteltu suhteessa voimassa olevaan Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 sekä Elonkirjo ja energia -vaihemaakuntakaavaan, eikä tämän osoittamiseksi luonnon monimuotoisuuden ydinalueena ole maakuntakaavoissa tunnistettu ristiriitoja.

Pirkanmaan liitto pitää hyvänä osayleiskaava-alueelle asetettuja yleismääräyksiä. Nämä ovat linjassa myös valmisteilla olevan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan kanssa. Vaihemaakuntakaavan ehdotukseen on sisällytetty kokonaismaakuntakaavan määräyksiä täydentävä kappale, jonka perusteella yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kaikkea tuulivoimarakentamista koskien varmistaa kansallisen turvallisuuden, puolustusvoimien toiminnan, lentoliikenteen, tutka- ja radiojärjestelmien, liikenneväylien, voimajohtojen sekä arkeologisen kulttuuriperinnön ja luonnonsuojelukohteiden edellyttämät rajoitteet ja pyytää lausunnot asianomaisilta viranomaisilta.

Pirkanmaan maakuntahallitus on antanut Konikallion tuulivoimapuistoa koskevan YVA-selostuksen osalta lausuntonsa 18.3.2024. Pirkanmaan liitto pyytää kiinnittämään erityistä huomiota maisemaan kohdistuviin vaikutuksiin

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.

2) Pirkanmaan ELY-keskus, 26.4.2024 <u>Kaavoitus</u> Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.3017). Voimassa oleva maakuntakaava ohjaa yleiskaavoitusta. Maakuntakaava tulee ottaa huomioon kokonaisuudessa, mukaan lukien koko maakuntaa koskevat määräykset. Maakunnallisesti merkittävät tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa maakuntakaavassa osoitetuille alueille. Pirkanmaalla on valmistelussa vaihemaakuntakaava, Elonkirjo ja Energia, jossa tuulivoimatuotantoon osoitettujen alueiden rajauksia on tarkennettu. Konikallion hankkeenosalta hankealue noudattaa melko hyvin vaihemaakuntakaavaan ehdotettua tuulivoimatuotantoalueen rajausta. Hankealue on hieman vaihemaakuntakaavassa esitettyä laajempi. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunnittelualueen eteläpuolella on turvetuotannon kannalta tärkeä alue (Eot). Vaihemaakuntakaavassa tullaan uudistamaan turvetuotantoalueiden kaavamerkintöjä ja uusi kaavamerkintä alueelle tulee olemaan turvealueiden kehittämisen kohdealue (mk-3), jossa merkinnällä osoitetaan turvevaltaisia alueita, joiden maankäyttöä ja elinkeinotoimintaa kehitetään kestäväällä tavalla monimuotoiseksi. Hankealueen koillispuolella on Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettu teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue (tk), tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, arvokas geologinen muodostuma, harjualue (ge1) sekä valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma). Lisäksi alueen koillispuolella on maakuntakaavaan merkitty matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue (mv). Hankealueen eteläisellä osalla on voimassa Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2040 (hyv. 2.11.2015), joka on oikeusvaikutteinen kehittämismerkintöjen osalta. Kehittämisen- ja arvoalueiden merkinnät eivät sijoitu	Koko maakuntaa koskevia määräyksiä on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 6.2. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Tuulivoimayleiskaava ei aiheuta ristiriitaa muun alueelle sijoittuvan kaavoituksen kanssa.
---	---

hankealueelle. Hankealueen länsi- ja eteläpuolelle on osoitettu arvoalueena hyvät ja yhtenäiset peltoalueet, itäpuolelle Ulvaanharjun ympäristöön luontomatkailun kehittämisvyöhyke, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas harjumaishanke sekä pohjavesialue. Tuulivoimaosayleiskaavoituksella ei voida estää tai aiheuttaa ristiriitaa muun alueelle sijoittuvan kaavoituksen kanssa.

Maisemavaikutukset

Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi ovat keskeinen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat sekä kokonaiskorkeudeltaan että roottorin halkaisijaltaan huomattavasti käytössä olevia tai aikaisemmin suunniteltuja voimaloita suurempia, jolloin erityisesti hankkeen lähi- ja välialueille, 0–12 km etäisyydelle, kohdistuvat vaikutukset voivat olla maiseman ominaispiirteistä, maastonmuodoista ja avoimuudesta riippuen huomattavat. Maisemavaikutusten arvioinnin tueksi laaditut analyysit ja selvitykset ovat Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan riittäviä.

Suunnittelualan koillispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Vatulanharjun ja Ulvaanharjun harjuselänne, joka on osa Pirkanmaan harjumaishankeiden kokonaisuutta. Alue on ympäristöään hallitseva ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokas. Pirkanmaan harjumaishankeiden kohteiksi on valittu harjuja, jotka ovat merkittäviä kulttuurihistoriallisesti sekä geologisesti. Osa harjuista on rakennettuja, osa luonnontilaisia ja useilla niistä on rakennettuja näköalapaikkoja. Harjut näkyvät ja niiltä nähdään. Ulvaanharjun ja Vatulanharjun ominaispiirteinä korostuu niiden historiallinen käyttö kulkureittinä.

Vaikutuksia maisemaan on todennettu tietokonemallinnuksilla, näkymäalueanalyysillä ja havainnekuvilla. Kaavaselostuksessa on kuvattu mallinnusten periaatteet sekä aineistot, joita mallinuksissa on käytetty. Havainnekuvien osalta on esitetty perusteet kuvauspaikoille sekä käytetyt objektiivit ja niiden vaikutus kuviin.

Maisemavaikutusten osalta kaavaselostuksessa on todettu, että kokonaisuudessaan vaikutukset maisemaan ja arvokohteisiin ovat kohtalaisen kielteisiä. Valtakunnallisesti arvokkaan Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuuden Ulvaanharjun ja Vatulanharjun osa-alueille kohdistuvat maisemalliset vaikutukset ovat myös kohtalaisia kielteisiä. Tuulivoimaloiden on todettu aiheuttavan maisemavaikutuksia etenkin Vatulanharjulta koilliseen avautuvaan maisemaan, jossa tuulivoimalat nousevat maisemassa hallitseviksi. Maisemavaikutusten todetaan kuitenkin osuvan vain pienelle osalle harjumaiseman kokonaisuutta.

Maankäyttö- ja rakennuslain valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Lisäksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta koskee maakuntakaavan määräys, jonka mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Konikallion tuulivoimahankkeen osalta maisemavaikutuksia on pyritty arvioimaan kattavasti. Vaikka kokonaismaisemavaikutusten arvioidaan jäävän kohtalaisen kielteiseksi, saattavat yksittäiset paikat menettää tuulivoimarakentamisen myötä merkittävän valtakunnallisen maisema-arvonsa. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että maisemavaikutusten osalta tulee pohtia mahdollisia vaihtoehtoja, joilla maisemavaikutuksia voitaisiin vähentää. Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että maisemavaikutusten merkittävyys tulee vielä arvioida uudelleen. Maisema-arvoja ei tule merkittävästi heikentää hankkeen myötä. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset ja haitat sekä vaikutukset ihmisten elinoloihin sekä virkistyskäyttöön tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja varmistaa maisema- ja muiden arvojen säilyminen kaavoituksen avulla.

Luontoarvot

Konikallion tuulivoimaosayleiskaavan tausta-aineistoina on kattava aineisto luontoselvityksiä hankealueelta ja sähkönsiirtoreitin varrelta.

Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.

Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Lisäksi kaavaluonnoksesta saadun palautteen johdosta on vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi laadittu erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle.

Tarkemmin luontovaikutuksiin otetaan kantaa YVA-menettelystä annetusta perustellussa päätelmässä. ELY-keskuksen mukaan aineisto on asianmukaisesti laadittu, mutta kaavan jatkotyöstössä on olennaista täydentää ja korjata seuraavien osa-alueiden tietoja.

Hankealueelta on luontoselvityksien mukaan havaittu viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalue Nahkalammen metsälammen rannalta. Luontoselvityksissä on noudatettu Suomen ympäristökeskuksen ohjeistuksen mukaista arvoluokitusta, jossa lainsäädännön turvaamat kohteet kuuluvat arvoluokkaan 1. Luontodirektiivin lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat (ml. viitasammakko) ovat luonnonsuojelulain turvaamia, ja kuuluvat siten myös arvoluokkaan 1 (Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi, SYKE, 2024). Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei kuitenkaan ole hankealueen arvokohteiden kartalla eikä kaavakartalla. Alue tulee lisätä kaavakarttaan ja asettaa sille soveltuvat kaavamääräykset alueen huomioimisesta maankäytössä. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaaminen tulee tehdä maastohavaintojen ja lajin ekologisten vaatimusten pohjalta.

Kaavaselostuksessa sekä kaavan liitteenä olevassa luontoselvityksessä lukee, että hankealueelta tai sähkönsiirtoreitin varrelta ei tehty maastoselvityksissä havaintoja liito-oravasta. Kaavan aineistojen ja YVA-selostuksen välillä on epäjohtonmukaisuus tältä osin. Hankkeen YVA-selostuksessa sivulla 246 lukee lajin osalta, että sähkönsiirtoreitin B eteläosasta Taipaleenjoen varrelta kartoitettiin liito-oravan elinympäristö (Konikallion tuulivoimahanke (Ikaalinen, Hämeenkyrö) ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohto - Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Afry Finland Oy). Elinympäristöä ei ole missään sähkönsiirtoreittien luontoarvoja kuvaavissa kartoissa kaavaselostuksessa eikä luontoselvityksessä. Alueelta havaittiin selostuksen mukaan sekä kolo- että papanapuita, ja voimajohtoreitti halkaisee elinympäristön. ELY-keskus huomioi, että kaavaselostukseen tulee korjata tieto lajin esiintymisestä voimajohtoreitin B linjauksen kohdalla, sillä voimajohton

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka on lisätty hankealueen arvokohteiden kartalle ja lisäksi kaavakartalle luo-4-merkinnällä.

toteuttaminen liittyy olennaisesti hankkeeseen. Mikäli hankkeessa on tarkoitus edetä voimajohtoreitin B linjauksella, eikä elinympäristöä ole mahdollista kiertää, tulee hanketoimijan olla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa yhteydessä ELY-keskukseen luonnonsuojelulain 83§:n mukaisen poikkeusluvan tarpeesta. ELY-keskus voi myöntää kieltoon poikkeuksen vain perusteilla, jotka on lueteltu luonnonsuojelulaissa (LSL 83§).

Kaavakartalle on merkitty luo-merkinnöillä luontoselvityksissä havaitut vesilain, sekä metsälain mukaiset kohteet ja Teerinevan soidensuojelun täydennysohjelman kohde. ELY-keskus kehottaa myös huomioimaan muut kuin lainsäädännöllä jo turvatut kartoitetut luontokohteet kaavakartalla asianmukaisin merkinnöin ja niitä koskevin määräyksin. Informatiivisilla luo-merkinnöillä ei ole maankäyttöä tiukasti rajaavaa vaikutusta, mutta ne voivat ohjata kaava-alueen käyttöä luonnon monimuotoisuutta huomioivaan suuntaan. ELY-keskus suosittelee, että luontomerkintöihin lisätään viittaus luontoselvitykseen, josta löytyy tarkemmat tiedot kohteista. Tällöin kaavan lukijoiden olisi helpompi saada käsitys, mihin kohteeseen mikäkin raja-alue liittyy käymättä koko aineistoa lävitse.

Pohjavedet

Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen perusteltu päätelmä annetaan 5.6.2024 mennessä. YVA:n perustellussa päätelmässä otetaan tarkemmin kantaa pohjavesiasioihin ja kaavan jatkosuunnittelussa kaikki YVA-menettelyn aikaiset johtopäätökset tulee huomioida. Hankkeessa pohjavesikysymykset ja Vatulanharjun pohjavesialue ovat olleet vahvasti esillä Konikallion tuulivoimahankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa. Pohjavesialueella tulee olla kaavamääräykset, joilla varmistetaan pohjaveden suojelu ja turvataan Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialueen laatu ja määrä. Pohjavesialueen välittömään läheisyyteen sijoittuvien voimaloiden (nro 11, 12 ja aivan erityisesti nro 8), sijoittamista lähemmäs pohjavesialuetta, kuin mitä niiden sijainniksi on YVA-selostuksessa esitetty, ei tule mahdollistaa kaavamerkinnällä tai määräyksellä

Voimajohtoreitti B ei ole enää kaavaehdotuksen mukaisessa hankesuunnittelussa vaihtoehtona hankkeen ulkoiselle sähkönsiirrolle. Hankkeessa edetään pohjoiseen suuntaavalla vaihtoehdolla (kaavaluonnoksen aikainen vaihtoehto A). Linjaus tarkentuu voimajohtoon yleissuunnittelussa.

Kaavakartalla esitettäviä luontokohteita on täydennetty osayleiskaava-alueen keski- ja eteläosiin merkinnällä luo-1. Lisäksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue osoitetaan merkinnällä luo-3. Luontoselvitysraportit ovat kaavaselostuksen liitteenä 5.

Kaavaehdotuksen mukaisessa hankesuunnitelmassa voimat ovat kokonaiskorkeudeltaan pienempiä kuin kaavaluonnoksen mukaisessa hankesuunnitelmassa. Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa pohjavesialueesta kauemmas ja tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue sijoittuu Ikaalisten osayleiskaavan alueen koillisreunalle mutta ei Hämeenkyrön osayleiskaava-alueelle.

ohjeellinen tuulivoimalan sijainti. YVA:ssa esitettyjen vähimmäisetäisyyksien muutos ei saa olla kaavamerkinnöin mahdollinen, jos muutoksella voidaan aiheuttaa vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Pohjavesien suojelun osalta tulee huomioida riskit, jotka voivat aiheutua rakentamisaikaisista toimista, perustustavasta tai mahdollisesta alueen lisäkuivattamisen tarpeesta. Vesien suojelun osalta tulee kiinnittää huomioita myös alueen valumavesien muutokseen. Maaperän muokkaus ja muutos voivat vaikuttaa alueen valumavesien määrään ja kiintoainepitoisuuksiin. Rakentamisaikainen vaikutus valumavesiin tulee myös huomioida. <u>Melu ja välke</u> Melu- ja välkemallinnusten mukaisesti voidaan todeta, etteivät suunnitellut tuulivoimalat aiheuta merkittävää tai raja-arvot ylittävää meluhaittaa asuin- ja lomarakennuksille. Melumallinuksissa oli käytetty 6,6 MW tuulivoimalamallia, joka on tällä hetkellä käytetyistä malleista suurin. Pirkanmaan ELY-keskus huomauttaa, että koska kaavoitus laaditaan mahdollistamaan 10 MW:n tuulivoimaloiden rakentuminen, tulee viimeistään rakennuslupavaiheessa varmistaa kaavaselostuksessa ja sen liitteinä olevien melumallinnusten ajantasaisuus. Välkemallinnus on tehty voimalalla, jonka napakorkeus on 225 metriä ja roottorin halkaisija 250 metriä, jolloin voimalan kokonaiskorkeus on 350 metriä. Välkevaikutuksia on arvioitu realistisen ja teoreettisen mallin kautta. Teoreettisessa mallinnuksessa osoitetaan välkevaikutusten yläraja tilanteessa, jossa aurinko paistaa aina kohtisuoraan lapoihin ja voimalat ovat jatkuvasti käytössä. Realistisessa mallinnuksessa välkevaikutuksia ei aiheutunut asuin- tai lomarakennuksille. Teoreettisissa mallinuksissa vähäisiä vaikutuksia aiheutui neljälle kiinteistölle. Välkemallinuksissa esille tullut mahdollinen välkehaitta muutamille asuinkiinteistöille on huomioitu ja selostuksessa on esitetty mahdollisuus varustaa voimalat pysäytysjärjestelmillä. Pirkanmaan ELY-keskus	Pohjavesialuetta koskevaa kaavamerkintää on täsmennetty Ikaalisten Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavaan.
--	--

pitää toimia riittävinä melu- ja välkehaittojen osalta. <u>Ilmasto</u> Konikallion tuulivoimahankkeen ilmastovaikutuksia on esitetty laskemalla hankkeen elinkaaren hiilijalanjälki. Ilmastovaikutuksia arvioitaessa on huomioitu myös metsäkadon aiheuttama hiilinielun poistuma. Ilmastovaikutusten näkökulmasta erityisen tärkeää olisi suunnittelun turvin pyrkiä aiheuttamaan mahdollisimman vähäistä metsäkatoa ja hiilinielumenetystä hankealueella. Pirkanmaan ELY-keskus kuitenkin toteaa, että hiilijalanjäljen ja -kädenjäljen määrittäminen on kannustettavaa ja hankkeessa on huomioitu ilmastovaikutuksia laajasti. Myös ilmanlaatuun vaikuttavaa rakentamisen aikaista haittaa on arvioitu. Ilmastovaikutuksia arvioitaessa voitaisiin myös tarkastella tuulivoimarakentamisen vaikutuksia Pirkanmaan energiastrategian tavoitteiden saavuttamisessa sekä tarkastella tuulivoimahankkeen vaikutusta koko Pirkanmaan energiatuotannon kehitykseen. <u>Sähkönvarastointi</u> Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotuksessa olisi perusteltua osoittaa energiatuotannon aluevaraus, jonne olisi tulevaisuudessa mahdollista osoittaa mahdollista sähkönvarastointia. ELY-keskus huomauttaa, että tuulivoimarakentamisessa tulee huomioida mahdollinen säätövara ja varautua sen rakentamiseen. Pirkanmaan ELY-keskus varaa mahdollisuuden lausua seuraavista vaiheista kaavoitustyön edistyessä. YVA-menettelyssä valmistuva perusteltu päätelmä ja kaikki siinä esitetyt johtopäätökset tulee huomioida jatkosuunnittelussa.	Kaavakartalla on osoitettu merkinnällä EN-1 Energiahuollon alue, jota koskee seuraava kaavamääräys: <i>Alueelle saa rakentaa sähköasemakentän. Sähköaseman alue tulee aidata. Lisäksi alueelle saa rakentaa tuulivoimaloita varten tarvittavat varasto- ja huoltorakennukset sekä sähkön varastointiin tarvittavat laitteistot.</i> Kaavamääräys mahdollistaa sähkön varastoinnin alueella.
3) Pirkanmaan maakuntamuseo, 3.5.2024 Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan luonnos mahdollistaa kummankin YVA-arvioinnissa tutkitun vaihtoehdon (VE 1: rakennetaan 15 kpl enintään 350 m korkea tuulivoimalaa; VE 2: rakennetaan 11 kpl enintään	

350 m korkea tuulivoimalaa) toteuttamisen. Sähkönsiirron osalta luonnoksessa toteutustavaksi on valittu ilmajohto, mutta molemmat tutkitut sähkönsiirtoreittivaihtoehdot (VE-A koillinen ja VE-B eteläinen) ovat mahdollisia. Hämeenkyrön kunnan alueelle sijoittuvan suunnittelualueen päämaankäyttötarkoitukseksi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen alue (M-1). Lisäksi alueelle on osoitettu seitsemän tuulivoimalan rakennuspaikat (tv-1), sekä alueen olemassa oleva (parannettava) ja ohjeellinen uusi rakennettava tieverkosto, ohjeelliset ilmajohdot, maakaapelit, energiahuolto, vaihtoehtoiset maa-aineksen ottoalueet ja muu tarvittava infrastruktuuri kohdemerkinnöin tai erillisinä alueen osina.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunniteltujen tuulivoima-alueen ja sähkönsiirtoreittien VE-A ja VE-B alueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2022 (Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu). Pirkanmaan maakuntamuseolle on toimitettu inventoinnin 15.6.2023 päivätty täydennetty raportti, johon on merkitty maastossa tarkastetut alueet ja inventointiaikana tiedossa olleiden voimalapaikkojen sijainnit (kartta s. 11). Hämeenkyrön osayleiskaavaaluonnokseen merkitty tuulivoimalan rakennuspaikka 4 sijaitsee eri kohdassa kuin inventointiraporttiin merkityssä kartassa, eikä tätä rakennuspaikkaa ole tarkastettu inventoinnissa. Lisäksi tarkastamatta ovat rakennuspaikalle 4 johtavat uudet ohjeelliset maakaapelin ja tien linjaukset sekä suureksi osaksi kaavaaluonnokseen merkityt EN-1-energiahuollon alueet ja EO-merkinnällä osoitettu maa-ainesten ottoalue. Sähkönsiirron voimalinjan VE-B varrella sijaitsevia mahdollisia muinaisjäännöksiä Rajalantorppa- ja Rajalantorppa 2 (tervahauta ja asuinpaikka, muinaisjäännösrekisterin tunnuksat 1000048678 ja 1000049405) ei myöskään ole inventoinnissa tarkastettu maastossa. Edeltävän johdosta v. 2022 tehtyä arkeologista inventointia tulee täydentää riittäväillä maastotarkastuksilla mainituilla alueilla.

Arkeologisen inventoinnin täydennysraportti tulee lähettää digitaalisena Pirkanmaan

Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa on järjestetty syksyn 2024 aikana työneuvotteluja lausunnossa esitetyistä teemoista koskien ja tarkasteltu yhdessä aluerajauksia koskien hankkeessa suunniteltujen toimintojen sijoittamista. Vaikutuksia on vähennetty mm. tarkistamalla hankkeen toimintojen sijoittelua ja poistamalla Ryssänlevon läheisyyteen aiemmin sijoittunut maa-aineksen ottoalue EO.

Kaavaehdotuksen valmistelun aikana on lausunnossa esitettyjen olennaisten seikkojen osalta täydennetty vaikutusten arviointia mm. laatimalla erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Lausunnossa esitetyt asiat on olennaisilta osin otettu huomioon tv-alueiden rajauksissa.

Vuoden 2022 arkeologista inventointia on täydennetty syksyllä 2024 tehdyllä inventoinnilla, jota koskeva täydennysraportti on lähetetty Pirkanmaan maakuntamuseolle.

maakuntamuseoon, joka ottaa raportin saatuaan vielä erikseen kantaa tutkimuksen riittävyyteen sekä ehdotusvaiheen lausunnossa kaavasuunnitelmaan ja sen vaikutuksiin arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Inventoinnin tilaamisen, laadun ja raportoinnin osalta maakuntamuseo viittaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamaansa lausuntoon 264/2022.

Arkeologista kulttuuriperintöä ja sen vaikutuksia hankkeeseen käsitellään kaavaselostuksen luvuissa 5.11, 8.4. ja 9.5. Vaikutusten kohdekohtaisen arvioinnin puutteiden osalta maakuntamuseo viittaa YVA-selostuksesta antamaansa lausuntoon 188/2024. Maisemallisten vaikutusten arvioinnissa on myös syytä ottaa huomioon Pirkanmaan maakuntakaavaan merkitty Ikaalisten Kilvakkala-Tuomاران maakunnallisesti merkittävä kiinteiden muinaisjäännösten tihentymä, jonka etäisyys lähimpiin tuulivoima-alueen voimaloihin on n. 7 km. Alue on merkitty maakuntakaavaan Arkeologisen perinnön ydinalue -merkinnällä, jota koskee määräys: Alueella sijaitsevien muinaisjäännösalueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteän muinaisjäännöksen lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösalueiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin.

Kaava-aineistosta tulee poistaa inventointiraporttiin merkityt esineiden löytöpaikat ja ns. muut kohteet. Ne eivät vaikuta maankäyttöön, eikä niitä merkitä kaavaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Hankkeen maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuva vaikutustenarviointi perustuu olemassa oleviin valtakunnallisiin ja maakunnallisiin selvityksiin sekä YVA-menettelyn yhteydessä laadittuihin näkyvyysanalyysiin ja havainnekuviin. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että havainnekuva-aineisto on hankkeen tarpeisiin riittävä, jopa poikkeuksellisen laaja, mutta muilta osin YVA-selostuksessa on vielä rakennettuun

Kaavaluonnosvaiheessa Ikaalisten osayleiskaavan kaavakartalla kohdemerkinnällä sm19 esitetty muinaismuistokohde on lausunnon mukaisesti poistettu Ikaalisten kaavakartalta. Muut mainitut kohteet ovat sijoittuneet osayleiskaava-alueen ulkopuolelle.

Kaavaehdotuksen valmistelun aikana on lausunnossa esitettyjen olennaisten seikkojen osalta täydennetty vaikutusten arviointia.

kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta paljon puutteita, täydennettävää ja korjattavaa. Näiden osalta maakuntamuseo viittaa lausuntoonsa diar. 188/2024.

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että luonnoksen mukainen kaavaratkaisu aiheuttaisi suuria haitallisia maisemavaikutuksia vähintäänkin Pirkanmaan harjumaisemien valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA), Hämeenkaan- ja Kyrönkankaantien valtakunnallisesti merkittävälle rakennetulle kulttuuriympäristölle (RKY) sekä maakunnallisesti arvokkaille Kelminselän, Vatulan, Haapimaan-Vatsiaisten ja Kilvakkalan-Viljalan kulttuurimaisemille. Lisäksi kielteisiä maisemavaikutuksia aiheutuisi myös ilmajohtona toteutettavasta sähkönsiirrosta, erityisesti mikäli toteutettavaksi valitaan koilliseen suuntautuva VE-A.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL § 39), joista yksi on rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Toiseksi on otettava huomioon tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (MRL § 77b), joista yhden mukaan suunnitellun tuulivoimarakentamisen ja muu maankäytön tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön. Kolmanneksi on huomioitava valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joiden yksi viidestä osakokonaisuudesta on elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat (MRL § 24). Kulttuuriympäristön arvokohteet ja -alueet, joiden arvojen turvaamisesta alueidenkäytön suunnittelussa tulee huolehtia, on määritelty viranomaisten laatimissa valtakunnallisissa inventoinneissa Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ja Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009).

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että kulttuuriympäristön osalta kaavaluonnos on ristiriidassa em. lakipykälien kanssa. YVA-selostusta tulee rakennettuun kulttuuriympäristöön, maisemaan ja arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta täydentää ja

Lausuntoa huomioiden kaavaehdotuksessa on pyritty pienentämään rakentamisen maisemavaikutuksia sijoittamalla voimalat kauemmas VAMA-alueesta ja pienentämällä voimalakorkeutta. Kaavaa laadittaessa on huomioon otettu yleiskaavan sisältövaatimukset, tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetty vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia.

Osayleiskaavaa laadittaessa on kattavasti arvioitu tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuvia maisemavaikutuksia ja maisemavaikutuksia on lisäksi pyritty ehkäisemään pienentämällä voimaloiden kokoa sekä sijoittamalla voimalat tiiviimmälle alueelle. Maiseman vaalimista sekä tuulivoimaloiden maisemaan sopivuutta koskevat yleiskaavan sisältövaatimukset on siten otettu kaavaa laadittaessa riittävässä määrin huomioon. Maisemaan liittyvien seikkojen ohella yleiskaavaa laadittaessa on alueidenkäyttölain 39 §:n 2 momentin mukaan otettava huomioon muun muassa mahdollisuudet energiahuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden

korjata. Lisäksi tulee tutkia, miten hankkeen kulttuuriympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia voitaisiin vähentää ja kaavaratkaisua muokata sen mukaisesti. Mikäli haitallisia maisemavaikutuksia ei ole mahdollista merkittävästi vähentää, Pirkanmaan maakuntamuseo esittää harkittavaksi osayleiskaavan valmistelun keskeyttämistä. Osayleiskaavan ehdotus sekä esitetyn mukaisesti korjattu ja täydennetty arviointi- ja selvitysaineisto tulee toimittaa Pirkanmaan maakuntamuseolle lausuntoa varten.	kannalta kestäväällä tavalla sekä kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa edellä mainittuja yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon. Konikallion osayleiskaavat ja YVA-menettely on laadittu erillismenettelyinä. Yhteysviranomainen on antanut perustellun päätelmän Konikallion tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 6.6.2024. Yhteysviranomainen ei ole nähnyt YVA-selostuksen täydentämistä tarpeelliseksi perustellun päätelmän antamiseksi. YVA-selostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on liitettävä hanketta koskevaan lupahakemukseen. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa.
4) Hämeenkyrön kunta, elinympäristölautakunta, 2.4.2024 Elinympäristölautakunta pyytää lausuntonaan kiinnittämään seuraaviin asioihin: - Liitteessä 2 Havainnekuvat ei mainita kuvissa olevan voimalan kokoa eikä napakorkeutta/ siiven mittaa. Pyydämme lisäämään havainnekuviin edellämainitun voiman koon. - Lautakunta toivoo eri vaihtoehtoja havainnekuviin, kuinka tuulivoimaloiden madaltaminen vaikuttaisi näkyymiin, erityisesti Ulvaanharjun ja Vatulanharjun maisemiin. - Melu- ja välkekarttaesityksiä pitäisi säätää niin, että taustakartta näkyisi voimakkaammin ja selkeämmin. Tämä auttaisi hamottamaan ympäristöä selkeämmin. - Elinympäristölautakunta edellyttää ympäristöluvan tarpeen arviointia - Tällä hetkellä vaadittava melumallinnus ei ota huomioon jättöpyörteiden vaikutusta tai sitä miten jättöpyörteinen ilma käyttäytyy osuessaan seuraavan	Voimaloita koskeva tekninen kuvaus on esitetty kaavaselostuksessa. Voimalakokoa on pienennetty kaavaluonnoksen 350 metristä kaavaehdotuksen 300 metriin, jolloin kahden havainnekuvaraportin väliset erot ovat nähtävissä. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen paljon maisemavaikutuksia havainnollistavaa materiaalia, mukaan lukien erillinen havainnevideo. Tuulivoimalat suunnitellaan lähtökohtaisesti siten, etteivät ne edellytä ympäristölupaa. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta. Merkitään tiedoksi. Hankkeen suunnittelussa laadittavat melumallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä

voimalan lapaan. Hankkeen edistyessä tulee melumallinnuksessa ja meluhaittoja arvioidessa käyttää uusimpia mallinnusmenetelmiä vaikkei viralliset säädökset tätä vaatisikaan.	olevan ohjeistuksen mukaisesti. Ympäristöministeriön melumallinnusohje ei anna objektiivisia korjauksia mahdollisen jättöpyörteen turbulenssin huomioimiseksi. Lisäksi taaemmat voimalat ovat edellä olevan jättövanan vaikutuksessa vain myötätuuliolosuhteissa, ei kaikkien ajankohtien sisällä. Koska alueen keskimääräinen tuulensuunta on lounaasta, voidaan karttakuvasta nähdä jo selkeästi se, että moni voimala ei ole tässä asennossa jättövanan osalta huonosti sijoitettu.
5) Hämeenkyrön kunta, elinympäristölautakunnan lupajaosto, 3.4.2024 Rakennustarkastaja, ympäristötarkastaja ja maankäyttöinsinööri ovat käyneet kaavaluonnosta läpi ja toteavat seuraavaa: Ympäristötarkastaja pyytää seuraavaa lisäystä kaavamääräyksiin tv-1määräykseen: Tuulivoimalan kokoamis- ja pystytysalue on huoltoaluetta lukuun ottamatta maisemoitava rakentamisen jälkeen esimerkiksi metsän istutuksella. Rakennustarkastajalla ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa. Maankäyttöinsinöörin lausunto oheismateriaalina. Kooste oheismateriaalina olleesta maankäyttöinsinöörin lausunnosta Hankkeen toteutussuunnittelussa ja sen lupaprosessissa tulee huomioida seuraavat asiat: - voimajohtoalueen lunastusluvut - kuntien välisten rajojen ja muiden kiinteistörajojen tarkistaminen - sisäisen tiestön, sähkömaakaapeleiden ja -laitteiden rasitetoimitukset - yksityisteiden tiekuntien ja tuulivoimayhtiön välinen yhteydenpito - korvaus- ja huoltotiesopimukset maanomistajien kanssa - ELY-keskuksen liittymäluvut - pohjavesiseuranta - työkoneiden säilytys- ja tankkausalue (tukitoiminta-alue)	Voimaloiden mahdollisten huoltotoimenpiteiden vuoksi huoltoaluetta ei ole syytä rajoittaa merkittävästi rakentamisen jälkeisellä maisemoinnilla. Metsän istuttaminen näille alueille hankaloittaisi huoltotoimenpiteiden toteutusta, mikäli on tarpeen vaihtaa suuria voimalaosia tai tuoda alueelle suurempi nosturi. Voimaloiden ympäristössä mahdollistetaan luontainen maisemoituminen niillä osin, joilla ei ole säännöllistä liikennöintiä. Merkitään muilta osin tiedoksi. Esitetyt seikat huomioidaan hankkeen tulevissa suunnitteluvaiheissa ja lupaprosesseissa. Hankkeen toteutussuunnittelussa ja sen lupaprosessissa keskeisesti huomioitavat lausunnon mukaiset asiakohdat on esitetty kaavaselostuksen luvuissa 7 ja 13.

- maa-aineksen/kalliokiviaineksen oton luvittaminen	
6) Hämeenkyrön kunta, hyvinvointijaosto, 10.4.2024 Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavasta on havaittavissa, että alue sijaitsee Pirkan uran vaellus- ja hiihtoreitistön välittömässä läheisyydessä Ikaalisten kaupungin puolella. Hämeenkyrön kunta kuuluu Pirkan uran vaellus- ja hiihtoreitistöön 25 kilometrin kuntaosuudellaan. Varsinaisesta tuulivoimapuistosta en usko olevan haittaa Pirkan uran retkeilyreitin pysyväälle käytölle. Välimatkaa tuulivoimapuiston alueen reunasta Pirkan uran reitistöön kertyy erikohdista arviolta noin 1 000–2 000 metriä. Varoalue on tarpeeksi suuri reitistön turvalliseen käyttöön. Haittavaikutukset Pirkan uran reitistölle ovat välilliset rakennusaikaiset toimenpiteet, jotka voivat haitata reitistön käyttöä kesä- ja talviaikoina. Lisäksi tuulivoimapuiston karttakuvaa on piirretty voimajohtolinjat A ja B, joista vaihtoehto A katkaisee Pirkan uran reitistön. Tämä voimalinja ei kuitenkaan haittaa pysyvää reitin käyttöä, kun työ toteutetaan ja viimeistellään huolellisesti. Maisemahaittoista on vaikea tehdä arviointia ilman luonnossa vierailua. Suurin vaikutus tuulivoimapuiston rakentamisessa ovat väliaikaisvaikutukset, jotka voivat haitata retkeilyreitin käyttöä ja esimerkiksi Pirkanhiihdon toteutumista koko hankkeen ajan. Hankkeen ollessa valmis haittavaikutukset todennäköisesti korjaantuvat. Hyvinvointijaosto esittää, että Hämeenkyrön kunnan liikuntapalveluita pidetään tietoisena hankkeen etenemisestä. Lisäksi retkeilyreitin ympärivuotinen käyttö tulee huomioida tuulivoimapuisto hankkeen suunnittelu- ja toteutusvaiheissa.	Merkitään tiedoksi.
7) Fingrid Oyj, 10.5.2024 Meillä ei ole lausuttavaa nähtävillä olevista materiaaleista.	Lausunto merkitään tiedoksi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.	
8) Caruna Oy, 6.5.2024 Nykyinen suurjännitteinen jakeluverkko Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon esitetyt 110 kV:n voimajohtoreitit A ja B eivät sijaitse Caruna Oy:n sähkönjakeluverkon vastuualueella. Caruna Oy:n 110 kV:n voimajohto Melo - Rännäri sijaitsee noin 8 km hankealueelta koilliseen päin. Caruna Oy:n 110 kV:n voimajohto Susikoski - Suodenniemi sijaitsee noin 16 km hankealueelta lounaaseen päin. Suodenniemen 110/20 kV sähköasema on Vatajankosken Sähkö Oy:n hallinnoima. Muuta huomautettavaa Alustavan tarkastelun perusteella Konikallion tuulipuiston sähköasemalta rakennettava 110 kV voimajohto voidaan liittää Caruna Oy:n 110 kV:n verkon johtoväliin Parkano-Teiharju. Suodenniemen 110/20kV sähköasemaa syöttävä Susikoski-Suodenniemi 110 kV:n voimajohto on Caruna Oy:n hallinnoima. Carunan 110 kV:n sähköverkon nykyinen siirtokapasiteetti Kankaanpää-Suodenniemi johtovälillä voi aiheuttaa rajoitteita Konikallion tuulipuiston liittämiselle Suodenniemen sähköasemalle. Tuulipuiston liittämisestä Caruna Oy:n sähköverkkoon tulee neuvotella Carunan kanssa. Liitettävyyden tarkastellaan lopullisen liittymissopimuksen tekemistä. Lopullinen liittymistapa, liittymispiste ja liitettävä sähköteho määritellään liittymissopimuksessa.	Lausunto merkitään tiedoksi.
9) Suomen Erillisverkot Oy, 21.5.2024 Viitaten lausuntopyyntöönne 24.4.2024 koskien tuulivoimahanketta Konikallio. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Lausunto merkitään tiedoksi.

10) Ilmatieteen laitos, 29.5.2024 Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 09.04.2022 (Dnro 13/020/2022), Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat nyt uuteen laitoksen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankeeseen osayleiskaavan kaavaluonnoksesta, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.	Lausunto merkitään tiedoksi.
11) Ikaalisten Vesi Oy, 7.5.2024 Vatulanharjun pohjavesialueella on Ikaalisten Vesi Oy:n vedenottamo. Ottamolla on käytössä kaksi siiviläputkikaivoa, joista otetaan vettä keskimäärin 1750 m³/vrk. Vedenottolupa toisella kaivolla ei ole lainvoimainen. Lähimmät tuulivoimat sijoittuvat 2,4 km päähän vedenottamosta. Vedenottamolle ei ole määritetty suojavyöhykettä. Ikaalisten Vesi Oy katsoo, että pohjavesialueella suoja-aluetta ei toistaiseksi tarvita lakiin perustuvan pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellon määräyksillä. Tuulivoimahankealueen pohjavesivaikutusten tutkimusalueella noin 3 km² on todettu muodostuvan pohjavettä, millä on hydrogeologinen yhteys pohjavesimuodostumaan ja akviferin veden laatuun. Hankealueen ja nykyisen pohjavesialueen muodostumisaluerajauksen lounaispuolella maaperä varastoi pohjavettä teoreettisesti 7,5 milj. m³, kun pohjavedenpinnasta kalliopinta on keskimäärin 10 m syvyydessä (tutkimuslinjat L1, L2, L3 ja L5) ja maaperän arvioitu ominaisainepitoisuus on 25 %. Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että tuulivoimaloiden T8, T11, T12 ja T15 rakentaminen aiheuttaa korkean riskin tärkeän pohjavesimuodostuman rakenteelliselle pilaantumiselle sekä pohjaveden määrän ja laadun muutokselle hydrologisesti. Tuulivoimalat sijoittuvat lähelle pohjavesimuodostuman pehmeää eli sadannan ja haihtumisen mukaan siirtyvää pohjavedenjakajaa sekä pohjavesimuodostuman kovalle vedenjakajille kuten padottaville kalliokynnyksille. Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus	Lausunnossa mainitut lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaehdotuksessa tai YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

on luokitellut pohjavesialueen määrälliseksi riskialueeksi. Määrällisellä vedenvähyydellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että mikäli vesitaloushankkeen (vesilaki 1 luku 3 § 9) toteutuksessa pohjavesivirtaus kasvaa lounaansuuntaan, vähenee harjun pohjoispuolen lähteistä poistuva veden määrä koillisuuntaan perustuen harjun vesitaseeseen.

Ikaalisten Vesi Oy esittää ensisijaisesti tuulivoimala-alueille T8, T11, T12 ja T15 rakentamiskielloa sekä Jyrämyllyntien pohjanvahvistukselle massanvaihtokieltoa, koska alueiden muokkaus voi aiheuttaa suurta vahinkoa yleiselle ja yksityiselle edulle. Maaperän muokkaus lisää pohjaveden purkautumista maanpintavalunnaksi. Ison eväen ympäröivän kalliomaan louhiminen sekä Ison eväen pohjavettä pidättävän ja padottavan maaperän kuorinta tulee kieltää. Kaivuutöihin liittyvä vedenpaine-eron aiheuttama hydraulinen murtuminen on todennäköinen, minkä korjaaminen on lähes mahdotonta. Muodostuman maanpinta painuu alaspäin pohjavedenpinnan ja kerrostumien hydraulisen nosteen alentuessa. Alueiden muokkaus voi aiheuttaa pohjavesimuodostumalle olennaista vedenvähyyttä sekä huonontaa muodostuman antoisuutta lisäten tulvimisriskiä Vesajärvellä.

Ikaalisten Vesi Oy kuitenkin toteaa, että tuulivoimala T15 voitaneen sijoittaa 400 m esitetystä lounaaseen päin ja tuulivoimala T11 voitaisiin sijoittaa 1000 m lounaan suuntaan EN-1-alueelle siten, että pohjavettä padottavaa kalliokynnystä ei louhita pois. Alueilla tulee kieltää tehokkaat räjäytystyöt. Tällöin 110 kV:n voimajohdon linjausvaihtoehdoksi pitää valita reitti B Sastamalan suuntaan. Tässä tapauksessa Ikaalisten Vesi Oy esittää, että lupaviranomaisen tulee määrätä vesilain luvun 3 mukainen lupa hankealueen voimaloiden rakentamiseen koskevaan vesitaloushankkeeseen, missä pohjaveden muuttamiskiellon vaikutusperusteiden hanketoimijaa asetetaan seuraamaan lupamääräyksiä haittojen ehkäisemiseksi; 1) Hanketoimijan on seurattava pohjaveden pinnankorkeuksia automaattilaittein hanke- ja harjualueen havaintoputkista. 2) Hankealueen valuntauomista (Ryssälevo, Siloiset kalliit ja Jyräjoki) on seurattava veden pintavalunnan

Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetyle rakentamiskiellolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat.

Yhteysviranomaisen toteaa perustellussa päätelmässä, että tuulivoimaloita tai hankealueen muita toimintoja ei sijoitu pohjavesialueelle. Tutkimuksista saadun tiedon perusteella ei ole perusteita olettaa, että hanke esitetyn kaltaisena aiheuttaisi merkittävää vaaraa Vatulanharjun pohjavesialueelle. Hankkeen vesiluvan tarve arvioidaan omana lupamenettelynään hankkeen rakentamislupien myöntämisen jälkeen. Ikaalisten osayleiskaavaehdotukseen on lisätty määräys pohjaveden pilaamiskiellosta.

määrää automaattilaittein Vesajärven suuntaan. Vesilupa tulee määrittää kuivakauden enimmäismäärä pintavalunnalle ja pysyttämään luvan lupamäärässä. Vesilupaa valvovalla viranomaisella tulee olla oikeus keskeyttää hanke mahdollisen vahingon estämiseksi. Toiminnanharjoittaja on veloitettava noudattamaan vesilain 14 luvun mukaista korvausjärjestelmää mahdollisessa vahingon aiheuttamassa edunmenetyksessä. Hankealueen vedenlaatu on kartoitettava. Seurantatulokset on lähetettävä eri viranomaistahojen lisäksi Ikaalisten Vesi Oy:lle.

Ikaalisten Vesi Oy:n tulkinta pohjavesimuodostumasta ja pohjaveden virtaussuunnista on liitteen tulkintakartta 15.3.2024 mukainen, minkä selitykseksi esitetään jäljempänä maatutkaluotauksen linjakohtaista tulkintaa.

[LAUSUNNOSSA ESITETTY KARTTA: Ikaalisten Vesi Oy, Mielipiteen tulkintakartta 15.3.2024]

Linja L2. Tutkimuslinjalla L2 sadekauden pehmeän pohjavedenjakajan selänne alkaa kalliopaljastumalta etäisyydeltä 240 m ja se jatkuu linjan suuntaisesti koillissuuntaan etäisyydelle 660 m asti, minkä jälkeen pohjaveden kanavarakenne alkaa. Linjan L2 etäisyyden 300 m jälkeen kalliopinta laskee tasolle 115 m mvp. Sadekaudella kanavarakenteeseen virtaa pohjavettä Kirkkopolun itäpuolelta pohjaveden pinnankorkeuden tasolla 127,5 m mvp, mikä on myös harjurakenteen pohjaveden varastointikapasiteetin ja pohjavedenpinnan maksimi yläreunan taso Kirkkopolulta luoteissuuntaan (linjat L1 ja L4). Linjan L2 etäisyydellä 640 m pohjavedenpinnan taso putoaa äkillisesti, koska kohdasta alkaa vettä paremmin johtava maalaji ja kalliopainanne. Kuivakautena pohjavedenjakajan selänteellä pohjavedenjakajan sijainti siirtyy lounaan suuntaan linjan L2 etäisyydelle 240 m kovan kalliokynnyksen muodostamalle vedenjakajalle pohjavesipintojen yleisen laskun seurauksena. Maan vedenläpäisevyys on Kirkkopolun itäpuolella korkeampi kuin länsipuolella johtuen harjurakenteen ja Teerinevan muodostamasta 6 m korkeammasta painepotentiaalista

Linja L3. Tutkimuslinjalla L3 etäisyydellä 0 m hienorakeinen ja sementoitunut maalaji salpaa pystysuuntaisesti pidättäen pohjavesimuodostuman pohjaveden painepinnan tasolle 119 m.mvp etäisyydelle 340 m asti, minkä jälkeen paineellisen muodostuman pohjavirtaama purkautuu vaakasuunnassa kiviseen hiekkakerrokseen. Linjan L3 alussa vedenläpäisevyys on siis suurempi maakerrosten vaakasuunnassa kuin pystysuunnassa. Pohjavesimuodostumalla pohjavedenjakajan vapaa pohjavedenpinta alkaa linjan L3 etäisyydeltä 340 m. Sadekaudella hienorakeisen maalajin päällä maanpintavalunnaksi purkautunut pohjavesi virtaa ojituksia mukaillen kohti länttä.

Linja L6. Tutkimuslinjalla L6 pohjavedenpinnan taso on 125,5 m.mvp linjan koko pituudelta, mikä ilmentää lounais-koillisuuntaista pohjavedenjakajaa. Linja L6 etäisyys 0 m - linja L5 etäisyys 500 m - linja L4 etäisyys 450 m ja etäisyys 800 m -välillä on kalliokynnyksen muodostama vedenjakaja tasolla 125 m.mvp, mikä padottaa luode-kaakkoisuuntaista pohjavesivirtausta kuivakautena. Linjan L6 kanavarakenteet etäisyydellä 600 m - 900 m syöttävät vettä takaisin harjun länsipäätä kohti kuivakautena.

Linja L7. Tutkimuslinjalla L7 etäisyydellä 130 m harjun lajittunut hienorakeinen maalaji päättyy ja harjun lajittunut karkearakeinen maalaji alkaa.

Linja L4. Tutkimuslinjan L4 etäisyyksillä 450 m ja 800 m sijaitsee kalliokynnys tasolla 125,5 m.mvp. Linjan L4 etäisyydellä 1000 m sijaitsee pehmeä pohjavedenjakaja tasolla 127,5 m.mvp. Linjan L4 etäisyydellä 1450 m ja 3250 m pohjavedenpinta laskee alle tason 125 m.mvp, joten ampuradalta pohjavesivirtaus on kohti pohjoista.

Linja L5. Tutkimuslinjan L5 etäisyydellä 650 m sijaitsee pehmeä pohjavedenjakaja tasolla 126,5 m.mvp, missä myös kalliokynnys sijaitsee. Linjan L5 etäisyydellä 700 m - 1200 m kalliopinta laskee alle tason 115 m.mvp. Linjan L5 etäisyydellä 1000 m - 1700 m pohjavedenpinta on tasolla 126 m.mvp, mikä viittaa siihen, että pohjaveden ylisyoiskynnys maanpintavalunnaksi pohjavettä padottavan maalajin yli Isonvan suuntaan on

tasolla 125 m mvp. Linjan L5 etäisyydellä 1700 m - 1950 m sijaitsee laaja virtauskanava kalliopinnan laskiessa tasolle 116,5 m mvp. Tämä virtauskanava kalliopintojen ohjaamana mahdollistaa pohjaveden suotovirtauksen ja virtaussuunnan päinvastaisen muuttumisen sadannan vuosivaihtelun mukaan.

Linja 12. Tutkimuslinjalla L12 alkaa kanavarakenne etäisyydeltä 40 m ja se jatkuu etäisyydelle 270 m asti. Pehmeä pohjavedenjakaja sijaitsee etäisyydellä 240 m.

Ikaalisten Vesi Oy korostaa, että pohjavesien erillisselvityksessä on pyritty selittämään lähinnä syysateiden aikaista sadekauden virtauskuvaa, mutta kuivakauden virtauskuvan ja kovien vedenjakajien merkityksen tarkastelu on jäänyt puutteelliseksi. Ikaalisten Vesi Oy:n maatutkaluotauslinjojen tulkinnan perusteella sadekauden pohjavedenjakaja sijaitsee osittain nykyisen pohjaveden muodostumisalueen rajauksen ulkopuolella. Sekä pohjavedenjakajan sijainti että pohjaveden virtausolosuhteet muuttuvat viiveellä pohjavedenpinnan luonnollisen vuosivaihtelun mukaan. Maatutkaluotauksien yhteydessä olisi tullut mitata pohjaveden havaintoputkien pinnankorkeudet.

Jatkosuunnitteluehdotuksena esitetään, että tutkimuslinjan L9 alkuun pisteelle 303 sekä tutkimuslinjan L5 etäisyydelle 1800 m paalulle 64 asennetaan pohjaveden havaintoputki ja pohjaveden pinnankorkeus mitataan heinä-elokuussa. Näillä toimenpiteillä voidaan varmistaa pehmeän pohjavedenjakajan sijainti kuivakautena. Valuma-alueelta purkautuva vesimäärä tulee myös mitata V-patomittauksin eri vuodenaikoina Paalejärven, Isonen ja Hirvinevan purku-uomista.

Lopuksi Ikaalisten Vesi Oy toteaa, ettei sillä ole käytettävissä tarpeeksi pohjaveden tutkimustietoa tuulivoimaloiden T2, T4 ja T6 alueilta, joten Ikaalisten Vesi Oy ei esitä lausuntoa näiden voimaloiden mahdollisesti aiheuttamasta pinta- tai pohjavesivaikutuksesta. Todettakoon vain, että Teerinevan pintavedellä sekä Vatulanharjun pohjavedellä on

Merkitään lausunto tältä osin tiedoksi ja mahdollisen vesiluvan yhteydessä huomioitavaksi hankkeen jatkosuunnittelussa.

yhteysvaikutus keskenään ja Hirvinevalta pintavesi valuu kohti Siloisia kallioita.	
12) MTK-Hämeenkyrö ry, 1.4.2024 Yleisesti toteamme, että näemme hankkeella olevan myönteisiä vaikutuksia aluetalouteen, elinkeinoihin ja työllisyyteen. Hanke parhaimmillaan tulee edistämään siirtymistä kohti kestävämpää taloutta ja vähähiilisempää yhteiskuntaa. Pidämme tärkeänä, että alueelle ollaan suunnittelemassa vaihtoehtoja energiantuotantoa, joka samalla näyttää suuntaviivoja Pirkanmaan ja Satakunnan muille kunnille mahdollisista lisääntyvistä tuulivoimakeskittymisistä. Haluamme korostaa seuraavia kirjauksia maankäyttö- ja rakennuslaista koskien yleiskaavan tarkoitusta: - Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. - Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa Tavoitteeksi on syytä ottaa hyvä kokonaisuus, jossa huomioidaan hankkeen kaikki vaikutukset. Pidämme tärkeänä, että tarvittavat vaikutusten arvioinnit tehdään riittävän laajasti ennen kuin päätöksiä hankkeen etenemisestä tehdään, ja että asianosaisia tiedotetaan hankkeen etenemisestä. Toteamme, että Suomessa maa- ja metsänomistajilla on omaisuuden suoja siltä osin, ettei ketään saa estää käyttämästä omistamaansa tai hallitsemaansa omaisuutta normaalilla tavalla. Jokaisella maanomistajalla on oikeus olla mukana omistamiensa alueiden käyttöön liittyvissä suunnitelmissa. Näin ollen kenenkään maanomistajan omistamalle maalle ei saa suunnitella mitään maanomistajan sitä tietämättä. Tähän liittyy myös, että jokaisen maanomistajan mielipide on otettava huomioon henkilökohtaisena mielipiteenä osayleiskaavaa laadittaessa eikä satunnaisotannan perusteella.	Todetaan lausunnossa esitetty myönteisten vaikutusten arvio kunnan elinvoimaan, kestävään talouteen ja vähähiilisempään yhteiskuntaan. Hanketoimija on käynyt hankealueen maanomistajien kanssa keskusteluja hankekehityksen aikana. Maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen) on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä. Kaavan vireille tulosta sekä valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtävillä olosta

Satunnaisotanta ei muodosta todellista kuvaa maanomistajien mielipiteistä.

Huomioita osayleiskaavan päivitettyyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

Aloitusvaiheessa MTK-Hämeenkyrön jättämässä lausunnossa nostimme esille arvioinnin koskien ”alueen yrittäjyyden ja elinkeinoelämän osa-alueella selvittää alueen elinkeinorakenteen nykytila, hankkeen lähialueella sijaitsevat elinkeinot sekä arvioida elinkeinoin ja aluetalouteen kohdistuvia vaikutuksia”. Vastaava elinkeinoelämäselvitys on luonnosvaiheessa asiakirjana, jossa on arvioitu muun muassa vaikutuksia maa- ja metsätalouteen sekä matkailuun.

Kiitämme Hämeenkyrön kuntaa Konikallion osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivittämisestä ja vaikutusten arvioimisesta etenkin maa- ja metsätalouteen sekä edellä mainittujen elinkeinojen mahdollisuuksiin jatkaa yritystoimintaa alueella. Varsinaisen elinkeinoelämäselvityksen sisältöön koskien maa- ja metsätalousyrittäjyyttä otamme kantaa seuraavassa kaavaselostusta käsittelevässä osiossa.

Huomioita osayleiskaavan luonnosvaiheen kaavaselostuksesta ja muista selvityksistä

Ensinnäkin toteamme, että käsittelyssä olevaan kaavaselostukseen aloitusvaiheessa toimittamamme lausunto ei ole kokonaisuudessaan tuotu vaan edellisestä lausunnostamme on vain nostettu tietyt kohdat lausuntoja käsittelevään kohtaan. Pitäisimme tärkeänä, että mikäli lausunnot tuodaan osayleiskaavan kaavaselostukseen yhteenvedoksi, ne tuotaisiin yhteenvedoon sellaisenaan, koska kaavaselostus itsessään on tärkein osayleiskaavan asiakirja. Yhteenvedon ulkopuolelle on nyt jätetty sellaisia asiakohtia, joilla on merkittäviä vaikutuksia maanomistajien omaisuuden suojaan sekä maa- ja metsätalousyrittäjien asemaan harjoittaa elinkeinoaan. Kuntalaiselle, joka ei perehdy kaikkiin asiakirjoihin osayleiskaava-aineistoon liittyen, voi jäädä mitäänsanomaton kuva

kuulutetaan kuntien ilmoitustaululla, kuntien internet-sivuilla sekä kuntien virallisissa kuuluslehdissä kuntien omien käytäntöjen mukaisesti.

lausunnosta, jos siitä otetaan vain otanta kaavaselostukseen. Lausunto löytyy kuitenkin kokonaisuudessaan osayleiskaavan vastineraportista.

Kaavaselostuksen kohdassa 8.17. Vaikutukset aluetalouteen ja elinkeinoin todetaan, että tuulivoimapuistolla on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia paikallisiin maa- ja metsätalouselinkeinoin. Paikalliset metsätaloustoimijat voivat hyötyä rakentamisvaiheessa, jos he voivat myydä palveluitaan maaston raivaukseen, puun kaatoon sekä tiestön rakentamiseen. Lisäksi kaavaselostuksessa perustellaan myönteisiä vaikutuksia maanvuokratuloilla sekä tuulivoiman tuomalla tuotolla. Puolestaan kaavaselostuksesta puuttuu kokonaan näkökulma, kuinka metsätalous voisi tuottaa varoja metsänomistajalle muuta kuin tuulivoiman tuomalla tuotolla. Kaipaisimme selostukseen vielä lukujen valossa positiivista vertailua sekä metsätalouden että tuulivoiman osalta, miten nämä kaksi osa-aluetta tuovat tuloja metsänomistajan tilipussiin. Vaikuttaa siltä, että tätä arviointia ei ole tehty tarpeeksi objektiivisesti.

Kaavaselostuksessa todetaan sivulla 19, että hankkeen YVA-menettelyssä ulkoisen 110 kV voimajohdon toteuttamisvaihtoehtoina tutkitaan maakaapelia ja ilmajohtoa. Lisäksi todetaan, että ulkoisen voimajohdon aluetta ei tuulivoimapuiston aluetta lukuun ottamatta osayleiskaavoiteta. Kuitenkin kaavaselostuksen sivulla 162 mainitaan kaava-alueen ulkopuolisen sähkönsiirtoreitin nykytilasta ja sen vaikutusten arvioinnista. Mielestämme voimajohdon toteuttamiseen liittyvät seikat on tuotava tässä vaiheessa esille. Maa- ja metsätalousyrittäjien näkökulmasta pitäisimme voimalinjan maakaapelointia parempana vaihtoehtona, sillä se mahdollistaa alueen ennallistamisen maaperän kaivuun jälkeen, eikä rajaa metsään tai tukikelpoisille pelloille suojavyöhykettä. Maakaapeli tulee myös kaivaa riittävän syväälle vähintään 70 cm, jotta kaapeli ei haittaa alueen maanpinnan muokkausta kevättöiden aikaan.

Mikäli voimalinjan maakaapelointi ei onnistu, esittäisimme seuraavia asiakohtia otettavan

Yleisesti maanomistajien maanvuokrina saamien korvausten arvioidaan olevan tuotoltaan hyvä verrattuna vastaavalta alueelta samassa kertyvään metsätaloustuottoihin. Osayleiskaavan yhteydessä vaikutukset tuottojen osalta arvioidaan yleispiirteisellä tasolla.

Tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa laadittaessa on huolehdittava siitä, että tuulivoima-alueen sähkönsiirto on toteutettavissa. Osayleiskaavalla ei kuitenkaan ratkaista sitä, mitä reittiä pitkin siirto toteutetaan eikä tuulivoima-alueen ulkopuolisia sähkönsiirtoreittejä kaavoiteta. Maakaapelina ja ilmajohtona toteutettavassa sähkönsiirrossa on molemmissa useita huomioon otettavia näkökulmia vaikutusten osalta. Näitä on avattu tarkemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Yleispiirteisemmin ulkoista sähkönsiirtoa esitetään osayleiskaavan kaavaselostuksen luvussa 10.

Ulkoisen sähkönsiirron toteuttamistapa tarkentuu vaikutukset huomioon ottaen yleissuunnittelun yhteydessä.

huomioon voimalinjaa rakennettaessa:

Maastotyöt tulee ajoittaa siten, että maaperän ja kasvuston vauriot estetään. Pääsääntöisesti 110 kilovoltin linjan ripustuskorkeuden tulisi olla peltoalueilla vähintään 10 metriä jännevälin alimmassa kohdassa, sillä nykyiset maatalouskoneet yltyvät ulokkeineen jo 6 metrin korkeuteen, ja koneiden koko on ollut jatkuvassa kasvussa. Purettavalta johtoalueelta vapautuu aikanaan pelto- ja metsämaata. Nämä alueet on ennallistettava tilaan, missä maanomistaja voi jatkaa elinkeinonsa harjoittamista vaikeuksista.

Mikäli sähkölinja tullaan rakentamaan ilmateitse, tulee maanomistajalle ja mahdolliselle vuokralaiselle ilmoittaa, koska pellolle tai metsään tullaan. Ja myös urakoitsijan yhteystiedot pitää ilmoittaa selvästi maanomistajille. Maastotyöt vaikuttavat aina alueen ihmisten asumiseen, elämiseen ja elinkeinon harjoittamiseen, joten haittojen minimoiminen on tärkeää. Mikäli lunastusmenettelyyn edetään linjaa rakennettaessa, menettelystä on kerrottava avoimesti ja selvästi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja myös, mitä mahdollisuuksia maanomistajilla on saada korvauksia ja mihin ne perustuvat.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että molemmat voimajohtoreitit A ja B sijoittuvat pääasiassa peltojen ja talousmetsien muodostamille alueille, joiden ympäristössä on viljeltyä aluetta. Voimajohtojen sijoittelussa pitää ottaa sekä maanomistajien mielipiteet että tilojen elinkeinon jatkamismahdollisuudet huomioon sähkönsiirtoreittejä suunniteltaessa. Pidämme tärkeänä, että päätökset voimajohdon sijoittumisesta tehdään yhteisymmärryksessä maanomistajien kanssa, ettei ko. voimajohtoa mielivaltaisesti vedetä kartalla, mistä reitti on hankkeen näkökulmasta helpoin toteuttaa. Sähkönsiirtoreittien sijoittuminen pitää olla maanomistajien tiedossa jo ennen kaava-alueen hyväksymistä, jotta maanomistajat voivat ennakoida mahdollista tilan elinkeinon muutosta.

Hankkeen arviointi on suoritettu jo aiemmin mainitulla satunnaisotanta-haastattelutavalla. Arvioinnista käy ilmi, että hankkeella nähdään olevan positiivisia vaikutuksia muun muassa jo

Lausunnossa esitetyt asiat merkitään seuraavilta osin tiedoksi hankkeen jatkosuunnittelua varten.

olemassa olevien metsäautoteiden kunnossapidolle. Arvioinnissa on keskitytty itse tuulivoimala-alueen maanomistajien haastatteluun, mutta esimerkiksi arviointia sähkönsiirtolinjojen vetämisestä viljelykelpoisten peltöjen halki ei löydy. Kaipaisimme siitä vielä tuloksellista uudelleenarviointia, mitä mieltä nämä maanomistajat ovat, joiden omistamien peltöjen halki voimalinja vedetään. Vaikkei ulkoisen voimajohdon aluetta osayleiskaavoiteta, arvioinnilla on merkitystä koko hankkeen mielipiteen muodostuksen näkökulmasta. Maanomistajalle korvauksia maksettaessa maanomistajan tulee saada samanarvoinen korvaus niin tuulivoimapuiston maapohjasta kuin voimajohdon tai metsäautotien pohjasta. Tässäkin asiassa on tärkeää muistaa tasa-arvoinen kohtelu maapohjan arvoa määriteltäessä. Yleisiä huomioita osayleiskaavan kaavaselostuksesta Yleisesti pyydämme ottamaan huomioon vaikutukset maa- ja metsätalouteen ja maanomistajien asemaan. Mikäli osayleiskaavasta koituu negatiivisia haittoja tai vaikutuksia maanomistajille sekä maa- ja metsätalousyrittäjien liiketoimintaan, heidän kuuluu saada menetetyistä maasta ja elinkeinonharjoittamiselle aiheutuvista menetyksistä käypä korvaus, joka on kilpailukykyinen muuhun hintatasoon nähden.	Esitetty asia ei ole osayleiskaavalla ratkaistava.
---	---

Kommentti	Kaavanlaatijan vastine
1) Varsinais-Suomen ELY-keskus, 22.4.2024 ELY-keskus ei anna lausuntoa, mutta kommentoi asiassa seuraavaa: Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut lausunnon hanketta koskevasta YVA-ohjelmasta. Siinä esitetyt seikat tulee ottaa huomioon myös kaavoja laadittaessa.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu olennaisilta osin osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Pitkän etäisyyden ja voimaloiden pienentymisen 350 metristä kaavaehdotuksen mukaisen hankesuunnitelman 300 metriin vuoksi vaikutukset naapurimaakunnan alueelle ovat varsin vähäisiä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että sen toimialueeseen kuuluvat Jämijärven kunta ja Kankaanpään kaupunki sijoittuvat Konikallion tuulivoimahankkeen vaikutusalueelle, vaikka hankealue tai sen sähkönsiirtojärjestelyt eivät niiden puolelle ulotukaan. Hankealueelta on matkaa Jämijärvelle lyhimmillään runsaat viisi kilometriä ja Kankaanpäähän noin 10 kilometriä. Jämijärven koko kunnan alasta yli puolet sijoittuu alle 20 kilometrin päähän hankealueesta, mukaan lukien keskustaajama. Kankaanpäästä 20 kilometrin säteelle hankealueesta jäävät kunnan kaakkoisosat.

Kaavoitus

Kummankin tarkasteltavan voimalavaihtoehdon vaikutukset Satakunnan alueella ovat ennen kaikkea maisemallisia mutta myös suhdetta Satakunnan puolella kaavoissa esitettyihin aluevarauksiin tulisi arvioida tarkemmin. Kaavaselostuksessa viitataan vireillä olevaan Satakunnan maakuntakaavaan 2050. Sen tueksi laaditut selvitykset, kuten tuulivoimaselvitys ja Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi tulee huomioida kaavaa laadittaessa. Satakunnan maakuntakaavan karttaote (kuva 5- 5) olisi hyvä esittää laajemmalla alueella esimerkiksi maisema-alueiden rajaukset huomioiden.

Hankkeen vaikutuksia suhteessa maakuntakaavan merkintöihin olisi tarpeen arvioida tarkemmin. Jämin alue on maakuntakaavassa merkitty matkailun kehittämisvyöhykkeenä (mv1). Myös sitä ympäröivä puolustusvoimien laaja ampuma- ja harjoitusalue (EAH) on syytä ottaa huomioon. Satakunnan aihemaakuntakaavaan 2 sisältyvät arvokkaat kulttuuriympäristöt (vihreä pystyviivoitus) ja maisema-alueet (vihreä vaakaviivoitus). Vaikutukset kaikkiin em. alueisiin on syytä huomioida.

Satakunnan puolella on yleis- ja asemakaavoitettuja alueita alle 20 kilometrin päässä hankkeesta. Kaavaselostuksen kartalla (kuva 5-7) näistä on mukana suurin osa, mutta Jämijärven rantaosayleiskaava (2022) puuttuu. Jämin osayleiskaava (2012) Jämijärvellä ja Vihteljärvi-Niemenkylän osayleiskaava (1999)

Kankaanpäässä ja Porissa (kaavan valmistumisen aikaan Laviassa) ovat mukana kartalla, mutta myös niiden sisältö olisi tarpeen huomioida. Jämin kaavan alueella on esimerkiksi lentokenttä ja monipuolisia matkailutoimintoja.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Satakunnan koillisosassa on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön alueita ja kohteita lähellä maakunnan rajaa.

Vaihemaakuntakaavassa 2 arvokkaat kulttuuriympäristöt on merkitty vihreällä pystyviivoituksella ja maisema-alueet vihreällä vaakaviivoituksella. Vaikutukset kaikkiin näihin alueisiin on syytä huomioida. Näkemäanalyysin perusteella voimat näkyvät merkittävälle alueelle Jämijärvelle Ikaalisten vastaisen rajan tuntumassa oleville alueille.

Selostuksessa esitellyn näkymäanalyysin perusteella voimat eivät juurikaan näkyisi hankealueesta noin 15 kilometrin päässä olevalle Kankaanpään valtakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle (Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat), ja Satakunnan puolella merkittävimmät vaikutukset maiseman osalta rajoittuisivat kaikkiaan pääosin Jämijärven puolelle. Jämijärven rannoilla on myös suurin osa Satakunnan puolella olevasta, alle 10 kilometriä hankealueesta olevasta asutuksesta ja lomarakentamisesta. Jämijärveä lähimmät voimat ovat mukana kummassakin vaihtoehdossa, Kankaanpäästä lähinnä ovat vain VE1:ssä. Olisikin ollut hyvä, että Jämijärven puolen maisematilannetta olisi havainnollistettu kuvin useammasta paikasta ja myös lähempää hanketta, erityisesti koska maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet ja asutus ulottuvat kunnan kaakkosisimpiin osiin saakka. Nyt ainoa Jämijärven puolen kuvapaikka oli keskustaajaman tuntumassa noin 15 kilometrin päässä hankealueelta (havainnekuva Z), eli yli kaksi kertaa niin kaukana kuin lähinnä hanketta olevat kunnan alueet, mikä vaikeuttaa todellisen tilanteen arviointia. Nyt suunnitellun kaltaiset 350-metriä korkeat voimat näkyvät avoimilla paikoilla hyvällä säällä useiden kymmenien kilometrien päähän.

Poriin liitetyn aiemman Lavian kunnan osalta kaavaselostuksien kuvista 8-13 puuttuvat maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ”Lavian Kirkonkylä”, ”Susikoski”, ”Aluskylän-Niemenkylän kulttuurimaisema”, ”Riihonlahden kulttuurimaisema” ja Nokkamaan kulttuurimaisema”, joita ei vaikutusarvioinnissa ole otettu huomioon.	
---	--

2.2. Osallisten mielipiteet

Palaute	Kaavanlaatijan vastine
1) Osallinen 1, 19.4.2024 Konikallio havainnekuvat ovat puutteelliset. En hyväksy osayleiskaavaa.	Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen paljon maisemavaikutuksia havainnollistavaa materiaalia, mukaan lukien erillinen havainnevideo.
2) Osallinen 2, allekirjoittaneita 10 kpl Vastustamme Konikallion tuulimyllyaluetta. Kuntapäättäjien on otettava vastuunsa myös asutukselle sekä luontoarvoille ja pohjavedelle koituvista haitoista. Jämijärven Ratiperän tuulivoimaloiden juurella asuvina, olemme joutuneet kokemaan tuulimyllyjen haitat konkreettisesti. Varjovälke, matalataajuinen infraääni sekä myös voimakkaasti korviin kuultava melu ja resonointi rakennuksiin, kattoihin, lasipintoihin ja lautarakenteisiin, joka aistitaan tärinänä. Kallioperä ja maakerrostumat johtavat maataärinää hyvinkin kauas.	Palaute merkitään tiedoksi.

Jo yksikin 210m korkea tuulimylly aiheuttaa haittoja, jotka kertautuvat, kun niitä on alueella 9 kappaletta yhdessä ryppäessä. Ratiperän tuuliturbiineista hajosi yksi komposiittilapa 4.2. 2024 ja osat levisivät läheiseen maastoon ja pellolle. Kaikki tuulimyllyt pysäytettiin neljän päivän ajaksi. Lähellä asuvien yllätykseksi, kaikki tietoliikennehäiriöt katosivat pysäytyksen ajaksi: TV-kanavat näkyivät jälleen häiriöttä ja matkapuhelinten kuuluvuus oli erinomainen sekä nettiyhteys toimi moitteettomasti. Kun tuulivoimalat jälleen käynnistettiin 8.2.2024, häiriöt palasivat. Mielestämme etäisyys asutukseen pitäisi olla vähintään 3-5 km, Ratiperän 1-1,5 km ei riitä, eikä myöskään Konikallioon suunniteltu 1-2 km. Kuinka valtavat alat metsää hiilinieluineen, vesivaroja ja maa-ainesta tuhotaan, puhumattakaan maisema- ja luontoarvoista. Sekä asukkaat, että matkailijat ovat tulleet ja toivottavasti yhä tulevat näille seuduille nimenomaan nauttimaan luonnon rauhasta. Paras vaihtoehto on pitää Ikaalinen ja Hämeenkyrö tuulimyllyttöminä alueina	Ennen tuulivoimaloiden rakentamista alueelle tehdään televisiosignaalien taso- ja laatumittaukset erillisen suunnitelman mukaan. Mahdollisilla katvealueilla olevilla häiriintyvillä kiinteistöillä televisiolähetysten vastaanottoa voidaan parantaa eri tavoin mm. vastaanottoantennien uudelleen suuntaamisella tai parantamisella. Lisäksi pyydetään Digitalta lausunto. Televisiosignaalien taso- ja laatumittaukset toistetaan puiston käyttöönoton jälkeen voimaloiden vaikutusten ja tehtyjen parannustoimien toteamiseksi. Tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.
3) Osallinen 3, 19.4.2024 Mielipide Tuulivoimasta. Emme halua tuulivoimaloita Konikallion alueelle. Huoli ainutlaatuisesta vedestä. Löytyykö maksajaa jos jotain tapahtuu, tuskin. Entä matalataajuinen infraääni ja sen tuomat ongelmat. Ongelmakohtia valtavasti. Toivottavasti ajattelette muuta kuin rahaa.	Osayleiskaavan valmistelun yhteydessä laadittujen melumallinnusten perusteella hankkeesta aiheutuvat meluvaikutukset eivät ylitä asuin- ja lomarakennusten kohdalla Suomessa käytettyjen asetusten ja säädösten mukaisia melun enimmäisarvoja.
4) Osallinen 4, 15.4.2024 Pyydämme huomioimaan kaavoituksessa, valmisteluaineistossa ja pohjavesivaikutusten	Pitkien etäisyyksien vuoksi vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan. Lähimmät voimalapaikat

arvioinnissa Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenottamon ja siihen liittyvät raakavesikaivot 5 kpl (kuudes suunnitteilla) Ulvaanharjun pohjavesialueella Hämeenkyrössä. Kaavaluonnoksen liitteessä 4 Pohjavesiselvitys, on käsitelty Vatulanharjun pohjavesialuetta, mutta ei niinkään vedenhankinnan kannalta tärkeää Ulvaanharjun pohjavesialuetta ja siellä sijaitsevaa Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenotto toimintaa. Hämeenkyrön Vesi Oy toimitti vettä Sastamalan kaupungille ja Hämeenkyrön kunnalle yhteensä 510 636 m3 vuonna 2023 eli on merkittävä pohjaveden tuottaja. Hämeenkyrön Vesi Oy selvittää parasta aikaa myös kuudennen raakavesikaivon rakentamista kiinteistölle [kiinteistötunnus] minkä myös pyydämme ottamaan huomioon. Pyydämme, että kaavassa huomioidaan Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenottotoiminnan turvallisen jatkumisen mahdollisuus mahdollisen tuulivoimapuiston ja siihen liittyvien teiden ja sähkölinjojen rakentamisen aikana ja niiden valmistuttua ja ettei pohjaveden laatu pääse tuulivoiman johdosta heikkenemään.	on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas myös Vatulanharjun pohjavesialueesta. Etäisyys kaavaehdotuksen mukaisesta lähimmästä voimalasta Vatulanharjun pohjavesialueen ulkoreunaan on yli 500 metriä ja lähimmästä voimalasta Ulvaanharjun suunnalle pohjavesialueen ulkoreunalle yli kilometrin. Kaavaselostuksessa on esitetty vaikutusten arviointi Hämeenkyrön Vesi OY:n vedenottotoimintaan.
5) Osallinen 5, 19.4.2024 Kannatan tuulivoimapuiston rakentamista, VE 1 on järkevin kun tehdään niin samalla maksimi määrä voimaloita. Sähkönsiirrossa A vaihtoehto Eiköhän nyt jokainen euro joka kuntaan siitä hankkeesta tulisi olisi tärkeä.	Merkitään tiedoksi.
6) Osallinen 6, 19.4.2024 Mielipiteeni konikallion tuulivoimahankkeesta on myönteinen. Mielestäni jokainen euro joka kuntaan tulee on tärkeä.	Merkitään tiedoksi.

Luotan asiantuntijoiden lausuntoihin ympäristöasioissa. VE1 on mielestäni järkevin vaihtoehto, kun kerran tehdään niin miksei sitten kaikki 15 voimalaa. Sähkönsiirrossa A vaihtoehto.	
7) Osallinen 7, allekirjoittaneita 26 kpl, 15.4.2024 <u>VASTUSTAMME KONIKALLION TUULIVOIMALAHANKETTA!</u> Kuntapäättäjien on otettava vastuunsa myös asutukselle sekä luontoarvoille ja pohjavedelle koituvista haitoista. <u>IKAALINEN-HÄMEENKYRÖ-PARKANO: ALUEILLE KAAVAILLUT TUULIVOIMALAT:</u> KONIKALLIO: Ikaalinen (8kpl) - Hämeenkyrö (7kpl) (= yhteensä 15kpl) (Tuuliturbiinin kokonaiskorkeus: 350 m) TEVANIEMI: Ikaalinen (9kpl) (Kokonaiskorkeus: 280 m) HORHALANPERÄ: Ikaalinen – Parkano (Vahojärven ja Seitsemisen kansallispuiston välimaastossa, 1 km päässä Seitsemisestä.) UNNANNEVA : Ikaalinen, Kovelahdi (8kpl) (Kokonaiskorkeus: 350 m) LAPINNEVA (?): Ikaalinen – Parkano + JO OLEMASSA OLEVA: RATIPERÄN TUULIVOIMALA-ALUE (9kpl), Jämijärven puolella, Ikaalisten rajalla (Kokonaiskorkeus: 210 m) 1) YMPÄRISTÖ- JA MAISEMAHAITAT: Ikaalinen on matkailu- ja kulttuurikaupunki, Hämeenkyrö samoin. Ikaalisten kulttuuristrategiassa 2024 on mainittu nimenomaan luontoarvojen merkitys matkailulle.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista.

Hämeenkyrö on tunnettu Maisematiestään, jonka lähistöllä sijaitsevat historialliset kulttuurikohteet: F.E. Sillanpään museot sekä kesäteatteri. Ikaalisissa Vatula-Ulvaanharju on koko Euroopan tasolla merkitty valtakunnallisesti tärkeäksi maisema-alueeksi ja on harvinaisen laaja harjualue, jolla on tunnustettu suojelu-status. Tevaniemi puolestaan on merkitty Euroopan tasolla harvinaiseksi ”hiljaiseksi alueeksi.” Ikaalinen ja Hämeenkyrö ovat suosittuja kesämökki- ja matkailukohteita myös laajojen Kyrösjärven vesistöalueidensa takia. Näihin maisemiin eivät sovi Eiffel-tornin korkuiset, 350 metriset tuulivoimalat, jotka näkyvät kymmenien kilometrien päähän, niiden yhteiskorkeus merenpinnasta olisi lähes 500 m. Näin suurilla tuuliturbiineilla olisi erittäin suuria kielteisiä vaikutuksia Ikaalisten ja Hämeenkyrön kulttuurimaisemiin. Jopa Seitsemisen kansallispuiston kupeeseen ollaan suunnittelemassa Horhalanperän tuulivoimala-aluetta. Natura-alueita on viiden kilometrin säteellä kolme, luonnonsuojelualueita 13. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, eli Vatulanharju, joka on osa Pirkanmaan ainutlaatuisia harjumaisemia, on 0,8 kilometrin päässä Konikallion alueelta. Ikaalisilla on luonto- ja maisemakohteita, jotka ovat näkemisen ja kokemisen arvoisia...jos ne vain säilytetään sellaisina...eikä niitä saarreta joka puolelta tuulivoimaloilla. Alueen omaleimaisuutta kuvaa myös runsas linnusto, joka joutuisi vaaraan tuulimyllyalueella: mm. pöllöt, kurjet ja joutsenet sekä erityisesti merikotka, alueella on myös sääksen pesä. Näillä ulkoilu- ja virkistyskohteilla, sekä sienestys-, metsästys- ja marjastusalueilla on tärkeä merkitys myös meille paikallisille asukkaille, jotka olemme muuttaneet tänne	Etäisyys voimaloista Maisematiehen on lähimmillään noin 16 km, ja tästä johtuen aiheutuva vaikutus on vähäinen. Voimaloita ei ole sijoitettu Vatula-Ulvaanharjun VAMA-alueelle. Osayleiskaavan luonnosvaiheesta ehdotusvaiheeseen siirryttäessä voimalakokoa on pienennetty ja voimaloita siirretty kauemmas harjusta kaavaluonnoksesta saatu palaute ja hankkeen YVA-menettelystä annettu perusteltu päätelmä huomioiden. Tuulivoimaloiden sijoittaminen alueelle ei estä alueen käyttämistä virkistykseen,
--	---

maaseudulle nimenomaan rauhan, luontoarvojen ja hiljaisuuden takia. Kuinka näemme Ikaalisten matkailuarvot tulevaisuudessa, sekä sen houkuttelevuuden asuinalueena ihanine järvineen, jos vastassa ovat tuhotut metsät hiilinieluineen sekä sorasta tyhjennetyt esihistorialliset harjut... täynnä tuulimyllyjä? Ei pidä myöskään vähätellä tuuliturbiinien haittoja: lähistön asukkaiden altistuminen terveyshaitoille; melu-, värinä- ja välkehaitat sekä tuulimyllyjen aiheuttamat vaarat pohjavesialueelle. Myöskään tuulivoiman kannattavuudesta ei ole takeita. Tuulimyllyt kuluttavat itse puolet tuottamastaan sähköstä ja silloin kun ei tuule, se joudutaan ottamaan valtakunnan sähköverkosta. 2) POHJAVESIALUE: Vatulanharju on erittäin tärkeä pohjavesialue, josta saa kristallinkirkkaan juomavetensä Ikaalisten lisäksi myös Hämeenkyrö ja Sastamala. Globaalisti ajatellen, maailma kärsii vesipulasta ja siksi puhdas harjujen pohjavesi on öljyäkin arvokkaampaa. Tämän vuoksi meidän tulisi pitää tästä aarteestamme hyvää huolta. Lisäksi tuulimyllyjen perustuksia varten täytyisi rakentaa massiiviset betonijalustat, joiden vaikutusta pohjavesien virtaamiin ei voida ennustaa. 3) MELU, VÄRINÄ JA VÄLKEHAITAT: Näin valtavan kokoiset tuuliturbiinit, joissa kunkin lavan pituus on 125 m, aiheuttavat paitsi korviin kuulumatonta matalataajuista infrääntä, mutta myös jatkuvaa kuuluvaa melua, joka syntyy lavan ohittaessa rungon pyöriessään. Silloin syntyy suuri iskumainen ilmanpaineen voimakas muutos, joka kuullaan syklistä meluna. Kalliopohjaa pitkin myös maataärinä kulkee kauas ja erityisesti siitä kärsivät lähistöllä asuvat.	alueella on voimassa jokaisenoikeudet ja metsästäminen alueella on edelleen sallittu. Osayleiskaavan valmistelun yhteydessä laadittujen melumallinnusten perusteella hankkeesta aiheutuvat meluvaikutukset eivät ylitä asuin- ja lomarakennusten kohdalla Suomessa käytettyjen asetusten ja säädösten mukaisia melun enimmäisarvoja.
---	--

Jämijärven Ratiperän voimala-alueen vieressä asuvat kertovat, että tuulimyllyjen resonoinnin aistii sisällä rakennuksissa.

Ratiperän tuuliturbiineista hajosi yksi komposiittilapa 4.2. 2024 ja osat levisivät läheiseen maastoon ja pellolle. Kaikki tuulimyllyt pysäytettiin neljän päivän ajaksi.

Lähellä asuvien yllätykseksi, kaikki tietoliikennehäiriöt katosivat pysäytyksen ajaksi: TV-kanavat näkyivät jälleen ja matkapuhelinten kuuluvuus oli erinomainen sekä nettiyhteys toimi moitteettomasti. Kun tuulivoimalat jälleen käynnistettiin 8.2.2024, häiriöt palasivat.

Mielestämme etäisyys asutukseen pitäisi olla vähintään 3-5 km, Ratiperän 1-1,5 km ei riitä, eikä myöskään Konikallioon suunniteltu 1-2 km.

4) TERVEYSVAIKUTUKSET:

Melun aiheuttamat vauriot ihmisille ovat jo pitkään olleet tiedossa lääketieteessä: paineen tunne tärykalvolla ja rinnassa, kuulon heikkeneminen, verenpaine, hermostuneisuus, unettomuus, päänsärky ja sydämen rytmihäiriöt.

Erityisen vaarallista on matala infraääni, jota ei kuule, mutta joka tutkitusti aiheuttaa stressiä, muistihäiriöitä, keskittymiskyvyn puutetta ja sydänongelmia.

Kuuluva ääni ehtii vaimentua ennen summautumista. Matalataajuinen ääni vaimenee erittäin hitaasti. Näin se ehtii ennen vaimentumistaan summautua, mistä syntyy tuulivoimaloiden aiheuttama terveydelle haitallinen ja vakava ilmiö.

Eri tutkimusten mukaan määränään jopa pienistä tuulivoimaloista etenee vähintään 15 km saakka. Suurempien jopa 40-60 km päähän.

Useiden tutkimusten mukaan myös tuotantoeläimet sekä luonnoneläimet reagoivat näihin hyvin voimakkaasti.

Luonnoneläimet poistuvat alueelta, mutta tuotantoeläimet kärsivät stressistä. Se näkyy myös kotieläinten käyttäytymisessä ja terveydentilassa. Joutuvatko sieltä lopulta poistumaan myös alueen asukkaat terveytensä takia? Sydämentahdistimen omaavalle ei suositella tuulivoimalan lähistöllä oleskelua...saaticca siellä asumista. 5) TUOTTO-OLETUKSET KIINTEISTÖVEROISTA: Kiinteistöverotulot, joita tuulivoimalayhtiöt lupailevat ovat liioiteltuja ja lausunnot ovat tuulivoimatoimijoiden ja -rahoittajien intressien mukaisia. Ne eivät perustu mihinkään todellisiin tuottoihin, vaan ovat utopistisia arvioita. Tämän lisäksi niistä tullaan vähentämään vielä myös valtionosuudet. Kiinteistöveron oletettu tuotto/asukas on mitätön ja on myös otettava huomioon tuulivoimaloiden lähistössä sijaitsevien tonttien ja kiinteistöjen arvon aleneminen. Se eriarvoistaa kuntalaisia, sillä kiinteistöjen myyminen käy näillä alueilla jopa mahdottomaksi. Myllyt näkyvät ja kuuluvat kauas...valitettavasti. Kuinka valtavat alat metsää hiilinieluineen, vesivaroja ja maa-ainesta tuhotaan, puhumattakaan maisema- ja luontoarvoista. Sekä asukkaat, että matkailijat ovat tulleet ja toivottavasti yhä tulevat tänne Ikaalisiin nimenomaan nauttimaan luonnon rauhasta. 6) TUULIMYLLYJEN LOPPUSIJOITUS? KUKA VASTAA Ovatko näiden tuulivoimaloiden sopimukset sellaisia, että maan vuokraaja ei joudu vastaamaan loppusijoituksesta voimaloiden käyttöään päätyttyä? Ovatko komposiitti ja betoni kierrätettävissä olevaa materiaalia? Ja kuinka alueet saadaan	Kiinteistöverotulojen laskelmat perustuvat toteutuneiden tuulivoimaloiden kiinteistöverolaskelmiin. Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella tuulivoimahankkeiden käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähettyviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin. Tuulivoimaloiden purkamisesta vastaa niiden omistaja. Maanomistajan turvaksi asetetaan purkuvakuus, takaus tai vastaava järjestely, jonka turvin purkamisen kulut voidaan kattaa siinä tilanteessa, että voimaloiden omistaja ei hoida velvoitteitaan.
---	--

jälleen entistettyä luonnontilaisiksi voimaloiden varsin lyhyen käyttöiän n. 30 v. päätyttyä?

Kun voimalan käyttöikä lähenee loppuaan, ulkomaisilla yhtiöillä on valitettavasti tapana myydä tuulivoimayhtiö eteenpäin tai yhtiöittää alueen myllyt omaksi firmakseen. Sitten yhtiö ajetaan alas konkurssilla. Myllyt jäävät siten lain mukaan maanomistajan purettaviksi.

Yhdessä tuuliturbiinissa on 1500 kuutiota betonia (yli 3 MILJOONAA kiloa), 200.000 kiloa betoniterästä ja 45.000 kiloa komposiittilapoja. On siinä maanomistajalla melkoinen urakka.

”ULKOMAALAISOMISTUKSEN osuus Suomen tuulivoimakapasiteetista on noussut jo 58 prosentin. Ulkomaisessa omistuksessa oli 2023 lopussa 58 prosenttia voimalakapasiteetista ja 42 % kotimaisessa. Pirkanmaalla pyörii puoli tusinaa voimalaa, mutta niidenkin omistajat tulevat muualta: ranskalaisen sijoitusyhtiön Omnes Capitalin hallinnoiman rahaston enemmistöomistama Ilmatar ja tanskalainen Eurowind Energy. Jälkimmäisellä on kolme voimalaa Sastamalassa, Ilmattarella kolme Urjalassa. Pirkanmaalle suunnitteilla olevista voimaloista suurin osa on ulkomaalaisomistuksessa olevilla yhtiöillä.

Ilmattaren omistuksen osuus Suomeen viime vuonna valmistuneesta tuulivoimakapasiteetista oli peräti 28 prosenttia. Valtavan varainhoitoyhtiön Blackrockin kiinteistörahasto Real Assets oli toisena 16 prosentin omistusosuudella. Fortumin osuus oli 12 prosenttia ja saksalaisen Abo Windin 9 %.”

<https://www.aamulehti.fi/talous/art-2000010144246.html>

Abo Wind tekee voimaloita vain myydäkseen ne eteenpäin. Tästä olemme huolissamme!

7) TURBIINIONNETTOMUUKSIA JA TUULIVOIMAN VASTUTUSTA MUUALLA:

Tuulivoimaloiden roottorien lapojen irtoamista on tapahtunut myös Norjassa Oslon lähellä: 72m pitkä, 22 tonnia painava lapa irtosi 10.4.2024.

Tuulivoimaloiden ja niihin liittyvien rakenteiden materiaalit ovat nykyisellään suurelta osin kierrätettävissä. Alan voimakkaan viimeaikaisen kasvun myötä materiaalien uudelleen käyttämiselle on kehitetty kannattavia käyttötarkoituksia. Osayleiskaavan yleismääräyksessä edellytetään rakennuspaikkaa ympäristöineen ennallistettavan käytön päätyttyä suunnitelman mukaisesti.

(Odal Vind-yhtiö) (Lähde: Tekniikka ja Talouslehti)

Tuulivoimaloiden kannattavuus on kyseenalainen myös Ruotsissa. Siellä maan suurin tuulivoimala Markbyggen ETT (179 turbiinia) on jo konkurssissa.

Ranskassa tuulivoiman vastustus on ankaraa: Etelä-Ranskassa ollaan kaatamassa kahta tuulivoimalaprojektia, toinen (5 turbiinia, 150 m) Provencen alueella Lencin luonnonsuojelualueen vieressä Gardissa ja 9k kpl ”jätmäisiä” 200 m korkeita tuuliturbiineja Ranskan ja Espanjan rajalla Jonquèresissa. (Lähteet: France Bleu 28.9.2023 ja 13.11.2023)

Bretagnessa, Finistèren maakunnassa Melgvenin kylässä oikeus määräsi tuulivoimayhtiön FP Lux Windin korvaamaan yhteensä 722 478 euroa 13:lle kiinteistölle melu- ja välkehaitoista, maiseman menetyksestä ja kiinteistöjen arvon alenemisesta. (Le Télégramme 28.3.2024)

Ranska on suosittu matkailumaa ja tuuliturbiinit ovat huono imagovaltti suojellun perintökohteen, keskiaikaisen turistikylän taustamaisemissa tai luonnonsuojelualueella.

Sama ongelma pitäisi ymmärtää myös Ikaalisissa ja Hämeenkyrössä. Vatulanharjun-Ulvaanharjun ainutlaatuiset ulkoilu- ja retkeilymaastot sekä Seitsemisen luonnonpuisto sopivat yhtä huonosti tuuli”puistoiksi”. Eikä Ikaalisten Kylpylän maisema siitä kaunistu, jos toiselta puolelta järveä näkyisivät Vatulan ja toiselta Tevaniemen 350m korkeat tuulimyllyt.

Myös Mannamäen historiallisesta tornista olisi suora näkyvyys Vatulanharjun myllyihin.

Vaadimme Ikaalista ja Hämeenkyröä tuulivoimalavapaaksi alueeksi!

Konikallion, Tevaniemen, Horhalanperän ja Unnannevan tuulivoimaloiden suunnittelu on lakkautettava.

Mielestämme Pirkanmaalle ollaan kaavailemassa aivan liikaa tuulivoimateollisuutta:

”Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan tuulienergiatuotannolle soveltuvat alueet (yht.19 kpl), joille voidaan sijoittaa vähintään kahdeksan voimalaa. Alueet ovat: Akaa: Karhunrahka Hämeenkyrö–Ikaalinen: Konikallio Ikaalinen: Unnanneva Ikaalinen: Tevaniemi Ikaalinen–Parkano: Horhalanperä (1 km päässä Seitsemisen luonnonpuistosta) Kihniö–Parkano: Lylyharju Kihniö–Virrat: Myyränkangas Mänttä–Vilppula: Metsomäki Parkano: Mäntykangas Parkano: Takakangas – Pihlajaharju Sastamala: Ajoksenkangas Sastamala: Kärmekekallio Virrat: Kirnuneva Virrat: Kalliojärvenperä Virrat: Vermassalo Virrat: Tuuramäki Virrat–Ylöjärvi: Pahkakummunmaa Ylöjärvi: Patakorpi Ruovesi: Murskemäki Lähde: Pirkanmaan liitto” Nämä siis jo Sastamalassa, Suodenniemellä ja Jämijärven Ratiperällä toimivien tuulivoimaloiden lisäksi. [Mielipiteessä on liitteenä yhdeksän sivua otteita eri julkaisuista.]	
8) Osallinen 8, 19.4.2024 Haluan esittää kaavaluonnoksesta seuraavaa: Prosessista: Hankkeen vaikutuksista selvityksiä tekevät hankkeessa oleva Ilmatar Energy Oy ja AFRY Finland Oy konsulttiyhtiö, jotka todennäköisesti eivät esitä kriittisiä arvioita ko. hankkeesta tai ”passivoivat” mahdolliset negatiiviset asiat korostaen positiivisia puolia. Vatula-Ulvaanharju on valtakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta. Suunnitellun kokoisilla voimaloilla Konikallion tuulivoimahanke vaikuttaisi voimakkaasti alueen asumisviihtyvyyteen. Yhdenvertainen	

asumisympäristö kuuluu meille kaikille ja pitäisi perustuslain 6 § olla meille kaikille taattu. Mahdollisia ympäristöterveys vaikutuksia ei ole käytännössä otettu esille, vaikka asiasta on runsaasti kansainvälistäkin tutkimusta. Vatula-Ulvaanharjun alue on tärkeitä pohjavesialuetta. Vesiensuojelulain mukaan pohjavesien pilaamisen kieltäminen on ehdoton ja hanke saattaa vaarantaa pohjavesiä esim. voimajohtojen rakentamisella. Melu- ja välkemallinnuksia ei ole voitu tehdä riittäväällä tarkkuudella, koska vertailukohteita ei ole olemassa. Suuret teollisen mittakaavan tuulivoimalat ovat huomattava infraäänien lähde. Nykyisin on olemassa vertaisarvioituja tutkimuksia infraäänien vaikutuksista ihmisiin (esim. maailman johtava infraääniasiantuntija, professori Mariana Alves-Pereiran). Tätä tietoa pitää käyttää päätöksiä tehtäessä. Jostain syystä Suomessa nojaututaan virallisesti vain ja ainoastaan yhteen tutkimukseen (Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys). Osayleiskaavan luonnoksessa ei käsitellä mikä vaikutus hankkeella on yhteisöllisyyteen. Esimerkiksi Vatulan kylässä Ikaalisissa hanke jakaa jyrkästi ihmisten mielipiteet. Mainittujen hankkeiden lisäksi Ikaalisten Unnanevalla ja Parkanossa Rukonevalla on tuulivoima hankkeita (alle 30 km etäisyydellä). Niiden yhteisvaikutuksia (toteutuessaan) ei selostuksessa ole selvitetty. Havainnekuvat ovat puutteellisia ja epäselviä. Edellä mainituista syistä esitän hankevaihtoehtoa VEO eli hanketta ei toteuteta.	Vaikutuksia on käsitelty osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella kaavaselostuksen luvussa 9. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti Suhtautuminen vastaavan kokoluokan hankkeisiin ja tuulivoimahankkeisiin yleisesti jakaa voimakkaasti osallisten ja hankkeista tietoisien, muualla asuvien mielipiteitä. Tyypillisesti kielteisemmin hankkeisiin suhtautuvien mielipide nousee esille voimakkaammin kuin myönteisesti suhtautuvien. Lähialueen osallisten mielipiteitä on kartoitettu hankkeen YVA-selostuksen yhteydessä laaditulla asukaskyselyllä, jonka tulokset on esitetty myös osana osayleiskaavoituksen aineistoa, kaavaselostuksen liitteenä. Hankkeiden etäisyys on huomattavan pitkä, minkä vuoksi yhteisvaikutusten arviointia ei etäällä sijoittuviin hankkeisiin ole nähty tarpeelliseksi. Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Hankkeessa on lisäksi laadittu erillinen
--	---

	havainnevideo. Yhteysviranomaisen antamassa perustellussa päätelmässä Konikallion YVA-selostuksesta yhteysviranomainen on todennut havainnollistamismateriaalin kattavaksi ja hankkeen tarpeisiin riittävänä.
9) Osallinen 9, kaksi allekirjoittajaa, 19.4.2024 OBJEKTIIVISUUS Ilmatar on työn tilaaja ja maksaja, joten objektiivisuus tulee huomioida. Miten objektiivisuus näkyy kaavan valmistelussa? KIINTEISTÖVEROHYÖTY Ei ilmene mikä on kuntakohtainen hyöty? Laskelma jää epämääräiseksi eikä siinä ole kerrottu riskeistä, jotka voivat muuttaa oletettua hyötyä ja verokertymää voimaloiden elinkaaren aikana. MAISEMAVAIKUTUKSET Pirkanmaan liitto kertoo harjun olevan suosittu näköalapaikka ja retkeily- kohde. Vatula-Ulvaanharju on valtakunnallisen harjunsuojeluohjelman kohde ja merkittävä sekä maaperältään että eliöstöltään. Valtakunnallisesti arvokas Pirkanmaan harjujen ketjuun kuuluva Vatula- Ulvaanharjun maisemakokonaisuus on vaarassa Hämeenkyrössä, sillä Suomen suurimman maatuulivoimahankeen kielteisiä vaikutuksia ei pystytä mitenkään estämään ja ennalta arvioimaan. POHJAVESISELVITYS Ei ole vakuutteluista huolimatta kattava, on puutteellisesti selvitetty. HAVAINNEKUVAT YVA- selostuksen havainnekuvat antavat puutteellisesti asukkailla tietoa haitallisista maisemavaikutuksista. Pinta- alaltaan noin 2000	Kaavoitusta ohjaavat kuntien viranhaltijat sekä muut viranomaistahot. Konsulttien toimintaa sitovat konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot (KSE 2013), joiden mukaisesti konsultin tulee asiantuntijana mm. suorittaa saamansa tehtävä sen edellyttämällä ammattitaidolla objektiivisesti. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten

ha alueelle levittäytyvän Konikallion tuulivoimahankkeen maisemavaikutuksia ei ole laadukkaasti ja riittävästi havainnoitu eri valaistusolosuhteissa. Valaistusta havainnoivat vuorokauden vaihtelut ja vuodenaikojen vaihtelut puuttuvat. Eri valaistusolosuhteet tulee asukkaille mallintaa huolella, jotta voidaan arvioida ja huomioida maisemavaikutukset eri alueille Hämeenkyrössä. Kuvauspaikkoja on suppeasti ja monia merkittäviä paikkoja on kokonaan kuvantamatta. 350 metriä korkea voimala on havainnoitu virheellisesti kaavan liitteenä olevan YVA-selostuksen sivulla 140 ja 144 : Ympäristöministeriön oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, tuulivoimaloiden mittasuhte on kuvattu suoraan roottorin edestä. (Maisemavaikutusten Opas 1/ 2016 s. 15) YVA- selostuksessa on sivulla 140 on kuvattu Konikallion voimalan suhdetta muuhun korkeaan rakentamiseen. Kuvassa Konikallion tuulivoimala on roottorin suhteen kuvattu viistosti suhteessa muihin rakennuksiin. Eihän tällaisesta havainnoinnista ole mitään hyötyä kuvan katsojalle. Sivulla 144 Konikallion voimala on havainnoitu jälleen niin, että roottori on aseteltu katsojaan nähden viistosti. Roottorin kokoero ei tule esiin. Kuva tulee laatia niin, että siinä on Konikallion lisäksi rinnakkain Hämeenkyröläisten hyvin tuntema Ikaalisten Teiharjun voimala n. 90 m sekä Jämijärven Ratiperän n. 210 m voimala tai naapurikunnan, Sastamalan Suodenniemen Kortekallion 230 metriä korkea voimala. Asukkaille Konikallion mittakaava havainnoidaan parhaiten paikallista lähialueiden tuulivoimaloista käsin ja roottori suoraan edestä oppaan mukaisesti. Havainnekuvien puutteita: Mitä voimaloita havainnekuville on? Numeroinnit puuttuvat	arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kavennut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle.
---	--

Mitkä voimaloista ovat Hämeenkyrön ja mitkä Ikaalisten puolella? Kuvat tulee laatia uusiksi niin, että tiedetään mitä voimaloita niihin on mallinnettu. Kaavassa voimalat on numeroitu ja se numerotieto tulee liittää havainnekuviin.

Eri valaistusolosuhteet puuttuvat

Ilta- aamu- auringon nousuja ja laskuja vasten voimaloiden havainnointi. Materiaaleissa ei ollut esimerkiksi ainoatakaan pilvetöntä ilta- auringon laskua, jota vasten voimalat erottuvat erittäin hyvin. Kuvat tulee laatia uusiksi näissä olosuhteissa ja myös lentoestevalot tulee huomioida videomallinnusta hyödyntäen eri valaistuksissa.

Harusteet puuttuvat

Harusteet tulee havainnoida koko voimala- aluetta koskevissa näkymissä. Esimerkiksi Vatulan linkkimaston harusteet erottuvat kauaksi, useiden kilometrien päähän katselupaikasta ilta- auringon punaa vasten. Konikallio tulee havainnoida kokonaisuudessaan niin, että 15 voimalaa harusteineen näkyy.

Havainnekuvia ei ole otettu niiden määritelmien mukaisesti, joita sanallisesti kuvien edustettavuudelle on asetettu. Arvokohteista kerrotaan, että ne ovat muutokselle herkimpiä.

Urjaisten – Osaran – Kostulan kulttuurimaisemasta arvokohteesta ei ole otettu ainoatakaan havainnekuva Konikalliolle.

Kyrösjärveltä Hämeenkyröstä ei ole ainoatakaan näkymää Konikalliolle. Pirkanmaa on todettu vetovoimaiseksi kesämökkialueeksi. Miten arvioida järvinäkymiä, ellei ole ainoatakaan kuvaa?

Järvenkylän uimaranta on suosittu uimaranta Hämeenkyrössä, uimarannalta ei ole otettu ainoatakaan havainnekuva.

Särkijärveltä ei havainnekuva.

Hämeenkyröläiset hyödyntävät Vatula- Ulvaanharjua virkistätymisalueena.

Yhteysviranomaisen antamassa perustellussa päätelmässä Konikallion YVA-selostuksesta yhteysviranomainen on todennut havainnollistamismateriaalin kattavaksi ja hankkeen tarpeisiin riittävänä.

Herkälle maisema-alueelle kohdistuvia vaikutuksia ei ole mallinnuttu asianmukaisesti ja lisäksi puuston peittävää vaikutusta on liioiteltu.

Vatulanharjun linkkimasto (Mastokartta: 10871 59 101) näkyy paljaalla silmällä Ikaalisten keskustaan asti. Havainnekuissa tätä korkeaa ja keskeistä rakennelmaa maisemassa ei ole otettu huomioon lainkaan.

Vatulan keskustassa sijaitsee Vatulan Nykäyksen seurantalo, joka tarjoaa juhla- ja majoitustilaa. Pihapiiristä avautuu näkymä harjun suuntaan, mutta havainnekuva tästä ei ole otettu.

Vatulanharjun laelta avautuvista maisemista selvitykset eivät tuo esiin Vatulan harjun kulotettua paahderinnettä. Tältä ja useasta kohtaa muualta harjun laelta ja sen reunalta aukeaa etelän suuntaan avoimia maisemanäkymiä. Vatulanharju.fi sivustolta ilmenee, että kuntalaiset ja alueen maanomistajat toimivat aktiivisesti harjun maisema- arvojen eteen. Puustoa on harjunlaen alueelta harvennettu viimeksi talvella 2023. Maisema-arviointi on suoritettu 2022. YVA selostus korostaa ylikorostetusti ja virheellisesti arvokohteen sulkeutunutta näkymää. Lisäksi YVA ei ota lainkaan huomioon sitä, että harjun lakiosan kuuluu tuulivoimaloiden välkevyöhykkeelle ja harjulla oleva puusto ei peitä välkevaikutuksia.

**Ulkoinen sähkönsiirtolinja, näkykö se Vatulanharjulle ja Hämeenkanakaantielle ?
Havainnekuva puuttuu**

Hankealueen keskeltä sähköasemalta sähkönsiirtolinjat toteutetaan kaava- aineiston perusteella ilmalinjana, mutta havainnekuviin sähkönsiirtolinjaa ei ole mallinnettu, vaikka linja näkyy ja rikkoo näkymän valtakunnallisesti arvokkaalta harjumaisema-alueelta.

Vanhasta kauppalaista näkymä Konikalliolle on havainnoitu puutteellisesti

Ikaalisten valtakunnallisesti merkittävältä rakennettuun kulttuuriympäristöön kuuluvalta alueelta, Ikaalisten Vanhan kauppalan ja kirkon seudulta, ei ole otettu havainnekuva. Esim.

Rahkolan juhlatalon takaa aukenee maisema, josta Vatula- Ulvaanharjun silhuetti ja konikallion voimala-alue tulee kokonaisuudessaan esiin. Tätä ei ole havainnoitu arvokohteen edellyttämällä tavalla ja myös pimeäkuva puuttuu, samoin hämärän aikainen visuaalinen vaikutus välähtävistä lentoestevaloista. Taajama-alueen arvokohteena on tämä alue matkailukohteena merkittävä. YVA havainnekuva keskustasta on otettu kirjaston rannasta, josta edellä mainitut asiat jäävät kokonaan havainnoimatta.

Samat asiat koskevat myös Hämeenkyrön arvokkaita maisema-alueita. Havainnointi on puutteellista.

YVA- selostus vaiheen selvitykset 2024 ja selvitykset Konikallion alueella 2012

Mikä ero on Konikallion 2023 YVA- selostuksen ja vuonna 2012 Konikalliosta laaditun arvokkaiden maisema- alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen arvioinnin välillä?

Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan aineistossa vuodelta 2012 todetaan tuulivoiman vaikutuksista arvokkaihin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöihin seuraavaa: ” Etäisyystarkastelun avulla on kohdistettu vaikutustenarvioinnit niihin arvokohteisiin ja- alueisiin, joihin voidaan olettaa kohdistuvan erityisen merkittäviä tai kohtalaisia vaikutuksia. Arvioinnissa on oletettu, että vielä noin 3 km etäisyydellä tuulivoimalat voivat dominoida maisemakuvaa, vaikutusten merkittävyys vähenee etäisyyden kasvaessa. Merkittävämät vaikutukset saadaan selville ulottamalla tarkastelu noin 12 km etäisyydelle tuulivoiman selvitysalueista. (Voimaa tuulesta Pirkanmaalla, Tuulivoimaselvitys 2012)

Reilu 10 vuotta sitten Pirkanmaan vaihemaakuntaa valmisteltaessa arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen vaikutusten arviointi Pirkanmaan liiton Voimaa tuulesta selvityksessä (Pöyry, 2012) on käytetty kokonaiskorkeudeltaan 180 metriä korkeaa tuulivoimalaa.

Vuonna 2012 Hämeenkyrössä suunniteltu tuulivoima-alue nro 32 putosi pois jatkosuunnittelusta maisemavaikutusten vuoksi. Nykyiset voimalat ovat 170 metriä korkeampia, mutta maisemavaikutusten arvioinnissa koon kasvu ja voimaloiden määrä jää huomioimatta. Miten Hämeenkyrö huomioi 350 metriset voimalat? Konikallion havainnekuvat ja Pirkanmaan vaihemaakuntakaava Painoarvoa tulee olla myös sillä, että Konikallion tuulivoimaosayleiskaavan hankekuvat toimivat myös vaihemaakuntakaavan havainnekuvina. Vaihemaakuntakaavassa voimalat on mallinnettu korkeuteen 300m ja Konikallion voimalat ovat vielä korkeammat, 350 metriä. YVA- selostuksessa kerrotaan, että ”Kuvien ottopaikat valittu niiden monipuolisen edustavuuden, kohteen merkityksen ja maisemallisten vaikutusten kohdentumisen mukaisesti.” Konikallion tuulivoima- osayleiskaava ei vastaa nykyistä Pirkanmaa 2040 maakuntakaavaa. Videomallinnus tulee vaatia asianmukaisesti toteutettuna Videomallinnusta ei hyödynnetty YVAN yhteydessä, aineisto on Konikallion Ilmattaren hankesivuilla. Tämä materiaali on laadittu puutteellisesti. Drone- kameran hyödyntäminen silmän korkeudella jää puuttumaan kokonaan, nyt suurin osa videon materiaalista on kuvattu lintuperspektiivistä. Hämärän aikaiset välähtävät lentoestevalot on jätetty mallintamatta videokeinoin. Voimaloiden korkeus tulee asukkaille havainnoida korkeudesta 350 metriä hankealueen voimalapaikalta- nyt korkeus videolla on jätetty vain ”kirkon tornien tasolle” Hämeenkyrössä ja Jämijärvellä. Havainnekuva sähkönsiirtolinjasta	Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Osayleiskaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle.
---	---

Kaavakartassa sähkönsiirtolinja on merkitty ilmalinjana kaava- alueen sisäpuolella ja ulkopuolella Aja B vaihtoehdoissa. Tuulivoimakaavamerkinnot kertovat, että kaava- alueella on merkintöjä eri aluevarauksista mm. sähköasemakenttä, joka aidataan. Lisäksi alueelle saa rakentaa tuulivoimaloita varten varasto- ja huoltorakennukset ja maa- aineidenottoa varten varaus eli alueelle tulee louhos tai louhoksia ja uusien tiealueiden linjauksia ja vanhojen parantamisia. Havainnekuvat näistä puuttuvat ja harjulta havainnekuva sähkönsiirtolinjasta myös puuttuu.

Epäselvää- Miten haittoja ennaltaehkäistään?

YVA on 408 sivua. Mitä vastauksia se tarjoaa Ikaalisten ja Hämeenkyrön asukkaalle siitä mitä haittavaikutuksia hankkeella on ja kuinka niitä vähennetään? Hankkeella on todettu olevan voimakas vastustus viranomaisten ennakkoneuvottelussa. Hankekehittäjän tiedossa ollut asia ei näy valmistelussa mitenkään YVA selostuksessa. Miten vastustus on huomioitu? Mitä keinoja on käytössä vaikutusten pienentämiseksi?

Puutteellinen kuuleminen ja VAMAN heikko havainnointi

Asukkaiden kuuleminen on suoritettu puutteellisesti. Mieliäpiteiden esittämiseen yleisötilaisuudessa 12.3.-13.3. 2024 ei oltu varattu riittävästi aikaa ja Afry ja Ilmatar eivät osanneet vastata kaikkiin yleisökysymyksiin.

Hankkeen vaikutustenarvioinnissa painoarvo on maisemavaikutuksissa ja VAMA on ollut erityisen huomion kohteena viranomaisilla. Hanketoimijalla ei ollut esittää auditoriossa paikalla olleelle ja verkon kautta seuranneelle yleisölle kumpanakaan päivänä VAMA alueen keskeiseltä näköalapaikalta havainnekuva. Miten se voi olla mahdollista? Kaikkia vuorovaikutustilanteita on lisäksi leimannut kiire.

Puutteelliset ja epäselvät kartat yleisesti ja kartat melu- ja välkemallinnuksista

Kokonaisuudessaan eri kartat, näkymäalueanalyysi ovat laadultaan niin kehoja,

Kaavasta kuuleminen on järjestetty osayleiskaavan edellyttämällä tavalla ja kuntien omien käytäntöjen mukaisesti. Yleisötilaisuuksissa oli mahdollisuus keskustella suunnitelman sisällöstä myös ennen varsinaisen tilaisuuden alkamista. Tilaisuuksissa esitettiin sekä paikan päällä että etänä useita pitkiä puheenvuoroja ja kysymyksiä, joissa esitetyt teemat myös toistuivat myöhemmissä puheenvuoroissa. Yleisötilaisuudet eivät ole ainoa mahdollinen tilaisuus esittää kantaansa tai kysymyksiä osayleiskaavoituksesta. Tähän on mahdollisuus myös nähtävillä olojen ulkopuolisina aikoina kuntien viranhaltijoiden ja hankkeesta vastaaviin yhteyttä ottamalla.

että on vaikea paikallistaa alueita mihin haitat kohdentuvat. Kartat ovat puutteellisia merkinnöiltään. Kartoista ja havainnekuvista syntyy vaikutelma, että niitä ei ole edes yritetty rakentaa niin, että asukas saisi niistä selvän.

13.3.2024 Hämeenkyrön yleisötilaisuudessa esillä oli melumallinnuskartta, jota on käytetty asukaskyselyssä. Asukaskyselyssä on kysytty: Minkälaisia vaikutuksia hankkeella voisi arvion mukaan olla asunnolleni tai vapaa-ajan asunnolleni kuuluviin ääniin? Miten voi ottaa kantaa puutteellisin tiedoin varustettuihin mallinnuskarttoihin? Miten niiden perusteella asukas pystyy arvioimaan melun lisäksi välikkeen vaikutuksia?

Mallinnukset on tehty pienemmillä voimaloilla melumallinnuksessa, kuin ne mitä suunnitellaan rakennettaviksi. Tätä ei voida hyväksyä.

Miten suurelle alueelle natura-alueita meluvaikutukset ulottuvat (%)?

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden välillä on puutteellisesti selvitetty.

Vaikutukset elinkeinoelämään

Tuulivoiman kiinteistöveron määrä on suuruusluokalta arvioituna noin 6 miljoonaa euroa VE 1. Onko hyöty yhteensä tuo summa koko hankealueelle 15 voimalalla? Hämeenkyrössä on 7 voimalaa ja Ikaalisissa on 8 voimalaa, mikä on vuosikohtainen tuotto? Miten tavallinen kuntalainen tai kaupunkilainen osaa arvioida summan talousvaikutuksia omaan arkeensa? Kiinteistöverolaskelma tulee esittää kuntakohtaisesti selkeästi vuositasona. Perusteet jäävät epämääräisiksi myöskään selvitys ei huomioi ikälennusta ja mahdollista valtiontasausta, joka voi muuttaa taloushyödyn arviota heikommaksi.

Hankealue Alue on osoitettu matkailun – ja virkistämisen kehittämisen kohteeksi.

Vaikutukset matkailuun

Matkailuyrittäjä, jota on haastateltu Radio Sun ohjelmassa huhtikuulla 2024 tuo esiin Konikallion

Tuottoarvio annetaan suuntaa antavina voimaloiden verotuksellisen arvon alenemisesta vuosittain ja siitä, ettei voimaloiden tarkkaa arvoa tiedetä ennen hankesuunnittelun ja rakennettavaksi valittavien voimaloiden tarkentumista.

tuulivoimahankkeen maisema-arvon menetyksen luontomatkailulle. Haastatteluaineisto kertoo, että MTK Ikaalista on hyödynnetty elinkeinoelämä selvityksessä, MTK Hämeenkyröä ei ole haastateltu. Luontovaikutusarvioinnit Seuranta on toteutettu lyhytaikaisesti ja selvityksiä ei voida pitää kattavina. Luontoon ja eläimistöön kohdistuvat vaikutusarvioinnit on tehty lyhytaikaisella seurannalla ja tiedot ovat osin vanhentuneita, ne tulee päivittää. Konikallion hankkeen vaikutus kiinteän tai irtaimen omaisuuden arvoon, metsänhoitoon ja metsästykseseen On virheellistä väittää, ettei kiinteän tai irtaimen omaisuuden käyttöön ole vaikutuksia. Metsätaloutta ei harjoita alueella maanomistajan ehdoilla, vaan ollaan sääriippuvaisia. Jatkossa alueella toimitaan Ilmattaren ehdoilla, sillä voimaloiden lapojen jääriskistä voidaan varoittaa, silloin alueelle ei ole turvallista mennä. Miksi Ilmatar ei suosittele metsästäjien käyttävän taukopaikkoja ja hirvitorneja voimaloiden läheisyydessä? YVA ei tuo asiaa esiin, miksi? Eikö se silloin rajoita omaisuusarvoa, joko kiinteän tai irtaimen omaisuuden käyttöä alueella? Myös vastuukysymyksiä ei ole avattu, sillä jos maanomistaja sallii alueellaan jonkin toiminnan tapahtuvan, maanomistaja vastaa myös vahingoista. Eli jos maa-alueet ovat vaikkapa metsästysseuralle vuokrattu, vastaa maanomistaja eli vuokraaja mahdollisista vahingoista vuokralaisen omaisuuteen. Näin ollen sillä on mahdollisesti omaisuuden käyttöä rajaava vaikutus. Luken tutkimuskatsaus joulukuulta 2023 osoittaa eläinten karttavan voimala-aluetta toiminnan aikana. Tämä tutkimus pitää huomioida kaikessa selvityksessä, mutta näin Konikallion Yvassa hanketoimija ei ole tehnyt. On mahdollista, että hankealue aidataan, joten miten metsästys voi jatkua alueella kuten ennenkin? Alue saa todennäköisesti	Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Niitä on päivitetty hankesuunnittelun edetessä. Tuulivoima-aluetta voi käyttää vapaasti ulkoiluun, metsästykseseen ja muuhun virkistytymiseen rakennustöiden jälkeen. Jäätävien olosuhteiden aikaan on olemassa riski, että voimalasta tippuu jäätä, tällaisia olosuhteita on Etelä-Suomessa kuitenkin harvoin. Riskialue on voimaloiden lähellä (laajimmillaan tornin korkeus + roottorin halkaisija). Jäätämiskäyttö on suurin talvella, kun virkistyskäyttöä on vähemmän. Hankealueelta ei ole tarpeen aidata muita kuin viranomaisien vaatimat aitaamista edellyttävät osat, kuten sähköasema.
--	---

varoitusvalot, jotka ilmoittavat koska alueelle ei ole turvallista mennä jäävaaran vuoksi.

Virkistysalueena alueen käyttöarvo laskee.

YVAssa vedotaan vanhaan tutkimukseen, jossa väitetään, ettei hankkeella ole vaikutusta omaisuuden arvoon. Voimaloiden koko ja hanke on niin massiivinen, ettei sitä voida edes verrata aikaisempaan tutkimukseen. Maailmalta löytyy tutkimusta ja oikeuden päätöksiä siitä, kun omaisuuden arvonmenetyksiä on jo korvattu. Löytyy myös tutkimuksia, joilla on osoitettu arvon menetys. Konikallion hankealueen läheisyydestä on jo muutettu pois pelkästään tuulivoimasuunnitelman vuoksi, eli vaikutuksia on ollut omaisuuden käyttöön, veroja ei haluta maksaa Ikaalisiin tuulivoiman vuoksi ja siksi on muutettu pois. On virheellistä väittää asiaa, etteikö vaikutuksia ole.

Tuulivoimalat ja kemikaalit

Virtuaalivoimalat ovat arvioinnin perusta- Öljyä 2-3 tonnia/ Voimala. Yleisötilaisuudessa Hämeenkyrössä Lauri Vierto vastasi kemikaaleja koskevaan kysymykseen- Joitakin satoja litroja.

Maa-ainesten otto

Miten maa-ainesten otto on selvitetty ja huomioitu? Asia tulee selvittää YVA- vaiheessa purkuvakuuksineen.

Pohjavesiselvitys

Vatula- Ulvaanharju kuuluu pohjavesiselvityksen mukaan riskiluokkaan. Pohjavesialueen ympäristö tulee säilyttää autenttisenä alueena tuleville sukupolville. Teollisuustuulivoima tuo mukanaan ennalta arvaamattoman riskin pitkäaikaisista vaikutuksista pohjavedelle. Pohjavesiselvitys on puutteellinen. Pohjavesiselvityksen laatija ei ole riippumaton taho ja tutkimusmenetelmä ei sulje pois riskejä pohjavedelle.

Yhteenveto

Konikallion YVasta ei välity sitä miten saatuja tuloksia on hyödynnetty hankkeen suunnittelussa

Kaavaehdotuksessa Hämeenkyrön osayleiskaava-alueelta on tunnistettu alustava maa-aineksen ottoon soveltuva alue, jonka luvittaminen tapahtuu erillisen menettelyn kautta.

Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetylle rakentamiskiellolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat.

Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että

kaavassa. Esimerkiksi asukaskyselyn tulos oli se, että enemmistön kanta hankkeeseen oli negatiivinen. Vaikutusten arvioinnissa myös tulosten painopiste ympäristöön kohdistuvista vaikutuksista olivat kielteisiä. Miten tulokset vaikuttavat tavallisen ihmisen arkeen ja hankkeen jatkosuunnitteluun? Todetaanko vain, että on selvitetty, mutta tuloksia ei huomioida mitenkään?

Hankkeesta syntyy vaikutelma, että asukkaat ja päättäjät halutaan satojen sivujen YVA aineistolla "tukehduttaa" ja selvityksen lopputulos ja vaikutukset jäävät epämääräisiksi. Selvityksessä on paljon sivuja, mutta se on osoittautunut laadultaan heikoksi. Sen sijaan, että se olisi avannut ympäristövaikutuksia esimerkiksi havainne- ja karttakuvin, jää vaikutelma, että Afryllä tai Ilmattarella ole ollut aikomustakaan tuottaa hankkeesta tietoa, vaan päinvastoin. Todellisia vaikutuksia on yritetty Imperian sisään häivyttää.

Puutteelliset ja asukkaita halveksuvat havainnekuvat ja epäselvät karttakuvat osoittavat täydellistä piittaamattomuutta alueen herkkää luontoa ja maisemia kohtaan. Yleisötilaisuudessa 12- 13.3.2024 asukkaiden esittämiin kysymyksiin YVA konsultilla ei ollut antaa vastauksia ja havainnekuvia ei ollut mukana. Havainnekuvaa VAMA alueen keskeiseltä maisemapenkkipaikalta ei hanketoimijalla ollut yleisötilaisuudessa esittää auditorissa, vaikka sitä kysyttiin näytille kahtena eri iltana. Ajatella, että koko YVA prosessin painopiste oli juurikin valtakunnallisesti arvokas harjuaue.

Afryn tuottamia materiaalin laadussa näkyy kiire ja se, ettei hankkeeseen ole syvällisemmin perehdytty, koska esimerkiksi tietoja hankkeen yhteisvaikutusten osalta muihin hankkeisiin ei ole päivitetty tähän vaiheeseen ennen perusteltua päätelmää. On valitettavaa huomata, että YVA yleisötilaisuuksissa ja kaikessa osallistavassa vuorovaikutuksessa on ollut kiire.

Konikallion tuulivoimahanke ei ole toteutettavissa asukkaisiin, maisemiin, pohjaveteen, ympäristöön, eläimistöön, viihtyvyyteen, kiinteistöjen arvoon ja virkistätymisarvoihin liittyvien kielteisten

maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetyt vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon.

vaikutusten vuoksi. Selvitykset ovat epämääräisiä ja puutteellisia kaikilta osin. Hankevaihtoehto 0, hanketta ei toteuteta. Havainnekuvat tulee laatia uudestaan, mikäli hanketta päätetään jatkaa	Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi.
10) Osallinen 10, 19.4.2024 Palautteeni = <u>Ei Voimaloita</u>. Kiinteistölleni, luonnolle, ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa. Toistan OAS vaiheen palautteeni, koska on tuottamuksellista huomata että OAS vaiheen palautteita ei ole huomioitu, on vain merkitty asioita tiedoksi, sellaisiinkin, jotka aiheuttavat suuriakin riskejä. Kiinteistölleni ja tuhansille ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa ja räsitusta. Näin valtavat teollisen kokoluokan voimat ei vät kuulu rauhalliselle ja hiljaiselle alueelle. Naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa määritettyä kohtuutonta räsitusta aiheutuu. <u>Vastustan koko hanketta eli VEO on minun vaatimukseni.</u> YVA:ssa ja Kaavoituksessa pitää tietää mitä ollaan rakentamassa. Ilmatar Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto on toistuvasti sanotu, että otetaan etunojaa kaavoituksessa, että voidaan sitten myöhemmin toteuttaa valtavat voimat, joista ei ole vielä kokemusta ja joita ei siis osata suunnitella, riskejä arvioida eikä toteuttaa. Ei Suomen lait toimi näin. <u>Kaavoituksessa jo pitää tietää tarkalleen mitä rakennetaan, jotta voidaan suunnitella hanke turvallisesti ja riskittömäksi.</u> Kaavoitus ei noudata Maankäyttö- ja rakennuslakia 9§:ää MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä. Suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee tuoda esiin kaavoituksessa niin, esim. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Konikallion teollisuustuulivoimapuistossa keskeiset	Merkitään tiedoksi. Selvitykset, mallinnukset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu alueidenkäyttölain (aiemmin: maankäyttö- ja rakennuslaki) 9 § mukaisesti.

erityispiirteet ovat hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvasti vaikutuksiltaan todella voimakkaita ja kauaskantoisen ulottuvia. Kaavoituksesta tulisi käydä esiin selvästi milloin ja millä menetelmin niin terveys- kuin muut vaikutukset selvitetään puolueettomasti. Oman riskien suojan takia, kaupunkien kannattaisi varata hankkeen valmisteluun, selvityksiin, asukkaiden, kiinteistönomistajien, maanomistajien ja vaikutusalueella olevien kuulemiseen lisää aikaa ja varmistaa että kaikki selvitykset on puolueettomia ja oikein laadittuja.

Perustuslain vastainen hanke: Kotirauha ja omaisuuden suoja

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Tuulivoimasta aiheutuvat melu-, välke-, värinä pohjaveden pilaantuminen ja maisemahaitat sekä edellä mainittujen yhteisvaikutukset tulee tarkasti arvioida faktaperustein, ei hankkeen toteuttajan maksaman konsultin puolesta vaan puolueettomasti varmennusmitattujen arvojen mukaan. Kaavoituksen pitää taata perustuslain 10 pykälän mukainen kotirauha kaikille, niin että hanketta ei toteuteta Konikallioon ollenkaan.

Perustuslain 15 § Omaisuuden suoja. Pykälän mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tulen vaatimaan vahingonkorvauksia kiinteistöni arvon alenemisesta ja muita korvauksia, jos kiinteistöni lähelle rakennetaan täysin uusi teollisuusalue ja sinne teollisen kokoluokan tuulivoimaloita.

Teollisuustuulivoimala T8 on siirretty lähemmäksi Vatulanharjua ja Natura-aluetta

OAS vaiheessa on annettu palautetta että teollisuustuulivoimalat pitää siirtää kauemmaksi harjasta. Hanketoimija Ilmatar on kuitenkin siirtänyt teollisuustuulivoimalan T8 vielä lähemmäksi harjua. Päätuulisuunnassa T7 on todella kaukana, aivan hyvin T8 voi sijoittua T9 – T6 linjalle.

T8 voimalan siirtämisestä vielä lähemmäs harjua koituu mm. seuraavien riskien suurentuminen:

1. 1E-pohjavesialueen läheisyys

Selvitykset, mallinnukset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu asianmukaisesti ja kattavasti.

Lausunnossa mainitut lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

2. Läheisten omatarveveden ottojen riskien kasvaminen 3. Natura-alue on vielä lähempänä 4. Virkistysalue ja ulkoilureitit ovat vielä lähempänä 5. Valtakunnallisesti arvostettu maisemapolku (VAMPO) on vielä lähempänä www.vatulanharju.fi 6. Suojellut direktiivilajit harjulla ovat vielä lähempänä, ja kuolemariski kasvaa 7. Muut riskit [Kuva: Teollisuustuulivoimala T8 siirretty lähemmäksi harjua ja Natura-aluetta] Pohjavesi pilalle Kaavoituksen pitää tarkastella asiaa aivan vastaavasti kuin Äänekosken kaupunki teki, ei riskiä pohjaveden pilaantumiselle: Äänekosken kaupunki ei hyväksy maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tuulivoimala-aluetta Liimattalaan. Muutosehdotuksessa todetaan, että <u>kaavaluonnoksessa oleva Liimattalan tuulivoimala-alue sijaitsee pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä</u> ja viimeaikaiset selvitysten mukaan tuulivoimaloiden rakentaminen alueelle <u>aiheuttaisi merkittävän riskin pohjaveden pilaantumiselle ja tällaista riskiä Äänekosken kaupunki ei ole valmis ottamaan</u>. Muutosesityksen mukaan kaupunki katsoo myös, ettei se kannata <u>maakuntakaavoituksessa tuulivoimaa mihinkään Äänekoskelle</u>. Kaavoituksen on hankittava ja julkaistava nämä Äänekosken viimeaikaiset selvitykset ja otettava nämä huomioon kaavoituksessaan ja päätöksenteossaan. Kaava-aineistossa ja esittelytilaisuuksissa Ilmatar kertoo, Konikallion tuulivoimaloita ei rakenneta pohjavesialueelle. Asia ei ole noin yksinkertainen. Jos itse voimalan perustus ei ole juuri pohjavesialueelle merkityllä alueella, ei se tarkoita etteikö hankealue, rakennettava tiestö, valtavat perustukset, maa-ainestyöt jne ja voimaloiden kilometrien mittainen vaikutusalue vaikuttaisi pohjaveteen. Epäpuhtauksien kulkeutumiseen pohjaveteen ja leviämiseen pohjavesikerroksessa vaikuttavat muun muassa maaperän veden läpäisevyys, veden	Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetyle rakentamiskiellolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Kunnat tekevät päätöksen omalle alueelleen sijoittuvien kaavojen osalta itsenäisesti pohjautuen tietoon ja aineistoon, joka koskee kunnassa laadittavaa kaavoitusta.
--	---

virtausnopeus ja -suunta sekä kyseisen aineen tai yhdisteen liukoisuusominaisuudet.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Pohjavesien_tila/Pohjavetta_uhkaavat_toimet

Jos pohjavesialueelle (tai näin lähelle pohjavesialuetta) rakennetaan teitä tai näin valtavien voimaloiden perustuksia, joudutaan kaivamaan massiivisen syvälle. Syvään kaivaminen on suuri riski, jos osut voimakkaaseen pohjavesisuoneen, vuotoa voi olla hyvin vaikea tukkia tai ennallistaa. Aiheutunut haitta ja pilaantumisriski voi olla todella suuri. Jos kaupunki kaavoittaa pohjavesialueen suonien lähelle tälläisen syvää kaivuurakentamis/perustusrakentamistoimintaa vaativia teollisen kokoluokan voimaloita, pohjavesi pilaantuu varmasti ja antoisuus heikkenee varmasti. Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojelu ja lisäksi maakuntakaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Venäjän tilanteen takia poikkeusolot ovat todennäköisempiä kuin koskaan, Vatulan-Ulvaanharjun pohjaveden kapasiteettia lisäottoon on 15000m³/vrk, josta saadaan 3 miljoonan ihmisen päivittäinen juomavesi (5L).

On selvää, että valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista irtoaa paljon mikromuoveja ja jäänestokemikaaliaineet ovat luonnolle ja ihmiselle myrkyllisiä ja haitallisia, lisäksi voimalat ovat todella korkeita, ja niiden aiheuttavat ilmavirrat ja pyörteet ovat voimakkaita. On päivänselvää, että mikromuovipartikkelit ja muut voimalasta irtoavat haitta-aineet lentävät laajalle alueelle. Ilmanvirtaustekniikassa käytetään suuretta heittopituus ja se on tässä suuri. Kantama partikkeleille on pitkä, tuulen ja pyörteen mukana partikkelit kulkeutuvat kilometrien päähän. Ilman kunnollista selvitystä voimaloista irtoavien partikkeleiden heittopitoisuuksista ja pohjaveden pilaamisriskeistä ei kaavoitusta voida jatkaa tai riskit nousevat liian kovaksi.

Lisäksi tuulivoimaloiden öljyt ja jäähdytysjärjestelmän kiertoneste eli glykoliliuos

Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluerajausta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.

Tuulivoimaloista irtoavan mikromuovin määrä on hyvin pieni. Ruotsissa luontoyhdistys Naturskyddsförening on arvioinut, että kaikista Ruotsin tuulivoimaloista irtosi vuonna 2021 noin 645 kilogrammaa eli noin 0,6 tonnia mikromuovia. Vuonna 2021 Ruotsissa oli noin 4 300 tuulivoimalaa, joten karkeasti laskettuna yhdestä tuulivoimalasta irtosi siis noin 150 grammaa mikromuovia vuodessa. Suomessa oli vuonna 2023 noin 1 600 tuulivoimalaa, joten samalla laskukaavalla laskettuna Suomen kaikista tuulivoimaloista olisi vuonna 2023 irronnut noin 240 kiloa mikromuovia. Suomen ympäristökeskuksen mukaan myös Suomessa tieliikenne on merkittävin yksittäinen mikromuovin lähde: pelkästään ajoneuvojen renkaiden kulumisesta aiheutuu vuosittain noin 5 000–10 000 tonnin mikromuovipäästöt.

on vaarallista pohjavedelle. Käynnistysvaiheessa jäähdytysjärjestelmään tehdään glykolin ensitäyttö ja lisäksi vaihto ja uudelleen täyttötilanteissa pohjavesialueelle joudutaan kuljettamaan, voimalalla joudutaan pumppaamaan glykolia ja lisäksi vanha glykolineste pitää kuljettaa pois.

Hankealueelle ja alueenulkopuolelle (viidelletoista valtavalle voimalalle) joudutaan rakentamaan kantavuudeltaan ja mitoiltaan massiivisia teitä, ne pitää kantavuudeltaan perustaa todella syvään. Rakennusaikana tarvitaan paljon kuljetus- ja maansiirtokoneita, jolloin rakennusaikana näitä öljypohjaisia ja muita haitta-aineita tulee teille vielä enemmän ja pohjaveden pilaantumisriski on vielä isompi.

Ennen kaavoituksen edistämistä, kaupungin pitää selvittää tai vaatia selvitykset tiehankkeista:

Ympäristö- ja vesiluvan vaatiminen tiehankkeessa, kuten Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat massiiviset tiehankkeet. Oikeus tien rakentamiseen hankitaan tiesuunnitelman perusteella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä, 572/2018). Tiehankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia.

Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun pohjaveden pumppausmäärä on 1800m³/vrk.

Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m³/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen toteuttamiseen ryhdyttäessä.

Hankkeen toteuttamisen edellyttävistä luvista ja mahdollisista lupatarpeista on kerrottu kaavaselostuksen luvussa 13.

https://julkaisut.vayla.fi/pdf11/vo_2020-19_pohjaveden_suojelu_web.pdf

Kohta 5.11.2 Vesilain mukainen lupa. Pohjaveden riittävästä tutkimisesta on vastaava korkeimman hallinto-oikeuden päätös (KHO 2581/2017). Tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä on tärkeä pohjavesialue, joka on tänä päivänä harvinainen ja arvokas luonnonvara. Tällä merkittävällä pohjavesialueella sijaitsevalta vedenottamolta tuhannet ihmiset ja maatilat saavat vetensä. Lisäksi alueelta on paljon erillisiä omatarveottoja myös juomaveteen useisiin kymmeniin kiinteistöihin. Lisäksi teollisten massiivisten tuulivoimaloiden käynnistä aiheutuvat maatarinät vaikuttavat pohjaveden laatuun pilaavasti. Tämä on kokonaan tutkimatta kaava-aineistossa (Ympäristönsuojelulaki 527/2017, 17§). Vesilain mukaan hankkeella tulee olla lupaviranomaisen lupa, mikäli hanke voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää (Vesilaki 587/2011, 3:2§). Tämä uhka on ilmeinen, erityisesti antoisuus on vaarassa. Hankealue on 20 neliökilometriä, kun noin laajalta alueelta poistetaan humuskerros, on vaikutus pohjavesiin lopullinen, niin hankealueella kuin sen läheisillä vedenottamoilla, omatarveottoaikoissa ja lisäksi alempana sijaitseviin järviin, lampiin, lähteisiin ja kaivoihin tulee merkittävät vaikutukset, jotka ovat kokonaan tutkimatta.

Humuskerros ja sen alapuolella olevat huuhtoutumis- ja rikastumiskerros pidättävät mm. haitallisia raskasmetalliyhdisteitä sekä esimerkiksi rautaa. Näiden kerrosten poistaminen haittaa puhtaan pohjaveden muodostumista. Pohjaveden pinnan päällä tulee olla riittävän paksut humusmaakerrokset, jotta vajaveden laatu voi muuttua raikkaaksi pohjavedeksi ennen varsinaista pohjavesikerrosta. **Onnettomuuksien seuraukset voivat tulla näkyviin pohjavedessä vasta vuosikymmenienkin jälkeen.** (Suomen ympäristökeskus, 2008a).

Kuten KHO:n päätelmä päätökseen KHO 22.8.2016 t. 3456, myös ELY-keskuksen aiempi linja Vatulanharjun-Ulvaanharjun läheisiin alueisiin ja vesistöihin yleisesti pitää ottaa huomioon mm. luontonäkökohdat, harjujensuojelu, vesiensuojelu, alapuolisten

Hankkeessa on laadittu kattavasti pohjavesiselvityksiä, joiden perusteella pohjavedelle ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia. Voimaloita on kaavaehdotukseen edetessä siirretty aiempia suunnitteluvaiheita kauemmas pohjavesialueesta.

Tämänhetkisen käsityksen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama maatarinä ei ole aiheuttanut suuria ongelmia Suomessa tai muissa maissa.

Yleensä tuulivoimalan aiheuttama maatarinä on suuruusluokaltaan varsin pientä verrattuna esimerkiksi rataliikenteeseen, joka voi nykypäivänä aiheuttaa haittaa ympäristöönsä jopa satojen metrien päähän. Voimalan perustuksesta maaperään siirtyvän tarinäherätteen tulisi olla hyvin voimakas, jotta herätteen vaikutus voisi olla havaittavissa vielä kilometrien päässä tarinälähteestä. Toisaalta maaperän ominaistajuuden tulisi osua lähelle herätteen taajuutta, jolloin resonanssin myötä värähtely voisi teoriassa kulkea maaperässä pitkiä matkoja. Ilman resonanssi-ilmiötä värähtely pienenee melko nopeasti voimalasta pois päin siirryttäessä pääasiassa geometrisen vaimennuksen johdosta.

Palaute viittaa näiltä osin ELY-keskuksen tehtäviin.

vesialueiden kuten Vesajärven ekologinen tila, pintavesien toimenpideohjelmat, vesitalousluvat (VL5:3) jne kuten alueen herkkyys on aiemmin KHO:n ja viranomaisen tahoilta tarkasti tunnistettu. Lisäksi ELY-viranomaisen on otettava (pohjautuen sisäisiin ja ulkoisiin puolueettomiin asiantuntijoiden lausuntoihin pohjautuen, esim. GTK, SYKE, WWF) vastaavan tai hankkeen valtavan suuruden tietäen, erityisen kovatasoinen linjaus Konikallion perustellussa päätelmässään KHO-päätelmän ja PIRELY/879/2015 lausunnon linjauksen ja sen liitekartan mukaisesti. Alue on Konikallion hankealueelta, aivan T15 Teollisuustuulivoimalan vieressä. Liitekartasta on huomioitava, että nimenomaan viranomainen poisti viivoitetun alueen, että sille ei saa tehdä edes pientä ojaa. Konikallion hankealueelta on vaadittava saman tasoisesti ja hankkeen valtavan kokoluokan tuntien vielä tiukempia rajoituksia. Viranomaisen pitää vaatia päätelmässään, että herkkää aluetta suojeleva linja säilyy mm. kaivuutöitä ei saa tehdä ylivirtaama-aikoihin, vaan kaivuutyöt on tehtävä kuivana aikana. Kaikki maansiirto, kaivu, louhinta ja räjäytystyöt yms. tulee tehdä lintujen pesimäajan 15.4.-31.7. ulkopuolella. Maanmuokkaus jne. toimenpiteet tulee aloittaa valuma-alueen yläpuolisista osista kuitenkin niin, että vesiensuojelurakenteet tehdään ensin. Rankkasateiden ajaksi kaikki kaivuutyöt on keskeytettävä. Tämä on ehdotonta. Lietekuopitus, ja lietteiden käsittely pitää mitoittaa ja suunnitella hanke-alueen ja maan ainesmäärien suhteessa riittäväksi niin lukumääräisesti kuin tilavuuksiltaan. Maanmuokkaus ja lietteiden käsittely ei saa aiheuttaa minkäänlaista vaaraa pohjavesille, lähteille tai alapuolisille vesialueille.

ELY-keskuksen pitää selvittää erityisesti alapuolisten järvien riskit ja vaikutukset esim. järven pinnan laskuun ja ekosysteemeihin. Paalejärvi +122mpy, Kirkkojärvi +117mpy, Takettijärvi +117mpy (tästä ovat Takettijärven alueen asukkaat erityisen huolissaan, vaikutuksia ei ole selvitetty), Ahvenlammi +110mpy, Vaivianjärvi +106,2mpy ja Alhonjärvi +106,2mpy + muut järvet. Konikallion hankkeesta jo nyt tiedetään että siitä aiheutuu vesilain mukaan kiellettyjä seurauksia pohjavedelle, esim. samentuminen, hankealueella, läheisillä

Yhteysviranomainen Pirkanmaan ELY-keskus on antanut hankkeen YVA-menettelystä perustellun päätelmän 6.6.2024, joka on luettavissa osoitteesta:
<https://www.ymparisto.fi/>

vedenottamoilla, omatarveottopaikoilla tai näiden alapuolisten vesialueile, pitää hanke keskeyttää. Pohjaveden pilaaminen ja antoisuuden pienentämisriskin ottaminen on täysin kiellettyä. Perustellusti viranomaisen pitäisi päätellä, että tällä alueella riskit ovat aivan liian suuret ja todeta että hankkeella ei ole etenemismahdollisuuksia perustuen aiempaan KHO ja ELY-keskukseen linjaan tältä alueelta.

Tuulivoimaloiden vaihteistoissa, hydraulikassa, jäähdytyksessä ym. käytetään erilaisia ympäristölle ja pohjavedelle vaarallisia öljyjä ja kemikaaleja, joita vaihdetaan huolloissa satojen metrien korkeudessa. Lisäksi tuulivoimaloidenkin muuntajissa ja hankealueella olevaan sähkötilan muuntajissa käytettävä rikkiheksafluoridi on erityisen haitallista ympäristöön päästessään. Täten tulisi olla selvillä, miten estetään näiden aineiden leviäminen ympäristöön esimerkiksi häiriö- tai onnettomuustilanteessa, tätä ei ole kuvattu millään tavalla kaava-aineistossa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava kaavoituksen suunnittelussa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kaupungin lautakuntien ja kaupunginvaltuuston päätöksissä. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata ja kaavoituksen pitää pyytää viranomaisen puolueeton arviointi riittävydestä ja laadukkuudesta.

Käytettävä myös maisemaopasta ja kysyttävä VAMA asiantuntijoilta maisemavaikutuksista: ja hanke on puolueettomasti arvoitava maisemaoppaan tekijöiden toimesta ja Emilia Weckmanin toimesta:

https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf

Asiaa on kuvattu kaavaselostuksen luvissa 5.3, 9.7, 9.8 ja 9.18.

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.

Ympäristölupa- ja vesilupa vaadittava

Konikallion hanke pitää ehdottomasti olla sellainen hanke, johon Hämeenkyrön ja Ikaalisten vaativat Ilmattaren hakemaan ympäristö- ja vesilupaa. Kaavoituksessa on vaadittava ympäristö- ja vesiluvat, koska näin massiivisten teiden hankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia.

Pohjaveden pilaantumisen vaarat kts edetävä kappale. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Täysin uutta ja teollisen mittakaavan toimintaa. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen kaavoituksen toteuttamiseen ryhdyttäessä.

Konikallion teollisuustuulivoimalahankkeelle on viranomaisen annettava vaatimus että hanke tarvitsee ympäristöluvan (otteita ympäristönsuojelulaista) koska:

1. hanke aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia tai toiminnan laatu tai luonne niin muuten aiheuttaa
2. ympäristövaikutukset kohdistuvat sijaintikuntaa laajemmalle alueelle, Konikallio sijoittuu kahden kunnan alueelle ja lisäksi ympäristövaikutukset voivat pilata myös Sastamalan kaupungin käyttämän pohjaveden
3. toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla ja vesi- ja tielaissa muutoin säädetyn mukaisesti
4. lupa on tarpeen ympäristönsuojelulain 27 §:n 3 momentin perusteella eli toiminta aiheuttaa kohtuutonta räsytystä lähistöllä asustaville ja alueen virkistyskäyttäjille.

Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista räsytystä. Ympäristöluvan hakemiseksi tulisi kuitenkin olla tiedossa, millä perusteella ja minkä vaikutuksen osalta lupaa haetaan. Tuulivoimahankkeessa tällainen vaikutus voi olla esimerkiksi melu. Konikallion hankkeessa laadittujen mallinnusten perusteella melun ohjearvot eivät ylity, eikä mitään ympäristölupaa edellyttäviä seikkoja ole hankesuunnittelun aikana tunnistettu. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta.

5. toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella ja 6. ympäristöluvalla vältetään 136 §:ssä tarkoitettu pohjaveden pilaantumisriskiä. 7. konikallion hankkeessa on suuri riski pohjaveden pilaantumiselle likaantumiselle erityisesti rakentamis- ja käyttöönotto-, käynti-, rapautumis-, ja purkuvaiheessa. Kaavoituksen on vaadittava näin suurelta teollisuustuulivoimapuistolta ympäristölupa. Hanke tarvitsee ympäristöluvan, koska hanke on: 1. Kahden kunnan alueelle tuleva ja alueen läheistä pohjavettä käytetään usean kunnan alueella 2. Natura-alueella, 3. lintujen MAALI alueella, 4. Elämistö on ainutlaatuinen 5. valtakunnallisesti merkittävällä suojellulla harju- ja maisema-alueella, 6. lähellä yksityistä suojelualuetta ja 7. lähellä yleisiä virkistysalueita. 8. pohjaveden pilaantumisriskin vähentämiseksiä 9. ihmisten terveysriskien ja meluhaittojen varmistamiseksi 10. historialliset ja arkeologiset syyt 11. muut syyt Ympäristölupa: Tämän kokoiset teollisen luokan tuulivoimalat tarvitsevat ehdottomasti ympäristöluvan, koska niiden melu, välke, värinä sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat seikat aiheuttavat naapurussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 27§). Suunnitellun tuulivoimalateollisuusalueen lähellä on runsaasti sekä vakituista että loma-asumista, Natura alue ja reitit olisi tuulivoimaloiden tulon jälkeen hengenvaarallinen mahdollisten lentävien jäiden/siivenkappaleiden vuoksi. Lisäksi luonnonrauha häiriintyisi kaupunkimaiseksi muuttuneiden äänimaiseman/visuaalisen	Kaava ei voi määrätä toimintaa ympäristölupaa vaativaksi.
---	--

maiseman takia. Näin korkeista tuulivoimaloista ei ole kokemusta eikä riittävää tietoa; näin ollen saattaa syntyä kiinteistöjen arvonalenemis, turvallisuus ja terveysongelmia, melu, pohjavesi- ja virkistysaluetuho, aiheutetaan valtava ennallistamistarve ja myös muita ennalta arvaamattomia vahingollisia vaikutuksia, joiden korvausvastuu kaatuu erittäin todennäköisesti kaupunkien maksettavaksi.

Kaavoituksen on vaadittava, että kaavoitusluvan saadakseen, yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöönotossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida myös viranomaiselle vähintään kerran vuodessa, että voimalat saavat pitää ympäristö- ja käyttölupansa.

Hanke on MEGA trendien rauhallisuuden ja tulevaisuuden tavoitteiden vastainen

Alue on tunnettu ja kaunis, maankäyttö ja kaavoitus pitää ymmärtää ja kaavoittaa alueet myös tulevaisuuden tarpeiden ja megatrendien mukaisesti. Maailma on muuttunut viime vuosina nopeasti, Suomessa nyt ja tulevaisuudessa voimassa olevat megatrendit ovat:

1. Rauha, miksi hiljaisten kaupunkien rauha ja maisema rikotaan?
2. Turvallisuus, miksi kauniin virkistys- ja luontoalueen turvallisuus uhataan?
3. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun ja hankealueen yhteinen pohjaveden antoisuus on erittäin tärkeä ja kohta vielä tärkeämpi, voi olla että uusi veden ottamo on sijoitettava hankealueelle, ei ole järkevää pilata ainoata paikkaa mihin vedenottamon saa
4. Megatrendi on voimakas, että maailmassa puhtaan veden arvo nousee

Hanke on megatrendien osalta kansainvälisten, kansallisten ja maakunnallisten tavoitteiden mukainen edistäessään mm. kasvihuonepäästöjen vähentämistä ja tavoitetta pyrkiä hiilineutraaliuteen lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoa. Hanke vastaa myös alueella voimassa olevia maakuntakaavoja maakuntakaavan tarkkuustaso huomioon ottaen.

5. Kannattaako näin valtavaa pohjavesialuetta riskeerata? kun tuulivoimaloita voidaan rakentaa myös kauemmaksi pohjavesialueista esim. 10km etäisyydellä pohjavesialueesta ei riskiä varmastikaan ole.

Melu

Kaavassa melumallinnus tehty pienelle 6,6 MW voimalalle, kuitenkin YVA prosessia ja kaavoitusta tehdään 15kpl 10MW voimaloille. Melumallinnus on tuottamuksellisesti virheellisesti tehty.

Melumallinnuksessa ei ole käytetty oikeita ja mittauksilla varmistettuja tuulivoimalan melutehtäsoa Lw (dB) juuri sen valmistajan voimalasta ja sen kokoisesta MW mitä hankkeeseen tullaan toteuttamaan.

Viranomaisen ei voi antaa hankkeen jatkua näin törkeällä virheellä. Voimalan melutehtäsoa pitää olla CE-merkintäprosessin varmistama.

Muita virheitä melumallinnuksessa:

Jo OAS vaiheessa on annettu palaute, että melumallinnuksessa pitää käyttää kaikkien voimaloiden yhteismelupäästöä, ei yksittäisen tuulivoimalan melupäästöä. Kertoo törkeästä tuottamuksellisuudesta ja välinpitämättömyydestä että vielä kahden vuoden jälkeen, käytetään edelleen vain yksittäisen ja liian pienen voimalan lähtömelupäästöä.

Mm. on huomioimatta: Viranomaisen vaatii YVA-ohjelmassa että alueella ei ole melua eli se on hiljainen alue. Viranomaisen vaatii että, meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät hellejaksot ja sen myötä yöaikainen tarve pitää ikkunoita avoinna, ellei käytössä ole koneellista viilennystä, tämä on lähialueella vallitseva viilennyskeino. Yöaikainen (klo 22–7) melu tai muu vastaava mahdollisesti unihäiriötä aiheuttava melu, ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona LAeq, 1 h (klo 22–7) mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nukkumiseen, siis ikkuna auki. Ei ole oikein ja kotirauhaa kunnioittavaa tehdä melumallinnus +15C kesäisessä lämpötilassa, vaan pitäisi tehdä pahimmassa tilanteessa eli pakkasella. Pakkasliä

Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden.

Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua.

ainakin +10dB pitäisi lisätä lähtömelutasoon jokaiseen voimalaan, lapojen osittaisen jäätyamisen/jäisen valtavan pyörivän koneiston takia. Talon julkisivurakenteiden äänitasoeron vähimmäisarvon estimaatin persentiiliarvoina on käytetty DL84% ja DL90%. Tähän ei ole alueen rakennuskannassa mitenkään voitu huomoida ja melumallinus ei päde. Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Asunto on ihmisen käyttämä asumista, elämistä ja irtainta varten rakennettu säältä turvattu eli suojattu tila, joka on turvattava täällä. Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) edellytetään, rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista. Teollisuustuulivoimaloiden melu heikentää alueen asukkaiden, ulkoilijoiden ja eläimien olosuhteita kohtuuttomasti ja nostavat tulevaisuuden rakentamisen kustannuksia uusilla vaatimuksilla.

Ulkomelumallinnus puutuu kokonaan, alueella on valtakunnallisesti arvostettu maisema-alue ja maanomistajien perustama valtakunnallisesti arvokas maisemapolku (www.vatulanharju.fi). Hiljaisuus ja luonnonrauha ihmisiin kohdistuvissa arvioinneissa myönteisenä, terveyttä ylläpitävänä ja edistävänä vaikutuksena ml. virkistysalueet ja reitit sekä matkailuelinkeinon alueet Hiljaisuus on peruste minkätäkä ihmiset harjasta ja maisemita nauttivat. Yhden voimalan 108 dB ja monien voimaloiden summamelusaaste ei ole hiljaisuutta.

Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät yms muut vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on pitkä. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä (Jakobsen, 2005; Moller & Pedersen, 2011). Esimerkiksi

kilometrin matkalla 63 Hz:n taajuinen ääni vaimenee ilmakehän absorption vaikutuksesta keskimäärin vain 0,1 dB, kun 250 Hz:n taajuinen ääni vaimenee keskimäärin 1,1 dB (Leventhall, 2003). Melumallinnuksessa on näytettävä rehellisesti ja puolueettomasti myös matataajuisten esim. 20 Hz ja 63 Hz taajuisen äänen kantaman lopputulokset ilman sisäseinävaimennuksia.

Meluliite 7 Sivu 31 Liite 2. Matalataajuisista seinät ja kaikki materiaalit hyvin läpäisevää 20Hz melua (ihminen kuulee) tulee ulkona jo näillä pienillä 6,6MW voimaloilla tehdyillä mallinnuksilla 8 asuinrakennuksen pisteeseen yli 50dB melua. Esim. piste R6 53,8dB ulkona ja sisällä 46,6dB. Näissä pisteissä tuo 25dB ylittyy matalataajuisessa melussa todella räikeästi. Pitäisi perustellusti päätellä että valtavien 350m teollisuustuulivoimaloita ei voida rakentaa hiljaisille alueille.

Voimalat on pysäytettävä/purettava jos melun osalta eivät viranomaisen ja asukkaiden vaatimukset täyty. On huomattava, että myös pysäytetty voimala tuottaa hurjasti melua. Pysäytetyn voimalan melun selvitykset ja mallinnukset puuttuvat, joka kertoo meluarvioinnin törkeästä huolimattomuudesta. Asuinrakennuksissa, R1, R5, R6 ja R10 ovat kovameluisimmat alueet, siellä yritetään nukkua jo 6,6MW pienemmän voimalan aiheuttaman 33-34 dB melussa (oletus vielä että julkisivu vaimentaa). Sivulla 13. on törkeitä virheitä: Melumallinnetun voimalan napakorkeudeksi on valittu 180 m, joka on kaavan salliman kokonaiskorkeuden 350 m alapuolella, kuitenkin kaavoitusprosessia tehdään korkeintaan napakorkeudeltaan 225m korkeita voimaloita. Onko tästä tulkittavissa, että melumallintaja ei osaa tarkasti tehdä meluarviointeja ja koko AFRYn kaavoitus-konsultin työssä ei ole luotettavaa laaduntarkastusprosessia, kun oleellisissa dokumenteissa on aivan karkeita virheitä. Nyt kansalaiset ja teollisuustuulivoimaloista kärsijät, alueen asukkaat on laitettu laaduntarkastajiksi. Tämä ei ole kohtuullista, viranomaisen pitää perustellusti puuttua tähän.

Vatulan ja Ulvaanharjualueet ovat erittäin hiljaisia alueita, siellä ei ole teollisuusalueita, vaan rauhallisia valtakunnallisesti merkittäviä harjualueita, joissa vallitsevina ääminä ovat luonnon omat äänet, kuten lempeän suvituulen suhina ja kaunis linnunlaulu. Jos valtava teollisuustuulivoimala-alue rakennetaan, eläimet ja linnutkin muuttavat alueelta pois. Ihmisen toiminnan äänet tällaisilla alueilla ovat satunnaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Hiljaiset alueet ovat Ikaalisissa, Hämeenkyrössä, Suomessa ja koko Euroopassa harvinaisia ja ainutlaatuisia, eikä tuulivoima kuulu millään muotoa tällaiselle arvokkaalle alueelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat rauhallisia, idyllisiä, aivan mahtavia. Verotuloja Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit saisivat tulevaisuudessa kuntaan muuttavista etätyöläisistä, jotka voivat rentoutua hiljaisella valtakunnallisesti merkittävällä maisemaharjualueella ja Natura-alueella ihaillen luonnon kauneutta. Etätyö on pysyvä suuntaus, Ikaalinen ja Hämeenkyrö jättävät tämän merkittävän verotulomahdollisuuden käyttämättä ja etätyöläiset hakeutuvat muualle pysyväisasukkaiksi, sinne missä ei ole teollisuustuulivoimala-alueita vieressä.

[Kuva: Tuulensuunta hankealueella 200 metrin korkeudella (Tuuliatlas 2021), kuva 5-22.]

Ääni kulkeutuu tuulen mukana juuri valtakunnallisesti merkittävän harjualueen ja Vatulan kylän suuntaan eniten kun vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Tämä on huomioitava melumallinnuksessa Vatulan kylässä, yöllä ikkuna auki sisällä pitää päästä 25 dB tasoon. Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät yms muut vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on niin pitkä, esimerkiksi 1 Hz:n taajuisella äänellä, ääniaallot taipuvat helposti esteiden yli. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä (Jakobsen, 2005; Moller & Pedersen, 2011). Esimerkiksi kilometrin matkalla 63 Hz:n taajuinen ääni

vaimenee ilmakehän absorption vaikutuksesta keskimäärin vain 0,1 dB, kun 250 Hz:n taajuinen ääni vaimenee keskimäärin 1,1 dB (Leventhall, 2003). Melumallinnuksessa on näytettävä rehellisesti ja puolueettomasti myös matataajuisen esim. 63 Hz taajuisen äänen kantaman lopputulokset.

Tuulivoimamelu kuten muukin ympäristömelu korostuu yöllä, jolloin taustamelutaso on pienempi kuin päiväaikaan. Lisäksi auringonlaskun aikaan illalla sekä yöllä esiintyy tyypillisesti meteorologisia olosuhteita, jotka saattavat johtaa tavanomaista suurempiin äänenpainetasoihin voimaloiden ympäristössä. Tällainen olosuhde on esimerkiksi lämpötilainversio, jonka vallitessa ilmakehä on stabiili, lämpötila nousee maanpinnalta ylöspäin noustaessa ja ääniaallot kaareutuvat alaspäin (Moller & Pedersen, 2011). On myös havaittu, että yöaikaan tuulivoimamelussa esiintyy päiväaikaan enemmän impulssimaista jyskyttävää ääntä, joka korostuu, jos lähekkäin olevien turbiinien pyörimistaajuus on toisiinsa verrattuna lähes sama (van den Berg, 2004).

Tuulivoimalan tuottama ääni on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja se sisältää myös matala- eli pienitaajuisia ääniä. Tuulivoimalan ääni poikkeaa siten ominaisuuksiltaan selvästi esimerkiksi tieliikenteen aiheuttamasta äänestä. Matalataajuiset äänet etenevät laajalle alueelle eivätkä juuri vaimene ilmakehässä. Erityisesti matalataajuisesta melusta on havaittu aiheutuvan haittaa ihmisten hyvinvoinnille. Tuulivoimalan tuottaman äänen leviäminen ympäristöön riippuu maaston pinnanmuodoista, kasvillisuudesta ja sääoloista, kuten tuulen nopeudesta ja suunnasta sekä lämpötilasta. Ääni etenee tavallisesti veden yllä edemmäksi ja laajemmalle kuin maalla johtuen pienemmästä vaimentumisesta. Taustäääni, kuten tuulen tuottama kohina, voi vaikuttaa tuulivoimalan äänen kuultavuuteen ja sen häiriövaikutukseen. Mikäli tuulivoimalan ääni koetaan häiritseväksi, on se melua. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritseväksi tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melua koskevat kokemukset ovat subjektiivisia, ja

ne riippuvat äänen ominaisuuksien lisäksi muun muassa altistusajasta ja -paikasta. Melun aiheuttamia haittoja pyritään hallitsemaan äänen syntyyn, äänen etenemiseen sekä melutasoon ja melualtistukseen kohdistuvilla vaatimuksilla ja toimenpiteillä. Keskeisin käytettävä meluntorjuntakeino on riittävä etäisyys tuulivoimalan ja tarkastelupisteen, kuten asutuksen, välillä.

Tuulivoimarakentamisen meluvaikutusten minimoimiseksi on olennaista sijoittaa tuulivoimalat riittävän kauas asutuksesta ja muista meluvaikutuksille herkistä kohteista.

[Kuva: Yhdyskuntarakenteen aluejaot (SYKE 2020), Kuva 5-2]

Kuva, hankealue on aivan liian lähellä Vatulan kylää (punaisella ympyröity vihreä kylä alue). Kaavoituksessa hankealue on siirrettävä kauemmaksi Vatulan kylästä, terveysriskit ja muut haitat Vatulan kylälle nousevat liian suuriksi.

[Kuva: Lähialueiden yleiskaavoitetut ja asemakaavoitetut alueet. (SYKE 2021b), Kuva 5-7]

Kuva, läheisyys yleiskaavaalueille on aivan liian lähellä, kaavoituksessa hankealue on siirrettävä kauemmaksi yleiskaavaalueesta.

Kaavoituksen on annettava minimivaatimukset kuinka lähelle naapurikiinteistöä voi rakentaa tuulivoimalan. Jos naapurikiinteistön viereen tulee valtava teollisen kokoluokan tuulivoimala, ei naapuri voi enää omalle tontilleen rakentaa mitään tai ei sitä tonttia voi käyttää enää yhtään mihinkään. Ainakin 3 km pitää olla matkaa naapurin rajaon ja vähintään 5km lähimpään asuntoon tai vapaa-ajan asuntorakennukseen.

222 vuotta Valtakunnallisesti arvokas (VAMA2021) Vatula-Ulvaanharju tuhotaan

Kulttuuripiirteet Pirkanmaan harjut ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Harjut ovat myös arvokkaita pohjavesivarantoja. Pirkanmaan harjumaisemat kuten Vatula-Ulvaanharju näkymineen ovat iskostuneet 1800-luvulta alkaen

Osayleiskaava-alue perustuu osaltaan 40 dB:n mallinnettuun melualueeseen, jolle aiheutuu ohjearvojen mukaisesti rakentamista rajoittava vaikutus. Palautteessa esitetyille etäisyysvaatimuksille ei ole perusteita.

suomalaisen maisemaihanteen kiintopisteiksi. Harju on vakiintunut suosituksi maisemakohteeksi näkötorneineen.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet

Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien kaavoituksen ja kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisen ja kaupunginvaltuuston pitää huolehtia kaavoitusprosessissaan, että Valtakunnallisesti suojeltuun merkittävän harjualuemaisemaan liittyvässä kaavoituksessa ja päätöksen teossa noudatetaan maisemaan liittyviä lakeja:

1. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (2000/2006) ja Suomen vastaava asetus
2. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVAL 468/1994)
3. Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
4. Vesilaki (587/2011)
5. Luonnonsuojelulaki (LSL 1096/1996)
6. Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 132/1999)
7. Metsälaki (1093/1996)
8. Maa-aineslaki (555/1981)
9. Muinaismuistolaki (295/1963)
10. Laki rakennusperinnön suojelemisesta (RPL 498/2010)
11. Valtioneuvoston ja valtion selonteko eduskunnalle päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.
12. Laki/säännöt teiden rakentamisesta pohjavesialueelle

Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckmanin Tuulivoimalat ja maisema sääntöjen mukaan, tuulivoimalat tulee sijoittaa jo olemassa oleville

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu

teollisuusalueille. Tämä on linjassa EU:n ennalistamisvelvoitteiden kanssa. Maisemahaittojen minimoimiseksi on tuulivoimalat on rakennettava olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi vaaditaan olemassa olevia teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä. Hanke pitää arvioida puolueettomasti, lausunnot pitää pyytää puolueettomilta asiantuntijoilta. https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf Imperia ja muissa arviointimenetelmissä pitää pisteyttää ja arvioida puolueettomasti Vatulanharju-Ulvaanharjun ainutlaatuisuus. Vatulanharju-Ulvaanharju on sisällytetty valtakunnallinen <u>harjuensuojeluohjelmaan jo vuonna 1984</u> (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaanharju). Jo 38 vuotta on ymmäretty alueen herkkyyks ja kauneus, lisäämällä alue harjujen suojeluohjelmaan, miten tämä uusi sukupolvi, Valtion ympäristölupaviranomainen, ELY-keskuksen viranomainen, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston ja kaupungin päättäjät voivat olla niin lyhytkatseisia, että vuonna 2024 päättää muuttaa tämän kauniin harjualueen valtakunnallisesti suojellut maisemat teollisuusalueeksi, jota 15 kpl 10 MW voimaloita todellakin on. Eikö todellakaan ole mitään muuta mahdollisuutta tai paikkaa mihin teollisuustuulivoimalateollisuusalue voidaan sijoittaa? Eri asia olisi jos Suomen olisi pakko tämä rakentaa, mutta siitä ei ole kyse merelle saadaan 27 000MW tuulivoimaa, se on aivan riittävästi, näin pientä 150MW hanketta ei kannata rakentaa ollenkaan. Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Vatulan-Ulvaanharjulla ei ole mitään tämän kokoisia	erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. On huomioitava, että Vatulanharjun-Ulvaanharjun alue on jo nykyisellään voimakkaasti ihmistoiminnan muokkaamaa ja edelleen sen vaikutuksen alaisena mm. metsätalouden vaikutuksesta.
--	--

rakennelmia. Mitä koskemattomampi ympäristö on, kuten Vatulanharju-Ulvaanharju on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuri ristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Vatulanharju - Ulvaanharju Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue:

Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014:
PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS JA PIRKANMAAN LIITTO
ANNE LINDHOLM Hydrogeologi Anne Lindholm
(puh. 0295 037 021)

https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Arvokkaat_harjut_kohdekuvaukset_1_valtakunnalliset_maakunnalliset_0.pdf

Vatulanharju-Ulvaanharju (Ikaalinen, Hämeenkyrö) Pinta-ala: 1348,6 ha Alkuperäinen raja: Pirkanmaan harjuluonto, 1990 (erillisinä alueina Vatulanharju ja Ulvaanharju) Muut rajaukset: Valtakunnallinen harjusuojeluohjelma, 1984 (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaan harju) Pirkanmaan POSKI-hanke, 2001 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Pirkanmaan 1. maakuntakaava, 2007 (ge1-alue 001 Vatulanharju, Ulvaanharju) Pirkanmaan arvokkaat harjualueet, 2008 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju). Vatulanharju-Ulvaanharju liittyy maaseudun kulttuurimaisemaan, suomaaisemaan ja kuuluu geologisesti erittäin merkittävään Hämeenkaan saumamuodostumaan ollen sen arvokkaimpia osia. Alueen luoteispään muodostava Vatulanharju on erikoinen, jään kielekevirtojen väliin kerrostunut ns. kulmam muodostuma, jossa jään kontaktirinteenä ovat sekä pohjois- että eteläreuna. Pohjoispuolella aktiivisemmin virranneet jäänkielekkeet ovat saaneet aikaan muodostuman polveilevan pohjoisreunan. Muodostuman laella sijaitsevista maa-ainesten ottamiskuoipista tehtyjen kerrosrakenneshavaintojen perusteella aineksen kerrostaneet sulamisvedet ovat virranneet kaakkoon. Huippu (lakikorkeus 187 m mpy) kohoo ympäristöstään 50-60 m ja varsinkin

etelärinne on poikkeuksellisen jyrkkä. Muinaisen Itämeren historian tutkimuksen kannalta alue on merkittävä, sillä sen laki on vedenkoskematonta aluetta ja rinteillä on runsaasti rantavalleja. Kaakkoisosan Ulvaanharju on enimmäkseen varsin loivarintainen ja sen kapea pääselänne melko jyrkkämuotoinen, ympäristöstään noin 45 m kohoava. Muodostuman pohjoisreuna on säännöllisen kaareileva pohjoisesta aktiivisesti virranneiden jäätikön osakielekevirtojen reunojen mukaisesti. Muodostuman paisterinteillä metsätyyppi on jäkälä- ja kanervatyyppin kangasta ja muualla kanervatyyppiä. Laella huomattavasti laajittuneella maaperällä esiintyy myös puolukkatyyppiä. Etelärinteellä on laajahkoja ja yhtenäisiä sianpuolukkakasvustoja, kangasajuruohoa monin paikoin, kielokasvustoja sekä erittäin uhanalaista harju- ja kangaskeltalieon risteymää. Paikoin esiintyy myös kalliokielloa ja kanervisaraa. Laella ja varjorinteen yläosassa on variksenmarjalaikkuja ja kenttäkerroksessa esiintyy myös mustikkaa. Puusto on pääosin melko hidaskasvuista ja lähes yksinomaan männikköä, osaksi myös taimikkoa. Korkeimmilla kohdilla kasvaa paikoin mäntyvaltaista sekametsää. Vatulanharjun jyrkällä lounaaseen avautuvalla rinteellä on vuonna 2007 tehty paahteisuutta parantavia hoitotoimenpiteitä (Kittamaa ym, 2009). Vatulanharju on yksi Pirkanmaan tärkeistä lintualueista (Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 2014). Alue on Pirkanmaan tärkein kehrääjän esiintymisalue ja lisäksi sillä on merkitystä myös kangaskiurulle. Lisäksi alueella on kuntoliikuntareittejä ja harju on suosittu näköalapaikka ja retkeilykohde. Harjualue sijoittuu Vatulanharju A:n I luokan, B:n ja C:n II luokan sekä Ulvaanharju B:n II luokan pohjavesialueille. Harju on luonnonhistoriallisesti tärkeä esimerkkikohde ja sisältyy valtakunnallisen harjusuojeluohjelman kohteeseen nro. 21. Pääosa harjusta on Natura 2000 –aluetta. Alueelle sijoittuu Ulvaanharjun osayleiskaava Hämeenkyrön puoleiselta osalta. Kaavaan on merkitty arvokkaan maisema- ja harjualueen raja-alue (har). Harjun koillispuolella on Kelminselän maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue (Koski, 2014). Vatulanharju ja Ulvaanharju on yhdistetty yhdeksi valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi (2) (Pirkanmaan liiton selvitys 2008, sillä sekä Vatulanharju että Ulvaanharju muodostavat

erittäin arvokkaan, yhtenäisen geologisen kokonaisuuden, joka on säilynyt muodostuman kokoon nähden poikkeuksellisen luonnontilaisena. Alue sisältää arvokasta lajistoa ja monipuolista geomorfologiaa sekä on tieteellisesti arvokas ja maisemallisesti kaunis. Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaisuudessaan valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Alkuperäinen raja-alue on kattanut suunnilleen saman alueen kuin harjijensuojeluohjelman raja-alue. Geologisilla arvoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. alueen erikoisuutta Pirkanmaan arvokkaimpaan harjijaksoon sijoittuvana saumamuodostumana, jonka luonnontilaisina säilyneiden osien tulisi pysyä koskemattomina myös tulevaisuudessa. Alueen länsipäässä on myös muodostumaan liittyviä lohkariekköjä, joiden voidaan katsoa liittyvän muodostuman geologisiin arvoihin. Tampinkankaan alueella on ensisijaisesti muodostuman kokonaisuuden kannalta arvokkaiden geologisten arvojen säilyttäminen, mutta myös alueella esiintyvä kaunis harjijemaisemakuva ja selkeästi ympäristöstään kohoavan pohjoisrinteen edustavuus.	
11) Osallinen 11, 19.4.2024 Mielestäni Konikallion tuulivoimapuiston havainnekuvat eivät anna oikeaa ja riittävää kuvaa hankkeesta.	Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi.
12) Osallinen 12, 19.4.2024 Konikallion tuulivoima-alueen havainnekuvat ovat todella epäselviä ja puutteellisia lisäksi hanke vaarantaa ja pilaa kauniin harjijalueen erityisesti Vatulan harjijasta katsottuna sieltähän näkyy jo Suodenniemenkin tuulimyllyt. Hämeenkyrön lentokentän jälkeen Vatulaan tultaessa näkyy Ratiperän myllyt puhumattakaan nämä suunnitelmissa olevat Konikallion myllyt koko luokaltaan valtavat eli mihin vain katsot näkisit tulevaisuudessa vain myllyjä. Vastustan hanketta ehdottomasti.	Merkitään tiedoksi.
13) Osallinen 13, kaksi allekirjoittanutta 19.4.2024	Merkitään tiedoksi.

Vastustan hanketta. [vuosiluku poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] vuotta sitten rakensimme talon [sijainti poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] 2 kmn päähän lähimmästä myllystä luullen, että valtakunnallisesti merkittävät luontokohteet ovat tulevaisuudessakin merkittäviä. Nyt etsin taloa Raumalta. Tarkoitus oli olla täällä loppuikä. Kuka maksaa viehättävästä talostamme mitään? Katkeruus jää koko seutua kohtaan.	
14) Osallinen 14, 19.4.2024 Hyihyimylyt	Merkitään tiedoksi.
15) Osallinen 15, 18.4.2024 Olen pöyristynyt kaavaluonnoksessa esitettyihin asioihin Konikallion tuulivoimalapuistosta. Konikallion tuulivoimalapuiston välkkeen, melun ja korkeiden sekä rauhattoman näköisten roottoreiden vuoksi Vatulan alueenasuinolosuhteet heikentyvät merkittävästi. Vaikutukset ulottuvat negatiivisesti myös ulkoiluun, retkeilyyn, marjastamiseen, metsästämiseen ja virkistytymiseen. Kun muutimme Vatulaan joitakin vuosia sitten, yksi syy oli rauhallinen, upea ja monimuotoinen kaunis luonto. Esi-isiemme jättämä perintö. Alueiden käyttö heikentyy talvisin myös jääpalavaaran vuoksi. Siellä ei uskalla jatkossa liikkua. Ikävää, jos omassa metsässä ei voi tehdä esim. metsätöitä silloin kun omaan aikatauluun sopii parhaiten. Alueen rikas luonto köyhtyy ja voimalat vaikuttavat heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin prosesseihin alueella. Hanke aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä ja ekosysteemin heikkenemistä. Tämä vie vuosien aikana tehdyltä työltä pohjan pois ja pilaa alueemme. Tuulivoimarakentamista ei pitäisi missään tapauksessa suorittaa Vatulan arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen. Vatulanharju on meidän perheen, sukulaisten ja	Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tuulivoimaloiden alueiden (tv) rajauksilla on turvattu, ettei

kylälaisten suosittua ulkoilumaastoa. Sitä pitäisi erityisesti vaalia. Käytämme kiinteistöissämme omaa kaivoa . Sen tulevaisuus on uhattuna tuulivoimapuiston suuren maansiirtomäärän, syvälle suunnattujen rakenteiden ja avatun maanpinnan vuoksi. Ikaalisten kaupungilla on vähän käytössään pohjavesialueita. Paikkakunta on kohta vesikriisin partaalla. Pohjaveden tilannetta, nykytilaa, vaikutuksia ja seurauksia ei ole riittävällä ammattitaidolla edes yritetty luonnoksessa selvittää. Veden riittävyys on jatkuva ongelma koko maailmassa ja kohta myös Suomessa. MIKSI UPEAA POHJAVETTÄ IKAALISISSA EI HALUTA SUOJELLA??? Melumallinnus askarruttaa, onko Suomen rakentamismääräys-kokoelman, SRakMk, mukaisia osan asumisen terveellisyyteen, turvallisuus ja viihtyvyys osan mukaisia määräyksiä ja suosituksia otettu riittävästi huomioon. Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Tuulivoimapuiston välkkeet, äänet, vedenlaadun heikkenemät ja avattujen maastoalueiden pölyt heikentävät alueen asukkaiden olosuhteita kohtuuttomasti. Tuulivoima-alueiden sijoittamisessa on suositeltavaa jättää herkimmat alueet tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle sekä määrittää niihin riittävät etäisyydet. Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohtojen rakentaminen sijoittuvat alueelle, jonka välittömään läheisyyteen sijoittuu sekä maisemallisesti, että kulttuuriperinnöltään herkkiä alueita, joita kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi käsitelty.	pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetyle rakentamiskiellolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Tuulivoimaosayleiskaavan alueella ei sijaitse asuinrakennuksia. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on
--	--

Tiedottaminen kaavaprosessista on ollut hyvin heikkoa ja paikallinen lehti, Uutis-Oiva, ei tuo asiassa kuin hakijan mielipidettä esille. Monet kunnan päättäjät ovat sidoksissa asian kannattamiseen ja kunnollista keskustelua ei ole asiasta tarjolla. Tieto on ollut hyvin yksipuolista ja sekavaa. Meitä, jotka olemme huolissamme, aliarvioidaan virkamiesten ja poliitikkojenkin toimesta. Prosessi on erittäin sekava, on kaavaa, YVV, vaihemaakuntakaavaa ym ym. Asukkaat ovat ihan epä tietoisia ja ymmällään kaikista vaiheista. Tuulivoimatoiminta aiheuttaa kuntalaisissa yleisesti epätietoisuutta rakentamiseen johtavasta menettelystä. Yksityisoikeuden piiriin kuuluvia vuokrasopimuksia ei julkaista, minkä johdosta kyläläiset voivat ensi kertaa havahtua jo täydessä vauhdissa olevaan tuulivoiman rakennushankkeeseen vasta nyt. Missä on tuulivoima-alueen paikallisesti tunnistettavaa nimi. Konikallio ei kerro Ikaalisten ja Hämeenkyrön asukkaille juuri mitään Kaava sallii toteutuessaan liikaa heikennyksiä paikallisten Ikaalisten ja Hämeenkyrön ihmisten elämään ja sitä ei voi näin kevyen pohjasuunnittelun kautta jatkaa. Mielipiteeni on, että Konikallion tuulivoimahanketta ei toteuteta laisinkaan!	tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Kaavoitus ja siihen liittyvä YVA-menettely ovat monivaiheisia prosesseja. Tästä johtuen osallisia tiedotetaan eri vaiheissa ja asioihin voi jättää mielipiteen useasti. Kunta toteuttaa tiedotusta ja kuulemisia alueidenkäyttölakia noudattaen ja järjestää tiedotusta yli lain määräämän veloitteen, jotta mahdollistetaan kaikkien osallisten osallistuminen. Konikallion hankealueen rajausta tukeutuu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettuun kaksiosaiseen tuulivoimaloiden aluetta kuvaavaan merkintään tv1, Konikallio-Kivinevankallion tuulivoima-alue. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”
16) Osallinen 16, kaksi allekirjoittajaa, 19.4.2024 Hankealueella elää tiukan suojelun piiriin(93/43/ETY) kuuluvia eläimiä: ilves, euroopanmajava, viitasammakko, pohjanlepakka ja viiksisiippa.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista.

Lisäksi hankealueella elää EU:n lintudirektiivin 2009/147/ETY liitteen 1 lajeja, kuten teeri, metso, pyy, kurki, lehtopöllö, varpuspöllö, palokärki, harmaapäätikka, kehrääjä, varpuspöllö, pikkusieppo sekä erittäin uhanalainen hömötiainen, vaarantuneet hiirihaukka ja töyhtötiainen ja silmälläpidettävä taivaanvuohi.

Hämeenkyrö on kunta, johon ihmiset muuttavat kauniin luonnon vuoksi.

Toivomme, että osaatte arvostaa Hämeenkyrön kunnassa tätä kaunista ja monimuotoista luontoa. Uskomme, että se on tulevaisuuden valttikortti, kun nuoret perheet pohtivat muuttoa Tampereen ulkopuolelle. Tuulivoimahanke karkottaa toteutuessaan suojellut eläinlajit (Luonnonvarakeskuksen tutkimus 12/2023) ja valitettavasti myös monet nykyiset ja luonnon rauhaan muuttoa pohtivat asukkaat.

Olkaa esimerkkinä kunta, joka suojelee arvokasta ja monimuotoista luontoaan!

1.Luonnonvarakeskuksen tutkimus

Luonnonvarakeskus on julkistanut 18.12.2023 katsauksen "Useat lintu- ja nisäkäryhmät väistävät tuulivoimaloita". Luonnonvarakeskuksen tutkimusryhmä koosti 84 tutkimusta 22 eri maasta. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. Johdonmukaisesti siirtyivät kurjet (3 siirtymää/3 tutkittua tapausta) ja pöllöt (2/2). Ne siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. Metsäkanalinnuilla vaikutukset ulottuivat keskimäärin 5 km päähän. Lepakoihin vaikutukset ulottuivat keskimäärin 1 km etäisyydelle. Tämän Luonnonvarakeskuksen kattavan tutkimuksen tuloksia ei voida jättää huomiotta.

2.Luontoselvitys on kaukana luotettavasta tutkimuksesta

Ilmattaren teettämän ja Afryn toteuttaman luontoselvityksen luotettavuudessa on paljon puutteita. Kasvillisuuden ja luontotyyppien arviointia kuvataan luontoselvityksessä näin:

Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja

“Menetelmät hankealueella on tehty kasvillisuuden ja luontotyyppien maastoselvitykset vuoden 2021 kevään ja kesän aikana sen hetkisten aluerajauksien ja voimaloiden sijoitussuunnitelmien mukaan. Voimaloiden sijoituspaikat ja tuulipuiston hankealueen raja-alue on sittemmin muuttunut vuoden 2022 aikana. Tuulipuiston alueelta selvitettiin vuoden 2021 suunnitelman mukaiset voimaloiden rakennuspaikat (VE1 ja VE2), niiden lähiympäristöt sekä suunnitellut tieyhteydet. Päivitetyt voimalapaikat tarkistettiin lisäksi ilmakuva- ja karttatarkasteluna, ja samalla arvioitiin, ettei niille ollut tarvetta tehdä erillistä täydentävää luontoselvitystä vuonna 2022.” Maastoselvitykset on siis tehty edellisille suunnitelluille voimalapaikoille ja päivitetyt voimalapaikat on tutkittu ainoastaan ilmakuva- ja karttatarkasteluna. Miten on mahdollista, että maastoselvitystä ei ole tehty uudelleen, kun sijoitussuunnitelmat ovat muuttuneet? Ilmakuvista tai kartoista ei voi sanoa mitään kasvillisuudesta. Vaadimme ehdottomasti asiantuntevaa ja neutraalia tahoja tutkimaan alueen kasvillisuuden ja analysoimaan, mikä vaikutus on tuulivoimaloilla ja niistä liukenevilla kemikaaleilla lähiluonnon kasvillisuuteen. Täytyy muistaa, että Ilmatar suunnittelee teollisuusalueen rakentamista keskelle luontoa. EU:n luontodirektiivissä (Ympäristö - Luontodirektiivin lajiesittelyt) on pitkä lista eri putkilokasveja, sammalia ja jäkäliä, joita ei ole lainkaan tutkittu tässä selvityksessä. Luontoselvityksessä ei ole lainkaan tutkittu alueen EU:n luontodirektiivillä suojeltuja sudenkorentoja, perhosia tai kovakuoriaisia. Luontoselvityksessä todetaan ainoastaan “sudenkorentoselvityksiä ei katsottu tarpeelliseksi niille sopivien elinympäristöjen sijoituksessa rakentamisalueen ulkopuolelle”. Ei voida hyväksyä, että hankealueelle ei tehdä lainkaan selvityksiä alueen sudenkorennoista, perhosista eikä kovakuoriaisista, joista osa mahdollisesti uhanalaisia. ELY-keskuksen on antanut 11.4.2022 lausunnon nimeltä “Yhteysviranomaisen lausunto Konikallion tuulivoimahankkeen	luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016.) Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu tuulivoimahankkeille ja -osayleiskaavoille tyypilliseen tapaan hyviä käytäntöjä noudattaen ja ne on päivitetty hankesuunnittelun edetessä. Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä hankkeen YVA-menettelystä on esitetty täydentämään suunnittelun seuraavissa vaiheissa luontoteemojen osalta mm. sääkseä ja hankkeen silloisen ja sittemmin hankesuunnittelusta poisjätetyn eteläisen ulkoisen sähkönsiirtoreittivaihtoehdon osalta liito-oravaa koskevia tietoja. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä ei kuitenkaan ole esitetty huomauttamista koskien muita tässä kaavapalautteessa esiin nostettuja seikkoja ja selvityksiä. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä on todettu <i>”Kokonaisuutena arvioiden arviointiselostus on kattava ja riittävän huolellisesti laadittu.”</i> sekä edelleen <i>”Hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen. Yhteysviranomaisella ei ole arvioinnin laatijoiden asiantuntemuksesta huomautettavaa.”</i>
---	---

ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta”, jossa todetaan näin:

“Linnustovaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa on syytä soveltaa Ympäristöministeriön raportissa Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimahankkeissa (Suomen ympäristö 6/2016) mainittuja periaatteita ja menetelmiä, mm.: Raportin mukaan pesivän ja lepäilevän linnuston lentoaktiivisuuden havainnointia tulee tehdä pesimä-, kevät- ja syysmuuttokausina **vähintään kymmenen päivän ajan** siten, että alueelliset ja lajikohtaiset erityispiirteet tulevat huomioiduksi.”

Pöllöselvitykseen on käytetty aika on ollut kaksi yötä 20.–22.3.2022. Pöllöselvitys on tehty ääntelyä kuuntelemalla metsäautoteiltä käsin. Tämän lisäksi pöllöjä havainnoitiin kanalintuselvityksen yhteydessä huhtikuussa kahtena aamuyönä. Pesimälinnustonselvitys on toteutettu maastokartoituksena 5.–7.5.2021 sekä 24. ja 26.–27.5.2021. Havainnointiaamuja oli yhteensä kuusi. Kanalintuselvitys on toteutettu kahtena aamuyönä–aamuna 26.–27.4.2022. Näin ollen ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaan ei olla Ilmattaren luontoselvityksessä toimittu.

Lepakkonselvityksestä todetaan Ilmattaren luontoselvityksessä näin:

“Lepakkonselvitys tehtiin kolmella yöaikaisella kierroksella kesä- heinä- ja elokuussa. Metsässä kulkua vältettiin lukuun ottamatta kaikkein parhaaksi arvioituja kohteita, koska detektori poimii taustameteliä polkujen ulkopuolella (oksien rahinaa, heinikon suhinaa) ja lepakoiden havaitseminen on tällöin vaikeaa. Lepakkonselvitys tehtiin aktiivikartoituksena ylääänidetektoria (Pettersson M500-385 ultraäänimikrofoni + BatRecorder-sovellus) apuna käyttäen.”

Käytännössä lepakkonselvitys on siis jäänyt varsin vajavaiseksi, koska kartoitus on tehty polkuja ja metsäautoteitä pitkin.

Viitasammakotutkimus on toteutettu luontoselvityksessä ainoastaa yhtenä iltana 4.5.2021:

“Kartoitus tehtiin kulkemalla kartoitusalueiden läpi rauhallisesti kävellen, aina välillä lajityypillistä ääntelyä kuuntelemaan pysähdellen.”

Tämän perusteella viitasammakoita arvellaan olevan 8-18 kpl. Luku on hyvin todennäköisesti reilusti alle todellisuuden - luotettavaa tutkimusta ei tehdä yhdessä illassa korvakuulolla viitasammakolle tyypillistä pulputusta kuunnellen.

Viitasammakolla lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä on niin sanotun laajan määritelmän mukainen. Viitasammakko on suhteellisen suppealla alueella elävä laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikkaan voidaan katsoa kuuluvan kutu- ja talvehtimispaikkojen lisäksi niiden välittömässä läheisyydessä myös muuta levähtämiseen ja ravinnonhakuun soveltuvaa elinympäristöä. Näin ollen viitasammakotutkimusta ei voida suorittaa ainoastaan yhdellä hankealueen lammella, vaan täytyisi huomioida sen laajempi elinpiiri ja hankkeen vaikutuksen siihen.

Alueelta löydettiin muiden inventointien yhteydessä 5.5.2021 runsaasti euroopanmajavan syönnöksiä ja pesä. Varsinaista tutkimusta euroopanmajavan osalta ei ole siis tehty hankealueella lainkaan. Luontoselvityksessä ei esimerkiksi arvioida lainkaan hankealueella elävien euroopanmajavien lukumäärää.

Suurpetotutkimus on toteutettu lumijälkilaskennalla, joka on tehty linjalaskentana lumiolosuhteista johtuen. Laskenta on kattanut vain murto-osan hankealueesta eikä sitä täten voi pitää luotettavana. Alla oleva kuva on kopio Ilmattaren luontoselvityksessä ja siinä ilmenee lumijälkilaskennan reitti.

[Kuva: Linjalaskentana tehdyn lumijälkilaskennan laskentareitti. (Kuva 7-6)]

Lumijälkilaskenta on lisäksi ristiriidassa Luonnonvarakeskuksen (2022a) riistahavaintojärjestelmän aineiston kanssa, jonka mukaan alueella on kirjattu havainto ilveksestä. Ilveksen esiintymistä alueella ei ole tutkittu tarkemmin luontoselvityksessä, joka on vakava puute luotettavuudessa. Pyydämme teitä

perehtymään yksityiskohtaisesti Luken tuoreimpaan riistahavaintojärjestelmään.

<https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?lang=fi&panel=suurpedot>

3.Soidensuojelu puuttuu luontoselvityksestä

ELY-keskuksen lausunnossa 11.4.2022 :

“Soidensuojelun täydennys ehdotuksen valtakunnallisesti arvokkaat kohteet tulee esittää nykytilan kuvauksessa ja ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa. Hankkeen lähialueilla näitä ovat mm. Porrasneva, Sunttineva, Jouhineva-Pitkälahti ja Teerineva. **Hankealue sijoittuu myös arvokkaalle suoluontovyöhykkeelle Hämeen kangas (Pirkanmaan suoluonnon tila - julkaisu, Metsähallitus), jotka on syytä mainita nykytilan kuvauksessa ja huomioida arvioinneissa.**”

Ilmattaren luontoselvitysraportissa ei huomioida hankealueen sijoittumista arvokkaalle suoluontovyöhykkeelle. Vaikka Konikallion tuulivoimapuisto ei tuhoaisi suoluontovyöhykettä kokonaan, se johtaa kuitenkin alueen pirstaloitumiseen ja vaikuttaa suoluonnon herkkään hydrologiaan. Tuulivoimahankkeen vaikutuksia suoluontoon on tutkittava enemmän. 350 metriset voimat tarvitsevat tuekseen valtavat perustukset, jotka muuttavat väistämättä alueen hydrologiaa.

Hämeenkyrön on myös huomioitava suoluonto ja hankealue hiiltä sitovana ekosysteeminä ja pohdittava, miten paljon hiiltä sitovaa elinympäristöä ollaan valmiita tuhoamaan näennäisesti vihreän energian rakentamisen tieltä.

4.Läheiset MAALI-alue

Hankealueen ja voimajohtojen hankealueelle tai läheisyyteen sijoittuu neljä maakunnallisesti tärkeää lintualue (MAALI), joista Vatulanharjun MAALI-lintualue on osittain jopa hankealueella. Hankealueella ja sen lähistöllä tavattiin 61 pesimälajia, joista 19 on suojelullisesti huomionarvoisia. Lisäksi välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa Vatulanharjun MAALI-

lintualueutta ja siellä esiintyviä lajeja ei ole lainkaan tutkittu luontoselvityksessä. Vatulanharjun alueella esiintyy esimerkiksi uhanalainen kangaskiuru, jonka elinpiiriin tuulivoimahanke vaikuttaisi huomattavan häiritsevästi. Kuten Luonnonvarakeskuksen tutkimuksessa on selvinnyt, tuulivoimaloiden vaikutuksen ulottuvat jopa 5 kilometrin päähän tuulivoimalasta. Teidän tehtävänä on varmistaa, että tuulivoimalaa ei rakenneta näin lähelle maakunnallisesti arvokasta lintualueutta.

5. Vaikutukset läheiseen Natura-alueeseen

Hankealue sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun (FI0309001, SAC, 1 089 ha) Natura-alueen lounaispuolelle sen välittömään läheisyyteen sekä osin myös varsinaiselle Natura-alueelle. Lyhenne SAC Natura-alueessa tarkoittaa erityisten suojelutoimien aluetta. Vaikutukset Natura-alueeseen on käsitelty erillisessä vastineessa Natura-raporttiin. Pyydämme teitä ystävällisesti perehtymään huolellisesti myös tähän vastineeseen.

6. Sääksi ja merikotka

Luontoselvitysraportissa sivulla 32 mainitaan, että "alueen lähistöllä pesii lisäksi useita sääksipareja. Näitä käsitellään tarkemmin viranomaisliitteessä". Sääksisäätien mukaan minimietäisyys sääksen pesän ja tuulivoimalan välillä tulee olla 2000 metriä (Lähde: Sääksisäätio). Olemme saaneet selville, että lähin sääksen pesä sijaitsee Porrasnevalla, jonne on T14 ja T13 alle kilometrin matka.

ELY-keskuksen lausunnossa (ELY-keskus 2022) kirjoitetaan merikotkahavainnoista hankealueella. Ilmattaren teettämässä luontoselvitysraportissa merikotka mainitaan ainoastaan muuttolintujen kohdalla. Miten on mahdollista, että merikotka - rauhoitettu petolintu ja sen pesintä, on jätetty tutkimatta hankealueella ja sen läheisyydessä? Merikotka on luonnonsuojelulaissa (9/2023) pykälässä 73 suojeltu ja lisäksi "pesäpuu, jossa oleva pesä on toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu." Vaadimme, että merikotkasta tehdään oma erillinen selvitys.

Vaikutukset Natura-alueeseen on arvioitu erillisessä liitteessä.

Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Ilvevaaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääsken pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi.

Yksittäinen havainto tai havainnot laajoja alueita liikkumisessaan käyttävästä lajista kuten merikotkasta hankealueen läheisyydessä ei tarkoita automaattisesti selvitystarvetta kyseisen lajin osalta. Selvitykset on laadittu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella ja kattavuudella.

7. Luonnonsuojelulaki (9/2023)**70 §****Eläinlajien rauhoitus**

“Kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien:

- 1) yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen;
- 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen;
- 3) yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsä kierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä pihapiirissä olevan tai muutoin ihmiselle tai kotieläimelle vaaraa aiheuttavan kynä saa tarvittaessa ottaa kiinni ja siirtää, ja jos se ei ole mahdollista, tappaa.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu pesän vahingoittaminen on kiellettyä lisääntymiskauden ulkopuolella vain, jos kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti.
Valtioneuvoston asetuksella yksilöidään tässä momentissa tarkoitettujen eläinlajit.”

Rauhoitettujen eläinlajien tahallinen häiritseminen on luonnonsuojelulaissa 9/2023 kiellettyä. Lisäksi ELY-keskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymisympäristön. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää.

77 §**Erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu**

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen 75 §:ssä tarkoitettu uhanalainen eliölaji, jonka riski hävitä luonnosta on vähintään hyvin korkea. Erityisesti suojeltavaksi eliölajiksi voidaan säätää myös sellainen uhanalainen eliölaji, jolla on hyvin

vähän esiintymispaikkoja ja niiden säilyminen on uhattuna.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Jos erityisesti suojeltavan eläinlajin esiintymispaikan pysyvyyttä ei voida luotettavasti ennalta arvioida, voidaan 2 momentissa tarkoitettu päätös tehdä enintään kymmeneksi vuodeksi.

79 §

Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tai direktiivin liitteessä I mainitun eliölajin taikka luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan.

Luotamme teihin, että teette luonnonsuojelulain mukaista viranomaistyötä. Pyydämme teitä ystävällisesti perehtymään perusteellisesti seuraavien kappaleiden suojeltuihin eläinlajeihin.

8.Hankealueen suojellut eläinlajit

Alueella elää tiukan suojelun piiriin(93/43/ETY) kuuluvia eläimiä: ilves, susi, euroopanmajava, viitasammakko, pohjanlepakkoja ja viiksisiippaa

8.1. Suurpedot susi ja ilves

Luontoselvityksessä on viitattu vuoden 2022 suurpetotietoihin, mutta nyt on jo käytettävissä vuoden 2023 tiedot. Uusimpien Luken tietojen (2023) perusteella hankealueen lähistölle on mahdollisesti muodostumassa uusi susireviiri. Kun katsoo vuosien -22 ja -23 reviirikarttoja, niin muutos on nopea. Luken tietokannan mukaan

Vatulassa on havaittu suden jäljet viimeksi maaliskuussa 2024. Lisäksi on jälkihavaintoja alle 10 kilometrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella. Suomessa keskimääräinen suden reviirin koko on noin 800–1200 neliökilometriä.

Ilveksistä on tehty alueella useita vahvistettuja havaintoja tänä talvena. Hankealueella on tältä talvelta kaksi vahvistettua havaintoa. (Luke 2024) Ilves kuuluu suden tapaan EUn tiukan suojelun piiriin (93/43/ETY). Ilveksen elinpiirin koko vaihtelee noin 150-1000 neliökilometrin välillä.

Kun ilveksen ja suden jälkihavaintoja on muutaman kilometrin päässä hankealueelta tai jopa tarkalleen hankealueella, ja kyseessä on kaksi suurpetoa, jotka liikkuvat pitkiä matkoja päivittäin, emme katso lain sallivan tämän EU:n tiukan suojelun piiriin kuuluvaa suurpedon häirintää tuulivoimalla. Haluaisimme muistuttaa, että LUKEn selvitys joulukuulta 2023 on todennut 67 % maanisäkkäistä siirtyvän tuulivoimasta kauemmaksi. Vaadimme teitä noudattamaan lainsäädäntöä ja estämään tuulivoimarakentamisen näiden lailla suojeltujen eläinten elinpiirin alueella.

8.2. Euroopanmajava

Euroopanmajavan lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

Lisääntymispaikkoja ovat kaikki pesät ympäristöineen sisältäen lisääntymispaikan säilymiselle välttämättömät patorakennelmat, patoaltaan sekä padon ja pesän rakennusaineiden kokoamiseen tarvittavat alueet. Pesä on myös levähdyspaikka, joten lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat sisäkkäisiä. (Nieminen, Ahola 2017, s. 33)

Luken tietojen mukaan 20 km x 20 km kattavalta alueelta, jolle hankealue sijoittuu, on löydetty yhteensä 9 kpl euroopanmajavan talvipesiä. Ilmattaren tutkimuksissa euroopanmajavaa hankealueella ei ole erikseen tutkittu, vaan muiden luontoselvitysten ohessa on löydetty majavan syönnöksiä ja pesä. On muistettava kunnioittaa Niemisen ja Aholan määritelmää euroopanmajavan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, joka käsittää siis myös pesän

Yksittäiset havainnot hankealueen läheisyydessä tai hankealueelta eivät tarkoita automaattisesti selvitystarvetta kyseisen lajin osalta. Selvitykset on laadittu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella ja kattavuudella.

rakennusaineiden kokoamiseen tarvittavat alueet.

8.3. Viitasammakko

Niminen ja Ahola (2017, s. 91) määrittelevät viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan seuraavasti:

Lajin esiintymispaikoilla lisääntymispaikaksi voidaan tulkita ne vesialueen osat, joissa koiraila on lisääntymisreviirit, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat ja joissa nuijapäät elävät. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepopaikat esim. kasvillisuuden suojissa ja talvehtimispaikat sekä maa- että vesiympäristössä. Kutualueilla olevia talvehtimispaikkoja lukuun ottamatta levähdyspaikat eivät kuitenkaan ole yksiselitteisesti määriteltävissä. Lisääntymis- ja levähdyspaikan välittömässä läheisyydessä tulee olla levähdyspaikaksi ja ravinnonhakuun soveltuvaa ympäristöä, jonka raja on harkittava tapauskohtaisesti.

Ilmattaren luontoselvityksessä todetaan, että viitasammakkoita kartoitettiin muutamalta hankealueella tai aivan sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevalta lammelta illalla – alkuyöstä 4.5.2021. Raportissa puhutaan vain Nahkalammin tutkimustuloksista, josta vajavaisen tutkimuksen tuloksena yksilöitä arvioitiin olevan 8-18 kpl. Jos tutkimus olisi tehty perusteellisesti, yksilöitä olisi varmasti löydetty vielä paljon enemmän (ks. tutkimuksen luotettavuus). On huomattava, että hankealueelle sijoittuu vielä useampi Nahkalammin vastaava pieni vesistö, kuten Ahvenlammi, Paalejärvi ja Kirkkojärvi. Vaadimme, että myös nämä vesistöt ja niiden viitasammakko esiintymät tutkitaan. On myös huomioitava ympäristöministeriön kustantaman tutkimuksen (Nieminen ja Ahola, 2017) määritelmä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikasta, joka kattaa myös ravinnonhakuun sovelutuvan ympäristön.

8.4. Pohjanlepakko ja viiksisiippaa

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka on esitetty kaavakartalla ja sitä koskevalle alueelle estetty sille soveltuvat kaavamääräykset alueen huomioimisesta maankäytössä.

Liitteenä on kuva Ilmattaren luontoselvityksen lepakkotutkimustuloksista. Kolmiomerkinnät ovat pohjanlepakkohavaintoja ja pyöreät merkit viiksisiippa havaintoja. Havainnot keskittyivät Alaistenniityn vanhahkon metsän ja noron ympäristöön, mutta on huomattava, että pohjanlepakkoja havaittiin myös hankealueen etelä- ja pohjoisosissa.

[Kuva: Hankealueella tehdyt lepakkohavainnot. (Kuva 7-2)]

Molemmat lepakkolajit kuuluvat myös EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajilistaan, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Suojeltuja ovat lisääntymispaikat, kesä-, kevät- ja syysaikaiset päiväpiilot sekä talvehtimispaikat. Koska lepakkoja havaittiin näin eri puolilla hankealuetta, ei voida mitenkään sulkea pois, että lepakkojen päiväpiiloja olisi eri puolilla hankealuetta. Päiväpiiloiksi soveltuvat esimerkiksi puun kolot. Koska päiväpiilot ovat myös suojeltuja, on hankealue tutkittava yksityiskohtaisesti, että vältetään suojellun lajin suojeltujen päiväpiilojen tuhoaminen.

8.5. EU:n lintudirektiivin 2009/147/ETY liitteen 1 lajit

Hankealueella elää EU:n lintudirektiivin 2009/147/ETY liitteen 1 lajeja, kuten teeri, metso, pyy, kurki, lehtopöllö, varpuspöllö, palokärki, harmaapäätikka, kehrääjä, varpuspöllö, pikkusieppo sekä erittäin uhanalainen hömötiainen, vaarantuneet hiirihaukka ja töyhtötiainen ja silmälläpidettävä taivaanvuohi. Alueella havaittiin kaikkineen 61 eri pesimälintulajia, joista 19 on suojelullisesti huomionarvoisia. Vaadimme, että ELY-keskus tekee kaikkensa suojellakseen näitä lajeja. Kuten luonnonvarakeskuksen tutkimuksessa todettiin, tuulivoimaloiden alueelta siirtyi kauemmaksi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. Katsomme, että tuulivoimarakentamisen salliminen on tahallista häirintää ja täten lainvastaista. On myös huomioitava, että hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Natura-alue, jossa esiintyy mm. kangaskiuruja ja kehrääjiä

Maastonselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyys osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016.)

9. Tieto hankealueen suojelluista kasvilajeista puutteellinen

Luontoselvitys ei ole tutkinut riittävästi hankealueen kasvillisuutta eikä selvittänyt, löytyykö alueelta EU direktiivin suojeltuja kasvilajeja. Vaadimme hankealueen kasvillisuuden luotettavaa tutkimusta. Tuulivoimaloiden rakennuspaikat ovat muuttuneet kasvillisuusselvityksen jälkeen. Maastoselvitykset on siis tehty edellisille suunnitelluille voimalapaikoille ja päivitetty voimalapaikat on tutkittu ainoastaan ilmakeu- ja karttataustatarkasteluna.

Vaadimme puolueetonta kasvillisuustutkimusta uusien rakennuspaikkojen kohdalta sekä kaikkialta hankealueelta, jonne kohdistuu rakennustöitä.

10. Hankealueen ylittää huomattava määrä muuttolintuja

Hankealueen ylittää huomattava määrä muuttolintuja niin keväällä kuin syksylläkin. Alueen kevätmuuttotarkkailussa havaittiin esimerkiksi rauhoitettuja lintulajeja, kuten 288 laulujoutsenta sekä jopa 4 410 kurkea. Lisäksi alueen ylitti äärimmäisen uhanalainen laji niittysuohaukka (1) ja suokukko (6), erittäin uhanalaisia tundrametsähanhi (355), tukkasotka (2), mehiläishaukka (14), arosuohaukka (1), piekana (33), selkälökki (2), hömötiainen (2) ja viherpeippo (8). Lisäksi huomattava määrä vaarantuneita lintulajeja kuten 2 437 taigametsähanhea.

Ilmatar on pohjannut törmäysmallinuksensa NatureScotin laskelmiin, jotka pohjautuvat Skotlannissa sijaitseviin, täysin eri kokoluokan turbiineihin. Ilmattaren Luontoselvityksen liitteen 4 kohdassa "3. Tulosten arviointi" todetaan, että "törmäysmallinnus sisältää lukuisia mahdollisia virhelähteitä". Esimerkiksi väistöprosentilla on suuri merkitys tuloksiin, koska jo 1 %-yksikön muutos törmäysprosentissa tarkoittaa törmäysmäärän kaksinkertaistumista.

Ilmattaren kustantamaa ja Afryn toteuttamaa muuttolintuselvitystä ei voida pitää täten luotettavana ja on tutkittava tuulivoimahankkeen

Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä.

Hanke sijaitsee sisämaassa, jossa lintujen kevät- ja syysmuutto on heikkoa verrattuna merenrannikon päämuuttoreitteihin. Sisämaassa muutto kulkee leveänä rintamana, jota tietyt maastonpiirteet voivat paikoin tiivistää. Tehdyissä muuttolinnustotarkkailussa todettiin kuitenkin, ettei alueella ole tällaisia selkeitä muuttota ohjaavia väyliä. Muutontarkkailujen ja olemassa olevien muiden tietojen valossa alueen kautta muuttaa niin keväällä kuin syksyllä sisämaan oloihin kohtalaisia määriä tuulivoimaloiden törmäyksille riskialttiiden lajien yksilöitä. Muuttajamäärät jäävät kuitenkin kaikilla lajeilla huomattavasti pienemmiksi kuin näiden lajien etäämmälle rannikon tuntumaan sijoittuvilla päämuuttoreiteillä.

Pohjois-Pohjanmaan rannikolla ja Perämeren pohjukassa olemassa olevien tuulivoimapuistojen alueilla tehtyjen muuttolintuseurantojen (Suorsa 2019) perusteella linnut pyrkivät kiertämään tuulivoimapuistot tai lentämään niiden yli. Pieni osa linnuista muuttaa tuulivoimapuistojen läpi, jolloin ne pääasiassa lentävät suoraviivaisesti voimaloiden välistä. Vuosina 2014–2018 suoritettujen mittavien seurantojen aikana löydettiin 13 tuulivoimapuiston alueelta yhteensä 48 todennäköisesti törmäykseen kuollutta lintua.

merkitys alueen huomattavan korkeaan muuttolintu määrään kriittisesti. Vaadimme teitä huomioimaan erityisesti alueen ylittävät äärimmäisen uhanalaiset, erittäin uhanalaiset sekä vaarantuneet lajit ja tuulivoimaloiden törmäysriskin näihin lajeihin luotettavalla törmäysmallinnuksella. Kun kyseessä on äärimmäisen uhanalainen, erittäin uhanalainen tai vaarantunut lintulaji, jo yksikin törmäys on niiden kohdalla liikaa. Pyydämme teitä huomioimaan direktiivissä 93/43/ETY artiklassa 12b mainitun kiellon näiden lajien tahallisesta häirinnästä muuttoaikoina.

11. Vaatimus luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä suojeltujen lajien suojelun varmistamiseksi

Vaadimme, että noudattatte luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettua direktiiviä 2009/147/EY sekä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettua direktiiviä 92/43/ETY. Direktiivissä 2009/147 artikla 5 kielletään erityisesti

”lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin”

Direktiivissä 93/43/ETY artiklassa 12

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kielletävä:

a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;

b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;

c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;

Koska muuttavat linnut pääosin kiertävät tuulivoimapuistot, puistoista aiheutuva estevaikutus kohdistuu huomattavasti suurempaan osaan muuttavasta linnustosta kuin törmäysvaikutukset. Estevaikutus ei kuitenkaan tavallisesti ole muuttolinnustolle merkittävä, sillä puiston kiertämisen aiheuttama lisämatka ja sitä kautta energiankulutuksen kasvu ovat hyvin vähäisiä suhteessa muuttavan linnun lentämään kokonaismatkaan. Ottaen huomioon, ettei tuulivoimapuistoalue sijaitse tärkeällä muuttoreitillä tai muuton tihentymäkohdassa, mahdollisen estevaikutuksen (tuulivoimapuiston kiertämisen aiheuttama lisämatka) ei arvioida nousevan merkittäväksi minkään lajin osalta. Tuulivoimahankealueella tai sen läheisyydessä ei ole merkittäviä muuttolintujen levähdyspaikkoja siten, että niillä levähtävät linnut joutuisivat tuulivoimapuiston vaikutuspiiriin.

d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen. Olemme luottavaisia, että te Hämeenkyrön kunnassa osaatte arvioida hankkeen luontovaikutukset kriittisesti ja olette valmiita suojelemaan uhanalaisia ja suojeltuja eliölajeja. Alueen monimuotoisuuden ja lajien suojelun kannalta katsomme ainoaksi mahdollisuudeksi hankkeen etenemisen kieltämisen.	
17) Osallinen 17, 13.3.2024 - Melumallinnus on tehty napakorkeudella 180metriä. Kaavassa tulisi täten olla rajoitus tuulivoimalan napakorkeudella (180m) sen lisäksi, että siellä on kokonaiskorkeus mainittu. - Liite 2, Havainnekuvat. Dokumentissa ei ole mainittu havainnollistetun tuulivoimalan kokoa.	Osayleiskaavalla ei määritellä voimalan napakorkeutta. Melumallinnus on laadittu kaavaehdotusvaiheessa päivitetyle hankesuunnitelmalle ja osayleiskaavan mahdollistaman suurimman mahdollisen voimalakorkeuden mukaisesti. Mallinnetun voimalan napakorkeudeksi on valittu 200 m, joka on myös pistemäisen melulähteen korkeus melumallissa. Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Havainnekuvat on laadittu osayleiskaavan mahdollistaman suurimman mahdollisen voimalakorkeuden mukaisesti voimalalle, jonka napakorkeus on 200 metriä ja kokonaiskorkeus 300 metriä.
18) Osallinen 18, 20.4.2024 Vastustan teollisen tuulivoiman rakentamista Vatulanharjun alueelle.	Merkitään tiedoksi.
19) Osallinen 19, kolme allekirjoittanutta, 2.4.2024 ”Seuraavat maakuntakaavan yleismääräykset koskevat haketta erityisesti: ...Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuinympäristön laatuvaatimukset ja maaseutualuiden elinkeinojen toimintaedellytykset.” Hanke vaikuttaa negatiivisesti sekä asuinviihtyvyyteen että kiinteistön ja rakennusten hintaan. Omistamme alueen välittömässä läheisyydessä kiinteistön	Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjasta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella

[osoitetieto poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. -tuulivoimalat vaikuttavat huomattavasti kiinteistön [nimitieto poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] näkymään Ihananjärven yli. Erityisesti välke tulee haittaamaan kiinteistön asukkaita päivällä ja lentoestevalot yöllä. -hanketta ei tule toteuttaa eli VEO	tuulivoimahankkeiden käyttöönnotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähettäviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin.
20) Osallinen 20, kaksi allekirjoittajaa, 1.4.2024 Hämeenkyrön kunta (ja Ikaalisten kaupunki) on antamassa tuulivoimayhtiö Ilmattarelle vapaan valtakirjan teollisen tuulivoimapuiston perustamiseksi. Kunta ei ole asettanut hankkeelle ehtoja tai rajoituksia. Käytännössä kunta on luovuttanut valmisteluvastuun ja valmistelun rahoituksen (kansainvälisten) pääomasijoittajien yhtiölle. Yhtiön tavoite on ymmärrettävä: otetaan niin paljon tuotantokapasiteettia kuin saadaan. Kunnan tahtotila sen sijaan pitää muodostaa kunnan ja kuntalaisten näkökulmasta. Prosessin nykyisessä vaiheessa osayleiskaavaa ollaan edistämässä (Palauteraportti ja kaavan laatijan vastineet 24.3.2023) dokumentin pohjalta. Dokumentin valmistelijoita leimaa ylimielinen asenne ja epätasällisuus. Dokumentissa tyypillisiä sanontoja esitettyihin asioihin ja ihmisten nostamiin huoliin ovat sellaiset ilmaisut kuin ”laaditaan selvitykset”, ”otetaan huomioon”, ”huomioidaan”, ”merkitään tiedoksi”, ”hyödyntää”, ”on mahdollista”, jne. Palauteraportti ei vastaa lainkaan moniin asianosaisten nostamiin, hyvin perusteltuihin ja aidosti tärkeisiin kysymyksiin. Asiat kuitataan edellä mainituilla yleisilmauksilla.	Merkitään tiedoksi. Kunta on päättänyt kaavan vireilletulosta. Hankevastaava on tehnyt asiasta aloitteen. Kunta ohjaa kaava-asiakirjojen valmistelua eri vaiheissa. Kunta päättää kaava-asiakirjojen asettamisesta nähtäville, niin että kuntalaiset, viranomaiset ja yhteisöt voivat esittää oman kantansa kaavan valmisteluun sen eri vaiheissa. Kunta tiedottaa, kuulee osallisia ja järjestää yleisötilaisuuksia kaavan eri vaiheissa. Kunnanvaltuusto päättää kaavan hyväksymisestä. OAS:sta saadun palautteen palauteraportti ja vastineet ovat olleet asianmukaisia ja riittävän laajoja. Suunnittelulliset asiat on käsitelty luonnos- ja ehdotusvaiheessa selvityksissä ja kaavaselostuksessa.

Esillä oleva hanke on otettava vakavasti. Se on mittaluokaltaan ennen kuulumattoman suuri, liian tiheäksi suunniteltu, maisemallisesti valtavan korkea (350 m) ja ilman rajoituksia rakennettava. Sen sijaintipaikaksi kaavaillaan luontoarvoiltaan ja maisemaltaan upea alue, joka sijaitsee kyläyhteisöjen läheisyydessä.

Tämän teollisen mittaluokan kokeiluhanke koskettaa monia tahoja. Sen todellisia hyötyjä ja haittoja ei voi edes luotettavasti arvioida sen poikkeavan koon takia.

Hankkeen vaalimisessa ja kiirehtimisessä tuulivoimayhtiö tietoisesti kiertää löysää viranomaisääntelyä ja rajoitusten puutteita. Esimerkkinä mainittakoon tornien etäisyys ihmisasutuksesta, tiheä asettelu, niiden yhteisvaikutus, pyyhkäisykorkeus, välke, melu, värinä, matalaäänisyys jne.

Yhteisvaikutukseltaan hanke vaarantaa kiistattomasti luonnon, eläimistön, kasvien ja luonnon monimuotoisuuden. Valmistelusta vastaavat tahot ovat paneutuneet näihin osiin puutteellisesti.

Luonnon lisäksi ihmisten terveys, elämisen laatu ja naapuruussuhteet vaarantuvat. Ympäristön vaarantumista ja vaikutuksia eläimistöön argumentoidaan valikoidusti vanhoilla tutkimuksilla. Kun ottaa huomioon tämän teollisen kokoluokan hanke, ei ole olemassa mitään faktatietoa mahdollisista haittavaikutuksista eläimiin ja ympäristöön.

Palauteraportti 24.3.2023 suhtautuu ihmisten huoliin ja erityisesti terveyden vaarantumiseen (melu, värinä, välke, (ali)äänet) välinpitämättömästi ”se nähdään sitten” asenteella. Tätä lähtökohtaa ei voi hyväksyä. Päätöksillä pitää olla perustelut ja niiden tulee perustua todennettaviin faktoihin.

Osayleiskaavassa mainitun rakentamisen haitat ja hyödyt eriarvoistavat asukkaita ja maanomistajia. Hankkeen hyötyjä ovat maanvuokrasopimuksen tehneet maanomistajat ja (ulkomaiset) pääomasijoittajat. ”Tavallinen asukas” on hiljaa, pelkää ottamasta kantaa tai osallistua, jotta naapuruussuhteet eivät vaarantuisi. Hokevat

kenties mielessään ”tuulipuistoja vastaan ei voi taistella”. Kyläyhteisöt maamiesseurat, metsästysseurat, kalastusosuuskunnat pysyvät vaitonaisina, koska naapuruussuhteita ei haluta vaarantaa. Tästä syystä kunnan päättäjien, Elyn ja muiden viranomaisten tulee toimia vastuullisesti, jotta asioista ei edistetä tuulipuiston rakentajien ehdoilla.

Kunnan saamat hyödyt ovat näennäisiä ja todennäköisesti negatiivisia kun otetaan huomioon hankkeen elinkaari- ja tuulipuiston purkamiskustannukset. Vaikutuspiirissä oleville ”tavallisille ihmisille” hankkeen toteutuminen merkitsee luontoarvojen menetystä, pohjavesien pilaantumista ja suurta uhkaa terveydelle.

Ihmiset tuskin haluavat ylpeillä asuvansa maailman suurimman teollisen tuulipuiston läheisyydessä. Tämä ajatus ahdistaa ihmisten mieliä. Terveys vaarantuu, tv ja kännykät ei toimi ja omaisuuden arvo laskee. Erityisen pettyneitä on ne maanomistajat, joiden maa-alueille rakennetaan sähkölinjoja nimellisellä korvauksella.

Luontoarvoltaan tunnettujen Hämeenkyrön (ja Ikaalisten) maine saa kolauksen. Tuulipuisto näkyy Sasin mäeltä saakka. Toivolansaaressa voi myös ihailla syysiltoina tuulipuiston valonäytöstä. Onko luontoarvoja kunnioittavilla kunnilla varaa tähän? Matkailuelinkeinoa ja virkistyskäyttöä hanke ei edistä.

Hämeenkyrön kunta on siis määrittelemässä kuntaidentiteettiänsä uudelleen. Haluaako Hämeenkyrön kunta tulla tunnetuksi siitä, että se sijoittaa teollisen tuulipuiston keskelle ainutkertaista luontomaisemaa kyläyhteisöjen keskelle. Hiilinielutavoitteet tässä yhteydessä kuulostaa tässä yhteydessä viherpesulta, kun esimerkiksi katsotaan miten aluetta pitää raivata ja rakentaa.

Hankkeesta puuttuu kokonaan luotettava riskianalyysi. Mitä tapahtuu tuulivoimayhtiön konkurssissa? Saksassa kaatui syksyllä 2023 Siemensin omistama jättiyhtiö. Mitä tapahtuu puiston rakennus/ympäristöjätteille? Kuka ja miten vastaa, jos pohjavedet kaikesta huolimatta

Tuulivoimaloiden turvallisuudesta ja purkamisesta vastaa niiden omistaja. Maanomistajan turvaksi voidaan asettaa purkuvakuus, takaus tai vastaava järjestely, jonka turvin purkamisen kulut voidaan kattaa

saastuu maanrakentamisen ja torneissa käytettävien aineiden seurauksena? Kuka vastaa jos torni syttyy palamaan? Lopuksi: Hankkeen valmistelussa on siirryttävä Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain (252/2017) 2024 mukaiseen menettelyyn, sillä hankkeesta aiheutuu (ja on jo aiheutunut) naapurussuhdelain (26/1920) mukaista rasisusta. Ennen kaavan Hämeenkyrön kunnan pitää vaatia selvitykset tiehankkeista. Tiehankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Ympäristö ja pohjavesiasioiden selvittämiseksi on otettava tievastuulain mukainen menettely. Hanke edellyttää vesilain (587/2011) mukaista vesilupaa. Esillä oleva hanke vaarantaa laissa määritellyt asiat. Toimintojen sijoittelu ei ratkaise tätä. Aluehallintoviranomaisen rooli on asian valmistelussa olennaisen tärkeä. On pohdittava tarkemmin hankkeen soveltuvuutta maakuntakaavaan, voimassa olevaan Naturaan ja tuleviin Natura-hankkeisiin. Tässä yhteydessä hanketta arvioitava osana Pirkanmaan ja Satakunnan hankkeita. Yksittäisen kansalainen voi tässä asiassa viime kädessä luottaa ELY-keskuksen toimintaan (vrt. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	siinä tilanteessa, että voimaloiden omistaja ei hoida velvoitteitaan. Tuulivoimaloiden ja niihin liittyvien rakenteiden materiaalit ovat nykyisellään suurelta osin kierrätettävissä. Alan voimakkaan viimeaikaisen kasvun myötä materiaalien uudelleen käyttämiselle on kehitetty kannattavia käyttötarkoituksia. Osayleiskaavan yleismääräyksessä edellytetään rakennuspaikkaa ympäristöineen ennallistettavan käytön päätyttyä suunnitelman mukaisesti. Pohjaveden pilaamiskieltoa koskee ympäristönsuojelulain 17 § mukaisesti ns. ”saastuttaja maksaa” -periaate. Hankkeen toteutussuunnittelussa ja sen lupaprosessissa keskeisesti huomioitavat palautteen mukaiset asiakohdat on esitetty kaavaselostuksen luvuissa 7 ja 13. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”
--	---

Murskemäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä päivätty 1.3.2024 Yksittäisen ihmisen mahdollisuus vaikuttaa asioihin on hyvin rajallinen. ELY-keskuksen rooli asukkaiden turvana korostuu vielä siitä syystä, että tuulivoimayhtiö Ilmatar ja sen asiantuntijat suhtautuvat ihmisten esittämiin huoliin, riskeihin ja epävarmuuksiin välinpitämättömästi. Hämeenkyrön kunnan päättäjien on myös ymmärrettävä ja sisäistettävä ihmisten huolet. Hämeenkyrön kunnan on rajoitettava jo lähtökohdissaan hankkeen sisältöä ja tuulivoimapuiston kokoa (esimerkiksi rajaamalla maksimi pyyhkäisykorkeus 200 metriin). Näin voitaisiin ainakin osa hankkeen ilmeisistä haittavaikutuksista eliminoida. Palauteraportin perusteella osayleiskaavaa ei voi edistää. Palauteraportin tavoitteena on edistää hanketta ja raportti on pääomasijoittajien rahoittama. Tämä luo rakenteellista vinoumaa raportin laatimiseen. Korostetaan hyötyjä ja vaetaan haitoista. Tästä syystä valmistelutyön ja päätösten on perustuttava lakiin ja määräyksiin eikä ohjeiden löysiin tulkintoihin. Lisäksi sen on turvattava kansalaisten tasavertaiset oikeuden kuten perustuslaki edellyttää. Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon”. Päätöksentekijöiden kannattaa tutustua myös huolella ”Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä Murskemäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Omistamme [sijainti ja kiinteistön nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. Hanke vaikuttaa negatiivisesti kiinteistön arvoon sekä asuinviihtyvyyteen. Välke- ja äänivaikutukset tulevat myös vaikuttamaan asuinviihtyvyyteen.	Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaavaehdotuksessa esitetty voimalasijoittelu ja vailla lainvoimaa voimaan tulleen uuden vaihemaakuntakaavan tv-aluerajaus ovat poikkeuksellisen yhdenmukaisia, ja tästä saadaan vahva tuki hankkeelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluerajauksia maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.
--	---

Toivomme, että hankkeen vaihtoehto VEO toteutuu.	
21) Osallinen 21, 2.4.2024 - kaava-alueelle sijoittuu kaksi soidensuojelun täydennyshankekohdetta, metsälakikohteita sekä vanhaa metsää Siloistenkallioiden luonnontilaisen puron läheisyydessä. Näitä ei ole riittävästi huomioita suunnitelmissa. Hankealue sijoittuu Hämeenkaan suoluontovyöhykkeelle sekä merkittävälle suo-harjumaisemaan. Tämän vuoksi haketta ei pitäisi toteuttaa eli VEO. - maakuntakaavassa esitetty alue tuulivoimalle on pienempi kuin nyt suunniteltu tuulivoimala-alue. - suunnittelualueen välittömään läheisyyteen sijoittuu kansallisesti arvokas maisema-alue, haketta ei tule täten toteuttaa Konikallio-Kivinevankalliot alueelle eli vaihtoehto VEO. - alueen läpi kulkee historiallinen tie, jota ei tule hankkeen toimesta muuttaa. - hankealue sijaitsee pohjavesialueella. Sitä ei tulisi toteuttaa alueella, jossa on arvokasta pohjavettä eikä voimaloiden rakennusvaiheen tai käyttövaiheen mahdollisia haittoja pohjavedelle pystytä vakuuttavasti todentamaan. - liikenneselvitys puuttuu. Tuulivoimalan siipien kääntösäde on suuri ja aiheuttaa puiden kaatamista esim. historiallisen	Mainitut asiat on otettu hankesuunnittelussa huomioon. Siloistenkallioiden alueen uusi tieyhteys sijoittuu Alaistenniitun ja Siloistenkallioiden noron kohderajauksen välittömään läheisyyteen sen länsipuolelle. Uusi tieyhteys lisää kohteen reunavaikutuksen määrää ja voi mahdollisesti vaikuttaa noron ympäristön mikroilmastoon. Lisäksi tieyhteys ylittää noron kohderajauksia yhdistävän uomaosuuden Siloistenkallion pohjoispuolella, joka voi rakennusaikana vaikuttaa uoman alajuoksun kohderajaukseen mm. lisäämällä hetkellisesti kiintoaineksen määrää ja samentamalla vettä. Uoman ylittävän tieosuuden rakentamisessa on kiinnitettävä huomiota uoman virtaaman säilyttämiseen, jotta alajuoksun noron luonnontila ei muutu. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. Hankkeessa ei osoiteta pohjavesialueelle tai sen läheisyyteen uusia maankäytön toimintoja eikä tuulivoimaloita. Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Hankkeesta ei selvitysten perusteella aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle Liikenteellisiä vaikutuksia on arvioitu hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden yhteydessä. Varsinainen reittiselvitys

Hämeenkancaantien, Kyrönkancaantien alueella. "Raivauspinta-alan tarve 20x120m" sekä "...ajoradan leveys 5-6m. Käännösten kohdalta tiet ovat yleensä leveämpiä." s.30 osayleiskaava Konikallio. - näkemäalueanalyysit eivät kuvaa todellista tilannetta. Harjumaaisema on harva puustoista, joten tuulivoimalat tulevat näkymään myös harjulle, toisin kuin YVA-selostuksessa mainitaan. - havainnekuvat ja video on laadittu markkinahakuisesti ja romantisoitujen hanketta. Ne eivät esitä todellista tilannetta. Säätila ja pilvet vaikuttavat tuulivoimaloiden näkymiseen. Nyt havainnekuvilla on tarkoituksellisesti esitetty voimalat huomaamattomampina kuin ne todellisuudessa tulisivat olemaan. Lisäksi kartat ovat haaleita ja epätarkkoja. Esimerkiksi kuva 5-1 suunnittelualueen lähiseudun asuin- ja lomarakennukset- kartasta on mahdoton saada selvää edes omaa asuinpaikkaa. - maanrakennuksen aikaiset haitat ja maanoton aiheuttamat riskit alueelle pitää selvittää. - tuulivoimaloille tulisi vaatia rahasto, jossa taataan niiden purkamisen aiheuttamat kustannukset niin, etteivät ne jää kunnan tai maanomistajien vastuulle. - mahdollisesti radio-, tv- ja nettiyhteyksille aiheutuvat heikennykset ja niiden korjaaminen pitää liittää sopimukseen niin, että lähialueen elinvoimaisuus ja asumismukavuus ei heikenny. Näistä korjauksista ei pitäisi joutua taistelemaan. - Ympäristöministeriön laatima opas Tuulivoimarakentamisen suunnittelu-opas on vanha (6/2016). Tähän asiakirjaan ei tulisi vedota suunnitelmissa. 2.5.1. -hankkeesta tiedottaminen on ollut surkeaa. Yksikään mahdollisen voimalinjan (vaihtoehto etelään) alle jäävän maa-alueen omistajista ei	laaditaan ja tarvittavat luvat haetaan, kun toteutettavat voimalatyyppit on valittu. Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkemäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Vaikutusten arvioinnit on laadittu yleisten Suomessa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti ja niistä ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Maanrakennuksen ja maa-aineksenoton osalta suunnittelu jatkuu niiden omissa lupamenettelyissä. Tuulivoimaloiden turvallisuudesta ja purkamisesta vastaa niiden omistaja. Maanomistajan turvaksi voidaan asettaa purkuvakuus, takaus tai vastaava järjestely, jonka turvin purkamisen kulut voidaan kattaa siinä tilanteessa, että voimaloiden omistaja ei hoida velvoitteitaan Ympäristöministeriön laatima opas on osaltaan yksi suunnittelua yleisesti ohjaavista dokumenteista kuten muissakin tuulivoimahankkeissa. Voimalinjavaihtoehto etelään ei ole hankkeessa enää suunnitteilla.
--	---

tiennyt hankkeesta ennen ensimmäistä YVA vaihetta. Luulen, ettei vieläkään tietoa asiasta ole esim. Suodenniemen asukkailla. -”Tuulivoimahankealueella ei ole virallisia liikuntapaikkoja..”. Alueen välittömässä läheisyydessä kulkee Pirkan ura, joka on suosittu reitistö sekä kesällä että talvella, jolloin latureitistö kulkee Niinisalosta Tampereelle juurikin tuulivoimala-alueen läheisyydessä. ”Seuraavat maakuntakaavan yleismääräykset koskevat haketta erityisesti: ..-Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuinympäristön laatutavoitteet ja maaseutualuiden elinkeinojen toimintaedellytykset..” Hanke vaikuttaa negatiivisesti sekä asuinviihtyvyyteen että kiinteistön ja rakennusten hintaan. Omistan alueen välittömässä läheisyydessä kiinteistöt [kiinteistötunnukset ja -nimet poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. 5.4.Kasvillisuus ja luontotyytit -aluetta on ojitettu jo 1960-luvulla, joten osa suosta on jo luonnontilaistunut, jos uudelleen ojituksia ei ole tehty. -tiestön rakentaminen ja alueen pirstoutuminen muuttavat alueen käyttöä ja eläimistön luonnolliset, rauhalliset, korpimaiset alueet tuhoutuvat. 5.5. Linnusto -linnustaselvitys pitäisi tehdä uudelleen. Talven 2024 aikana on tietojeni mukaan havaittu riekkoja. -pöllöselvitys on tehty ” alueen metsäteitä pitkin ajaen autolla tai kävellen ja noin 500 metrin välein pysähdyttiin 3-5 min kuuntelemaan pöllöjen soidinäytä.” Ko. aikana lunta oli paljon. Olemassa olevat tiet pöllöjen soidinaikana olivat lumen peitossa. Alue, jolla kuuntelu suoritettiin ei voi olla tarpeeksi kattava. Lisäksi viitataan aiemmin [yksityishenkilön nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] teille	Pirkan ura ei kulje tuulivoimaosayleiskaava-alueen alueella. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluealajausta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.
--	---

toimittamiin asiakirjoihin Konikallio-Kivinevankalliot tuulivoimahankkeesta.	
22) Osallinen 22, 2.4.2024 ”Seuraavat maakuntakaavan yleismääräykset koskevat haketta erityisesti: ...Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuin ympäristön laatu tavoitteet ja maaseutualuiden elinkeinojen toimintaedellytykset.” Hanke vaikuttaa negatiivisesti sekä asuinviihtyvyyteen että kiinteistön ja rakennusten hintaan. Omistan alueen välittömässä läheisyydessä kiinteistön [kiinteistötunnus ja -nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. -tuulivoimalat vaikuttavat huomattavasti kiinteistön [kiinteistön nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] näkymään. Erityisesti välke tulee haittaamaan kiinteistön asukkaita päivällä ja lentoestevalot yöllä. -hanketta ei tule toteuttaa eli VEO	Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-alueajasta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.
23) Osallinen 23, 19.4.2024 Vastustan Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavaa ja koko teollisuustuulivoima-alueen perustamista Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueelle. Perustelut: 1. Tuulivoimala-alue sijoittuisi aivan liian lähelle sekä vakituista asutusta että loma-asutusta. Vain 1,5km etäisyydelle. Voimaloiden negatiiviset vaikutukset eivät ole vielä tiedossa, koska niin suuria ei ole vielä mihinkään rakennettu. Me lähiseudun asukkaat emme halua olla haitallisten vaikutusten koekaniineja. 2. 15kpl teollisuusluokan voimalaa (korkeus350m) pilaisivat Kelminselän maakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman, katkaisisivat Ulvaanharjun ja Vatulanharjun upean harjumuodostelman ja sijoittuisivat aivan liian lähelle Natura 2000-aluetta.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

- | | |
|---|--|
| <p>3. Yva:ssa olleet havainnekuvat ovat puutteelliset, liian kaukaa otettu, pilvisellä ilmalla, joten valkoiset voimalat eivät näy tarpeeksi hyvin. Pimeänäkymät lentoestevaloineen ovat myös huonot.</p> <p>4. Vatulanharjun rauhallinen, hiljainen ja kuntalaisille tärkeä rauhoittumispaikka menetettäisiin kokonaan. Se on merkittävä vapaa-ajan viettopaikka, jonne tulee ihmisiä kauempaakin. Valtaisa tuulivoimaloista kantautuva melu veisi nämä rentoutumismahdollisuudet kokonaan.</p> <p>5. Tutkitut melu- ja välkemallinnukset ovat puutteellisia ja vain suuntaa antavia. Kyrösjärven yli melu kantautuisi hyvin painostavana "mattona" kauaksi. Tuulivoimaloiden lukumäärän aiheuttamaa kerrannaisvaikutusta ei ole myöskään otettu yva:ssa olleissa mallinuksissa huomioon.</p> <p>6. Tuulivoimalat ovat suuri riski alueen aivan vieressä olevalle pohjavesialueelle. Ely-keskuksen arvion mukaan Vatulanharjulla muodostuu pohjavettä 12800kuutiota vuorokaudessa. Vesi ja etenkin pohjavesi on huomattavasti energiaa tärkeämpää alati kuivuvalla maapallolla. Pohjavettä ei saa riskeerata millään tavalla. Ei riitä, että se otetaan vain HUOMIOON!</p> <p>7. Tuulivoima-alue olisi suuri riski linnustolle ja muuttolinnuille. Alueen läpi menee tuhansia kurkia, hanhia, joutsenia ym. muuttolintuja joka vuosi. Alueen välittömässä läheisyydessä pesii monia haukkoja, kalasääskejä ja kotkia.</p> <p>8. Voimaloiden ja sähkölinjojen alta joudutaan kaatamaan paljon metsää ja monet alueen biotoopit ovat vaarassa. Ns. vihreän energian hyödyt ylitetään moneen kertaan haitoilla.</p> <p>9. Tuulivoimahanke tulee toteutuessaan alentamaan kiinteistöjen arvoa isolla alueella.</p> <p>10. Lähiseudun matkailu- ja maatalouselinkeinot kärsivät tuulivoimahankkeen tuomista maisemallisista ja taloudellisista haitoista. Maaseutumaiseen hiljaiseen ympäristöön tukeutuva ja arvonsa perustava</p> | |
|---|--|

maaseutumatkailu menettää yhden suurimmista "valteistaan". 11. Seuraava sukupolvi joutuu kärsimään edellisten sukupolvien tekemästä luonnon "raiskaamisesta". Tuulivoimaloiden haitat ovat pitkäkestoisia ja ne on hyvin vaikeaa ja taloudellisesti kannattamatonta myös purkaa jatkossa. Säilytetään Ikaalisten ja Hämeenkyrön upeat kansallismaisemat meidän lapsille ja lastenlapsille koskemattomina! Viljalan/ Vatulan maisemat ovat ikaalilaisille yhtä tärkeitä ja arvokkaita kuin Mahnalan maisemat hämeenkyröläisille!!! Mielipiteeni siis on VEO = Hanketta ei toteuteta!	
24) Osallinen 24, 19.4.2024 Koninkallion tuulivoimahankkeen haittavaikutukset tulisivat olemaan kovat ympäristölle, jos hanke toteutetaan. Pelkästään jo matalataajuusäänien aiheuttamat terveyshaitat, kuultava melu ja pohjaveden pilaantumisvaara tekevät hankkeesta vaarallisen ympäristölle ja sen asukkaille. Kaavaluonnoksen ja YVA-selostusvaiheen yleisötilaisuudessa Ilmattaren [edustaja] viittasi kintaalla vertaisarvioituille haittoja todentaa, ille tutkimuksille. Mihinkään ei saatu kunnon vastauksia. Afryn [edustajan] lapselliset väitteet ovat mielipiteitä ja tulkintoja eivätkä he ota minkäänlaista vastuuta väitteistään. Ovatko edes koskaan tehneet yhtään hankkeen toteuttamista kieltävää lausuntoa MITÄÄN hanketta vastaan?? He eivät ole puolueettomia vaan Ilmattaren yhteistyökumppaneita!! Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat!! 1.Voimaloiden matalataajuusäänien aiheuttamat terveyshaitat Lauri Vierto väitti Ikaalisissa, että perustelevat matalataajuusäänien vaarattomuuden valtioneuvoston VTT:llä 2020 teettämällä tutkimuksella, jolla ei pystytty todentamaan matalataajuusäänien aiheuttamia terveyshaittoja. SIIS EI PYSTYTYY! Tutkimusmenetelmät olivat hyvin	Merkitään tiedoksi. Palautteessa on esitetty runsaasti väittämiä, joihin on vastattu YVA- ja kaavamenettelyiden yhteydessä laadituissa vaikutusten arvioinneissa ja erillisselvityksissä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään

kyseenalaisia ja tutkimus on myös tutkijapiireissä hepposeksi havaittu!

Koehenkilöillä kuunteletuttiin kuulokkeilla infraääniä studio-olosuhteissa. Miten ihmisten kehoon värähtelytasolla vaikuttavat ääniaallot voidaan testata näin?! Altistusajat olivat myös lyhyitä! Tutkimuksen kyselyosuudessa voimaloiden lähiympäristön asukkailta todettiin myös, että mitä lähempänä voimaloita ihmiset asuivat, sen enemmän oli oireilua. 2,5 Km oli lähimmän asukasryhmän maximietäisyys. Oireilua esiintyi jopa 20 km päässä voimaloista.

Mm. Mainzin yliopiston vertaisarvioidun tutkimuksen mukaan tuulivoimaloiden matalataajuusäänet heikentävät sydämen toimintaa merkittävästi ja vaikuttavat aivojen harmaaseen aineeseen eli kognitiivisiin kykyihin alentavasti, mm.muistiin. Meillä on jo olemassa satoja tutkimuksia, jotka todentavat näitä terveyshaittoja. .

-Suurvallat jenkit ja kiina ovat tehneet matalataajuusäänistä onnistuneesti joukkohallinta-aseita.

-Saksassa on oma "kelakoodi" näille terveyshaitoille. Siellä epäillään miljoonien ihmisten sairastuneen matalataajuusäänistä.

-Ranska pysäyttää kaikki tuuliturbiinit - matalataajuisten äänien aiheuttaman melusaasteen vuoksi. TE varoitti tästä vuonna 2021 – nyt koko Saksa on täynnä taudinaiheuttajia. Maailmalla on herätty jo tuulivoiman haitallisuuteen.Tuulivoiman on samanlaista kaikkialla myös vaikutuksiltaan.

Tässä Pirjo Kerosen blogista ote, sillä ainakin itselläni ei tuo ranskan kieli oikein taivu:

"Ranskan tuomioistuin pysäyttää tuulivoiman! Teollinen tuulivoima on valloittanut Ranskan ja jättänyt jälkeensä tuhoutuneen maiseman ja raivostuneen väestön. Vaikka valtavat tuulivoimalat väittävät olevansa ekologinen ratkaisu, ne ovat osoittautuneet katastrofiksi ympäristölle ja kulttuuriperinnölle.

yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua.

Ranska kyseenalaistaa tuulipuistojen toiminnan jatkamisen kohtuuttomien melupäästöjen vuoksi."

Dagmar Jestrzemiński, Preußische Allgemeine Zeitung, 22.3.2024

<https://pipa01.blogspot.com/2024/03/ranskan-tuomioistuinpysayttaa.html?fbclid=IwAR0oTDaJDy5yHmwsIRLeVtRiXOBXij0c2Wkl0qIJXsBzOf8tFVosNWRclyc&m=1>

-Meillä on Suomessa jo useita satoja perheitä joutunut muuttamaan pois kodeistaan tuulivoiman aiheuttamien terveyshaittojen vuoksi.

-Maailmalla johtava ja Suomessakin vieraillut infraääniasiantuntija professori Mariana Alves-Pereira Portugalista suosittaa vähintään 20 km suoja-aluetta pienemmillekin voimaloille.

-Kuuluvan matalataajuisen äänen taajuusalue on 20–200 Hz. Tämä ääni etenee kauas, ja sen ominaisuuteen kuuluu voimistuminen suljetuissa sisätiloissa. Lisäksi se voimistuu silloin, kun luonnon omat taustäänet vaimenevat tuulen tyyntymistä maanpinnan läheisyydessä. Kuuluvan melun osalta tämä tarkoittaa käytännössä ilta- ja yöaika, jolloin melu aiheuttaa unen laadun heikkenemistä ja siitä seuraavia terveyshaittoja lähialueiden asukkaille useiden kilometrien säteellä.

Tuulivoimalan ääni on jatkuvaa, säännöllisesti jaksoittain suhahtelevaa ja jyskyttävää ääntä. Sen on todettu olevan häiritsevämpää kuin äänien, jotka ovat lähtöisin lento-, tie- tai raideliikenteestä ja aiheuttavan stressiä. On huomattava, että stressi on monille sairauksille altistava tekijä.

Ruotsalainen sydänlääketieteeseen perehtynyt professori Göran Holm ja audiologian asiantuntija Leif Lyttkens viittaavat kirjoituksessaan kanadalaiseen tutkimukseen "Health Canadian's Wind Turbine Noise and Health Study". joka todentaa tuulivoimaloiden melun häiritsevyyden. He viittaavat myös mm. ruotsalaiseen Sahlgrenskan yliopistosairaalan tutkimuksiin,

jotka todentavat pitkittyneiden stressitekijöiden heikentävän glukoosin tuottoa aiheuttaen verenpaineen nousua, korkeampia veren rasvapitoisuuksia ja immunologisen järjestelmän häiriöitä kehossamme. He viittaavat tässä sekä kuuluvaan meluun että infraäänien tutkittuun stressivaikutukseen. Holmin ja Lyttkensin mielestä edellä mainitut tutkimukset osoittavat suoraan, että tuulivoimaloiden melu aiheuttaa terveydellisiä ongelmia. Lääkärit ovat pitkälti yksimielisiä siitä, että nämä muutokset aiheuttavat ajan kuluessa mm. kasvaneen riskin diabeteksen kehittymiseen ja riskin kuolla ennenaikaisesti sydän- ja verisuonitauteihin.

Tanskalainen tutkija Christian Sejer Pedersen ja professori Henrik Møller ovat todistaneet 48 tuulivoimalan tehovertailututkimuksessaan matalataajuisten äänien lisääntyvän, mitä suurempia tuulivoimalat ovat, ja siten myös aiheuttavan suurempaa haittaa.

Ruotsissa on tehty tutkimus tuulivoimaloiden äänen vaikutuksesta unenlaatuun. Tutkimuksen johtajana toimi ympäristötieteen professori Kerstin Persson Wayne Göteborgin yliopistosta. Tutkimustulokset osoittavat tuulivoimaloiden äänen heikentävän REM-unen laatua ja palautumista. REM-unen alkaminen viivästyi, ja sen kesto lyheni. Unettomuudella ja huonolla unen laadulla on suora yhteys useisiin sairauksiin, kuten masennukseen, ahdistushäiriöihin, hormonitoiminnan häiriöihin ja lisääntyneisiin sydän ja verisuonitauteihin.

Kuka ottaa vastuun ja miten korjaatte tilanteen, kun ympäristön asukkaat alkavat saada vakavia terveyshaittoja? Siihenkään ei kunnollista vastausta Viertolta tullut. Vain liirumlaarumia! Näin isoja voimaloita ei ole tehty vielä minnekään, eikä niistä ole mitään tutkimustuloksia olemassa?

2.Melumallinuksissa ei ole huomiotu jättöpyörteen vaikutuksia! Sehän nostaa merkittävästi melutasoa tuulivoimala-alueella takana olevien voimaloiden osalta. Melumallinnus on monelta osin hyvin puutteellinen ja tuulivoimaloiden liian lähelle toisiaan sijoittelun takia antaa täysin virheellisen kuvan asuin- ja lomarakennuksiin syntyvistä

Hankkeen vaikutuksia seurataan rakentamisen ja toiminnan aikana ja mahdollisiin ongelmakohtiin puututaan yhteistyössä asianomaisten viranomaistahojen kuten kunnan kanssa.

melutasoista. Melumallinnuksessa on jätetty myös kokonaan tarkastelematta merkityksellisen sykinän ja inversion vaikutukset melutasoihin ja melun häiritsevyyttä lisäävinä tekijöinä. Tuulivoimalan synnyttämän melun sykintä on voimakkainta ilta- ja yöaikaan tietyissä sääolosuhteissa (ns. stabiili alailmakehä). Ruotsissa tehtyjen pitkäaikaismittausten mukaan merkityksellistä sykintää esiintyy noin 20 – 30 % tuulivoimaloiden vuotuisesta toiminta-ajasta sopivissa sääolosuhteissa. Voimakkainta ja useimmiten esiintyvää sykintä on kevättalvella, syksyllä ja syystalvella, jolloin auringon säteilykulman muutos ilta- ja yöaikaan on suurimmillaan.

- Miksi lähes jokaisesta ja varsinkin uusimmista voimala-alueista on käyty ja käydään tällä hetkellä korkeimmassa hallinto-oikeudessa taistoa juuri kuultavan melun osalta? Kertooko se sen, että teetetut melumallinukset ovat pahasti pielessä?? 😞

Em.Vtt tutkimuksen vastuullinen johtaja Panu Maijala ei asuisi itse alle 2km päässä voimaloista kuultavan melun vuoksi ja voimalat olivat tutkimuksissa vain 3 mw tehoisia.

3. Maatärinän vaikutukset pohjavesiin
Tuulivoimalat aiheuttavat ympäristöönsä ns.maatärinää rungon ja sen massiivisen perustusten hienoisen huojumisen vuoksi. Maatärinää on mitattu jopa 15 Km päähän pienemmälläkin voimalalla, niin miten pitkälle sitten näiden teollisuusluokan jättivoimaloiden maatärinä yltää? Siinä on vaarana, että se sekoittaa maasedimenttejä ja pilaa pohjavesialueita, kuten esim. Kanadassa ja Gotlannissa epäillään laajoilla alueilla tapahtuneen. Maatärinän osuutta Konikallion pohjavesitutkimuksessanne ei ole huomioitu millään tavalla? Nythän hankealue on aivan pohjavesialueen vieressä.

Tämänhetkisen käsityksen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama maatärinä ei ole aiheuttanut suuria ongelmia Suomessa tai muissa maissa.

Yleensä tuulivoimalan aiheuttama maatärinä on suuruusluokaltaan varsin pientä verrattuna esimerkiksi rataliikenteeseen, joka voi nykypäivänä aiheuttaa haittaa ympäristöönsä jopa satojen metrien päähän. Voimalan perustuksesta maaperään siirtyvän tärinäherätteen tulisi olla hyvin voimakas, jotta herätteen vaikutus voisi olla havaittavissa vielä kilometrien päässä tärinälähteestä. Toisaalta maaperän ominaistajuuden tulisi osua lähelle herätteen taajuutta, jolloin resonanssin myötä värähtely voisi teoriassa kulkea maaperässä pitkiä matkoja. Ilman resonanssi-ilmiötä värähtely pienenee melko nopeasti voimalasta poispäin siirryttäessä pääasiassa geometrisen vaimennuksen johdosta.

4. Tulipaloriski Voimaloita on mahdoton sammuttaa. Varsinkin kesäkuivalla tulipalon leviäminen on voimakasta ja asutusta on aivan liian lähellä voimala-aluetta. Miten tulipalon sattuessa ympäristön asukkaat ja heidän kiinteistönsä suojataan? Kuka korvaa, jos tölli palaa? 5. Miten määre vähäisyys määritellään arvioinnissa? Kenelle se on vähäistä? Vähätteleviä mielipiteitä tyynni kaikki AFRYn lausunnot. 🗣️ 6. Tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa myös kiinteistöjen ja tonttien arvoon laskevasti. Mitä lähempänä voimalat ovat, sen voimakkaampi vaikutus on. Ihmiset alkavat olla yhä tietoisempia voimaloiden moninaisista haitoista! 7. Tuulivoimalan siivistä irtoavat mikromuovit menevät luontoon – yhdestä voimalasta 30 tonnia. Pohjavedet ovat myös vaarassa mikromuovittua. https://pelastetaansuomenluonto.fi/ajankohtaista/tuulivoiman-puhtaus/tuulivoimalan-siivista-irtoavat-mikromuovit-menevat-luontoon-yhdesta-voimalasta-30-tonnia/?fbclid=IwAR0dOriU_bawpJpmIR9IGcAydF2ySNXqX2ZLDHSc7WUTvjAJl68LbW49biw 8. Eläinkannan katoaminen:	Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Mahdollisiin riskeihin varaudutaan ennakkosuunnittelulla, johon kuuluu myös yhteistyö onnettomuustilanteisiin varautumisesta pelastusviranomaisen kanssa. YVA-menettelyn vaikutusten arvioinnissa käytetty IMPERIA-hankkeen mukainen arviointimenetelmä on kuvattu hankkeen YVA-selostuksen kappaleessa 7.4. Väittämän mittakaava ei vastaa millään tavalla todellisuutta. Tuulivoimaloista irtoavan mikromuovin määrä on hyvin pieni. Ruotsissa luontoyhdistys Naturskyddsförening on arvioinut, että kaikista Ruotsin tuulivoimaloista irtosi vuonna 2021 noin 645 kilogrammaa eli noin 0,6 tonnia mikromuovia. Vuonna 2021 Ruotsissa oli noin 4 300 tuulivoimalaa, joten karkeasti laskettuna yhdestä tuulivoimalasta irtosi siis noin 150 grammaa mikromuovia vuodessa. Suomessa oli vuonna 2023 noin 1 600 tuulivoimalaa, joten samalla laskukaavalla laskettuna
---	--

LUKE havaitsi tuoreessa tutkimuksessaan tuulivoimaloiden poistavan 67 % linnuista ja eläimistä tuuliteollisuusalueelta Tutkimusryhmä käsitteli 22:n maan 84 tutkimusta. Luke tutki Maa- ja metsätalousministeriön Hiilestä kiinni- tutkimus- ja innovaatio-ohjelmassa (LandUseZero) tuulivoiman, metsien käsittelyn ja soiden ennallistamisen yhteisvaikutuksia ilmastoon, luonnon monimuotoisuuteen, talouteen ja yleiseen hyväksyttävyyteen. Luken tutkimuksen tulos: Tuulivoimalat häiritsevät eläinten elinympäristöä Eläinyksilöt siirtyvät osittain tai kokonaan voimala-alueelta https://www.luke.fi/fi/uutiset/katsaus-useat-lintu-ja-nisakasryhmat-vaistavat-tuulivoimaloita?fbclid=IwAR1n03DQ_7RSuWRXR8jEvZMMUPrKfj0Jjb9Rwp11yJmZmJhbvr1boWcQ420 9. Jäänheitto alueella vaarantaa lähiasukkaat ja ohikulkijat: Jämijärven Ratiperän tuulivoimala-alueen edustaja varoitteli viime vuoden joulukirjeessään yhteistyökumppaneitaan jäänheitosta 500 metrin säteellä voimaloista. Pitäisi kai pitää ainakin kypärää alueella liikkuesssa. Ei paljon kannata samoilla joulukuusta hakiessa voimaloiden lähellä. Voi kallo haljeta tai vahingoittua muutoin ikävästi. Koninkallion hankealueen voimalat hipovat 300-350 metrin korkeudessa! Varoalue on varmaan jo tuolloin lähes kilometrin luokkaa tai enemmän! Viime vuosina on maailmalla paljon myös voimaloita kaatunut ja tai lapoja katkennut heikentyneiden materiaalien tason vuoksi. Voimala-alueilla ei kannata hirveästi hengailla. Marjat saastuvat voimaloiden ympäristöön heittelemistä mikromuoveista. Yksittäinen keskikokoinen voimala voi norjalaisen tutkimuksen mukaan levittää ympäristöönsä jopa 70 kiloa mikromuoveja vuodessa. Siinä on myös pohjavedet vaarassa. Lista haitoista on merkittävä! Koninkallion hankealuetta ei saa missään nimessä toteuttaa!	Suomen kaikista tuulivoimaloista olisi vuonna 2023 irronnut noin 240 kiloa mikromuovia. Naturskyddsföreningen mukaan Ruotsissa esimerkiksi tieliikenteestä, mukaan lukien renkaiden kuluminen, aiheutui vuonna 2017 teetetyt tutkimuksen mukaan vuosittain noin 8 190 tonnin mikromuovipäästöt. Suomen ympäristökeskuksen mukaan myös Suomessa tieliikenne on merkittävin yksittäinen mikromuovin lähde: pelkästään ajoneuvojen renkaiden kulumisesta aiheutuu vuosittain noin 5 000–10 000 tonnin mikromuovipäästöt. Mikromuoveja ja pohjavettä koskeviin väittämiin on vastattu vastineessa edellä.
---	--

25) Osallinen 26, 19.4.2024 Vastustan Alue on tärkeä pohjavesialue ja niin kauan kun maksajaa pohjaveden pilaamiseen ei ole, voisi tämän jahnaamisen lopettaa. Toivottavasti veronmaksajien ei tarvi tätäkin töppäystä maksaa. Lisäksi alue on kaunista ulkoilualueutta.	Merkitään tiedoksi.
26) Osallinen 26, 915 allekirjoittanutta (1062 henkilön puolesta), 19.4.2024 VAATIMUKSET Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueiden asukkaat ja muut henkilöt yhteensä 910 henkilöä vastustavat Konikallion teollisuustuulivoimahanketta ja vaativat, että 1) Kaavaluonnos hylätään 2) Luonnokselle ei myönnetä hyväksyvää päätelmää yhdysviranomaiselta 3) Konikallion alueelle ei laadita ja hyväksytä osayleiskaavaa tai muuta kaavaa teollisuustuulivoimaloille 4) Teollisuustuulivoimalahanke hylätään ja lopetetaan kokonaisuudessaan PERUSTEET 915 (1062) henkilön vastine, Konikallion teollisuustuulivoimahanke PÄÄPERUSTEET HANKKEEN VASTUSTUKSELLE 1) Pohjavesialue (haitta vedelle ja veden saannille, huoli kyseisestä pohjavesialueesta ja pohjavedestä ylipäättään on valtakunnallinen) 2) Kulttuurihistoriallinen harjumasema (kuuluu Pirkanmaan harjumaisemiin vertautuu Pyynikin tai Kirkkoharjun maisemiin) 3) Melu tai meteli siis haitta ihmisille ja eläimille	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

4) Myös lintuja lentelee tuulimyllyihin ja aiheutuu lajikatoa 5) Riistakannat häviävät tuulimyllyjen alueilta pois (500 – 5000 metriä voi eläimistö siirtyä, metelin ja välkkeen takia) 6) Tuulimyllyissä on lentoestevalot, jotka haittaavat vilkkuessa. 7) Lisäksi tuulimyllyt välkähtävät, kun roottori pyörittää sopivassa kulmassa siihen osuu auringonpaiste YLEISTÄ KAAVALUONNOKSESTA Ikaalisten ja Hämeenkyrön rajalle ei kyetä rakentamaan tuulivoimaa ympäristön ja ihmisten ehdoilla. Alueen ympäristövaikutusten arviointi kaavaluonnoksessa on puutteellinen ja nähtäville asetettu kaavaselostus on hyvin keskeneräinen. Kaavaselostuksen sisältö ei vastaa vedettyjä johtopäätöksiä, rikkoen maankäyttö- ja rakennuslain 9. pykälän vaikutustenarvioinnin vaatimusta. Markkinavetoinen tuulivoimarakentaminen on nopeaa, mutta kehitystä ei Suomessa juuri koordinoita politiikan kautta, vaan se on jätetty hanketoimijoiden, kuntien, maanomistajien ja alueviranomaisten vastuulle ja etenee jokseenkin sattumanvaraisesti. Toiminta ei vastaa aikaisempaa käsitystä kaavoituksesta maankäytön välineenä. Hankesuunnitelmassa on lukuisia haasteita, tässä niistä muutamia. Käytetty vähimmäissuojaetäisyys 1 200 metriä on riittämätön. Se ei myöskään huomioi Metsähallituksen periaatetta: voimaloiden sijoittelussa käytetään vähintään 1,5 kilometrin etäisyyttä asuin- ja lomarakennuksiin. Alueelle haasteisuudesta huolimatta sijoitettavilta voimaloilta ei ole vaadittu ympäristölupaa, mutta asioita ei ole myöskään käsitelty tässä kaavaehdotuksessa. Ympäristölupa-asiat on käsiteltävä viimeistään tässä kaavassa. Alustava melumallinnus ei huomioi useita epävarmuustekijöitä, esitettyihin	Etäisyys asutukseen perustuu Pirkanmaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa osoitetun tuulivoimatuotannolle soveltuvan alueen ohella melu- ja välkemallinnuksiin kuten Suomessa on yleisesti tapana. Metsähallitus voi hankekehittäjänä käyttää omia periaatteitaan omassa hankekehityksessään etäisyyksien määrittelyyn. Kyseinen etäisyys ei perustu lakiin tai säädöksiin eikä sellaisenaan ole edellytyksenä muissa hankkeissa. Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai
---	---

suojaetäisyyteen ei voi luottaa. Melumallinnus on lisäksi laadittu pienemmällä voimalamallilla. Voimaloiden keskinäiset etäisyydet eivät noudata edes Suomen Tuulivoimayhdistyksen ja turbiinivalmistaja Vestaksen suosituksia. Ilmatar Oy:n suunnittelema voimalahanke on alueen katastrofi, sillä suuret, korkeat voimalat aiheuttavat etäisyyksillä 500–1 200 m jatkuvaa melu- ja välkesaastetta, digihäiriöitä, terveysongelmia, maiseman tuhoamista sekä asuinkiinteistöjen asumiskelpoisuuden tuhoamista ja arvioiden 20–40 prosentin arvon laskun. Kaava-alue sijoittuu tärkeälle pohjavesialueelle ja keskeiselle erämaisemalliselle alueelle, jonka pienvedet, purot, norot ja lähteet ovat vesilain perusteella suojeltu. Hankkeen vaikutukset pohjavesialueeseen ja pienvesistöön on arvioitu puutteellisesti. Useiden voimaloiden, huoltoteiden ja maakaapeliin sijainti suhteessa niihin on virheellinen. Hanke vaarantaisi ympäristönsuojelulain (527/2014) 17. pykälän toteutumisen, jonka mukaan pohjaveden pilaaminen on ehdottomasti kielletty. Pohjavesialueelle ja sen läheisyyteen ei lähtökohtaisesti saa rakentaa tuulivoimaa, jos riski pilaantumiselle on olemassa. EU:n tuomioistuin linjasi Wesertuomiossa (C-461/13), että vesien tilaa heikentävälle tai hyvän tilan tavoitteen vaarantavalle hankkeelle ei saa myöntää lupaa. Hanke sijaitsee perinteisellä linnustoalueella. Alue on myös kotkien, kahlaajien ja kurkien muuttoreitillä. Linnustaselvitys on alimitoitettu, pöllöjen kartoitus heikkoa ja laaditut muuttohavainnot puutteellisia. Luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee kauttaaltaan noudattaa EU:n varovaisuusperiaatetta. Luonnonvarakeskuksen 2023 katsauksen perusteella 2/3 tutkituista lintu- ja nisäkäslajeista siirtyi jopa yli 5 kilometrin etäisyydelle (esimerkiksi kanalinnut, pöllöt, peurat) pienistä, alle 100 metrin korkuisista voimaloista. Asiantuntijoiden mukaan voimalan korkeuden kasvaessa törmäysriskit kasvavat.	tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristöluvan hakemiseksi tulisi kuitenkin olla tiedossa, millä perusteella ja minkä vaikutuksen osalta lupaa haetaan. Tuulivoimahankkeessa tällainen vaikutus voi olla esimerkiksi melu. Konikallion hankkeessa laadittujen mallinnusten perusteella melun ohjearvot eivät ylity, eikä muitakaan ympäristölupaa edellyttäviä seikkoja ole hankesuunnittelun aikana tunnistettu. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Laadittujen selvitysten perusteella ei aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.
--	--

Kaupunki on yliarvioinut kiinteistöveron ja aliarvioinut kokonaisinvestoinnin suuruuden ja vaikutuksen maastoon.

Hankkeen sähkönsiirto pyritään laatimaan valitun reitin mukaisesti. Liityntälinja on kohtuuttoman pituinen, Yhtiö kieltäytyy maakaapeloinnista ja perustusten purkamisesta oman taloudellisen kestäväytensä vuoksi. Lunastuslain todennäköinen muutos ei tule korvaamaan riittäväällä tavalla maanomistajien menetyksiä.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kulttuuriperintökään ei ole säästynyt hankkeelta. Pohjankankaantie on maisemoineen muinaisjäännekohte, jonka tuulivoimakaava pyrkii pilaamaan voimaloiden edetessä.

Hankkeen taloudellisia vaikutuksia tulee punnita kokonaisvaltaisesti. Ulkomaisilla omistajilla ei ole intressiä pitää huolta Suomen yhteiskunnasta, taloudesta ja ympäristöstä. Ilmatar Oy myy hankkeen tapansa mukaisesti todennäköisesti ulkolaiselle rahastolle. Tämä Euroopaan rekisteröity ei maksa veroa tuloksestaan tai myyntivoitostaan. Veron maksavat sijoittajat kotimaahansa. Koska maanvuokraajat ovat pääosin yhtiöitä, muualla asuvia tai yhtymiä, Kaupunki ei myöskään saa verotuloa maanvuokrasta.

Hankkeen tulo- ja verojalanjälki olisi erittäin kevyt, mutta maanomistajille, sähkön kuluttajille ja veronmaksajille raskas.

Tuulivoimayhtiön ja rahoittajan tuotannolliset tavoitteet ja kuntien kiinteistöverotulotavoitteet ovat sivuuttaneet muut valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, eivätkä kaavan sisältövaatimukset ja kaavoitus sopeudu vaikutusalueen erityispiirteisiin. Kaavan tavoite on myös ylimitoitettu ja johtaisi vaikutuksiin, jotka heikentäisivät ja vaarantaisivat kohtuuttomalla tavalla elinympäristöä, muuta taloudellista toimintaa ja luonnon monimuotoisuutta.

Kunnan päättäjillä on velvollisuus ja vastuu päätöksenteossa, mikä edellyttää kunnollista

perehtymistä erityisesti kunnalle esitettyihin hankkeisiin ja niiden perusteisiin.

LÄHTÖTIE TOA

Ilmatar Oy, (myöhemmin hanketoimija), on kaavaselvityksessään antanut hankealueen melu-, luonto- sekä ympäristövaikutuksista selvitykset, jotka perustuvat ostamiinsa maastomittauksiin, sekä muihin tutkimuksiin. Lisäksi näihin perustuen on Ilmattaren tilaaman konsultin Tihku Oy:n Jaana Mäki-Torkon alihankinta tilaamana konsulttina Joni Mäkiseltä tilattu lausunto pohjavesientutkimuksen osalta. Joni Mäkinen on Turun yliopiston dosentti, mutta tätä työtä ei ole tilattu Turun Yliopistolta vaan Joni Mäkiseltä yksityisenä konsulttina.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat olleet hankkeessa mukana kaavoituksen, kunnallisten päätöksiä sekä muiden virkamiestahon toimien osalta.

Aiheesta on tuotettu kaavamateriaalia lähes 1000 sivua.

PERUSTEITA

Hankealue sijaitsee kulttuurihistoriallisella harjuaalueella, joka on valtakunnallisessa harjajensuojeluohjelmassa mukana. Alue on todistettavasti merkittävä pohjavesialue, lisäksi koko hankealue on myös Ikaalinen - Hämeenkyrö osalta merkittävä luontokohde runsaan ja harvinaistenkin kasvien sekä eläinlajien osalta. Siellä pesii mm. kalasääski.

Harjuaalue on erittäin laajalti tunnettu vapaa-ajan liikunta- ja kilpaurheilukohteena. Sinne ollaan nyt rakentamassa 350 m korkeita teollisuustuulivoimaloita 15 kpl teholtaan 10 MW, jotka ovat Euroopan suurimmat lajissaan.

Alueen asukkaat, lapsikerhoryhmät sekä iso joukko kuntalaisia (910 henkilöä), jotka ovat valituksen takana, ovat tyrmistyneitä sekä pettyneitä niin kuntien, päättäjien, maakuntahallituksen, Pirkanmaan liiton, virkamiesten päätöksiin kuin hanketoimijan ylimieliseen toimintaan.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset: 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön; 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon; 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin; 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen; 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön; 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen. (11.2.2016/119) Jos yleis- tai asemakaavan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen kunnan alueelle, kaavan vaikutuksia selvittäessä tulee olla tarpeellisessa määrin yhteydessä tähän kuntaan. Jos kaavan olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen maakunnan liiton alueelle, tulee vastaavasti olla yhteydessä tähän liittoon.” Lain esitöissä (HE s. 63) selvitysvelvollisuutta selvennetään seuraavasti: ”Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia alueidenkäyttötarpeita. Alueiden käytön ja eri toimintojen ympäristövaikutukset on tarpeen selvittää ja arvioida riittävän aikaisessa vaiheessa kaavaa laadittaessa. Riittävän laaja-alainen ja perusteellinen vaikutusten arviointi kaavoituksen yhteydessä on välttämätöntä jo senkin vuoksi, että ne, joiden olosuhteisiin ratkaisu saattaa vaikuttaa, voivat arvioida eri vaihtoehtojen vaikutuksia”. Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus	Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen
---	---

vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon”. Näin ollen jo kaavoituksen lähtökohdissa on huolehdittava mm. siitä, että yleiskaava ei aiheuta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa MRL 39 §:n vastaisesti. KHO:n päätös 3456/2016 käsittelee Vatulan harjun läheisyydessä olevaa maa-aineslupaa, ja perusteluissaan sekä johtopäätöksisään, että kyseessä on maisemallisesti sekä pohjavesialueena merkittävä kohde. (liite) Samoin on ELY keskus päätöksessään 18.2.2015 Hanke numero 460064, tarkoin määritellyt alueella tehtävien ojitustöiden ajankohdat ja tekotavat. Samoin on todettu, että alue on pohjavesialuetta ja ojitussuunnitelmasta on poistettu hankealueen yläpäästä huomattava määrä ojia pois (ks. liitekartta). Jo vuonna 2015 ELY- keskus on linjannut alueen tärkeän pohjavesimerkityksen. (liite) Hanketoimija on esittänyt materiaalia, joka ei ole uskottavaa ja tämä materiaali on kyseenalaistettu monelta osin. Kotirauha ja omaisuuden suoja Perustuslain vastainen hanke: Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Tuulivoimasta aiheutuvat melu- , välke-, pohjaveden pilaantuminen ja valtakunnallisesti arvostettujen maisemien pilaaminen, sekä edellä mainittujen yhteisvaikutukset ovat niin massiiviset että Perustuslain 10 § rikkoutuu 910 (1057) ihmisen kärsimänä. Viranomaisen ja kaupungin tulee ottaa suuri vastustajien ja kärsijöiden määrä huomioon, ja perustellusti lopettaa hanke lopullisesti. Viranomaisen, Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin pitää taata perustuslain 10 pykälän mukainen kotirauha kaikille. Perustuslain 15 § Omaisuuden suoja. Pykälän mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. 910 henkilön tai heidän läheisensä kiinteistölle koituu	YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	---

kiinteistöön käyttöön liittyviä suuria heikennyksiä ja lisäksi kiinteistöjen arvot alenevat, kun kiinteistöjen lähelle rakennetaan teollisen kokoluokan tuulivoimaloita ennestään rakentamattomalle hiljaiselle harjualueelle.

Laki Naapuruussuhteista 17 § (4.2.2000/90)

Teollisuustuulivoimaloiden kiinteistöjä ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta esim. melusta, välkkeestä, lentoestevalosta, maiseman pilaamisesta tai muista vastaavista vaikutuksista. Konikallion 15kpl 10MW 350m teollisuustuulivoimaloista, koituu suuri ja kohtuuton rasitus meille 915 henkilölle.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon kaavoituksen suunnittelussa. Tätä on viranomaisen valvottava ja päätökset on riittävästi perusteltava, kun valtakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta ollaan tuhoamassa. Alueella on valtakunnallisesti arvokas maisema ja sitä vaalii maisemapolkuryhmä ja paikalliset maanomistajat www.vatulanharju.fi

Virheellisyysdet

Kaikki mittaukset, havainnekuvat, tiestö- ja pohjavesitutkimukset ovat tuotettu 150 – 240 m korkeille teollisuustuulivoimaloille, joiden teho on 6 MW

Kohteena oleva suunnitelma ei pohjaudu tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteisiin: ”Edellä esitetyn kohtien perusteella voidaan todeta, että Konikallion suunniteltu tuulivoimaloiden sijoittelu on 15 voimalan vaihtoehdolla täysin vastoin

tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteita. Pienemmällä voimaloiden lukumäärällä tai pienemmillä voimaloiden koolla, voidaan vaikuttaa meluhaitan vähenemiseen, mutta jokainen vaihtoehto on tarkasteltava erikseen.

Tuulivoimaloiden sijoittelu liian lähelle toisiaan aiheuttaa kaikissa tapauksissa kuitenkin sen, että suomalaisen melumallinnuksen lähtöolettamukset eivät toteudu.

Samoin hankkeen meluvaikutusten arvioinnin lähtökohdat osoittautuvat olennaisesti puutteellisiksi.

Meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät hellejaksot ja sen myötä yöaikainen tarve pitää ikkunoita avoinna, ellei käytössä ole koneellista viilennystä, kun tämä on lähialueella vallitseva viilennyskeino. Yöaikainen (klo 22–7) melu tai muu vastaava mahdollisesti unihäiriötä aiheuttava melu, ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona LAeq, 1 h (klo 22–7) mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nukkumiseen, siis ikkuna auki. Ei ole oikein ja kotirauhaa kunnioittavaa tehdä melumallinnus +15C kesäisessä lämpötilassa, vaan kyseinen melumallinnus pitäisi tehdä pahimmassa tilanteessa siis pakkasella.

Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Asunto on ihmisen käyttämä asumista, elämistä ja irtainta varten rakennettu säältä turvattu suojattu tila, jonka normaali käyttö on turvattava.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) edellytetään, että rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista.

Teollisuustuulivoimaloiden melu heikentää alueen asukkaiden, ulkoilijoiden ja eläimien olosuhteita kohtuuttomasti ja nostavat tulevaisuuden rakentamisen kustannuksia uusilla vaatimuksilla.

Ulkomelumallinnus puutuu kokonaan, alueella on valtakunnallisesti arvostettu maisema-alue ja maanomistajien perustama valtakunnallisesti arvokas maisemapolku (www.vatulanharju.fi). Hiljaisuus ja luonnonrauha on otettava huomioon ihmisiin kohdistuvissa arvioinneissa myönteisenä, terveyttä ylläpitävänä ja edistävänä vaikutuksena mukaan lukien virkistysalueet ja reitit sekä matkailuelinkeinon alueet. Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät tai muut vastaavat vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on pitkä. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä Pohjavesi Tämä on yksi tärkeimmistä hankealueen asioista, jota on hyvinkin kyseenalaisilla keinoilla koitettu vähätellä. Pohjavesitutkimus on suoritettu maatutkaus menetelmällä, jonka luotettavuutta ei ole todistettavasti pystytty toteen näyttämään, koska kyseessä on uusi tutkimusmenetelmä. Maatutkaus on onnistunut yleisesti vain kovilla pinnoilla, teillä ja rakennetuilla alueilla. Metsässä riittävää ajouratiheisyyttä ei kyetä saavuttamaan ja maatutkien tehoalueet ovat rajalliset. Ainoa varmaksi todennettu tutkimuskeino pohjaveden osalta on kairanäyttemenetelmä, joka pitää tehdä peruskallioon asti varman pohjavesivirtauksen todentamiseksi. Tätä menetelmää käyttää muun muassa GTK, joka on ainoa puolueeton taho kyseessä oleville tutkimuksille. Pinnassa olevia lähteitä ei raportissa ole mainittu ollenkaan, vaikka niitä alueella on useita. Alueella on useita käyttölähteitä, joista tulee, ainoana vaihtoehtona, talousvesi useisiin kymmeniin	Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimالاominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua.
--	---

talouksiin. Teollisuustuulivoimaloiden suuresta koosta ja korkeudesta johtuen nämä voimat tarvitsevat erittäin massiivisia pohjarakenteita, joilla saavutetaan riittävä vaadittava vakavuus. Nämä rakenteet tulisivat sijoittumaan pohjavesikerrokseen ja niitä tehdessä puhkaistaan orsivesiä jakavia kerroksia useista kohdista.

Vuoden 2002 ympäristökeskuksen raportti on uskottava, koska kyseessä on viranomaistaho, eikä yksityinen pieni toimija kuten Tihku Oy.

Ympäristökeskuksen raportissa ilmoitetut virtaussuunnat ovat oikeita menen kohti harjua, sillä mistä muualta voi vesi tulla toisella puolella harjua oleviin lähteisiin ja siellä oleviin isoihin vedenottamoihin.

Sen sijaan Tihku Oy:n raportissa virtaussuunta on päinvastaiseen suuntaan. Tihku Oy on kaksi vuotta toiminut ja pienellä liikevaihdolla toimiva konsulttitoimisto, jolla ei ole resursseja eikä kokemusta aiheesta, joka kuvastuu myös raportin sisällöstä.

Lisäksi vaikka virtaussuunta olisi mikä hyvänsä, ei pohjavettä saa tuhota. Tästä on säädetty vesi-, perustus-, maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä EU-direktiiveissä ja EU:n päätöslauselmissa.

TARVITTAVAT POHJAVETEEN LIITTYVÄT SELVITYKSET:

Vaadittavat pohjavesiselvitykset Vatulan-Ulvaanharju aivan lähelle tehtävään Konikallion teollisuustuulivoimapuistoon ovat vähintään:

1. Maanpinnan topografiaselvitys = Tekemättä
2. Maakerrosten geometria kairaamalla = Tekemättä kallioon asti
3. Maalajit, hydrogeologiset yksiköt, yksiköiden kerrospaksuudet, Kallionpinnan topografia kairaamalla, = Tekemättä kallioon asti
4. Kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeiden geometria kairaamalla, = Tekemättä kallioon asti

Lausunnossa mainitut lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa.

5. Pohjaveden virtauksen mallinnus hydrogeologisesta rakenteesta virtausmallinnusoppaan mukaisesti tehtynä = Tekemättä / puolueettomasti tarkastamatta 6. Kaivokartoitus ja avaintoputkien asennus = Tehty osittain ja ammattitaidottomasti, ei osattu tulkita kaivon oikeaa pohjaveden korkeutta 7. Maaperän kyllästyneen vyöhykkeen paksuus kairaamalla=Tekemättä kallioon asti 8. Pohja- ja pintaveden yhteys = Tekemättä 8a. Pohjaveden purkautuminen (lähteet, tihkupinnat, pintavedet) tutkimukset = Tekemättä, lisäksi omatarveotot ja lähteet tutkimatta, alueen omatarvejuomavettä käyttävät useat kymmenet kiinteistöt 8b. Pintaveden imeytyminen = Vaikutukset imeytymiseen tekemättä 8c. Lähteiden virtaamamittaukset = Tekemättä 8d. Suotovirtaamamittaukset = Tekemättä 9. Kasvillisuuskartoitukset ja niiden vaikutukset pohjaveteen = Tekemättä 10. Lämpökuvaukset = Tekemättä 11. Lämpötilamittaukset = Tekemättä 12. Vesien laatuerot, esim. pH, sähkönjohtavuus, liuennut silikaat, isotoopit = Tekemättä 13. Muut tutkimukset = Tekemättä PERUSTEET POHJAVESISELVITYKSILLE Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko	Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetylle rakentamiskielolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyiden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Myös yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä hankkeen YVA-menettelystä on otettu kantaa pohjavesiasiaan ja laadittuihin selvityksiin, eikä yhteysviranomainen ole nähnyt selvityksissä erityisiä puutteita.
--	---

siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Pykälän 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa vesivarojen kestäväan käyttöön.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 1 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa mahdollisuudet energia- ja vesihuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla. Lainkohdan 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin.

Mainitun valtioneuvoston päätöksen mukaan alueidenkäytössä on muun muassa otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat veden hankintaan.

Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle.

Osayleiskaavaehdotuksessa esitetty voimalasijoittelu ja vailla lainvoimaa voimaan tulleen uuden vaihemaakuntakaavan tv-aluerajaus ovat poikkeuksellisen yhdenmukaisia. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluerajasta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.

TEIDEN JA SÄHKÖLINJOJEN PERUSTUKSET POHJAVESIALUEELLA

Kaavaluonnoksen selvityksessä ei ole minkäänlaista selvitystä, eikä havainnekuvia teistä, perustuksista, sähkölinjoista eikä muustakaan alueen yleisestä infrasta.

Teollisuustuulivoimaloiden iso koko, sekä hankkeen suuri kokonaisuus vaatii todella suuren ja kantavuudeltaan massiivisen tieverkoston. Sitä ei ole suunnitelmissa huomioitu.

Nyt kun toimitaan pohjavesialueella, iso ympäristöriski on erittäin todennäköinen. Jos nosturi, rekka tai muu kone kaatuu ja öljyt valuvat maahan, ovat seuraukset erittäin vakavat, eikä pohjavettä voi puhdistaa. Viimeisen 4 vuoden aikana Suomessa on kaatunut yli 30 nosturia.

Väyläviraston työmailla missä ollaan pohjavesialueilla, vaaditaan, että alue suojataan bentoniitti matoilla ja koneissa on oltava käytössä bioöljy. Tämäkin vaatimus tulee miettiä jo hankkeen tässä vaiheessa ja onko markkinoilla saavutettavissa sen täyttävää kalustoa.

TUULIVOIMALOIDEN MUUNTAJAT

Tuulivoimaloidenkin muuntajissa käytettävä rikkiheksafluoridi on erityisen haitallista 1E pohjavesialueen lähellä ympäristöön päästessään. Pirkanmaan pelastuslaitoksen palotarkastusasiantuntijan mukaan Konikallion teollisuustuulivoimalapalon yhteydessä on suuri aluepalo mahdollinen. Voimaloiden tekniikkatilojen palamisen yhteydessä pohjavesien pilaantuminen on mahdollista öljyvuodon tai palamistuotteiden takia. Jos voimaloihin tulee automaattinen sammutusjärjestelmä, sammutuskemikaalit aiheuttavat pohjavesiriskin.

Sammutustilanteessa vettä ei riitä juotavaksi. Mistä tällöin palotilanteessa tai muun pohjaveden pilaantumisen, antoisuuden pientymisen tai muun heikentymisen jälkeen

Pelastusviranomainen vaatii hankkeelta pelastussuunnitelman, jossa määrätään esimerkiksi sammutusveden tarve.

saadaan laadukas ja volyymiltaan riittävä määrä vettä asukkaille, eläimille ja suurimmille veden käyttäjille?

Alueella tai sen läheisyydessä ovat esimerkiksi Kylpylä Ikaalisten Spa Oy (100 m³ /vrk), teolliset toimijat kuten Purso Oy (130 m³ /vrk) ja Kähns Oy (10 m³ /vrk), kasvihuoneet Ikaalisten Luomu Oy (40 m³ /vrk) ja maatila MaitoEskeli Oy (40 m³ /vrk), joka on yksi Suomen isoimmista maitotiloista. Mahdolliset vedentoimitushäiriöt aiheuttavat asukkaille ja yritysten tuotannolle oleellisia ongelmia. Lisäksi vedentoimitushäiriöt aiheuttavat sekä niille että paikkakunnan yritystoiminnalle myös varteenotettavia mainehaittoja.

Nopeasti laajentunut tuulivoimateollisuus, suojeltu harjuaalue ja 1E-luokan pohjavesialue sopivat huonosti yhteen. Yhdessä voimalassa on noin 2000 l öljyä. Faktat puhuvat sen puolesta, etteivät öljyvahingot ole olleetkaan ohjattavissa, vaan öljy on levinnyt ympäröivään maastoon. Kun öljyvuoto tapahtuu ylhäällä 135 m korkeudessa konehuoneessa öljy tai palokemikaalit lentävät tuulen mukana noin 200 metrin etäisyydelle. Konikallion 350 metrin voimalan konehuoneen/napakorkeus on noin 225 metriä, jolloin öljy leviää navakalla tuulella satojen metrien etäisyydelle, myös 1E-pohjavesialueelle.

MAA-AINESTEN MÄÄRÄN VAIKUTUKSET

Kaavaselvitys ei ole ottanut kantaa maa-ainesalueiden laajuuteen, kaivuusyvyysiin eikä kuutiomääriin, jotka ovat erittäin suuret. Hankkeen kiviainesmäärä on yli miljoona irtokuutiota.

Maa-aineksien ottopaikat, kuljetus, louhinta ja maisemointi tulee selvittää perusteellisemmin. Mahdollisten työaikaisten muutoksien, esimerkiksi muuttuneen pohjavesipinnan erosta arvioon nähden johtuvasta, kallion muutoksesta tms osa muutenkin vajaista alueista voi jäädä osa korvaamatta.

[Kuva 1. Pienempien 6,6MW Lestijärven teollisuustuulivoimaloiden maa-ainesten ottoa]

Maa-aineksen otto on oma erillinen lupamenettelynsä. Hämeenkyrön osayleiskaavassa on osoitettu ohjeellinen maa-aineksen ottoalue.

Perustuksien havainnekuvia ei ole esitetty, joista selviää kaivussyvyudet kantavien massojen vahvuudet ja perustuksien koko.

Toteutuneissa 6 MW:n tuulivoimaloissa perustuskorkeus on vaihdellut 4 – 6 metrin välillä.

Hankealueen teollisuustuulivoimaloissa perustuksien rakennekorkeus on 10 metriä, ellei ylikin, lisäksi harukset vaativat syvät kaivannot, jotta riittävä tukireaktio saadaan aikaan.

ELINKAARI, PERUSTUKSET

Elinkaariesitystä ei ole kerrottu, toisin sanoen kuinka teollisuustuulivoimaloiden käyttöaika on määriteltä ja kuinka teollisuustuulivoimaloiden purku ja ennen kaikkea perustuksien purku voidaan toteuttaa pohjavesialueella.

Tutkittua tietoa on maailmalta siitä, että purkukustannukset ovat vähintään 600 000–1 000 000 €

Hanketoimijalla purkukustannuksia ei ole olemassa. Edelleen sitä ei ole selvitetty, että kuinka vastuut on hoidettu. Kaavan kuulemistilaisuudessa hanketoimija esitti: jos toimija menee konkurssiin kyllä vakuutus korvaa. Väite on naurettava, vakuutusturva katkeaa, kun yritys menee konkurssiin, ja kuka on yleensäkin edunsaajana vastuuvakuutuksissa. Ensisijainen edunsaaja pitäisi olla maanomistaja ja toissijainen kaupunki.

Tuulivoimaloiden purkaminen ja kierrätys niiden elinkaaren lopussa on tikittävä aikapommi. Suomessa purkurahasto ei ole lakisääteinen vaan vapaaehtoinen toimi, eikä sen koko riitä kattamaan todellisia purkukustannuksia (satoja tuhansia/voimala). Kuka kantaa vastuun purkamisen kustannuksista 20–30 vuoden kuluttua, kun tuulivoimayhtiöiden omistus on vaihtunut useaan kertaan elinkaaren aikana? Tuulivoimayhtiöillä on resursseja lobata eduskuntaa ja virkamiehiä. Ympäristöministeriö onkin ollut haluton saattamaan tuulivoimarakentamisen lainsäädäntöä, ml. perustusten purkamista, jätelain noudattamista ja purkurahastoa, muun Euroopan tasolle.

Nykykäytäntö eli perustusten jättäminen maahan ja niiden maisemoiminen on riski mm. pohjavesien pilaantumisen kannalta.

[Kuva: Maatuulivoimalan betoni-teräspäerustus vie jopa 4500 kuutiometriä betonia.]

Tuulivoimaloiden purkusuma alkaa vuosikymmenen lopulla

Suomen tuulivoimarakentaminen on kovassa kasvussa. Vuoden 2022 lopussa Suomessa oli 1393 voimalaa. Fingridille on tehty kuitenkin liityntäkyselyjä jo 20–30 000 voimalasta.

Vuosikymmenen lopusta lähtien Suomessa on odotettavissa tuulivoimaloiden purkamisuma, sillä lukuisat tuulivoimalat tulevat käyttöikänsä (20–30 vuotta) päähän. Tätä ennen voimaloiden teho laskee ikääntymisen myötä.

Huoltotoimenpiteillä, lapojen vaihdolla, ja turbiinin rajoitus- ja pysäytystoimenpiteiden avulla (ns. curtailment strategia) uudempien voimalamallien elinikää pyritään pidentämään 35 vuoteen. Tällä hetkellä 40 vuoden elinkaari ei ole kuitenkaan teknisesti mahdollinen (Lähde: Siemens Gamesa).

Suomessa tuulivoimaloiden perustukset maisemoidaan

Tuulivoimaloiden purkaminen on jo alkanut Keski-Euroopassa ja USA:ssa. Useissa Euroopan maissa ympäristölainsäädäntö määrää purettavaksi tuulivoimaloiden maanpäällisten osien lisäksi maanalaiset osat (taulukko 1). Vuonna 2020 Saksan Standardi Instituutti laati tuulivoimaloiden purkamiselle ja kierrätykselle yhtenäiset standardit sisältävän ohjekirjan DIN SPEC 4866, josta odotetaan tulevan alan standardi. Suomessa tuulivoimayhtiöt ja viranomaiset ovat toistaiseksi vaienneet tästä ohjeesta.

Suomessa purkaminen koskee käytännössä vain maanpäällisiä osia. Teräs-betoniperustukset jätetään pääsääntöisesti maahan ja maisemoidaan. Vuonna 2019 Suomen Tuulivoimayhdistys (STY) totesi: ” Kun tuulivoimala on tullut elinkaarensa loppuun 20–30 vuoden iässä, se puretaan. Perustus voidaan

maisemoida. Perustus voidaan myös purkaa, esimerkiksi jos paikalle aiotaan rakentaa uusi tuulivoimala. Tuulivoimalaa ei nimittäin voi rakentaa vanhoihin perustuksiin.” Uusimpien perustusten on väitetty kestävän noin 50 vuotta

Ympäristöministeriö (YM) on antanut moniselitteisen tulkinnan tuulivoimaloiden perustusten purkamista koskien. Sen perusteella yhtiöt voivat välttää purkamisen, ellei rakentamisluvassa tai vuokrasopimuksessa määrätä toisin. Menettelyn ei koeta olevan EU-määräysten ja jätelainsäädännön mukainen - jätelaki kieltää jätteen jättämisen ympäristöön. Jäteasetuksen 27 §:n mukaan rakennus- ja purkujätteestä on hyödynnettävä vuosittain vähintään 70 %. Lisäksi betonijätteen hyötykäyttöä koskien on uusi asetus, joka vaatii mm., että raekoko saa olla enintään 90 mm.

Useat tahot Suomessa esittävät, että betoniperustukset voidaan murskata, pulveroida ja käyttää tienpohjina. Euroopan Tuuliyhdistyksen mukaan betonimurskeen laajaa käyttöä rajoittaa toistaiseksi kuitenkin sekä kysyntä että kuljetuskustannukset.

Purkukustannukset muodostavat kohtuuttoman taloudellisen riskin Ikaalisten kaupungille Ympäristölainsäädännön erityispiirteenä on dynaamisuus: lain tulkinta voi muuttua, vaikka lain sanamuoto ei muuttuisi, johtuen oikeudellisen tulkintaympäristön muutoksesta, luonnontieteellisen tiedon lisääntymisestä tai tekniikan kehittämisestä. Tämän hetken tieto on luvan hakijalta ja vastaavia tapauksia on suomessa ollut mm Talvivaarassa.

Vaatimus: Kaavaluonnokseen on suunniteltava myös purkamiseen, kierrätykseen ja purkamisen jälkeiseen maisemointiin liittyvät aluevaraukset ja kustannuksiin on tehtävä vakuusjärjestelmä. Mikäli hanke toteutuu, sen purkukustannukset muodostavat kohtuuttoman taloudellisen riskin Ikaalisten kaupungille tai kuntaliitoksessa muodostetulle uudelle organisaatiolle. Muuttuva ympäristölainsäädäntö voi aiheuttaa asian eskaloitumisen myös takautuvasti.

SÄHKÖLINJAT

Purkamisen ja alueen ennallistamisen toimenpiteet tapahtuvat ensisijaisesti tuulivoimaloiden alueilla (tv-1), jotka on osoitettu kaavakartalla. Purkaminen ja alueen ennallistaminen tehdään voimassa olevan lainsäädännön ja kunnan ohjeistuksen mukaisesti.

Osayleiskaavalla ei ratkaista sitä, mitä reittiä pitkin siirto toteutetaan eikä tuulivoima-

Kaavaluonnos ei käsittele riittävässä laajuudessa havainnekuvilla, eikä muutoinkaan sähkölinjojen eri vaihtoehtoja. Lisäksi sähkölinjojen osalta pohjavesitutkimukset ovat tekemättä PALOTURVALLISUUS Suuren tuulivoimalan aiheuttama tulipaloriski on ilmeinen. Voimalan konehuoneen syttyessä palamaan sitä on vaikeaa, ellei mahdotonta sammuttaa. Tuulimylly toimii kipinälinkona kuivalla ilmalla metsässä. Konikallion tuulivoimapuiston lähimmät asuinkiinteistöt ovat vain 1,5 km päässä. Alle 5 km päässä on satoja asumuksia. Harjuluonnon herkkyys kipinöille on suuri kesäisinä viikkoina. VÄLKEVAIKUTUS Välkemmaallinnuksen mukaan tuulivoimahankealueen läheisyyteen kohdistuva välkevaikutus on kohtalainen kielteinen tarkastelluilla hankevaihtoehdoilla (VE1 ja VE2), roottorin halkaisijoilla ja napakorkeuksilla. Itse arviointimenettely on virheellinen ja siinä käytetään vääriä mallinnuksia pienempien tuulivoimaloiden aiheuttamien meluarvojen ja välkearvojen, sekä maankäytön ja muun voimaloihin liittyvien mallinnusten suhteen. TALOUDELLISET RISKIT JA VAIKUTUKSET ALUEEN ELINKEINOILLE Hämeenkyrön tai Ikaalisten Konikallion teollista tuulivoimapuistoa koskevassa osayleiskaavassa ei lain edellyttämällä tavalla arvioitu hankkeen taloudellisia vaikutuksia. Teollisen mittakaavan tuulivoimahankkeessa on kysymys myös taloudellisista arvoista. KAAVOITUKSET PERUSTEET	alueen ulkopuolisia sähkönsiirtoreittejä kaavoiteta. Voimajohtolinjausten osalta tekniset ratkaisut tarkentuvat voimajohdon yleissuunnittelussa, jolloin myös voimajohtopylväiden sijoituspaikat suunnitellaan, mikäli toteutusvaihtoehtona on ilmajohto. Mahdollisiin riskeihin varaudutaan ennakkosuunnittelulla, johon kuuluu myös yhteistyö onnettomuustilanteisiin varautumisesta pelastusviranomaisen kanssa. Mahdollisen, varsin epätodennäköisen tulipalotilanteen sattuessa sammutuksen ohella ensisijaisia toimia on ennakkosuunnittelun mukaisesti varautua palon tehokkaaseen rajaamiseen siten, ettei palo leviä voimala-alueelta ympäristöön. Pelastusviranomainen vaatii hankkeelta lisäksi pelastussuunnitelman. Väittäjä on virheellinen. Selvitykset on laadittu asianmukaisesti yleisesti käytössä olevien ohjeistusten ja käytäntöjen mukaisesti.
---	--

Maankäytön ja rakennuslain (MRL) 39 § määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys pitää arvioida myös jo alueella asuvien ja sitä käyttävien tarpeet huomioiden. Koska Hämeenkyrön ja Ikaalisten Konikallion teollista tuulivoimapuistoa koskeissa osayleiskaavoissa ei yleiset yleiskaavan sisältövaatimukset toteudu vastustavat / vastineen laatijat vaativat, että Konikalliota koskevat osayleiskaavat on lakkautettava tai ainakin laadittava uudestaan niin, että ne täyttävät asianmukaiset määräykset. Vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan ja ainutlaatuisen harjuaalueeseen ovat pahimmillaan lopullisen tuhoavat, vastustajat vaativat että kaavoituksen tulisi enneminkin suojella valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua maisemaa. IKAALISTEN JA HÄMEENKYRÖN ASUKKASKEHITYS Emeritusprofessori Kimmo Suomen sanoneen, että tuulivoima on suurin tutkimaton infra. Ja että maailman terveysjärjestön (WHO) ohjeiden mukaan pienitaajuisesta äänestä ja infraäänestä on tullut vakava ympäristöongelma, joka voi johtaa sairauteen ja kuolemaan. Ja että maailmalla johtava infraääniasiantuntija professori Mariana Alves-Pereira Portugalista suosittaa 20 km suoja-aluetta pienemmillekin voimaloille. Tosiasiata valitettavasti on, että myös meillä Suomessa jo useita satoja perheitä joutunut muuttamaan pois kodeistaan itse kokemiensa terveyshaittojen vuoksi. YHTEENVETO	Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetyt vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon.
--	---

Edellä mainituin perustein vastineen antajat vaativat, että Konikallion teollisuustuulivoimahanke ja siihen liittyvä asiakirjaselvitykset hylätään, kaavaluonnokselle ei myönnetä yhteysviranomaisen hyväksyvää päätelmää, eikä tuulivoimapuistolle Konikallioon vahvisteta osayleiskaavaa tai muutakaan kaavaa. Tuulivoimahanketta vastustavat 915 (1062) henkilöä vaativat, että Hämeenkyrön kunta tässä voimalahankkeessa, kumoaa / ei vahvista vireillä olevaa kaavoitushakemusta puutteellisena, sekä lainvastaisena edellä esitetyssä laajuudessa. [Mielipide sisältää seuraavat kolme liitettä: Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulipuiston tekninen kuvaus; Liite Konikallio (luonto, maatila, historia, impera); Hydrogeologi Matti Vänskän lausuma Vatulanharjusta ja sen pohjavedestä sekä virtaussuunnasta vuodelta 2002]	Yhteysviranomainen on antanut hankkeen YVA-menettelystä perustellun päätelmän 6.6.2024 Vaatusmerkitään tiedoksi. Edellä vastineessa esitetyn perustein mielipiteessä esitetyn yhteenvedon vaatimuksille ei ole perusteita. Tieto 915(1062) allekirjoittajasta on saatu kuntaan palautteen antajalta, muttei nimilistana. Näin ollen ei myöskään ole tietoa, ketä allekirjoittajat ovat tai missä he asuvat ja ovatko kaikki allekirjoittajat osallisia asiassa tai Hämeenkyrön kuntalaisia.
27) Osallinen 27, kaksi allekirjoittanutta, 18.4.2024 Olemme pettyneitä kaavaluonnoksessa esitettyihin asioihin aikoinani omistamiemme ja tärkeiden alueidemme osalta: - Alueen käyttöolosuhteet vapaajan asumiseen, ulkoiluun, virkistäytymiseen heikentyvät merkittävästi liian suuren tuulivoimapuiston välkkeen, melun ja rauhattoman näköisten roottoreiden vaikutuksesta. - Laaditun kaavaluonnoksen selvitykset eivät kestä tarkasteluani: Esimerkiksi näkymävaikutusten suhteen enää pidä paikkaansa, sillä voimaloiden korkeus on kasvanut huomattavasti. Myös periaatteellinen tulkinta tuulivoiman sopivuudesta alueelle täytyy määritellä uudestaan - Liisansaunan, Porrasnevan, Sunttinevan ja muiden alueiden käyttö heikentyy talvisin jääpalavaaran vuoksi. Siellä ei uskalla jatkossa liikku-	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

- Alueen rikas luonto köyhtyy ja voimalat vaikuttavat heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin prosesseihin alueella. Hanke aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä ja ekosysteemin heikkenemistä. Tämä vie vuosien aikana tehdyltä työltä pohjan pois tuhoten alueemme. - Tuulivoimarakentaminen muuttaa alueen luonnetta. Tähän asti tuulivoimarakentamista ei ole missään suunnattu arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen. Vatulanharju on meidän perheemme ja kyläläisten suosittua ulkoilumaastoa. Maakuntakaavassa koko harjualueella on MU-merkintä, jonka perusteella alueella on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Vatulanharju kytkeytyy Vatulan kyläkeskukseen, joka yhdessä läheisten Kyrösjärven rantakylän kanssa muodostaa maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alueen myös muille. - Käytämme kiinteistöissämme alueen pohjavesiä omatarveottona. Niiden tulevaisuus on uhattuna tuulivoimapuiston suuren maansiirtomäärän, syvälle suunnattujen rakenteiden ja avatun maanpinnan vuoksi. Pohjaveden tilannetta, nykytilaa, vaikutuksia ja seurauksia ei ole riittävällä ammattitaidolla edes yritetty luonnoksessa selvittää. Veden riittävyys on jatkuva ongelma koko maailmassa ja kohta myös Suomessa. - Melumallinnus ei vastaa Suomen rakentamismääräyskokoelman, SRakMk, mukaisia osan asumisen terveellisyyteen, turvallisuus ja viihtyvyys osan mukaisia määräyksiä ja suosituksia. - Tuulivoimapuiston välkkeet, äänet, vedenlaadun heikkenemät ja avattujen maastoalueiden pölyt heikentävät alueen asukkaiden olosuhteita kohtuuttomasti. - Tuulivoima-alueiden sijoittamisessa on suositeltavaa jättää herkimmat alueet tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle sekä määrittää niihin riittävät etäisyydet. Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohtojen rakentaminen sijoittuvat alueelle, jonka välittömään läheisyyteen sijoittuu sekä maisemallisesti, että	Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Hankkeessa laadittujen maisemavaikutusten arvioinniksi laadittujen selvitysten lisäksi kaavaehdotusta valmisteltaessa on laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi
---	--

kulttuuriperinnöltään herkkiä alueita, joita kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi käsitelty. - Tiedottaminen kaavaprosessista on ollut hyvin heikkoa ja paikallinen lehti, Uutis-Oiva, ei tuo asiassa kuin hakijan mielipidettä esille. Monet kunnan päättäjät ovat sidoksissa asian kannattamiseen ja kunnollista keskustelua ei ole asiasta tarjolla. Tieto on ollut hyvin yksipuolista ja sekavaa. Tuulivoimatoiminta aiheuttaa kuntalaisissa yleisesti epätietoisuutta rakentamiseen johtavasta menettelystä. Yksityisoikeuden piiriin kuuluvia vuokrasopimuksia ei julkaista, minkä johdosta kyläläiset voivat ensi kertaa havahtua jo täydessä vauhdissa olevaan tuulivoiman rakennushankkeeseen vasta nyt. - Kaavoitusaloitteen tultua vireille tuulivoima-alueella ei ollut paikallisesti tunnistettavaa ja paikallista nimeä. Emme heti tienneet asian tarkoittavan meidän kotiseutua. Paikallista kyläseuraa, Nykäystä ei informoitu asiasta riittävästi. - Kaava sallii toteutuessaan liikaa heikennyksiä paikallisten Ikaalisten ihmisten elämään ja sitä ei voi näin kevyen pohjasuunnittelun kautta jatkaa. - Ikaalisten kaupungilla on vähän käytössään pohjavesialueita. Pohjavesialueen nosto ylemmäksi ja veden huomioiminen tulee lisätä kaavaan välttämättä tässä vaiheessa. Paikkakunta on kohta vesikriisin partaalla!	voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä.
28) Osallinen 28, 22.4.2024 Olen tyrmistynyt kaavaluonnoksessa esitettyihin asioihin omistamieni alueiden osalta: - Alueen käyttöolosuhteet asumiseen heikentyvät merkittävästi liian suuren tuulivoimapuiston välkkeen, melun ja rauhattoman näköisten roottoreiden vaikutuksesta. Laaditun kaavaluonnoksen selvitykset eivät esimerkiksi näkymävaikutusten suhteen enää pidä paikkaansa, sillä voimaloiden korkeus on	Merkitään tiedoksi. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta

kasvanut huomattavasti. Myös periaatteellinen tulkinta tuulivoiman sopivuudesta alueelle täytyy määritellä uudestaan - Liisansaunan kappaleen käyttö heikentyy talvisin jääpalavaaran vuoksi. Suopohjaisia metsiämme ei pysty hoitamaan muuta kuin talvikaudella. - Alueen rikas luonto köyhtyy ja voimalat vaikuttavat heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin prosesseihin alueella. Tuulivoimahankkeissa tuleekin pyrkiä ei luonnon nettohävikkiä periaatteen toteutumiseen. Hanke aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä ja ekosysteemin heikkenemistä. Tämä vie vuosien aikana tehdyiltä suojelutoimenpiteistä pohjan pois tuhoten alueemme. - Tuulivoimarakentaminen muuttaa alueen luonnetta. Tähän asti tuulivoimarakentamista ei ole missään suunnattu arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen. Vatulanharju, Hämeen kangas ja Ulvaanharju on meidän perheemme ja kyläläisten suosittua ulkoilumaastoa. Maakuntakaavassa koko harjualueella on MU-merkintä, jonka perusteella alueella on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Vatulanharju kytkeytyy Vatulan kyläkeskukseen, joka yhdessä läheisten Kyrösjärven rantakylän kanssa muodostaa maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alueen myös muille. - Meillä on ollut oma y-tunnus ja olemme alv-verovelvollisia. Alkutuotannon lisäksi vedämme erilaisia ryhmiä, teemme lastensuojelupalveluita hyvinvointialueelle ja harjoitamme jatkuvasti kasvavaa elämystoimintaa Vatulassa. Suomen perustuslain mukainen elinkeinon harjoittamisen oikeus ei tuulivoimapuiston tullessa pystytä täällä jatkamaan ja aiheuttaa suunnitelmiimme muuttamisen tarvetta. Tätä ei tuulivoimakaavassa ole mitenkään huomioitu. - Käytämme kiinteistöissämme alueen pohjavesiä omatarveottona. Niiden tulevaisuus on uhattuna tuulivoimapuiston suuren maansiirtomäärän, syvälle suunnattujen rakenteiden ja avatun maanpinnan vuoksi. Pohjaveden tilannetta, nykytilaa, vaikutuksia ja seurauksia ei ole	valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Tuulivoimalat eivät sijoitu Vatulan kylän alueelle eivätkä harjualueelle. Vatulanharjun ja Ulvaanharjun virkistyskäyttöä eivät estä alueen ulkopuolelle sijoitetut voimalat eivätkä ne vaaranna Hämeen kankaan reitistöjen käyttöä. Elinkeinojen harjoittamisesta toisen yksityisen maanomistajan mailla ei ole sopimuksia tuulivoimaloiden sijoitusalueilla. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa
---	---

riittävällä ammattitaidolla edes yritetty luonnoksessa selvittää. Veden riittävyys on jatkuva ongelma koko maailmassa ja kohta myös Suomessa. Afry Oy:n hydrologi omaa työkokemusta vain muutaman vuoden, esiintyminen oli kuulemisessa heikkoa ja hankkeen laajuuden huomioiden osaaminen on liian matala näin ison hankkeen osalta. - Melumallinnus ei vastaa Suomen rakentamismääräyskokoelman, SRakMk, mukaisia osan asumisen terveellissyyteen, turvallisuus ja viihtyvyys osan mukaisia määräyksiä ja suosituksia. Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Asunto on ihmisen käyttämä asumista, elämistä ja irtainta varten rakennettu säältä turvattu eli suojattu tila, joka on turvattava täällä. Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) edellytetään, rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen rakennuksen sisäilma, kosteus-, lämpö- ja valaistusolosuhteet sekä vesihuolto huomioon ottaen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista sisäilman epäpuhtauksien, säteilyn, veden tai maapohjan pilaantumisen, savun, jäteveden tai jätteen puutteellisen käsittelyn taikka rakennuksen osien ja rakenteiden kosteuden vuoksi. Tuulivoimapuiston välkkeet, äänet, vedenlaadun heikkenemät ja avattujen maastoalueiden pölyt heikentävät alueen asukkaiden olosuhteita kohtuuttomasti ja nostavat tulevaisuuden rakentamisen kustannuksia uusilla vaatimuksilla. - Tuulivoima-alueiden sijoittamisessa on suositeltavaa jättää herkimät alueet tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle sekä määrittää niihin riittävät etäisyydet. Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohtojen rakentaminen sijoittuvat alueelle, jonka välittömään läheisyyteen sijoittuu sekä maisemallisesti, että kulttuuriperinnöltään herkkiä alueita, joita kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi käsitelty. Meillä on ely-keskuksen kanssa harjun rinteellä suojelubiotoppeja, joita ei ole huomioitu.	muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei ole kaavassa osoitettu uusia tai muuttuvia maankäytön toimintoja. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet alan asiantuntijat. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	---

- Tiedottaminen kaavaprosessista on ollut hyvin heikkoa ja paikallinen lehti, Uutis-Oiva, ei tuo asiassa kuin hakijan mielipidettä esille. Monet kunnan päättäjät ovat sidoksissa asian kannattamiseen ja kunnollista keskustelua ei ole asiasta tarjolla. Tieto on ollut hyvin yksipuolista ja sekavaa. Tuulivoimatoiminta aiheuttaa kuntalaisissa yleisesti epätietoisuutta rakentamiseen johtavasta menettelystä. Yksityisoikeuden piiriin kuuluvia vuokrasopimuksia ei julkaista, minkä johdosta kyläläiset voivat ensi kertaa havahtua jo täydessä vauhdissa olevaan tuulivoiman rakennushankkeeseen vasta nyt. Kuulemiskirjeet ovat tulleet vain yhdelle taloudessa ja välillä se voi olla tehostetussa palveluasumisessa olevan taloudenjäsenen tai muualla reissutöissä olevan nimellä. Muut jäivät meidän perheessä huonolle tiedolle, koska meille tullut kirje tuli vähiten asian kanssa tulleele henkilölle. - Kaavoitusaloitteen tultua vireille tuulivoima-alueella ei ollut paikallisesti tunnistettavaa ja paikallista nimeä. Kaikki perheestämme ei ymmärtänyt sen tarkoittavan meidän kotikylää ja Hämeenkangaan tie alueen rajaamaa harjunreunaa Hämeenkyröön. Jos asiaosainen on ulkopaikkakuntalainen, on mahdollisuus että hän ei nyt saa itseään tai yksityisomaisuuttaan koskevaa tietoa. Yhteinen asian pohtiminen Vatulassa jäi tekemättä ja paikallista kyläseuraa, Nykäystä ei informoitu asiasta riittävästi. - Kiinteistöjemme arvo laskee ja sitä ei korvata millään tavalla. Kaavaluonnos ei kompensoi menetyksiä millään tavalla. - Kaava sallii toteutuessaan liikaa heikennyksiä paikallisten ihmisten elämään ja sitä ei voi näin kevyen pohjasuunnittelun kautta jatkaa. - Ikaalisten kaupungilla on vähän käytössään pohjavesialueita, vaikka alueella on Kylpylä Spa, vanhustenhoitolaitoksia, teollisuutta ja asutuskeskittymiä. Ikaalisten kaupunki on täysin riippuvainen nykyisistä pohjaveden ottamoistaan, joita ovat Vatulan K1 ja K4. Toisen vedenottamon, K4 luvan saanti on estynyt useamman kerran ja se todennäköisesti kaatuu Vaasan HO käsittelyssä olevassa asiassa, Dnro	Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä. Kuulemisista ja nähtävilläoloista on tiedotettu lain edellyttämällä tavalla kirjeitse alueen kiinteistöjen omistajia, julkaisemalla tiedotukset kunnan verkkosivuilla ja ilmoitustauluilla sekä paikallislehdessä. Tiedotus asiasta on ollut monipuolista. Konikallion hankealueen raja-alueen tukeutuu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettuun kaksiosaiseen tuulivoimaloiden aluetta kuvaavaan merkintään tv1, Konikallio-Kivinevankallion tuulivoima-alue. Kunta on tiedottanut asian viereilletulosta lain mukaisesti. Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella tuulivoimahankkeiden käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähettyviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin.
--	---

874/2022. Vaasan hovioikeus julkistaa päätöksensä kevään aikana asiassa. Tuulivoimapuiston alle kartoitettu pohjavesi alue muodostuu silloin elintärkeäksi, jotta Ikaalisten kaupungin toiminnot, uskottavuus ja olosuhteet saadaan alueella pidettyä. Pohjavesialueen nosto ylemmäksi ja veden huomioiminen tulee lisätä kaavaan välttämättä tässä vaiheessa. Paikkakunta on kohta vesikriisin partaalla! Mikäli ei kaavaluonnosta täydennetä, niin käytän oikeuttani valittamalla kaavasta. Paras vaihtoehto on jättää tuulivoimapuisto kokonaan rakentamatta!	
29) Hämeenkyrön-Viljakkalan riistanhoitoyhdistys (RHY), 15.4.2024 YVA selostus Konikallion tuulivoimahankkeesta on hyvin monipuolinen ja kattava. Se painottuu kaikkiin mahdollisiin kuviteltavissa oleviin kielteisiin vaikutuksiin, jotka kuitenkin, mielestäni ihan oikein on todettu vähäisiksi. Suurelta osin kyse on rakentamisen aikaisesta häiriöstä, joka varsin pian poistuu tuulivoimahankkeen valmistuttua. Ainakin muualla, mitä olen kuullut, vaikutukset esimerkiksi metsän eläimiin ja riistaan ovat olleet vähäisiä sekä väliaikaisia. Kaavaluonnoksessa on otettu huomioon YVA :ssa esiin tulleet asiat varsin hyvin. Kyseinen alue soveltuu tuulivoimarakentamiseen erittäin hyvin, koska se on laajalti asumatonta, maapohjaltaan varsin karua aluetta myös metsätaloutta ajatellen. Varmaan näistä syistä se on ollut pitkään merkittynä Pirkanmaan maakuntakaavassa TA tuulivoimatuotantoalueeksk Hanke on mielestäni viisasta toteuttaa mahdollisimman laajana (VE 1), jolloin kaikki kustannukset yhtä voimalaa kohden laskevat ja kielteisiin tekijöihin, jos ne sellaisina haluaa nähdä, kuten maisemavaikutuksiin ei juuri ole vaikutusta, onko voimaloita 11 vai 15. Tietääkseni hankkeen alkuvaiheessa, jolloin vuokrasopimuksia maanomistajien kanssa tehtiin,	Merkitään tiedoksi.

sähkölinjavaihtoehtoja oli ainoastaan yksi (Vaihtoehto A) ja keskusteltiin sen toteutuksesta joko maakaapelointina tai ilmalinjana. Sikäli pitäisin edelleen sitä parempana vaihtoehtona. Maisemallisesti maakaapelointi olisi varmasti hyvä vaihtoehto, kunhan kaapeli suojataan ja merkitään hyvin sekä sijoitetaan riittävän syvälle. Myönteisiä vaikutuksia paikallisesti ovat kuitenkin kaikki ne toimenpiteet, jotka hankkeen sivutuotteena parantavat tiestöä hankealueella ja laajemminkin. Tärkeää on näiden toimenpiteiden toteuttaminen hyvässä yhteistyössä alueen maanomistajien ja tiekuntien kanssa niin, että niistä ei aiheudu maanomistajille kustannuksia. Hyvä on käyttää ja parantaa jo olemassa olevia teitä ja tehdä lisätiet niin, että ne palvelevat metsien monipuolista käyttöä. Toteutuessaan, niin kuin toivon, hanke elävöittää omalla laillaan Hämeenkyröläistä maisemaa ja vireyttää yritystoimintaa erityisesti rakennusvaiheessa ja jonkin verran voimaloiden huolto- ja kunnossapitotöissä myöhemminkin. Vesajärven kylällä vakituisesti asuvana toivon näkeväni muutaman vuoden päästä mahdollisimman monta myllyä pyörimässä.	
30) Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry, 31.5.2024 Nyt esillä olevassa kaavaluonnoksessa tarkastellaan hankkeen toteuttamista täysimittaisena eli 15 voimalan rakentamista. YVA-prosessin perusteltua päätelmää ei ole vielä käytettävissä. Pidämme sitä puutteena, sillä yhteysviranomaisen näkemys olisi hyödyllistä ottaa huomioon jo kaavan luonnosvaiheessa. Ongelmana on myös, että mahdollista voimajohtolinjausta ei käsitellä tässä kaavassa. Yleisesti korostamme, että näin suuren teollisen hankkeen suunnittelun tulee perustua ajankohtaisimpaan tietoon ja ympäristölainsäädännöstä tunnetun varovaisuusperiaatteen noudattamiseen. Tuulivoimahankkeissa tulee myös pyrkiä ei luonnon nettohävikkiä -periaatteen toteutumiseen¹ eli hankkeilla ei tulisi aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä tai ekosysteemipalveluiden heikkenemistä.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä.

¹Euroopan komissio linjasi vuonna 2011, että ei luonnon nettohävikkiä -periaate on osa EU:n biodiversiteettistrategiaa 2020 (toimenpide 7b) ja vuonna 2019 julkaistiin ohjeistus aiheesta (kts. Euroopan komissio 2019).

Tiivistelmä lausunnosta:

- Osayleiskaava ei huomioi riittävästi tuulivoimarakentamista koskevia sisältövaatimuksia (MRL 77 b §), joiden mukaan **hankkeen tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön**. Tuulivoimahanke sijoittuu **valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen** Pirkanmaan harjut (Vatulanharju-Ulvaanharju) välittömään läheisyyteen. Hanke muuttaisi merkittävästi myös Kelminselän maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa.
- Osayleiskaava ei huomioi riittävästi hankkeen **ekologista kestävyttä** (MRL 39 §). Tuulivoima-alueen toteutuminen vaikuttaisi negatiivisesti luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin käytäviin.
- Osayleiskaava **ei huomioi riittävällä tasolla valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita**.
- Vatulanharju-Ulvaanharju on valtakunnallisen **harjunsuojeluohjelman kohde**, ja hanke muuttaisi sen luonnontilaa ja maisemakuvaa olennaisesti.
- Konikallion hankealueen välittömässä läheisyydessä ja osittain alueen sisällä sijaitsee **tärkeä pohjavesialue**. Pohjavettä koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 § mukainen pilaamiskielto. Pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei voida yksiselitteisesti sulkea pois.
- Konikallion tuulivoimahanke sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun **Natura-alueen** lounaispuolelle ja osittain varsinaiselle Natura-alueelle.
- Vatulanharju-Ulvaanharju Natura-alue liittyy osaksi Hämeenkanasta ja Natura 2000 -verkostoa, ja **hankkeen**

Osayleiskaava huomioi alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuten myös muut palautteessa esitetyt seikat. Edellä mainittuja seikkoja on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 9. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

toteutuminen vaarantaisi arvokkaan ekologisen kokonaisuuden. - Karttaesityksissä on havaittu puutteita, mikä hankaloittaa vaikutusten arviointia Natura-alueelle. - Luke julkaisi 2023 koostejulkaisun (Tolvanen ym.), joka osoittaa, että monet linnut ja nisäkkäät väistävät tuulivoimaloita. Tämä voi vaikuttaa erityisesti harvinaisten ja uhanalaisten lajien esiintymiseen alueella. Vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteissa mainittuihin kehrääjään ja kangaskiuruun tulee arvioida uuden tutkimustuloksen perusteella. - Luontovaikutusten arviointi ei ole ollut riittävää, erityisesti linnuston osalta. Suurpetojen sekä hirvieläinten määrä on selvitetty puutteellisesti. - Konikallion hankealueen länsipuolella sijaitsevat soidensuojelun täydennysesityksen suokohteet ovat paikallisesti poikkeuksellisen arvokkaita ja erämaisia suokokonaisuuksia, jotka on nostettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi uudessa Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa. - Hankealueen keskiosaan painottuva rakentaminen uhkaa tuhota uhanalaisten lajien elinympäristöjä. - Asukkaiden ja yritysten osallistaminen on ollut puutteellista, eikä tiedottaminen ja vuorovaikutteinen suunnittelu ole toteutunut riittävällä tasolla.	Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä.
Huomiot Hämeenkyröä koskien: - Tuulivoimahanke vaikuttaa merkittävästi erityisesti Ihanankulman ja Vesajärven kyläalueiden maisemaan. Yleisesti Hämeenkyrön puolelta havainnekuvia oli niukasti verrattuna Ikaalisten alueeseen. Maakunnallisesti arvokas Urjaisten-Osaran-Kostulan kulttuurimaisema sekä valtakunnallisesti arvokas, laaja Hämeenkyrön kulttuurimaisemat -kokonaisuus oli kokonaan jätetty huomioimatta	Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

havainnekuvien ja maisemavaikutusten suhteen. - Ikaalisten yhteydessä on todettu, että pohjavettä koskeva erillisselvitys oli puutteellinen. Sama koskee todennäköisesti myös Hämeenkyrön aluetta. Vatulanharjun-Ulvaanharjun pohjavesialue jatkuu myös Hämeenkyrön puolella. - Teerinevan Natura-suojeltu keidassuo ja siihen liittyvä soidensuojelun täydennyksesityksen kohde muodostavat arvokkaan, lähes 80 hehtaarin laajuisen suokokonaisuuden, joka on ainoa jäänne ojittamattomista, harjun eteläpuoleisista pohjavesivaikutteisista soista. On vaarana, että erityisesti voimalapaikan 2 rakennustyöt heikentävät alueen hydrologiaa. Natura-alueen suota koskee erityinen luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n heikentämiskielto. - Teerinevalla on saamiemme tietojen mukaan havaittu vaarantunut (VU) riekko. Tämä on täysin mahdollista, koska riekosta on varmistettuja havaintoja Porrasneva-Sunttinevan alueelta. Kysymyksessä ovat hyvin arvokkaat eteläiset havainnot. - Hämeenkyrön puoleinen harjualue kytkeytyy kiinteästi Ikaalisten ja edelleen Jämijärven puolella oleviin ulkoilureittistöihin. Tämä tarjoaa mahdollisuuden kehittää alueelle luonto- ja kulttuurimatkailua (mv-merkintä, Pirkanmaan maakuntakaavan 2040). Teollisen tuulivoiman rakentaminen on ristiriidassa.	Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella.
Yleiskaavan sisältövaatimusten täyttyminen Konikallion tuulivoimakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että voimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. Osayleiskaavaa laadittaessa ei ole huomioitu riittävän hyvin tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityisiä sisältövaatimuksia (MRL 77b	Osayleiskaava täyttää yleiskaavalle alueidenkäyttölaissa määritellyt sisältövaatimukset.

§), joiden mukaan **suunnitellun tuulivoimarakentamisen tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön**. Toteutuessaan tuulivoimahanke sijoittuisi valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen Pirkanmaan harjut (Vatulanharju-Ulvaanharju) välittömään läheisyyteen sekä muuttaisi merkittävästi myös Kelminselän kulttuurimaisemaa. Tuulivoimaloiden ei voida katsoa sopeutuvan harjumaisemiin tai arvokkaaseen viljely- ja järvimaisemaan, joka on arvokas nimenomaan hyvin säilyneenä maaseudun kulttuurimaisemana.

Yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) osalta ei ole huomioitu riittävästi hankkeen **ekologista kestävyyttä**, sillä toteutuessaan tuulivoima-alue vaikuttaisi negatiivisesti luonnon monimuotoisuuteen ja heikentäisi tärkeitä ekologisia käytäviä². Pirkanmaan liiton (2014, 23) mukaan Ikaalisissa maakuntarajan ylittävä Hämeen kangas-Jylli ja Vatulanharju-Ulvaanharju muodostavat keskeisen geologisesti arvokkaan harjukokonaisuuden, joka on merkittävä ekologinen yhteys lounaisella viljelyseudulla. Luonnonvarakeskuksen koostejulkaisun mukaan monet linnut ja nisäkäsrhytmät väistävät tuulivoimaa (Tolvanen ym. 2023). Näin ollen Konikallion tuulivoimarakentaminen heikentäisi laajemmin Pirkanmaan ja Satakunnan välistä viherysteyttä.

Tämän lisäksi osayleiskaavaa laadittaessa on otettu puutteellisesti huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys (MRL 39.2 §). Konikallion tuulivoima-alue heikentää Vatulanharjun suositun virkistysympäristön laatua.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhtenä tehtävänä on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa (Ympäristöministeriö 2023a). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet voivat koskea muun muassa asioita, joilla on merkittävä vaikutus **kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön** (MRL 22 §). Suomalaisen kulttuuriympäristön kokonaisuus perustuu viranomaisten laatimiin valtakunnallisiin inventointeihin, jotka koskevat

Hankkeesta ei ole arvioitu aiheutuvan erityisiä haitallisia vaikutuksia ekologiselle kestävyydelle.

muun muassa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (Valtioneuvosto 2021). Konikallion hankkeen välittömästä läheisyydestä löytyy sekä valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita että valtakunnallisesti arvokasta rakennusperintöä. Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (2017) todetaan, että “[a]lueidenkäytössä on tarpeen tunnistaa nämä alueet ja ottaa huomioon siten, että niiden arvot turvataan”. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa (Ympäristöministeriö 2023a).

Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan kaavaluonnoksen selostuksessa todetaan, että “[v]aikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin ja luontoarvoihin on arvioitu ja huomioitu suunnittelussa” ja “[h]ankkeen toteuttamisella ei ole merkittävää heikentävää vaikutusta alueen arvotetulle kulttuuriympäristölle tai rakennusperinnölle”. Näkemyksemme mukaan vaikutuksia arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin ja luontoarvoihin ei ole huomioitu riittävästi. Hankkeella olisi merkittävästi heikentävää vaikutusta näihin arvoihin.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (2017) mukaan “[l]uonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä”.

Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan luonnoksen kaavaselostuksessa todetaan, että “[k]aavassa osoitetut muuttuvan maankäytön toiminnot on sijoitettu siten, etteivät ne vaaranna arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä” ja että “[a]luekokonaisuuden pirstoutumista pyritään välttämään hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan alueella olevia metsäautoteitä ja sijoittamalla maakaapelit huoltoteiden yhteyteen”. Näkemyksemme mukaan hanke

Voimalakokoa on pienennetty kaavaluonnoksen 350 metristä kaavaehdotuksen 300 metriin, jolloin kahden havainnekuvaraportin väliset erot ovat nähtävissä. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen paljon maisemavaikutuksia havainnollistavaa materiaalia, mukaan lukien erillinen havainnevideo.

rikkoisi tärkeitä ekologisia yhteyksiä eivätkä esitetyt toimenpiteet ole riittäviä takaamaan pirstoutumisen estämistä.

Lisäksi valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa (2017) on todettu, että "alueidenkäytössä on tarpeen kiinnittää huomiota laadultaan ja tavoitettavuudeltaan hyvien virkistysalueiden riittävyyteen ja virkistysyhteyksien jatkuvuuteen".

Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan kaavaluonnoksen selostuksessa todetaan, että "[h]ankkeen suunnittelussa on huomioitu virkistyskäyttöön soveltuvat alueet ja viheralueverkosto". Mielestämme hanke vaikuttaisi negatiivisesti alueen laatuun virkistyskäyttökohteena, sillä se muuttaisi alueen viheralueverkostoa ja äänimaisemaa huomattavalla tavalla.

Kaavan laatijan tulee selvittää yksityiskohtaisemmin, miten kaava edistää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, ja perustella, miksi valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvoja, ekologisten yhteyksien säilymistä ja virkistysalueiden laatua ei turvata. Kaavan laatijan on perusteltava paremmin poikkeamat ja osoitettava, millä perusteella tehdyt ratkaisut ovat sopusoinnussa alueen erityispiirteiden kanssa.

Kaavakartan tarjoama informaatio ja voimaloiden sijoituspaikat

Kaavakartta tarjoaa paljon informaatiota, mutta on vaikeasti tulkittava. Keltainen pohjaväri peittää alleen kartan pohjamerkinnät. Voimalapaikkojen sijoittumista olisi helpompi tarkastella, jos jokainen paikka olisi esitetty erikseen riittävän suurimittakaavaisella kartalla. Myös viereisen Natura-alueen raja-alue olisi hyvä ollut esittää kartalla, vaikka se varsinaisesti kaavakartan informaatioon ei kuuluisikaan.

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle.

Kaavakartan esitystapaa on tarkennettu kaavaehdotukseen tultaessa. Kaavakartalla on esitetty tuulivoimaosayleiskaavoille tyypilliseen tapaan siihen kuuluvat merkinnät ja määräykset.

Ikaalisten puoleiselle kaava-alueelle on tarkoitus sijoittaa kahdeksan voimalaa ja niiden tarvitsema infrarakentaminen. Tämä johtaa siihen, että voimalat tulevat huomattavan lähelle asutusta. Lähin vakituisesti asuttu rakennus sijaitsee vain 1,5 kilometrin päässä voimalapaikasta. Samaa etäisyyttä on käytetty yleisesti minimietäisyytenä pienempien voimaloiden tapauksessa. Ylen 29.1.2023 julkaiseman uutisen mukaan monet kunnat ovat säätäneet suosituksen tuulivoimarakentamiselle. Konikallion suurten voimaloiden kohdalla etäisyyttä asutukseen tulee kasvattaa. YVA-selostuksen (s. 102) mukaan lähimpien Varpeen talojen lisäksi Vatulan tiiviisti rakennettu, historiallinen kyläyhteisö jää lähes kokonaan 1 km:n ja 2 km:n etäisyyksien sisälle, jolloin lähimpiin voimaloihin on matkaa noin 2 – 2,5 kilometriä.

Toinen ongelma on rakenteiden (ml. maa-ainesten ottoalue ja sähköasema) keskittyminen hankealueen keskiosaan Ryssänlevo–Siloisetkalliot -alueen ympäristöön. Alueen ytimessä on luonnontilainen puro, joka on tunnistettu metsälakikohteeksi. Sen ympärillä on kohderajausta laajemmin monimuotoista metsää; metsälaki edellyttää kohteilta pienialaisuutta, jolloin koko puronvartta ja sen lähiympäristöä ei ole huomioitu lakikohteena. Tälle alueelle keskittyvät harvinaisten ja uhanalaisten lajien havainnot (vrt. luontoselvitys s. 28). Pesimälinnustoon kuuluvat muun muassa vaarantunut varpuspöllö (VU), pikkusieppo, erittäin uhanalainen hömötiainen (EN) ja vaarantunut töyhtötiainen (VU). Rakentaminen todennäköisesti tuhoaa vaateliiden lajien elinympäristön.

Lähin voimala sijoittuisi vain noin kilometrin päähän tiedetystä sääksenpesästä. Sääksi, varpuspöllö ja hankealueella esiintyvät kanalinnut kuuluvat kaikki lintudirektiivin liitteen 1 lajeihin, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin.

Rakentamisen mahdollisesti toteutuessa voimalapaikkoja on syytä vähentää ja niiden sijoittumista muuttaa, jotta vaikutukset asutukseen ja luonnon arvokohteisiin pienenisivät.

Etäisyys asutukseen perustuu Pirkanmaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa osoitetun tuulivoimatuotannolle soveltuvan alueen ohella melu- ja välkemallinnuksiin kuten Suomessa on yleisesti tapana.

Tuulivoimaloiden ja teiden sijoittelu on suunniteltu niin, ettei lähtöaineistojen tai alueelle tehdyn kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen mukaan huomionarvoisia lajistoja tai luontotyyppejä häviä tai pirstaloitu. Rakennustöiden aiheuttamien vaikutusten ei arvioida heikentävän hankealuetta lähimpien vesistöjen ekologista tai kemiallista tilaa tai vaarantavan vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Illevaaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääksen pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi.

Kaavaselostuksessa ei kuvata tarkemmin teiden rakentamista. Tiestön kunnostaminen ja rakentaminen yhdessä voimalarakentamisen ja voimajohdon sijoittamisen kanssa vähentävät metsäpinta-alaa ja aiheuttavat metsien pirstoutumista. Pirstoutuminen tulee ymmärtää myös ekologisenä ilmiönä: elinympäristön laatu heikkenee, kun suurempi metsäalue jakaantuu erillisiksi laikuiksi ja reunavaikutus kasvaa.

Hankealueen sijainti arvokkaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun vieressä

Konikallion hankealue sijoittuu nykyisessä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (hyväksytty 27.3.2017, lainvoimainen 24.4.2019) merkitylle kaksiosaiselle tuulivoimarakentamiseen ehdotetulle alueelle. Alue on maakuntakaavan taustaselvitysten mukaan yhtenäinen asumaton alue, jonne tuulivoimaa on mahdollista rakentaa. Alue sijoittuu kuitenkin arvokkaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun läheisyyteen, mikä asettaa suuria haasteita teollisen mittaluokan voimala-alueen toteuttamiselle. Pirkanmaan liitossa on myös valmisteilla Energia- ja elonkirjo - vaihemaakuntakaava, joka päivittää voimassa olevaa kaavaa energiahuollon ja luonnon monimuotoisuuden osalta.

Vatulanharju-Ulvaanharju on **valtakunnallisen harjujensuojeluohjelman (HSO)** (Ympäristöministeriö 1984) kohde. Kohteiden suojelun ensisijaisena tavoitteena on, että ”niiden luonteenomaiset geologiset, geomorfologiset ja maisemalliset piirteet eivät saa sanottavasti muuttua”. Kuvauksessa todetaan myös, että ”ohjelmassa olevien muodostumatyyppien luonnontilaa ja maisemakuvaa peruuttamattomasti ja olennaisesti heikentävät toimet tulisi yleensä estää.”

Luonnonsuojelulain (9/2023) 16 § mukaan ”valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa suojelun tarkoituksen”. Näkemyksemme mukaan Konikallion hanke muuttaisi toteutuessaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun luonnontilaa sekä maisemakuvaa

Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluealasta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.

Hankkeen rakentamistoimet ja suunnitellut muuttuvan maankäytön toiminnot eivät sijoitu harjualueelle.

olennaisesti eikä kohde enää vastaisi harjijensuojeluohjelman tavoitteita. Vatulanharjun arvo on todistettu myös Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä, joka koski soranottoa harjun länsiosasta HSO:n ja Naturan ulkopuoliselta alueelta (KHO Muu päätös 3456/2016).

Vatulaharju-Ulvaanharju voidaan lukea osaksi Hämeen kangasta, joka jatkuu Ikaalisten kautta Jämijärvelle ja edelleen Kankaanpäähän. Poikkeuksellisten arvojensa vuoksi Hämeen kangas on valittu mukaan EU:n **Natura 2000 -verkostoon** kahtena erillisenä alueena: varsinainen Hämeen kangas pääosin Jämijärven puolella (FI0200024) sekä Vatulanharju-Ulvaanharju Ikaalisissa ja Hämeenkyrössä (FI030901).

Vatulanharju-Ulvaanharjua (SAC) luonnehditaan Natura-tietolomakkeessa seuraavasti: valtakunnallisesti arvokas harju; geologisesti erittäin merkittävä, biologisesti merkittävä. Geologisena kohteena Natura-alue on suojeltu pääosin maa-aineslain perusteella. Alueella on kuitenkin kolme erillistä kohdetta, joiden suojelu perustuu luonnonsuojelulakiin ja jotka tulee perustaa lakisääteiksi luonnonsuojelualueiksi. Voimassa olevassa maakuntakaavassa kohteet on merkitty S-kaavamerkinnällä. Näitä ovat Vatulanharjun vedenkoskematon lakiosa ja valtakunnallisesti edustava paahderinne, Ulvaanharjun lakiosa sekä suoalue Teerinevan reunassa Hämeenkyrön puolella. Näistä vain suoalue on perustettu viralliseksi luonnonsuojelualueeksi. On epäselvää, miksi Pirkanmaan Ely-keskus ei ole saattanut loppuun asti Natura-toteutusta, vaikka se on lakisääteinen tehtävä.

Harjualueella on myös merkintä Ma, joka viittaa valtakunnallisesti arvokkaaksi esitettyyn maisema-alueeseen. Vatulanharju-Ulvaanharju sai tämän tunnuksen osana Pirkanmaan harjumaisemat -kohdetta valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Päätös pohjaa **valtakunnallisten maisema-alueiden** inventointiin, joka korvaa valtioneuvoston 5.1.1995 periaatepäätöksen mukaisen aiemman inventoinnin. Alueen maisemallista ja kulttuurillista erikoislaatua lisää myös

Kelminselän rantakylien alueen kaavamerkintä Mam, joka osoittaa maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Kelminselän kulttuurimaisema edustaa Keski-Hämeen loivasti kumpuilevaa ja jo varhaishistoriallisesti arvokasta viljely- ja järvimaisemaa (Pirkanmaan liitto 2013). Vatulanharju on tärkeä 1E-luokan pohjavesialue (0214351, 1E). Harjun pohjavesialueen merkintä on huomattavasti laajempi kuin Natura-alue ja ulottuu myös harjun eteläpuolelle lähelle tuulivoiman hankealuetta ja osittain sen päälle. Pohjavesialuetta koskee erityismääräys em23, joka liittyy Natura-alueen arvoihin. Vatulanharju ja sen ympäristö on suosittua virkestysaluetta ja ulkoilumaastoa. Tämä on huomioitu mv-karttamerkinnällä, jolla osoitetaan maakunnallisesti merkittävät matkailuelinkeinojen, kulttuuri-, luonto- ja maisemamatkailun sekä ulkoilun ja virkistyskäytön kehittämisalueet. Ulkoilureiteistä kaavaan on merkitty Pirkan ura. Tässä yhteydessä on syytä huomioida, että Pirkanmaalla on käynnistymässä Pirkan taival -retkeilyreitistön kehittämishanke (Ekokumppanit 2024). Reitistö kulkee myös Ikaalisten kautta, ja siihen tulisi näkemyksemme mukaan yhdistää Vatulanharjun-Ulvaanharjun sekä Hämeenkaan ja Jämin valmiit ulkoilureitistöt. Uudessa Energia ja elonkirjo - vaihemaakuntakaavassa Konikallion hankealueen länsipuolelle on lisätty luonnon monimuotoisuuden ydinalue, joka kattaa soidensuojelun täydennysesityksen kohdealueiden ympäristön. Tämä korostaa arvokkaan suoluonnon ja sen lajiston säilyttämistä ja suojelua. Edellä esitetyn kaavatilanteen perusteella katsomme, että Konikallion tuulivoimahanke on ristiriidassa 1) alueen luonnonarvojen ja maiseman vaalimisen ja 2) seudun luonto- ja kulttuurimatkailun ja virkistyskäytön kehittämisen kannalta. Vaikutukset Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura-alueeseen	Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluerajausta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.
--	--

Konikallion tuulivoimahankealue sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueen lounaispuolelle sen välittömään läheisyyteen sekä osittain myös varsinaiselle Natura-alueelle. Natura-aluetta koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukainen heikentämiskielto, minkä vuoksi hankkeessa on tehty luonnonsuojelulain 35 §:n edellyttämä Natura-arviointi. Arvioinnissa on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin, so. Natura-luontotyyppihin ja lajeihin. Vatulanharju-Ulvaanharjulla suojelun perusteena ovat seuraavat luontotyypit: 7110 keidassuot (30 ha), 7160 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot (0,1 ha), 9010 borealiset luonnonmetsät (0,1 ha), 9060 harjumuodostelmien metsäiset luontotyypit (1050 ha) ja 91D0 puustoiset suot (1 ha). Lisäksi Natura-tietolomakkeessa mainitaan viisi lajia, jotka eivät kuulu alueen varsinaisiin Natura-suojeluperusteisiin, mutta ovat tärkeitä Natura-alueen eheyden ja laadun arvioinnissa. Näitä ovat kehrääjä (<i>Caprimulgus europaeus</i>) ja kangaskiuru (NT) (<i>Lullula arborea</i>) sekä kasveista kanervisara (<i>Carex ericerotum</i>), nummikeltalieko (<i>Diphasiastrum x zeilleri</i>) sekä kangasajuruoho (<i>Thymus serpyllum</i>). Tuulivoiman hankealue sijoittuu hyvin lähelle Natura-alueen reunaa ja osittain myös alueen sisälle. Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten ja yleensä luontovaikutusten arviointia hankaloittavat puutteelliset karttaesitykset. Karttatarkastelussa on vaikea hahmottaa rakentamisen vaikutusta harjun reunan suotyyppihin. Tekstissä mainitaan Jyrämyllyntien alkupäässä oleva Natura-luontotyyppiä luokiteltu pienialainen keidassuo, mutta kohdetta ei ole tarkennettu kartalla. Jyrämyllyntien leventäminen hankealueen yhdystieksi heikentää kuitenkin mahdollisen suotyypin hydrologiaa. Myös Hämeenkyrön puolella on vaarana, että rakentaminen heikentää Natura-suon vesitaloutta. Luonnonvarakeskus julkaisi joulukuussa 2023 laajan kansainvälisiin lähteisiin perustuvan katsauksen (Tolvanen ym. 2023), jossa tarkasteltiin tuulivoimaloiden vaikutusta lintujen ja nisäkkäiden elinympäristöihin. Tutkimuksen	Hankkeessa on laadittu erillinen Natura-arviointi. Vatulanharju-Ulvaanharjun virallisella Natura-tietolomakkeella on mainittu suojeluperusteena olevien luontotyyppien lisäksi kaksi lintulajia, kangaskiuru ja kehrääjä. Kangaskiurulle ei katsota hankkeesta koituvan negatiivisia vaikutuksia. Kehrääjän osalta lajille voi aiheutua vähäinen negatiivinen vaikutus törmäysriskistä tuulivoimaloihin ja voimajohtoihin. Tuulivoimaloiden tai voimajohtojen rakentamisesta tai voimaloiden toiminnanaikaisesta melusta ei arvioida aiheutuvan Natura-alueella esiintyville linnuille kuin hyvin vähäistä haittaa voimajohtoreittivaihtoehdon A tapauksessa. Haittaa voidaan kuitenkin lieventää ajoittamalla voimajohdon rakentaminen (johtoaukean hakkuut, perustustyöt, työkoneilla liikkuminen) soidin- ja pesimäkauden ulkopuolelle.
--	---

mukaan monet lajit väistävät tuulivoima-alueita. Tällä voi olla merkitystä erityisesti harvinaisten ja uhanalaisten lajien esiintymiselle alueella. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti tuulivoiman vaikutukset kehrääjään ja kangaskiuruun tulee arvioida uuden tutkimustiedon perusteella.

Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura-alue kytkeytyy lähes saumatta Satakunnan puolella sijaitsevaan Hämeenkaan Natura-alueeseen ja edelleen Pohjankankaan Natura-alueeseen. Harjujatkumo muodostaa luontaisen ekologisen yhteyden maakuntien välillä. Satakuntaliiton maakuntakaavan valmisteluun liittyvissä luontoselvityksissä Hämeenkanas on tunnistettu yhdeksi luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi. Samoin Hämeenkaan yhteys Vatulanharjulle on tunnistettu tärkeäksi **ylimaakunnalliseksi viheryhteydeksi** (Satakuntaliitto 2021).

Tiedossa on, että Varsinais-Suomen ELY-keskus hakee ympäristöministeriöstä parhaillaan luonnonhoitoon ja -suojeluun liittyvää **Helmi-keskittymäaluetta**³ Hämeenkaan seudulle. Myös Pirkanmaan Ely-keskus valmistelee vastaavaa hakemusta Vatulanharjun-Ulvaanharjun ympäristöön. Jo aikaisemmin Vatulanharjun edustava paahderinne on ollut mukana useissa luonnonsuojeluhankkeissa (Kittamaa ym. 2009; Tukia ym. 2015). Parhaillaan Pirkanmaan Ely-keskus valmistelee myös laajempaa luonnonhoitosuunnitelmaa turvaamaan Natura-alueen edustavuutta.

Kun tarkastellaan Hämeenkaan ja Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueita ja ylimaakunnallista viheryhteyttä, niin Konikallion tuulivoima-alue väistämättä rikkoo arvokkaan ekologisen kokonaisuuden. Erityisen ongelmallinen on voimajohtoreitti A, jos se toteutuu ilmajohtona.

³*Ympäristöministeriön (2023b) kuvauksen mukaan ”Helmi-keskittymät ovat alueellisesti monimuotoisuuden kannalta tärkeitä seutuja. Näillä alueilla on tunnistettu olevan paljon tarpeita elinympäristöjen ennallistamiseksi niin luonnonsuojelualueilla kuin niiden ulkopuolellakin”.*

Vatulanharju-Ulvaanharjun virallisella Natura-tietolomakkeella on mainittu suojeluperusteena olevien luontotyyppien lisäksi kaksi lintulajia, kangaskiuru ja kehrääjä. Kangaskiurulle ei katsota hankkeesta koituvan negatiivisia vaikutuksia. Kehrääjän osalta lajille voi aiheutua vähäinen negatiivinen vaikutus törmäysriskistä tuulivoimaloihin ja voimajohtoihin. Tuulivoimaloiden tai voimajohtojen rakentamisesta tai voimaloiden toiminnanaikaisesta melusta ei arvioida aiheutuvan Natura-alueella esiintyville linnuille kuin hyvin vähäistä haittaa voimajohtoreittivaihtoehdon A tapauksessa. Haittaa voidaan kuitenkin lieventää ajoittamalla voimajohtojen rakentaminen (johtoaukean hakkuut, perustustyöt, työkoneilla liikkuminen) soidin- ja pesimäkauden ulkopuolelle.

Vatulanharju on tärkeä pohjavesialue

Konikallion hankealueen välittömään läheisyyteen ja osittain alueen sisälle sijoittuu Vatulanharjun (0214351, 1E) tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Pohjavesialueen länsipään poikki kulkee voimajohtoreitin vaihtoehto A. Ikaalisten Vesi Oy:n vedenottamo sijaitsee Vatulanharjun pohjoisosassa. Pohjavettä koskevassa erillisselvityksessä mainitaan myös neljä lähdeä, Vasun, Vatsiaisten, Kurkelan ja Haapimaan lähteet, joiden osalta todetaan, että näiden ”ylivuotovettä käytetään lähinnä kasteluun ja pesuvetenä”. Tämä on virheellinen tieto, sillä ainakin Kurkelan, Haapimaan ja Vatsiaisten alueilla em. lähteet ovat ainoana talousveden lähteenä monille kiinteistöille.

Vatulan-Ulvaanharjun Natura-alueen erityispiirteinä ovat arvokkaat lähteiköt, jotka ylläpitävät harvinaista lähdelajistoa. Tähän liittyy myös maakuntakaavan erityismääräys em23. Hosiaiskorven ja Ulvaansuon puoleisilla lähteillä elää kaksi äärimmäisen harvinaista ja uhanalaista lajia. Näistä lähdesirvikäs (*Crunoecia irrorata*) on erittäin uhanalainen (EN) ja ns. erityisesti suojeltava laji. Pyörörutavesiäinen (*Anacaena globulus*) on vaarantunut laji (VU). Molemmista on niukasti havaintoja Suomessa, ja ne elävät Ikaalisissa levinneisyysalueensa pohjoisrajalla. On vaarana, että harjun puoleisten voimalapaikkojen perustustyöt vaikuttavat pohjaveden liikkeisiin laajemmalla alueella ja voivat muuttaa myös Vatulanharjun pohjoispuolen lähteikköjen hydrologiaa. Korkein hallinto-oikeus on arvioinut lähdesirvikkään ja pyörörutavesiäisen suojelua Hopun lähteestä antamassa päätöksessään (KHO muu päätös 419/2021).

Kaavoituksella voidaan varmistaa, että pohjavedelle mahdollisesti riskiä aiheuttavia toimintoja ei sijoiteta pohjavesialueelle tai sen läheisyyteen eikä pohjaveden laatua tai määrää vaaranneta. Konikallion hankkeen osalta pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei voida yksiselitteisesti sulkea pois. Pohjavettä koskevassa erillisselvityksessä todettiin, että “[t]uulivoimaloissa on keruualtaat, joilla estetään kemikaalien pääsy ympäristöön mahdollisen,

Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Voimalapaikkojen siirtojen myötä lähimmistä voimaloista on etäisyyttä pohjavesialueen rajaan (ulkoraja) on noin 530-770 m . Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa

mutta epätodennäköisen vuodon sattuessa”. Öljyjen tai jäähdytysnesteiden valuminen ympäristöön on kuitenkin täysin mahdollista myös tuulivoimaloiden kohdalla. Esimerkiksi Yle uutisoi vuoden 2023 elokuussa, että Pyhäjoella roiskui rikkoutuneesta tuulivoimalasta hydraulikkaöljyä luontoon noin 200 metrin säteelle voimalasta (kts. Yle 2023). Myös tuulivoimalan palaminen (Kainuun Sanomat 16.2.2024) on riskitekijä alueen luonnolle. Tällöin voimalakoneiston öljyjä ja kemikaaleja voi levitä palamisjätteiden yhteydessä maastoon. Konikallion tuulivoimahankealue sijoittuu välittömästi Vatulanharjun pohjavesialueen lounaispuolelle. Lähimmät voimalat sijoittuvat erilliselvityksen mukaan noin 300-500 metrin etäisyydelle pohjavesialueen rajasta. Ottaen huomioon, että Konikallion alueelle suunnitellut voimalat ovat suurempia kuin Pyhäjoen tuulivoimalat, ei suojaetäisyys vaikuta riittävältä. Pohjavettä koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 § mukainen pilaamiskielto. Pohjaveden osalta tuleekin noudattaa erityistä varovaisuusperiaatetta. Luontovaikutusten arviointi ei ole riittävää Luontoselvitykset on toteutettu ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä vuoden 2021 touko-lokakuun ja vuoden 2022 maaliskokuun aikana. Vuoden 2021 maastoselvityksien jälkeen hankealue ja voimaloiden paikat ovat muuttuneet jonkin verran. Uusien voimalapaikkojen luontoarvoja on tarkasteltu ilmakeu- ja karttatarkasteluna eikä täydentävää maastoselvitystä ole tehty. Mielestämme tämä on varsin puutteellinen lähtökohta asianmukaiselle luontoselvitykselle. Arvokasta suoluontoa Hankealue on talouskäytössä olevaa metsäaluetta, jossa on runsaasti ojitettuja suomaia. Toisaalta alue muodostaa myös yhtenäisen metsäkokonaisuuden, jolla on merkitystä metsälajiston elinympäristönä. Hankealue sijoittuu Hämeenkaan suoluontovyöhykkeelle, joka on Pirkanmaan suoluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas	esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä.
---	--

suo-harjumaisemien vyöhyke. Harjun eteläpuolen laajat suoalueet ovat voimakkaasti ojitettuja, mutta vyöhykkeellä on hyvät edellytykset soiden ennallistamiseen (Raatikainen & Haapalehto 2009). Myös yhteysviranomaisen korostaa YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa arvokkaan suoluonnon huomioimista.

Välittömästi Konikallion hankealueen länsipuolella sijaitsevat soidensuojelun täydennysesityksen (SSTE) suokohteet Porrasneva, Sunttineva ja Pitkälähti-Jouhineva. Alue on nostettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi uudessa Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa. Kysymyksessä on poikkeuksellisen arvokas ja erämainen suokokonaisuus alueella, jossa luonnontilaisia soita ei ole juuri lainkaan jäljellä. Lisäksi erillinen SSTE-kohde on Teerinevalla Hämeenkyrön puolella, missä se liittyy Natura-alueen keidassuohon.

Saamiemme havaintotietojen mukaan riekkoa esiintyy hankealueen liepeillä Porrasnevan ja Sunttinevan alueilla ja muilla lähisoilla, mahdollisesti myös hankealueen toisella puolella Teerinevalla. Riekko on vaarantunut (VU) laji, jonka eteläisimmät tiedossa olevat esiintymäalueet Pirkanmaalla ovat Häädetkeidas-Alkkia-akselilla Parkanossa. Ikaalisten eteläosassa tehdyt havainnot ovat hyvin merkittäviä, sillä riekko on käytännössä katsoen hävinnyt Etelä-Suomesta. Myös Hämeenkyrössä tehtiin keuhkatalvella 2024 riekkohavainto, mutta tarkkaa tietoa havaintopaikasta ei ole saatavilla. Riekkohavainnot ilmentävät alueen suoluonnon erityisarvoja. Luontoselvityksessä riekkoa ei ole otettu huomioon.

Puutteita lintuselvityksissä

Pidämme linnustovaikutusten selvityksiä yleisesti puutteellisina. Pesimälinnustoselvityksessä laskentakierroksia oli vain kaksi ja havainnointiaamuja kuusi. Yhteysviranomaisen mukaan linnustovaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa on syytä soveltaa Ympäristöministeriön raportissa Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimahankkeissa (Suomen ympäristö 6/2016) mainittuja periaatteita ja menetelmiä.

Esimerkiksi pesivän ja lepäilevän linnuston lentoaktiivisuuden havainnointia tulee tehdä pesimä-, kevät- ja syysmuuttokausina vähintään kymmenen päivän ajan siten, että alueelliset ja lajikohtaiset erityispiirteet tulevat huomioituksi. Saatavilla ei ole luontoselvityksen viranomaisliitettä, joten ei ole mahdollista arvioida kuinka hyvin sääksen ja muiden suurten petolintujen esiintyminen on selvitetty. Yleisesti on tiedossa, että Porrasnevalle (sensitiivinen lajitieto) on pesinyt sääksi vuosikymmenien ajan. Sääksi kuuluu EU:n lintudirektiivin liitteen 1 lajeihin, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Sääksisäätiö suosittelee 2 km:n etäisyyttä tuulivoimalan ja sääksen pesän välillä, mikä ei toteudu hankealueella. Luontoselvityksen mukaan alueella on muitakin sääksen pesintöjä, mutta meillä ei ole niistä tietoa. Hanke-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä tiedetään pesivän eri pöllölajeja. Näiden esiintymistä on kuitenkin selvitetty vain kahden päivän ajan 20.–22.3.2022, mikä on mielestämme riittämätön aika selvittämään näin ison hankealueen pöllölajistoa. Suomessa esiintyvät pöllölajit kuuluvat lintudirektiivin liitteen 1 lajeihin. Huuhkaja on erittäin uhanalainen (EN) ja varpuspöllö vaarantunut (VU) ja helmipöllö silmälläpidettävä (NT). Hankealue sivuaa sekä keväällä että syksyllä kurjen päämuuttoreittiä. Muita havaittuja muuttavia lajeja olivat hanhet, laulujoutsen, varpus- ja hiirihaukka sekä kalasääksi, joita havaittiin luontoselvityksen mukaan peräti 33 yksilöä. Lisäksi alueelta havaittiin merikotka ja sinisuohaukkoja sekä tehtiin yksittäiset havainnot myös maakotkasta, arosuohaukasta ja muuttohaukasta. Selvityksen mukaan noin kolmannes kurjista, jopa 40 % hanhista ja 34 % petolinnuista muutti syksyn aikana tuulimyllyjen törmäyskorkeudella. Lukujen perusteella voidaan olettaa, että törmäysvaara suunniteltuihin tuulivoimaloihin on hyvin todennäköistä ja merkityksellistä, vaikka varsinainen törmäysmallinnus ei tähän johtopäätökseen päätyntykään. Tuulivoima-alueet ja niihin liittyvät johtokäytävät vaikuttavat esimerkiksi lintujen muuttoreitteihin.	Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Ilvevaaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääksen pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi. Hanke sijaitsee sisämaassa, jossa lintujen kevät- ja syysmuutto on heikkoa verrattuna merenrannikon päämuuttoreitteihin. Sisämaassa muutto kulkee leveänä rintamana, jota tietyt maastopiirteet voivat paikoin tiivistää. Tehdyissä muuttolinnusto-tarkkailussa todettiin kuitenkin, ettei alueella ole tällaisia selkeitä muuttoja ohjaavia väyliä. Muutontarkkailujen ja olemassa olevien muiden tietojen valossa alueen kautta muuttaa niin keväällä kuin syksyllä sisämaan oloihin kohtalaisia määriä tuulivoimaloiden törmäyksille riskialttiiden lajien yksilöitä. Muuttajamäärät jäävät kuitenkin kaikilla lajeilla huomattavasti pienemmiksi kuin näiden lajien etäämmälle rannikon tuntumaan sijoittuvilla päämuuttoreiteillä. Pohjois-Pohjanmaan rannikolla ja Perämeren pohjukassa olemassa olevien
--	--

Luontoselvityksessä voimaloiden ja sähkönsiirtolinjojen yhteisvaikutuksia ei ole tarkasteltu. Myös YVA-selostuksessa jätettiin huomioimatta Satakunnan puolelle rannikko-Suomeen rakennetun tuulivoiman vaikutukset.

tuulivoimapuistojen alueilla tehtyjen muuttolintuseurantojen (Suorsa 2019) perusteella linnut pyrkivät kiertämään tuulivoimapuistot tai lentämään niiden yli. Pieni osa linnuista muuttaa tuulivoimapuistojen läpi, jolloin ne pääasiassa lentävät suoraviivaisesti voimaloiden välistä. Vuosina 2014–2018 suoritettujen mittavien seurantojen aikana löydettiin 13 tuulivoimapuiston alueelta yhteensä 48 todennäköisesti törmäykseen kuollutta lintua. Koska muuttavat linnut pääosin kiertävät tuulivoimapuistot, puistoista aiheutuva estevaikutus kohdistuu huomattavasti suurempaan osaan muuttavasta linnustosta kuin törmäysvaikutukset. Estevaikutus ei kuitenkaan tavallisesti ole muuttolinnustolle merkittävä, sillä puiston kiertämisen aiheuttama lisämatka ja sitä kautta energiankulutuksen kasvu ovat hyvin vähäisiä suhteessa muuttavan linnun lentämään kokonaismatkaan. Ottaen huomioon, ettei tuulivoimapuistoalue sijaitse tärkeällä muuttoreitillä tai muuton tihentymäkohdassa, mahdollisen estevaikutuksen (tuulivoimapuiston kiertämisen aiheuttama lisämatka) ei arvioida nousevan merkittäväksi minkään lajin osalta. Tuulivoimahankealueella tai sen läheisyydessä ei ole merkittäviä muuttolintujen levähdyspaikkoja siten, että niillä levähtävät linnut joutuisivat tuulivoimapuiston vaikutuspiiriin.

Vanhan metsän lajistoa hankealueen keskiosassa

Pesimälinnustokartoituksessa alueella tai sen lähistössä havaittiin 61 lintulajia, joista 19 oli suojelullisesti huomionarvoisia. Metson, teeren, pyyn (VU), töyhtötaian (VU) ja hömötaian (EN) havaitut parimäärät olivat selvityksen mukaan suhteellisen korkeat. Lisäksi havaintoja oli pikkusiepostaa, varpuspöllöstä (VU) sekä lehto- ja viirupöllöstä. Nämä lajit ilmentävät vanhan metsän lajistoa, mutta toisaalta esimerkiksi metsoja ja töyhtötaian esiintyi melko paljon myös nuorehkoissa talousmetsissä. Monet arvokas lajin havainnot painottuivat alueen keskiosaan Alaisenniityt–Siloisetkalliot-alueelle, jossa on metsälakikohteita ja laajemmin

monimuotoista metsää. Tältä alueelta löytyi myös raidankeuhkojäkäliä (*Lobaria pulmonaria*) (NT). Arvokkaan metsälajiston suojelemisen kannalta ongelmallisia ovat erityisesti voimalapaikat T9 ja T10 sekä myös sähköaseman sijoituspaikka ja maa-aineksen otto.

Havainnot vaateliaista metsälajeista kertovat, että laajan alueen sisällä on yleisestä talousmetsähabituksista huolimatta myös varttuneita ja monimuotoisia metsiä. Alueella on myös metson ja teeren soidinpaikkoja. Näiden sijoittumista suhteessa voimalarakentamiseen ei ole mahdollista arvioida, sillä käytössä ei ole viranomaisliitettä.

Nisäkäshavainnot

Muista lajeista nostamme esille euroopanmajavan (NT), joka kuuluu luontodirektiivin liitteen 4 a suojeltuihin lajeihin. Hankealueelta on yleisesti ollut tiedossa euroopanmajavan pesä, mutta luontoselvityksessä ei kuitenkaan tehty majavan osalta erillistä kartoitusta, vaan havainto tehtiin sattumalta muiden inventointien yhteydessä. Hirveä tai muita hirvieläimiä ei tarkasteltu luontoselvityksessä erikseen, vaikka alueen tiedetään olevan hirven talvilaidunalue. Tästä ovat todisteena esimerkiksi runsaat syönnökset Jyränmyllyntien varressa olevassa nuoressa mäntytaimikossa talvella 2023-2024.

Suurpetojen ja hirvieläinten määrää olisi voinut selvittää lumijälkilaskennalla, joka oli tehty kuitenkin hyvin puutteellisesti ja vain pieni osa hankealueesta oli käyty läpi. Luontoselvitykset tehtiin vuosina 2021-2022. Sen jälkeen susireviireissä on tapahtunut Luken reviiriseurannan mukaan muutoksia. Siikaisten reviiri on levittäytymässä Kankaanpään-Lavian seudulle ja ilmeisesti Ikaalisten suuntaan. Vatulan-Kilvakkalan-Kurkelan alueella on tehty talven ja kevään 2024 aikana useita susi- tai sudenjälkihavaintoja. Myös ilveksiä tavataan seudulla säännöllisesti.

Uhanalainen perhonen hankealueella

Hankealueelta on tehty kesällä 2022 paikallisten perhosharrastajien toimesta havainto

Havainto on tehty aikuisesta perhosesta, jotka liikkuvat pitkiäkin matkoja. Yksittäisen

keltatäplähiipijästä (<i>Carterocephalus palameon</i>). Havainnosta on tehty ilmoitus Suomen perhostutkijainseuran päiväperhosseurantaan. Keltatäplähiipijä (VU) on viimeisimmän tiedon mukaan kadonnut täysin tai lähes täysin Etelä- ja Kaakkois-Suomesta (Pasi Kujala suullinen tieto; Laji.fi). Keltatäplähiipijä on pienellä alueella elävä hyvin paikkauskollinen perhonen, joka ei leviä pienen elinalueensa ulkopuolelle, vaikka samantyyppistä elinympäristöä olisi aivan vieressä. Havainto on tehty Jyränmyllyntien varresta, mutta ilmoitettu karkeistettuna tietona Laji.fi-tietokantaan. Jyränmyllyntietä on tarkoitus leventää ja kunnostaa voima-alueen yhdyksi. Arvokas lajihavainto tulee ottaa huomioon, jos rakentaminen alueella käynnistyy. Huomautamme, että lajin suojelemiseksi tämä paikkatieto tulee poistaa kaava-aineiston mahdollisesta julkisesta levityksestä. Keltatäplähiipijää koskeva havainto on annettu asukaskyselyn yhteydessä, mutta sitä ole huomioitu luontoselvityksessä. Asukastietojen mukaan alueelta oli havaittu myös maakotka, riekko, huuhkaja ja jopa kuukkeli. Myös karhun talvipesä mainittiin. Maisemavaikutusten arviointi ei tunnista alueen erityisarvoja Vatulanharju ja Ulvaanharju kuuluvat Pirkanmaan harjumaisemien maisemanähtävyyteen ja ovat osa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Pirkanmaan harjumaisemat lisättiin vuonna 2021 valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden joukkoon (VAMA2021). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Suomen maaseudun edustavimpia kulttuurimaisemia (Syke 2024). Vatulanharju ja Ulvaanharju ovat geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokkaita. Lisäksi harjuilla konkretisoituu Pirkanmaan harjujen merkitys kulkuväylinä. Harjuja pitkin kulkee vanha Hämeenkancaantie, joka oli yksi Suomen keskiaikaisista pääteistä.	havaintopisteen väistely perhosen suojelemiseksi on näin ollen toimimaton keino. Väite perhosen kyvyttömyydestä levittäytyä uusille alueille ei vastaa uusinta tutkimustietoa. https://livrepository.liverpool.ac.uk/3181881/1/200915522_February2024.pdf Lainaus tutkimuksesta: "The mean dispersal distances based on either Fagne and Famenne data separately, were approximately 0.9-1.3 km (Table 3.4). However, the figure was much higher when all sampled sub-populations in Wallonia were analysed together, with mean dispersal distances of approximately 2.5 km and 4.5 km for Gaussian and Laplacian kernels, respectively." Pienialainen rakentaminen metsäiseen ympäristöön voi kyseisen lajin kohdalla jopa lisätä sopivaa elinympäristöä. Havainto on ilmoitettu laji.fi:hin valtakunnallisen päiväperhosseurannan yhteydessä 10x10km:n tarkkuudella. Havainnon yhteydessä on kirjattu "Tässä havaintoerässä ei ole salattua tietoa.", mistä johtuen tarkempaa paikkaa ei Laji.fi-palvelusta ole saatavilla lisätietopyynnöllä. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella.
---	---

Vatulanharjun tunnusomaisin elementti on harjun laelta kymmenien kilometrien päähän suuntautuva avoin näkymä. Harjun alapuolelle rakennettavat tuulivoimalat rikkoisivat tämän maisemanähtävyyden. YVA-selvityksessä sivulla 163 on yksipuolinen näkemys harjun maisema-arvoista: Harjujen maisema on sulkeutunut metsän sisäinen maisema, josta avautuu näkymiä ulkopuoliseen maisemaan vain avohakkuiden yhteydessä.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että **valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan**. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon valtion viranomaisten toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit vastaavat myös Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (2000/2006) tavoitteisiin (Syke 2024).

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osoitettava maakuntakaavoituksessa. Velvollisuus ottaa maisema-arvot huomioon koskevat kaavoituksen lisäksi maisemaa voimakkaasti muuttavia hankkeita. **Tuulivoimarakentamisen suunnittelun ohjeessa** (Ympäristöministeriö 5/2016) **valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita pidetään tuulivoimarakentamiselle soveltumattomina alueina**. Konikallion hanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen välittömään läheisyyteen. Maisema-alueet ovat kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti tärkeitä identiteettitekijöitä. Maisema-alueelle rakennettaessa tulisi varmistaa, että rakentaminen sopii maisemaan eikä vaikeuta erityisen luonnonympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista (Koski 2016).

Arviointiselostuksen (s. 163) mukaan tuulivoima-alueella on maisemallisia vaikutuksia, kun aluetta katsotaan koillispuolelta Kelminselän suunnasta: ”tuulivoimapuisto nousee Vatulanharjun takaa selkeästi harjun yläpuolelle hallitsemaan Vatulanharjun maisemaa”. Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle.

Pirkanmaan harjumaisemien Ulvaanharjun ja Vatulanharjun alueelle kohdistuvia maisemallisia vaikutuksia kuvaillaan kohtalaisiksi. Maisemalliset vaikutukset todetaan arviointiselostuksessa suuriksi maakunnallisesti arvokkaan alueen Kelminselän kulttuurimaisemaan Vatsiaisen ja Vatulan alueille. Lisäksi kohtalaisia maisemallisia vaikutuksia todetaan kohdistuvan muualle Kelminselän kulttuurimaisemaan.

Selostuksen johtopäätöksistä poiketen toteamme, että maisemavaikutukset olisivat erittäin suuria kielteisiä lähivaikutusalueen arvoalueille eli valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Ulvaanharju-Vatulanharju (Pirkanmaan harjut) sekä maakunnallisesti arvokkaalle Kelminselän kulttuurimaisemalle. Tuulivoimarakentaminen vaikuttaisi maiseman tunnelman katoamiseen sekä mitätöisi alueella inventoinneissa tunnistetut arvot.

Konikallion tuulivoimahanke on ristiriidassa Vatulaharjun-Ulvaanharjun arvokkaan maisemakokonaisuuden vaalimisen kanssa. Maiseman edustavuus ja arvot on tutkittu ja tunnistettu viranomaisten laatimissa valtakunnallisissa inventoinneissa, mutta alueen arvostus ei tule esiin tuulivoimasuunnitelmassa, jonka toteutuessa alueen maiseman luonne muuttuisi merkittävästi.

Asukkaiden ja yritysten osallistaminen hankkeessa puutteellista

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan (MRL 1.2 §) jokaiselle tulee turvata osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun. Tämä toteutetaan muun muassa avoimen tiedottamisen ja vuorovaikutteisen suunnittelun kautta.

Asukaskyselyn perusteella YVA-ohjelmasta annetuissa vastauksissa toistui mielipide, että hankkeen tiedottaminen on ollut puutteellista. Tämä kertoo siitä, ettei paikallisten asukkaiden osallistaminen hankkeen suunnittelussa ole ollut riittävällä tasolla. Monet ovat kuulleet hankkeesta tai ymmärtäneet sen suuruusluokan vasta aivan viime aikoina.

Paikallista elinkeinoelämää, yritystoimintaa, matkailua sekä maa- ja metsätalouden

Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä.

harjoittamista koskeva vaikutusten arviointi ei ole ollut riittävä, osallistava eikä vuorovaikutteinen. Erillisselvityksen pääasiallisena tiedonhankintatapana kerrotaan olleen Ikaalisten ja Hämeenkyrön keskeisten elinkeinotoimijoiden haastattelemisen ja aineiston analysointi. Haastatteluja tehtiin ainoastaan kolme kappaletta, ja haastateltavina olivat MTK Ikaalinen, Kehittämissyhtiö Ikaalisten Kylpyläkaupunki Oy ja Hämeenkyrön kunta. Haastattelujen lisäksi hankkeen lähialueiden elinkeinotoimintoja selvitettiin paikkatieto-, kartta- ja yritystietokanta analyysillä. Alueelle katsottiin sijoittuvan yhteensä 314 yritystä, mutta yritysten edustajia ei haastateltu. Puutteellinen osallistaminen ja vuorovaikutus heikentää hankkeen sosiaalista kestävyyttä ja hyväksyttävyyttä. Lopuksi Suomen luonnonsuojeluliiton jäsenyhdistyksenä kannatamme lähtökohtaisesti uusiutuvaa energiaa. Toteutuessaan Konikallion tuulivoimahankkeella olisi kuitenkin erittäin kielteisiä vaikutuksia alueen arvokkaisiin luonnon- ja maisema-arvoihin. Hanke on ristiriidassa harjajensuojeluohjelman tavoitteiden kanssa. Lisäksi se rikkoo Hämeenkaan Natura-alueiden ja ylimaakunnallisen viheryhteyden ekologisen kokonaisuuden. Tuulivoimaa ei myöskään suositella rakennettavan valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille tai niiden läheisyyteen. Näiden seikkojen vuoksi emme pidä hanketta toteutuskelpoisena.	Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.
31) Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 4.4.2024 YVA-selostuksen arviointia Vaikutuskohteen herkkyys on määritelty vähäiseksi, mikä on ilmeisen alakanttiin arvioitu. Selvityksissä on todettu alueen vaikutuspiirissä sijaitsevan sääksireviiri, pöllöjä ja hyvä metsokanta. Näiden yksin pitäisi nostaa linnuston yleistä herkkyyttä muutoksille vähintään kohtalaiseksi. Hankealueelle on vaikea sijoittaa	Maastoselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa. Metson soidinpaikkoja rajattiin karttapohjaisen esiselvityksen avulla ja varsinaisten maastoselvitysten aikana alueelta löydettiin yksi metson soidin ja kolme pientä tai pienehköä teeren soidinta.

voimaloita tavoiteltu määrä siten, ettei niistä koidu haittaa esimerkiksi metson (DR) soitimelle tai estä soidinta kokonaan. Hankealueen metsokanta on merkittävän runsas jo aivan alueellisesti ajatellen. Tällaisen alueen metsokantaa tulee suojella kaikin mahdollisin tavoin eikä kannan olemassaoloa saisi heikentää tai aiheuttaa kannan katoamisen alueelta. Varovaisuusperiaatetta on noudatettava. Vaikutusten arvioinnissa esitetään väite, että kanalinnuilla törmäysriski on merkittävämpi vaikutustekijä kuin melu. Samassa kappaleessa mainitaan suosituksesta, jossa soitimen ympärille on jätettävä kilometrin suojavyöhyke, mutta varsinaisena lievennystoimenpiteenä tätä ei ole esitetty. Tuoreimman tiedon mukaan melu haittaa merkittävästi metsojen soidinta 800 metrin säteellä voimalasta, ja jotkin elyt ovat alkaneetkin vaatia väh. 500 metrin buffereita soidinpaikkojen ympärille. Soidinpaikkoja ei ole huomioitu voimalasijoittelussa riittävästi. Luonnonvarakeskuksen tutkimusryhmä on koostanut yhteen 84 tutkimusta 22 maasta ja erottanut niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäryhmiin. https://www.luke.fi/fi/uutiset/katsaus-useat-lintu-ja-nisakasryhmat-vaistavat-tuulivoimaloita Tämän koosteen mukaan tuulivoimaloilla on suurtakin vaikutusta lintuihin. Tosin vaikutukset saattavat vaihdella yksilöllisesti samankin lajin kohdalla. Linkin tiedoissa todetaan muun muassa seuraavaa: ”Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. - Johdonmukaisesti siirtyivät kurjet (3 siirtymää/3 tutkittua tapausta), pöllöt (2/2) ja porot (6/6). Ne siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. - Metsäkanalinnuilla vaikutukset ulottuivat keskimäärin 5 km päähän, mutta 11:ssä 18:sta tapauksessa.	Soidinpaikat on esitelty tarkemmin viranomaisliitteessä. Muista metsäkanalinnuista tuulivoimahankealueella havaittiin pyitä yhteensä kuudella reviirillä. Alueen metsokanta on selvitysten perusteella eteläisen Suomen olosuhteet huomioiden suhteellisen vahva. Metsoista tehtiin havaintoja myös pesimälinnustonselvityksen maastotöiden yhteydessä, jolloin havaittiin yksi pesä sekä metsoyksilöitä kahdeksalla paikalla. Esimerkiksi metsoilla pienet soidinpaikat eivät ole yhtä pysyviä vuodesta toiseen kuin suuremmat soitimet.
--	--

- Lepakoihin vaikutukset ulottuivat keskimäärin 1 km etäisyydelle (21 siirtymää/29 tutkittua tapausta) - Sorsalintuihin (6 siirtymää/7 tutkittua tapausta), petolintuihin (24/30), varpuslintuihin (16/32) ja kahlaajiin (8/19) vaikutukset keskimäärin 500 m etäisyydelle.” Tuulivoimalat aiheuttivat siirtymää kurjille ja pöllöille keskimäärin 5 kilometriä. Metsäkanalinnuille vaikutukset ulottuivat myös keskimäärin 5 kilometrin päähän. Sorsalintuihin, petolintuihin, varpuslintuihin ja kahlaajiin vaikutukset ulottuivat siirtymänä keskimäärin 500 metriä. Edelleen on huomattava, että lintujen siirtymisalttius voi johtaa tilanteeseen, jossa sopivaa biotooppia ei löydykään läheltä tai sitten biotooppi, johon linnut joutuvat siirtymään, on tuntuvasti huonompi kuin alkuperäinen oli. FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy-yhtiön erityisasiantuntija, biologi Ville Suorsa on suorittanut viisi vuotta kestäneen muutontarkkailun tutkimuksen. Simossa ja lissä muuttoa tarkkailtiin keväisin ja syksyisin yhteensä 324 maastotyöpäivää sekä Kalajoen ja Pyhäjoen alueella yhteensä 120 maastotyöpäivää. Muuttoa seurattiin myös Raahessa. Selvästi yleisin voimaloihin törmännyt laji oli metso. Niitä löytyi kaikkiaan kolmesta, Raahesta lukuun ottamatta kaikilta alueilta. Teeriä törmäsi voimaloihin kaksi ja riekkoja yksi, joten metsäkanalintujen osuus kaikista linnuista oli tasan kolmannes. https://www.kaleva.fi/hanhett-kieravat-tuulivoimalat-metsot-tormaavat-ru/1689570 Sääksisäätiön suositus tuulivoimaloiden ja asutun sääksenpesän väliselle etäisyydelle on 2 kilometriä. Sama suositus on mainittu Ympäristöhallinnon ohjeissa 5/2016. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75407/SY_6_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y Lisäksi on otettava huomioon, että hankealueen läheisyydessä pitää reviiriä useita sääksipareja (DR). Tämäkin aiheuttaa sen, että haittavaikutuksia linnustolle ei pidä aliarvioida.	Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Illevaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääksen pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi. Pesä on ollut asuttuna viimeksi vuonna 2021, minkä jälkeen reviiri on ollut
---	--

Todettakoon, että sääkset on huomioitava lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti, vaikka pesä ei olisikaan ollut käytössä joka vuosi. Lähin selvityksen aikana asumaton pesä on selkeästi alle 2 kilometrin päässä tuulivoimaloista. Tällainen sääksen pesä ja pesäpuu on turvattava siten, että pesintä mahdollistuu jatkossa.

Muista petolinnuista pitää mainita mehiläishaukka (EN). Laji on myös Pirkanmaan vastuulaji. Tuulivoimalat synnyttävät mehiläishaukan säilymiselle alueella tuntuvaa riskiä.

Vesajärvi kerää laulujoutsenia (DR) muuttoaikaan suuria määriä ruokailemaan ja lepäilemään. YVA-selostuksesta ei käy selkeästi ilmi, miten laulujoutsenkerääntymät ja niiden lentoreitit alueella on otettu huomioon. Selostuksessa todetaan, että hankealueen lähellä ei ole tärkeitä lintujen kerääntymäalueita. BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelun mukaan Vesajärvellä on havaittu esimerkiksi 28.4.2024 yhteensä 455 joutsenen paikallinen kerääntymä. Vuoden loppupuolella 2021 Vesajärvellä laskettiin 8.11. yhteensä 460 paikallista joutsenta.

Päätelmiä

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys viittaa jo 11.3.2022 antamaansa mielipiteeseen, joka koski Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaa:

”Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen näkemyksen mukaan VE1 mukaisesta turbiinien sijoittelusta pitää luopua merkittävän metson soidinpaikan säästämiseksi ja toteuttaamaksimissaan VE2 mukainen suunnitelma ja tässäkin tapauksessa harkita huolellisestiturbiinien sijoittelua laajennettujen linnustoselvitysten antamien tulosten valossa sekä ollavalmis tarpeen tullen vähentämään turbiinien määrää myös VE2 suunnitelman mukaisestamäärästä tai viime kädessä toteuttaa nollavaihtoehto.” Samoin Alaistenniitut – Siloistenkallion alueelta tulee poistaa lähimmät kaavaillut tuulivoimalat. Edelleen Teerineva kuuluu soidensuojelun täydennyskehotuksen listalle. Teerinevalla on havaittu muun muassa Pirkanmaalla kovasti harvinaistunut pohjansirkku

autiona, mukaan lukien vuonna 2025. Kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen pesää lähinnä sijaitsevaa voimalaa on siirretty kauemmas pesästä (noin 1,1 -> 1,6km). Vaikka havaintoja kyseisen reviirin linnuista ei ole tehty, voidaan pitää todennäköisenä, ettei ilmeisin saalistusreitti kulje ainakaan koko tuulivoimapuiston halki. Alueen muiden reviirien pesät sijaitsevat vähintään Sääksisäätiön suositteleman kahden kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista, eikä niiden havaittu tekevän tarkkailuissa saalistuslentoja hankealueen yli mutta poispäin siitä.

Maastonselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa. Metson soidinpaikkoja rajattiin karttapohjaisen esiselvityksen avulla ja varsinaisten maastonselvitysten aikana alueelta löydettiin yksi metson soidin ja kolme pientä tai pienehköä teeren soidinta. Soidinpaikat on esitelty tarkemmin viranomaisliitteessä. Muista metsäkanalinnuista tuulivoimahankealueella havaittiin pyitä yhteensä kuudella reviirillä.

Alueen metsokanta on selvitysten perusteella eteläisen Suomen olosuhteet huomioiden suhteellisen vahva. Metsoista tehtiin havaintoja myös pesimälinnustoselvityksen maastotöiden yhteydessä, jolloin havaittiin yksi pesä sekä metsoyksilöitä kahdeksalla paikalla.

(NT). Teerinevan lähellä olevat tuulivoimalat (T1 ja T2) tulee poistaa suunnitelmista. Konikallion tuulivoimahanke sijoittuu merkittävälle metson soidinalueelle. Hankealueelle on vaikeaa rakentaa suurta määrää tuulivoimaloita ilman, että törmäysriski, biotoopin pirstoutuminen ja melu sekä muu häiriövaikutus aiheuttavat metsojen siirtymisen alueelta. Alue voi muuttua metsoille sopimattomaksi soidin- ja pesintäalueeksi. Tämä on otettava huomioon tarkoin suunnittelussa varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Hankealueelle rakennetaan myös lukuisasti uusia teitä. Alue pirstoutuu tätäkin kautta entisestään. Nyt lähimmät tuulivoimalat sijaitsevat vain hieman runsaan 400 metrin päässä soidinpaikoista, Tämä etäisyys ei ole riittävä suojaetäisyys, jos varovaisuusperiaatetta noudatetaan. Hankealueen tuntumassa on useita sääksien reviireitä ja muitakin petolintujen reviireitä. Tämä korostaa haittavaikutusten merkittävyyttä linnustolle. Kuitenkin vaikutuskohteen herkkyys on todettu arviointiselostuksessa vähäiseksi kielteiseksi. Haittavaikutuksia linnustolle on arvioitu ilmeisen alakanttiin. Lisäksi sääksien lentoreitteihin liittyy liian suuria epävarmuuksia ja olettamuksia. Arviointiselostuksessa todetaan, että yhden sääksireviirin osalta tilanne on vielä avoin eikä vaikutusta tuulivoimahankkeeseen tiedetä. Kuten yleensä tuulihankkeita koskevissa linnustoselvityksissä nytkin esimerkiksi pöllöjen soidinkuuntelu ja kanalintujen soidinpaikkatutkimus on rajautunut yhteen vuoteen. Tämän vuoksi selvityksissä on merkittävää epäluotettavuutta mukana, koska esimerkiksi pöllöjen soidin vaihtelee vuosittain muun muassa myyräkannoista johtuen. Pöllöjä kuunneltiin kahtena yönä pysähdellen noin 500 metrin välein ja ollen yhdellä paikalla 3-5 minuuttia. Kuunteluajan olisi pitänyt olla pitempi yhtä paikkaa kohden – etenkin, kun pöllöselvitykseen käytetty aika on ollut varsin vähäinen. Muuttolinnustoselvitys rajautuu maaliskuusta lokakuulle. Muutonseuranta tulee aloittaa jo	Esimerkiksi metsoilla pienet soidinpaikat eivät ole yhtä pysyviä vuodesta toiseen kuin suuremmat soitimet. Yhteysviranomaisen on antanut kaava- aluetta koskevasta ympäristövaikutusten arvioinnista perustellun päätelmän 6.6.2024, se on kokonaisuudessaan luettavissa sivulta: https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Yhteysviranomaisen%20perusteltu%20p%C3%A4%C3%A4telm%C3%A4%20Konikallion%20tuulivoimahanke.pdf Perustellussa päätelmässä todetaan: <i>"Lintuja koskevat selvitykset ja arvioinnit on tehty asiantuntevasti ja arvioinnissa on tunnistettu hankkeen keskeiset linnustovaikutukset. Alueen läpi muuttava linnusto on selvityksen mukaan erityisesti hanhien ja kurkien osalta kohtalaisen runsas, mutta alueen läheisyydessä ei ole merkittäviä</i>
--	---

helmikuussa ja sitä jatkaa marraskuulle (tai pitemmällekin riippuen muun muassa laulujoutsenten muuttotilanteesta). Kotkamuutto alkaa myös aikaisin, mikä tulee ottaa huomioon muuton seurannan ajoittamista mietittäessä. Lisäksi YVA-selostuksessa todetaan, että yömuutto on vilkasta, ja yömuuttoa ei ole pystytty havainnoimaan.

Kevätmuuton seurannassa havaittiin yli 6 500 hanhea. Hanhista 40% lensi törmäyskorkeudella. Hanhien lentoreitti vaihteli huomattavan paljon. Hanhia muutti myös hankealueen päältä. Petolinnuista 34% muutti törmäyskorkeudella. Syysmuuton seurannassa vuonna 2022 kurkia havaittiin 4 958 yksilöä. Kurjista muutti kolmasosa törmäyskorkeudella. Kurkien muuttoreittiin vaikuttavat tuulet ja muut sääolosuhteet. Kevätmuuton seurannassaa havaittiin 288 laulujoutsenta, joista 239 lensi törmäyskorkeudella. Syysmuuton seurannassa laskettiin 463 laulujoutsenta, joista 159 lensi törmäyskorkeudella. YVA-selostuksessa todetaan, että hankealueen kautta tai sen lähietäisyydeltä muuttaa runsaasti lintua kuten hanhia ja kurkia. Muuttavien petolintujenkin määrä on huomattava. Tästä syystä linnustoselvitykseen tulee paneutua hyvin ja ottaen huomioon lintujen muuttopäivät.

Kehrääjäs selvitys jää liian alimitoitetuksi. Kehrääjiä (DR) on tarkkailtu yleisen pesimälinnustoselvityksen yhteydessä ja lisäksi lepakkoselvityksen ohessa. Tuulivoimahankkeiden vaikutuksesta kehrääjiin on tutkimuksissa saatu selkeitä viitteitä, että tuulivoimahankkeet saattavat olla kehrääjille merkittävän haitallisia. Tästä syystä tällä Pirkanmaan yhdestä parhaimmista kehrääjäalueista pitää laatia riittävän konkreettinen ja tehokas selvitys kehrääjien liikkeistä hankealueella ja hankealueen lähialueilla.

Sähkönsiirtolinjojen kohdalta linnustoselvitys näyttää olevan liian ylimalkainen. Mitään tarkempaa tietoa, miten linnustoselvitys on tehty, ei ole kerrottu. Linnustoa on seurattu kasvillisuuden ja liito-oravan kartoituksen yhteydessä. Linnuston selvittäminen sähkönsiirtolinjoilla tulee tehdä laaja-alaisemmin

levähdysalueita tai sisämaan muuttoa ohjaavia pelto- tai vesistöalueita.

Yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnin johtopäätökseen muuttolinnustoon kohdistuvista vähäisistä vaikutuksista. Hankealueen pesimälinnustoselvityksen mukaan lajistollisesti merkittävien arvokas lintukohde hankealueella on Siloistenkalliolta virtaavan uoman monimuotoinen ympäristö, jossa esiintyvät muun muassa varpus- ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiaisia. Hankealueelta löydettiin lisäksi yksi metson soidinalue ja useampia teeren soittimia. Alueella pesii myös petolintuja (hiiri- ja mehiläishaukka, sääksi) ja pöllöjä (varpus- ja lehtopöllö). Yhteysviranomaisen pitää pesimälajistoon kohdistuvien vaikutusten arviointia pintapuolisena.

Vaikutustenarviointi perustuu soidinlaulun kuuluvuuden muutoksiin, vaikka lajiston kannalta erityisesti häiriö ja elinympäristöjen muuttuminen voi metsäympäristöissä olla linnustolle merkittävämpi haitta.

Kokonaisuutena hankkeen vaikutukset jäävät kuitenkin todennäköisesti kohtalaisiksi, sillä alue on voimakkaasti käsiteltyä ja elinympäristöltään jo muuttunutta”

muun muassa havainnoimalla, onko linjojen tuntumassa esimerkiksi petolintujen reviireitä. Ilmajohdot saattavat aiheuttaa törmäysvaaraa petolinnuille ja muillekin lintulajeille. Sähkönsiirtolinjat pirstouttavat maastoa myös lisää tuulivoimaloiden ja uusien teiden rakentamisen ohessa. Sähkönsiirto tulee maakaapeloida haittavaikutusten minimoiseksi. Kun verrataan sähkönsiirtolinjojen vaihtoehtoja, niin B -vaihtoehto tuntuu linnuston kannalta paremmalta. Lisäksi A-vaihtoehto kulkisi Vatulanharjun Natura-alueen kautta. YVA-selostuksessa arvioidaan tuulivoimahankkeen merkitsevän linnustolle vain vähäistä kielteistä vaikutusta. Tähän arvioon ei voi yhtyä. Hankealueella on Etelä-Suomen oloissa vahva metsokanta. Hankealueella ja sen lähituntumassa pitää reviiriä useita petolintulajeja. Tuulivoimahanke vaikuttaa useaan sääksireviiriin. Lisäksi aivan alueen lähituntumassa on Pirkanmaan yksi parhaimmista kehrääjäpaikoista. Kysymyksessä on melko massiivinen hanke. Hanke sijoittuu osaltaan Natura-alueelle (Vatulanharju-Ulvaanharju FI 0309001, Sac, 1 089 ha) ja sen välittömään läheisyyteen. Edelleen hankealueen lähituntumassa on Vatulanharjun valtakunnallisesti arvokas Pirkanmaan harjumaisema. Hankealueen vieressä on lisäksi Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen määrittelemä maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI-alue). Tämän tyyppinen hankealue synnyttää kysymyksiä alueen soveltumiselle tuulivoimarakentamiselle. Natura-alueet esimerkiksi tulee jättää lähtökohtaisesti rauhaan tuulivoimarakentamiselta ja muulta rakentamiselta. Hankealue sijoittuu Hämeenkaan suoluontovyöhykkeelle, joka on Pirkanmaan suoluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas suoharjumaiseman vyöhyke. Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen kannan mukaan VE1 vaihtoehtoa ei voi toteuttaa, koska se aiheuttaisi linnustolle liian suuria haittavaikutuksia. VE2 on myös hyvin vaikeasti sovitettavissa hankealueelle siten, että muun muassa metson suojele voitaisiin ottaa riittävästi huomioon. Linnustonselvityksissä on sellaisia	Sähkönsiirron järjestämiseen ja reunaehtoihin vaikuttavat useat eri osatekijät. Ilmajohdosten ohella myös maakaapeloinnista aiheutuu vaikutuksia ja hankkeessa valittavaksi toteutusvaihtoehdoksi on otettava huomioon useita eri seikkoja. Kaavaehdotusvaiheessa YVA-menettelyn ja kaavaluonnoksen aikainen ulkoisen sähkönsiirron vaihtoehto B on jätetty mm. kaavaluonnoksesta saadun palautteen johdosta pois. Natura-alue on huomioitu kaavassa ja sille on osoitettu SL-merkintä. Tuulivoimalat on sijoitettu riittävän kauas Natura-alueesta. Kaavan tuulivoimaloiden sijoittamisessa ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitu VAMA-alue ja maisemavaikutukset. VAMA-alueelle ei sijoitu voimaloita. Voimaloiden etäisyyttä on kasvatettu VAMA-alueeseen ja kokonaiskorkeutta pienennetty 50 metriä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamennettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden
---	--

puutteita, jotka vaikeuttavat arvioinnin tekoa. Näin ollen varovaisuusperiaatetta on noudatettava. Suojelun tarvetta ei pidä tarkastella liian suppeasti vain tuulivoimaloiden lähituntumassa. Harukselliset tuulivoimalat lisäävät riskiä lintujen törmäyksille. Myös lentoestevalojen aiheuttamaa riskiä linnuille on vähennettävä erilaisin arviointiselostuksessakin mainituin keinoin. Jos tuulivoimaloiden pystyttämiseen päädytään, jäliseuranta on järjestettävä tehokkaasti. Linnustolle koituvien vaarojen tai uhkien ilmetessä on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin. Ellei tuulivoimaloiden määrää vähentämällä pystytä turvaamaan hankealueen ja sen lähistön pesimälinnustoa, hanketta ei pidä toteuttaa. Samoin tuulivoimaloiden paikat on tarkistettava siten, että linnuston suojelu toteutuu tehokkaasti.	osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	---

3. Kaavan ehdotusvaiheen palaute ja vastineet

3.1. Viranomaisten lausunnot

3.2. Osallisten muistutukset